

Forfatter: Chievitz, Poul

Titel: Fra Gaden

Citation: Chievitz, Poul: "Fra Gaden", i Chievitz, Poul: *Fra Gaden*, udg. af Esther Kielberg ; Uffe Andreasen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. I. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-chievitz01-root.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fra Gaden

Chievitz, Poul, *Fra Gaden*, 1991

II
III

POUL CHIEVITZ

Fra Gaden

TEKSTUDGIVELSE OG NOTER VED
Esther Kielberg

EFTERSKRIFT AF
Uffe Andreasen

Danske Klassikere Det Danske Sprog- og Litteraturselskab Borgens Forlag

IV

Danske Klassikere udgives med støtte af Kulturministeriet. Redaktionsudvalg: Charlotte Madsen fra Nyt Dansk Litteraturselskab, Peter Seeberg for Dansk Forfatterforening, Mogens Brøndsted, Erik Dal og Jørgen Hunosøe for DSL. Serien redigeres af de to sidstnævnte, dette bind desuden af Poul Lindegård Hjorth som tilsynsførende. Tekstgrundlag: Originaludgaven 1848. Nr. 199003.

Efterskrift og noter © DSL/Borgen 1991 · ISBN 87-418-5972-3
Omslag: Stig Brøgger · Tryk: Rounborgs grafiske hus, Holstebro

V

VI

Fra Gaden udkom dec. 1847, kostede 1 rdl. 48 sk. og omfatter [2] + 246 s. [1] titel (hovedlinien 56 mm), [2] blank, 1-245 tekst, 246 blank.

7

Udgiverens Fortale

»Lauter *affectation!*« svarede engang en Kunstberider mig, da jeg forsøgte paa at tydeliggjøre ham det Inhumane i, at vedblive at banke sin Kone, naar hun allerede var rørt indtil Taarer. Jeg frygter for, at det intelligente Publicum vil sige noget Lignende, naar det aabner nærværende ikke synderligt volumineuse Bog, og finder en Fortale, og ovenikjøbet en Fortale, hvori jeg siger jeg, og taler om mig selv. Men det faaer ikke at hjælpe. Altsaa:

Paa det Portrait, paa den Buste, den Maske, Medaillon eller hvad det nu er, som den taknemlige Efterslægt i sin Tid opbevarer efter mig, vil den opmærksomme Tilskuer sikkert opdage et ligesaa mærkeligt som særdeles vel udviklet Organ. Man vil muligt uleilige sig med lærde Granskninger og speculative Undersøgelser, for at udfinde, hvilken Evne eller Lyst i en saa overordentlig Grad beherskede mig i levende Live. Jeg iler derfor med at forklare, at hvis et saadant Organ virkelig skulde vise sig, hvorom der iøvrigt ikke kan være nogen Tvivl, da maa dette være et hidtil uopdaget, for Driver-Lysten. Af alle mulige Tilbøieligheder, som pryder Manden, gode og slette, veed jeg mig nemlig ikke at være i Besiddelse af nogen saa prægnant som netop denne Lyst til at drive; jeg er født dermed, og den danner en integrerende Deel af min Character, om jeg forøvrigt har nogen. At ligge en Sommerdag paa den nylig slaede, friske Hø og lade sig gjennemvarme af Solen, at see Skyerne seile i Luften, imedens man lader Cigaren slukkes, fordi det koster formegen Uleilighed, at holde Ilden vedlige, det er en Tilstand, som jeg foretrækker for enhver anden, og jeg reiser mig først, naar Sulten tvinger mig dertil. Om Vinteren foretrækker jeg en Gyngestol; og heri, synes jeg, ligger det bedste Beviis for, at det ikke er Magelighed eller Lyst til et cybaritisk Levnet, der characteriserer mig, men ene, som jeg før havde den Ære at bemærke, Driverlysten; hvilke Begreber man maa vel vogte sig for at forvexle. Tilmed, jeg gaaer meget eller rettere jeg driver gaaende; det er en af mine Hovedbeskjeftigelser, og den er vist ligesaa 8 opvækkende og forædlende for Aanden som den er sund og velgjørende for Legemet.

Og saaledes vil jeg da nu kunne fortælle, uden at behøve at frygte for at blive spurgt, i hvad Ærinde jeg en Aften sidste Efteraar befandt mig drivende langs Husene ved Volden. Veiret var langt fra smukt, thi det var koldt og smaaregnede af og til, men Saadant afficerer ingenlunde en Driver; man er forsynet med en tæt Paletot, og gaaer aldeles ikke tidligere hjem, om det endogsaa øser Skomagerdrengene ned. Tvertimod man befinder sig snarere bedre; man er ikke saameget generet og har ikke saa Mange at gaae af Veien for som i godt Veir; og har man endelig Færre at see paa, saa ere de Faa til Gjengjæld desto interessantere. Dermed være det imidlertid ikke sagt, at jeg ubetinget giver det slette Veir Fortrinet; der kan siges meget baade for og imod, og jeg er stærkt fristet til at troe, at det snarere beroer paa de tilfældige Omstændigheder end paa Veiret, om Aftenen skal bringe noget Resultat. Den omtalte Aften var det saaledes næsten før mørkt, og Regnen blæste mig ovenikjøbet i Ansigtet, saa at jeg med mine forcerede Skridt og nedbøiede Hoved nær var løbet forbi, uden at bemærke hvad jeg nu skal have den Fornøjelse at fortælle.

Et Vindue i en Stueetage var lukket paa klem; bag dette stod en ung Dame, og udenfor en ung Herre, der med sin Paraply skjærmede for Damen, som stod ved det aabne Vindue, og som netop sagde idet jeg gik forbi:

Og det kan Du foreslaae mig Georg?

Klangen af hendes Stemme var melodius og Tonen sørgmodig; jeg skammede mig næsten over mig selv, der uvilkaarlig var standset i Porten tæt ved, for at høre efter; men der var alligevel Noget, der lignede det bekjendte: »De maa ikke troe, jeg er af det Slags,« og som gjorde, at min bedre Følelse forsvandt og gav udelukkende Plads for min Lyst til at gjøre Bekjendtskab med Herrens Forslag. Jeg stillede mig derfor ind i Porten som om jeg traadte i Ly for Regnen, og hørte saaledes Georg sige:

Du maa aldrig have elsket mig, Mary, at Du kan vredes derover. Det er imorgen fire Aar siden, jeg saae Dig første Gang; fra den Dag har jeg ikke havt anden Tanke end Dig, hverken Nat eller Dag. Jeg vilde have styrtet mig ud i Verden og prøvet min Lykke; men Du holdt mig tilbage, og jeg tvang mig ind i disse smaalige Forhold, som have nedtrykt mit Sind. Jeg tvang mig til at læse, fordi Du lod mig gaae, at naar jeg fik den Examen, som vore usle Forholde forlange, jeg da.... Jeg fik den. Jeg er juridisk Candidat med bedste Character, Du en Justitsraads Datter; det passer jo sammen i alle gode Romaner. Men Din Fader bad mig igaar forskaane sit Huus for mine Besøg, og Du indvilliger i at give Dig med denne formaaledidede Kammerraad, denne svindsottige Pjalt, som - ja, som eier fyrgetyvetusinde Rigsdaler. Maaskee Du elsker ham?

Georg! lød den smukke Stemme bebreidende.

Men Du har dog forlovet Dig med ham, vedblev Elskeren heftigt, Du har taalt hans Kjærtegn, hans væmmelige Kys, Du har maaskee selv - svar mig, - Du tier. Og mig nægter Du endnu, - mig, hvem Du har tilsvoret Din Kjærlighed, som, saalænge der var det mindste Haab har respecteret Eders taabelige Fordomme, ja, som selv engang, da Du glemte dem, erindrede Dig derom.

Georg!

Er det ikke sandt? eller erindrer Du maaskee ikke -?

Jo, men jeg takker Dig evigt, at jeg uden at behøve at rødme, kan række min Forlovede Haanden for Alteret.

Forbandet, skreg Elskeren, men en skraldende Vægterpibe overdøvede i det samme hans Ord

Der er Ildløs, sagde Damen; Gud, søde Georg, skynd Dig bort, at man ikke seer Dig. - Og Vinduet blev smækket i.

Ja, jeg fortjener at pibes ud, sagde Elskeren, der, idet han gik mig forbi, slog sig med den knyttede Haand for Panden, og gav flere lignende Tegn paa en heftig Forbittrelse. Lygtens Skin faldt paa hans Ansigt; det var min Ven Georg Skou.

Den Sygdom have vi alle havt, sagde jeg til mig selv, idet jeg forlod min Port og gik ned ad Gaden, som nu paa engang var bleven oplivet. Folk løb hid og did og satte Vandkar ud; thi Ilden var i et Huus tæt ved Hjørnet. Her var man i fuld Virksomhed med at redde, og alle Meublerne bleve baarne over til Volden, da man der antog dem i Sikkerhed Jeg fandt Tilfældet saare gunstigt, og satte mig i en reddet Lænestol, for i Mag at iagttage Ildens Fremskridt og senere Aftagen, samt hvad andet Mærkeligt der er at observere ved en Ildebrand Længe havde jeg imidlertid ikke havt Gavn af min Plads, før en Karl, der bar et Skrivebord, kom hen og læssede dette af ved Siden af mig. Han henvendte sig med megen Omstændelighed til mig, for at forklare, at der laae Penge derpaa og opfordrede mig til at overbevise 10 mig derom, samt om at han ikke havde taget dem. Jeg efterkom hans Forlangende, og fandt ganske rigtigt en Sum af syv Skilling liggende i et Æskelaag.

Nu er De Vidne, sagde han, Pengene er der.

Gudbevares, sagde jeg; men jeg har rigtignok ikke isinde at blive her den hele Nat.

Gjør Ingenting, svarede Karlen, De kan stadigt væk bevidne, at jeg ikke har taget dem.

Jeg beroligede ham, og han løb afsted for at redde mere. I mit stille Sind besluttede jeg, ikke at være mindre samvittighedsfuld end Karlen, og at bevogte den reddede Skat, indtil i det mindste en Anden kom, til hvem jeg kunde overdrage Ansvaret. Men uheldigvis faldt mit Øie paa nogle beskrevne Ark, der laae paa Bordet. Jeg kjender ingen større Fristelse; jeg kan neppe gaae forbi et Stykke skrevet Papir, som ligger paa Gaden, uden først at gjøre mig bekendt med Indholdet; hvor var det da muligt at lade dette ligge urørt, især nu, da Huset brændte saa klart og Haandskrivten var saa tydelig, at der ingen Uleilighed var forbunden med at kige deri. Jeg saae strax, at det var et Slags Dagbog; Slutningen var endogsaa skreven for kort Tid siden; Blækket var næsten vaadt endnu. Min Nysgjerrighed var stærkt pirret; jeg vil ikke dølgge det, jeg er ikke ganske fri for denne Feil; min nys opvakte Samvittighedsfuldhed sov ganske ind alt som jeg læste videre. Jeg skuede omkring. Der var Ingen i Nærheden, som saae ud til at være Eiermanden. Pludselig faldt det mig ind, hvor let Papirer kunne fordærves af Regnen eller spredes for Vindene som salig Trops kritiske Blade. Jeg samlede Manuscriptet sammen. Det forekom mig, at jeg havde seet tilstrækkeligt paa Branden, jeg kunde altid faae Leilighed at levere Eierne sine Papirer, hans Navn vilde vel findes deri; kort, der var altfor mange Grunde for at gaae, til at jeg skulde blive et Øieblik længer. Jeg skyndte mig afsted, og overlod den mig betroede Pengesum til den lunefulde Skjæbne, eller til den Første den Bedste, der kunde have Brug for syv Skilling.

Jeg var imidlertid ikke naaet ret langt med mine fundne Papirer, Luerne af det brændende Huus oplyste endnu mine flygtende Fjed, da min Opmærksomhed blev henvendt paa to Herrer og en Dame, der standsede for at see paa Ilden. Den yngste af Herrerne sagde:

Saa, nu slog Ilden ud af dine Vinduer, Vilhelm; Herregud, vi have 11 dog havt mangan fornøielig Time i det gamle Hummer. - Damen, der holdt den Anden under Armen, græd, og sagde:

Der har jeg levet min bedste Tid

Aa lad det brænde, sagde hendes Ledsager i en ligegyldig Tone; jeg har assureret. Tilmed, vi ere jo gaaet ud for at opsøge os en anden Vigvam, lad saa kun Flammerne udslette Sporet af vor gamle. Men kom, lad os gaae; jeg synes ikke her er fuldkomment komfortabelt.

Ja, lad os gaae, sagde den Yngre; thi som det lader morer man sig med at høre paa os.

Da vil jeg paa det Venskabeligste fraraade Enhver at følge efter os, tilføiede den Forrige i en bestemt Tone.

Det var altfor tydeligt, at disse to sidste Replikker gjaldt mig; jeg følte, at jeg kunde have fortjent dem; men jeg kan ikke ret vel finde mig i, at man troer, jeg lader mig skræmme. Jeg gik derfor hen imod dem, idet jeg sagde:

Uagtet Deres venskabelige Raad vil jeg dog følge Dem, hvis det ikke er Dem beleiligt, strax at forunde mig en Samtale.

Den Yngre foer hen imod mig, saa jeg i en Fart maatte stille mig *en garde*; men den Ældre standsede ham og sagde:

Stille Felix, jeg kjender denne Herre; han er ikke nogen *mouchard*. Tilgiv mig, henvendte han sig derpaa til mig, idet han rakte mig Haanden; havde jeg kjendt Dem strax, skulde jeg ikke have sagt disse Ord. Det var ikke vor Hensigt, at fornærme Dem personlig, og saaledes tænker jeg, at De ikke længere har nogen Grund til at forlænge vor Samtale.

Deres Ord er mig tilstrækkeligt, svarede jeg; men da jeg har den Ære at være kjendt af Dem, saa har De vel ikke længere nogen Grund til at fraraade mig at følge Dem. De yttrede før, at her ikke var komfortabelt.

Han var noget forlegen for Svar, imidlertid begyndte han:

Dersom De kjendte de Omstændigheder, som gjør, at jeg ikke gjerne vil være seet af en vis Person -

O, jeg er aldeles ikke nysgjerrig, forsikkrede jeg; men da jeg tilfældig hørte en Yttring, hvoraf jeg slutter, at De boer i det brændende Huus -

Ja min Herre, sagde han bestandigt forlegen, men dog i en mere bestemt Tone. Dersom De, som sagt, kjendte de Begivenheder, som 12 netop i Dag ere indtrufne, saa vilde De ikke undre Dem over det Besynderlige, der maaskee var i min Yttring.

O, vedblev jeg, det er aldeles ikke faldet mig ind at tænke over det Besynderlige deri; hvad jeg vilde sige Dem, er blot dette, at jeg ved et Tilfælde, som vil være for vidtløftigt at fortælle, er kommet i Besiddelse af et Manuscript, som er reddet fra Branden, og som jeg tænkte, muligt kunde tilhøre Dem.

Jeg rykkede frem med det; der var jo intet Andet at gjøre, naar jeg ikke vilde blive anset for nysgjerrig eller maaskee for noget endnu værre. Det var tydeligt at see, at jeg stod fuldkommen retfærdiggjort. Han bladede noget i Manuscriptet ved en Lygtes Skin, og sagde derpaa:

Det er ikke mit, men jeg kjender Eiermanden; og dersom De ønsker det, skal jeg med Fornøielse besørge ham det tilstillet, saameget hellere, som jeg ikke kan nægte, at jeg har faaet Lyst til at læse det, da jeg seer, at han har værdiget os mere Opmærksomhed end han egentligt havde nødig.

Der var Intet derved at gjøre.

Det er Cancellistens Dagbog, vedblev han til de Andre; og af det Par Linier, jeg har læst, seer jeg, at vi ere gaaede i rette Tid Politiet har været der. Farvel, min Herre, henvendte han sig igjen til mig; jeg er Dem mere forbunden for disse Papirer end De selv troer. Det er en Roman, min Ven Cancellisten har villet lave sammen af vore Historier. Men De veed selv bedst, at man aldrig bør skrive Begyndelsen, før man veed, hvorledes Enden vil blive. Jeg troer derfor det er rigtigst, at dette Værk ikke kommer ud i det store Publicum for det Første; thi vore Affairer ere endnu saa complicerede, at man vanskeligt skal kunne sige hvorledes de ville fortone sig. Det gjør mig ondt, om jeg mulig har spændt Deres Interesse.

O jeg er aldeles ikke nysgjerrig.

Saameget desto bedre, sagde han og trykkede min Haand; saa gjør jeg mig ingen Skrupler over, at jeg muligt aldrig kan give Dem nogen Oplysning om denne Aftens Eventyr. Farvel.

Dermed gik mit Manuscript, som jeg møisommelig havde stjaalet.

Og et halvt Aar gik hen, uden at jeg nogensinde var saa heldig at træffe de to Herrer. Men en Dag bragte Fodposten mig en Pakke og et Brev, underskrevet Vilhelm Flint, hvori han gav mig Fuldmagt til, hvis jeg skjøttede derom, i Trykken at befordre medfølgende Cancellistens 13 Manuscript, som han kaldte det, og Fortsættelsen af de deri begyndte Fortællinger, som han selv havde opskrevet. Jeg kunde udgive det aldeles som det var; thi alle Navnene og øvrige Kjendetegn vare forandrede, saa Fortællingen ikke kunde komme Nogen til Skade paa gode Navn eller Rygte.

Og det er det, jeg herved har den Fornøielse at gjøre. Jeg har Intet forandret og Intet tilføiet. Kun hist og her har jeg oplivet Bogen ved et Par velanbragte Citater, deels for at vise min Belæsthed, deels for visse andre Aarsagers Skyld Endelig har jeg forudskikket denne Beretning, for at forebygge, at Bladene ufortjent skulle rose mig for en Bog, hvori jeg ikke har nogen Deel.

Lauter *affectation* - jeg tør parere paa, at det intelligente Publicum vil tale omtrent saaledes - Snak have vi nok af; og om det nu endelig var uomgængelig nødvendigt at fortælle os, at Du ikke er Forfatter, -Du behøver ellers aldrig at være bange for Roes - saa indsee vi alligevel ikke, at Du har nogen Grund, til at komme med al den indecente Passiar om Stevnemødet ved det aabne Vindue.

Jeg veed ikke dertil at svare Andet end at jeg saa ofte har hørt flere af vore yndede og lærde Autores fortælle om alle mulige forskjellige Ting, der slet ikke vedkomme Sagen, saa jeg har troet, ogsaa engang at have Lov til at gjøre ligesaa, især da jeg ved en godhedsfuld Meddelelse fra en paalidelig Haand seer mig istand til at fremkomme med den interessante Oplysning, at *cand. juris* Georg Skou er en daglig Gjæst hos Kammerraad F...., som i Foraaret havde Bryllup med Justitsraad de V.... s ældste datter Mary.

Og naar jeg saaledes bidrager mit til nyttige Efterretningers Udbredelse, saa haaber jeg, at det intelligente Publicum tilgiver mig, hvis det øvrige Indhold af nærværende Bog ikke saa ganske skulde svare til de Fordringer, som Nutiden gjør til den unge og dannede Forfatter.

I Novbr. 1847. *Udg.*

Era graduado en canones por Osuna; pero aunque lo fuera por Salamanca, segun opinion de muchos, no dejara de ser loco.

M. de Cervantes Saavedra.

Jeg er født i Nærheden af Ribe, hvor min Fader eiede en større Landeiendom. Min Moder døde i min tidlige Barndom, og da min Fader kort efter solgte sin Gaard, for at købe den, han endnu eier paa Fyens Østkyst, kom jeg i Huset hos min Tante, som boede i Ribe. Der forblev jeg da til jeg skulde over, for at tage mine Examina i Kjøbenhavn. - Jeg var som Barn meget svagelig, og deeltog sjeldent i mine Kammeraters Lege; jeg sad hellere hjemme og læste. Dette syntes min Fader ikke synderlig godt om; thi han, som er en jevn Landmand, forstaaer ikke at vurdere Videnskaberne. Dog, da han saa sjeldent kom til Byen, havde jeg i den Henseende min Frihed Denne Hang til Læsning bevirkede, at min Aand hurtigt udvikledes, saa jeg i æsthetisk Dannelse stod langt over mine Jevnaldrende, hvoraf Følgen igjen blev, at jeg i de sidste Aar omgikkedes dem endnu mindre end som Barn. Det samme eensomme Liv gjorde sig ogsaa gjældende, da jeg kom til Kjøbenhavn, hvor den større Lethed i at faae Lecture endnu mere opflammede min Læselyst. Jeg undgik derved de Fristelser, som Hovedstaden i altfor rigelig Mængde opstiller for Provindsbeboerne, og de Udsvævelser, hvori Kammeratskaber i de yngre Studenteraar saa let nedsøler selv den mere Dannede. Min Fritid tilbragte jeg paa mit Studerekammer eller paa eenlige Spadseretoure, men bestandig i Selskab med de første Autoriteter i den skønne Literatur. Schiller og Bulwer bleve mine Yndlings-Forfattere; jeg beundrede ligemeget den Førstes store Skaberkraft, som den Sidstes dybe Kjendskab til det menneskelige Hjerte. Den moderne nordiske Romanlitteratur havde ogsaa sin Tilløkkelse for mig; jeg fattede det dybt Følte i dens gemytlige Skildring af de huuslige Forhold; men 15 under Indtrykket af denne Læsning opstod det Ønske hos mig at opleve noget Lignende, og jeg besluttede at benytte de Anbefalingsbreve, som jeg havde til forskjellige Familier, for paa denne Maade muligt at opnaae dette. Det lykkedes mig ogsaa. Jeg blev vel modtaget i flere Familier, men især eet Sted, hos Fru St.-Clair, forekom det mig at Omgivelserne bedst harmonerede med de Ideer, som de omtalte Romaner havde vækket i min Sjæl. Da jeg første Gang sad i den hyggelige Dagligstue i en fortrolig Samtale med Fruen, medens hendes attenaarige Datter Emilie var beskjæftiget ved det ziirlige Thebord, da ahnede det mig, at nu begyndte mit Hjertes Drama at udvikle sig, og jeg besluttede at nedskrive disse Erindringer, idet jeg erindrede Fru Flygares Ord: »*Ett fölande Hjertas Vågnen, Lif og Kamp er en Roman.*«

Fru Saint-Clair er en meget vakker Kone, der i sit Hjem søger sin Tilfredshed ved at udbrede denne til sine Omgivelser. Men hendes huuslige Sysler have muligt havt ufordeelagtig Indflydelse paa hendes Aand, der unægtelig mangler den Friskhed og Dannelse, som i saa høi en Grad udmærker hendes Svigerinde, Fru Lind, der er en jevnlig Gjæst i dette Huus. Justitsraadinde Lind er en Dame paa nogle og fyrgetyve Aar. Hendes Ansigt, som er smukt endnu, er et tydeligt Speil af hendes Sjæl. Anstændighedsfølelsen, denne første qvindelige Egenskab, staaer umiskjendeligt skreven i hvert af hendes Træk, hvilke tillige alle bære Præget af den virkelige Aandsdannelse. Denne Dannelse har hun igjen overleveret sin Niece, som bogstavelig er opvoxet under sin Moders og Tantes Øine. Fru Saint-Clair har sagt mig, at hun ifølge sine Opdragelsesprinciper aldrig har tilladt Emilie at komme noget Sted, hvor ikke hun eller hendes Svigerinde har kunnet følge hende. Emilie er meget smuk; jeg vilde have kaldet hende en skøn Sjæls udtrykte Billede, hvis jeg ikke hos hende netop savnede den omtalte dydige og anstændige Grundtone, som udmærker Tanten. Dermed være ikke sagt, at hun mangler denne Følelse i sin Sjæl, men den er blot endnu ikke vaagnet til sin fulde Bevidsthed; og denne Omstændighed forklarer tillige den mindre Grad af Opmærksomhed, hvormed hun flere Gange har fulgt Conversationen, naar den har dreiet sig om moralske Gjenstande, ved hvilke jeg har fundet Leiligheden passende til at deducere mine Ideer om Sædelæren. Derved blev mit Standpunct i Huset noget forrykket, idet jeg ikke, hvad jeg i Begyndelsen havde tænkt mig, kunde hengive mig til en fuldkommen 16 Beundring af den unge Pige og skjænke hende mit fulde Hjertes udelte Tilbedelse; men jeg fandt Erstatning i den interessante Stilling, jeg besluttede at indtage, den nemlig, at vække hendes slumrende Anstændighedsfølelse; og jeg følte en retmæssig Stolthed ved saaledes at fuldende, hvad Moderen saa herligt havde begyndt, og at uddanne denne skønne Sjæl til det Ideal, mit Hjerte forlangte. Jeg saae mig istand dertil; thi mit Forhold i Huset var i kort Tid bleven en Fortroligs. Jeg saae mig ogsaa nødsaget til at begynde øiebliklig; thi af enkelte Yttringer forekom det mig, som om Moderen allerede fandt at Tiden var kommen, da jeg kunde udtale mine Følelser. Heri var jeg ikke fuldkommen af samme Mening som hun; men selv om jeg vilde have taget mindre Hensyn til det Upassende i en Forlovelse efter et saa kort Bekjendtskab, saa maatte jeg dog for min Roligheds Skyld opsætte denne, indtil jeg grundigt havde sonderet Emilies Hjerte; thi skulde det imod Formodning vise sig, at hun ganske savnede den omtalte Følelse, denne Ankergrund for alle qvindelige Dyder, da var der Intet at bygge paa, og jeg maatte trække mig tilbage, hvor smerteligt det end vilde være; thi som Ida, Gräfin v. Hahn-Hahn saa skjønt siger: »Besser ist es, dass dein Herz in einem Jahre leidet, als in deinem ganzen Leben nie verstanden zu werden.«

Gjennemtrængt af Vigtigheden af mit paatagne Hverv og overbeviist om dets Vanskelighed, skred jeg til Værket, idet jeg efter en moden Overveielse valgte den Operationsmethode, der tilbød sig ved de mange forargelige Historier, Livet i Hovedstaden daglig giver tilbedste. Jeg benyttede dertil de Tider, som efterhaanden bleve hyppigere og hyppigere, naar Fruen i et eller andet Ærinde gik bort, og lod os blive ene; men jeg traf en uventet Modstand i en besynderlig Tolerance eller snarere Undskyldelseslyst, hvormed Emilie ved de forskjellige Historier mødte mine strenge Udfald mod Usædelighed og Umoralitet, og som nødte mig til at forandre Terrain, saa jeg, istedetfor at holde mig til Facta, maatte opstille givne Forhold, hvor ingen Undskyldninger kunde finde Sted. Det lykkedes, Emilies Modsigelser faldt bort, og jeg syntes daglig at spore de forventede Virkninger. Imidlertid havde jeg nær nedbrudt Alt, hvad jeg havde opbygget, ved uforsigtigt at begynde en lignende Samtale en Aften, da en ung Mand, ved Navn Flint, var tilstede. Denne unge Mand har tidligere givet Emilie Underviisning i Musik, og kommer af og til i Familien, skjønt Tanten ikke seer ham gjerne, da hans ligefremme, for ikke at sige raar og udannede Manerer, kun lidet stemmer overeens med hendes Ideer om Velanstændighed. Og da jeg saaledes hiin Aften tog Anledning af en ny Comedie, hvorom Talen dreiede sig, til med megen Følelse at ivre imod den gennem den nyere franske Literatur indstrømmende Umoralitet, afbrød han mig paa eengang med det Spørgsmaal, om jeg gav Timer i Skolerne i Religion. Jeg svarede benægtende.

Jeg troede det, bemærkede han, og jeg tænkte, at De nu øvede Dem til imorgen.

Jeg blev indigneret, Fruen ogsaa, men Emilie lo; og inden jeg fik samlet mine Tanker, for med et værdigt Svar at tilbagevise denne uanstændige Afbrydelse, var han og Emilie dybt inde i en lattermild Samtale, som endte med, at de begge fløi hen til Pianoet, og det uden at sige Velbekomme, hvad der dog er Skik og Brug, naar man reiser sig fra Bordet; og ikke at tale om det upassende i at reise sig, førend alle have afspiist, jeg for min Part var idetmindste langt derfra. Jeg yttrede min Misfornøielse for Fruen, som beroligede mig med det Løfte, at hun vilde foreholde Emilie det Urigtige i hendes Opførsel; og da jeg kom den næste Dag, fandt jeg hende ogsaa meget alvorlig og meget opmærksom. Jeg arbeidede nu ufortrødent fremad, og endelig gav Hændelsen mig en for min Stolthed som Pædagog og for mit Hjerte lige behagelig Forvisning om, at mit Arbeide ikke var spildt. Fru Linds Mand, Justitsraaden, kom nemlig en Aftenstund og fortalte en skandaløs Scene, som var fremkaldt ved deres Huusjomfrues slette Opførsel. Denne, som kun havde været i fjorten Dage i deres Huus, og paa hvem de i den Tid Intet havde at klage, havde den foregaaende Aften behaget at blive ude til Klokken to om Natten, da hun endelig, ledsaget af en Cavalleer, fordristede sig til at ringe paa deres Port. Justitsraaden, der iforveien var bleven enig med sin Kone i, at de ikke vilde lukke hende ind, stod op og aabnede Vinduet, for at sige hende, at hun den næste Dag kunde hente sit Tøi og sin Afsked Men her blev han af hendes Galan torteret paa den skammeligste Maade med Grovheder, Uqvemsord og frivole Talemaader, hvilke han naturligviis ikke kunde gjentage i sin Heelhed for Damerne, men hvoraf han dog gav nogle Prøver, og hvortil Huusjomfruen havde hørt med stort Behag, ja muligt endog soufleret sin Cavaleer; thi af enkelte Udfald kunde han skjønne, at denne kjendte noget til hans huuslige Forhold. Vi bevidnede naturligviis Justitsraaden vor Medfølelse 18 og vor Indignation over en saa skamløs Opførsel, og til min Glæde og Stolthed hørte jeg Emilie sige, medens Rødmens farvede hendes Kinder, at det var i høi Grad uværdigt, og at hun aldrig havde troet Sligt om Pigen, der saae saa god og skikkelig ud Nu følte jeg mig sikker i min Sag, og besluttede blot at oppebie min Faders nær forestaaende Ankomst til Byen, for med hans Samtykke at optræde i Huset som Frier, idet jeg nu var vis paa som Forlovet at kunne fuldende mit Værk. Imidlertid kunde jeg ikke dølge for mig selv, at det ikke vilde bedrøve mig, om min Faders Ankomst blev opsat, jeg ønskede hemmeligt, at Tiden vilde bringe nogle Hindringer, som jeg først skulde borthrydde, inden jeg naaede mit Hjertes Maal; thi en kraftig Aand glædes og styrkes i sin Virksomhed ved Hindringer. Og paa en forunderlig Maade blev dette hemmelige Ønske opfyldt.

19

II

I'll be merry and free
I'll be sad for naebody
If naebody care for me
I'll care for naebody.

Rob. Burns.

Jeg havde opsagt mine Værelser og var flyttet ind i et smukt lille Huus i - - -stræde. Hele Eftermiddagen havde jeg været beskjæftiget med at ordne mine Bøger og øvrige Sager, og at gjøre mig det beqvemt og hyggeligt i min nye Leilighed; jeg følte mig derfor ikke oplagt til at tilbringe Aftenen hos nogen af de

Familier, hvor jeg ellers pleiede at komme, men nød mit tarvelige Aftensmaaltid hjemme og gik tidligt til Ro. Efter et Par Timers Søvn blev jeg imidlertid vækket paa den ubehageligste Maade ved en overdreven Lystighed i Værelserne paa den anden Side af Gangen. Der blev sunget og musiceret, leet og talt høit; en Stemme, som ofte overdøvede alle de Andres, forekom mig bekendt, uden at jeg dog kunde orientere mig, hvor jeg havde hørt den før. Men hvad der især mishagede mig, var at høre Fruentimmerstemmer, da jeg af den ubundne Latter og Klinken med Glassene ret vel kunde slutte mig til, af hvad Art Selskabet var. Jeg trak min Nathue, som jeg i Parenthes bemærket altid ligger med, da den conserverer mig for Tandpine, dybt ned over Ørene, og faldt endelig i Søvn. Den næste Dag spurgte jeg min Vertindes Pige om hvem der boede ligeoverfor; men hun kunde ingen tilfredsstillende Forklaring afgive, da den Side af Etagen ikke tilhørte hendes Madmoder, og hun selv kun havde været saa kort Tid i Condition, at hun ikke endnu var fuldkommen localiseret. Da jeg imidlertid et Par Dage efter mødte den før omtalte Musiklærer paa vor Trappe, gik der pludselig et Lys op for mig; det var hans Stemme, jeg havde hørt. Jeg besluttede ikke at undlade at meddele Fru St.-Clair min Opdagelse, for at hun kunde vide at lukke sin Dør for Usædeligheden; men jeg ansaae det for min Pligt først fuldkommen at overtøye mig om Rigtigheden af min Formodning, og gik derfor endnu samme Aften derover, idet jeg gjorde mig til Ærinde at udbede mig nogle Gløder 20 til min Kakkelovn. Det var ganske rigtigt, Hr. Flint kom fra et indre Værelse dengang jeg traadte ind, hjalp mig meget forekommende med hvad jeg bad om, og inviterede mig endogsaa til at blive hos ham, indtil der blev varmt inde hos mig. Jeg modtog Indbydelsen, idet jeg tænkte, at den halve Time jeg spildte i en aandløs Conversation, dog muligt kunde give et eller andet Udbytte for min Menneskekundskab. Imidlertid opdagede jeg snart, at Flint ikke var uden Kundskaber, men han anvendte disse paa en saa løierlig Maade, at han ofte kom til det modsatte Resultat af hvad den almindelige Mening antager for rigtigt; heller ikke var han istand til at discutere længe over et Thema, eller at drøfte en Gjenstand tilbunds, men han afbrød bestandigt midt i med en aller anden Bemærkning, som gjerne kunde være træffende, men som altid var laant fra en, til min Roes kan jeg sige det, mig ubekjendt Sphære. Jeg ledede tilsidst Talen hen paa den St.-Clairske Familie, men her yttrede han sig forsigtigt, og afbrød mig igjen, idet han pludseligt udraabte:

Det var dumt, at jeg forleden Aften jeg havde et lille Selskab, ikke vidste, at det var Dem, der var bleven min Nabo. De skulde have været med, vi morede os fortræffeligt. Ja, De hørte vel lidt til Stadsen?

Jeg sagde ham reent ud, at jeg ikke havde lukket et Øie den hele Nat. Han lo og sagde:

Men hvorfor Pokker kom De da ikke over? De vidste maaskee ikke at det var mig; men De kan altid være vis paa, at hvor man leer saa godt som vi gjorde det, der tager man det ikke fortrydeligt op, om Nogen kommer selvbuden. Rigtignok havde De ingen Dame kunnet faae, thi vi vare lige tre Par; men De kunde dog have moret Dem og gjort Bekjendtskab med Pigebørnene for en anden Gangs Skyld; jeg kan forsikre Dem, De skal neppe finde lystigere i hele Byen.

Jeg forklarede ham, at jeg ikke søgte saadant Dameselskab, men kunde ikke undlade at bemærke, hvor høiligen det forundrede mig, at en Mand med hans Dannelse og Kundskaber - man maa jo være fiin, naar man siger Folk Ubehageligheder - kunde finde Behag deri; især da han havde Adgang til bedre Familier, hvor han ved et aandeligt Samliv med unge og dannede Damer dog sikkert maatte finde en langt større Tilfredsstillelse for Sind og Hjerte.

De er nok ikke her fra Byen? spurgte han mig.

Jeg fortalte ham at jeg var fra Ribe, men at jeg ved Hjælp af Literaturen 21 ret vel inden jeg kom hertil kjendte til det dannede Familie Liv i Hovedstaden, og at jeg i den Tid, jeg havde været her, daglig havde frekventeret dannede Cirkler.

Men man kjeder sig dog lumsk i disse dannede Cirkler.

Jeg yttrede min Forundring over hans Paastand og begyndte at bevise dens Ugrundethed; jeg fremhævede det Interessante i en gjensidig Udvexling af Ideer om Kunst og Litteratur, især med unge Damer, hvilke som bekjendt ere i Besiddelse af en fiin Takt for det Poetiske og Smukke. Men han afbrød mig, idet han sagde:

Jeg er ikke Æsthetiker, og finder altsaa ikke nogen synderlig Opbyggelse i at sentimentaliserer med Damer over Goethe; ligesom det er mig einerley, om Acteurerne og Actriserne ere søde eller sure. Saadan Passiar fører jeg aldrig.

Men man kan jo ogsaa spørge med de unge Damer, engang imellem, indvendte jeg.

Aa ja, svarede han, det er jo ganske morsomt, engang imellem; man kan drille Frøken Gine med Lieutenant chose; man kan faae Frøken Sine lokket til at fortælle, at hun spiser Kridt; man kan tage Maal af Neglen paa deres Tommelfingre; men for mit Vedkommende saa opveier alle mulige saadanne Liebhaverier ikke nær den hjertelige Latter, som vækkede Dem forgangen Nat. Jeg benytter derfor sjelden min Entrée hos Familier, uden jeg er paa Knæerne, eller jeg skal holde Diæt; det er kun i disse to Tilfælde, at jeg morer mig med Thevand og daarligt Fortepianospil.

Jeg var nu temmelig enig med mig selv, at Hr. Flint ikke kunde henføres under Classificationen »dannede Mennesker;« jeg tænkte netop paa at ende denne Samtale og mit Besøg med den uimodsigelige Bemærkning: at man ikke kan disputere om Smagen, da Døren i det samme blev reven op, og et ungt Menneske stormede ind Han lod ikke til at tage synderlig Notice af min Person, uagtet jeg dog reiste mig ved hans Indtræden; han fandt det ikke engang Umagen værd, at tage sin Hat af, men henvendte sig strax til Flint med de Ord:

Du, jeg har Noget at fortælle Dig.

Jeg gjorde Mine til at gaae; men Flint vilde ikke tillade det. Han sagde:

Felix og jeg have sjeldent andre Hemmeligheder end saadanne som al Verden gjerne maa vide. Vi disputerede før, om hvis Fornøielse vare de solideste; nu vil jeg, at De iaften skal more Dem paa min 22 Maneer. Felix, henvendte han sig til den nys Ankomne, er Du i godt Humeur iaften?

Brillant, svarede denne.

Vel, vedblev Flint; denne Herre er Hr. Jespersen, det er Felix Bearn. Nu gaae vi hen og spise til Aften.

Jeg fulgte med, uagtet jeg i mit Hjerte fortrød, at jeg ikke havde afviist Indbydelsen; imidlertid lovede jeg ved mig selv, at afholde mig fra enhver Udsvævelse, og at fjerne mig, saasnt det lod sig gjøre. Felix tog Flint under Armen og talte ivrigt med ham.

Ja, det er godt nok, sagde denne, men gjem alt dette til Deserten; jeg kan ogsaa komme frem med en Historie, som passerede mig forleden Aften, og som ikke er ganske umærkværdig.

Vi gik op paa en Restauration; Flint lod os anwise et særskilt Værelse, og gav sine Ordre til Opvarteren. Felix kastede sig saa lang han var i Sophaen, og generede sig ikke for at lægge Fødderne op med. Derpaa gav han sig til at anstille forskjellige Balanceer Øvelser med sin Stok, som hvis det var skeet i min Stue, vilde have indjaget mig en retfærdig Skræk for mine Speile og øvrige Huusgeraad. Flint satte sig ved Bordet, og underholdt sig meget behageligt ved at fløite en Vise, idet han accompagnerede sig selv med at tromme med Kniv og Gaffel paa Tallerkenen. De syntes begge at have glemt min Nærværelse, og jeg tænkte netop paa at finde en Grund til at forlade dem, da Flint endelig udbrød:

Men hvorfor Pokker holder De Dem i Baggrunden? Sæt Dem ned, nu komme Varene strax.

Jeg satte mig uvilkaarligt, og lidt efter kom Opvarteren med Brød, Knive &c. samt tre Snapse. Felix foer op af Sophaen, idet han kastede sin Stok saa blindt hen fra sig, at det ikke var hans Skyld, at den ikke traf mig i Hovedet, men snarere min, der itide bukkede mig. Jeg saae nu med stum Forbauselse Flint give sig ifærd med at smøre Sennop paa et Stykke Brød, hvilket han derpaa spiste, efter at have drukket en Snaps heelt ud. Felix lod til at ville følge hans Exempel. Flint skjød den tredie Snaps over til mig med et opmuntrende Nik; men jeg skjød den fra mig, idet jeg med værdig Alvor erklærede, at jeg aldrig nød Spiritus. Det var mærkeligt at see den Virkning, som min Erklæring frembragte. Felix, der lige var i Begreb med at sætte Glasset for Munden, holdt inde, saae inqvirerende til mig, vendte derpaa Ansigtet imod Flint og gjorde en løierlig Grimace, nikkede saa til mig og 23 sagde: Skaal, og tømte derpaa hver Draabe af sit Glas. Flint havde uafsladeligt betragtet mig, endelig sagde han:

Ja, det har jeg slet ikke tænkt paa, De er maadeholden.

Han lagde en saa stærk Vægt paa det sidste Ord, at jeg fandt mig beføiet til at forklare ham, at Maadehold var en Dyd, men Fylderie kun nedværdigede os under de Umælendes Standpunkt.

Fylderie, gjentog Flint, ja fy for Fanden; men en Snaps til sin Mad! Fylderie er ækelt, tilsidst kommer man til at gaae ved Siden af sine Støvler, og faaer en fæl Tendens til at ligge i Rendestenene; men en Snaps eller to, det varmer, det opliver Kræfterne, det giver fornyet Appetit og et godt Humeur, uden hvilket Pokker skulde spise til Aften. Fylden, Snapsen fra Morgen til Aften, *au diable!* i en evig Døs, det er ligesaa væmmeligt, som det er opmuntrende i et godt Lag at faae sig en Donner. Og De skal faae den iaften, afbrød han idet Opvarteren kom ind med Anretningen.

De skal faae den, repeterede Felix, og fyldte Glassene.

Paa en fornøielig Blyhat, vedblev han, idet han stødte an mod mit Glas.

Og saa lidt Jammer som muligt imorgen, supplerede Flint.

Jeg klinkede og drak; men med den faste Beslutning, ikke at drikke mere end to, høist tre Glas Viin. De kastede dem nu over Maden med en Udhungrets Appetit, og jeg fandt, at det var det bedste at følge deres Exempel. Maden var i Sandhed særdeles vel tillavet, og uagtet jeg ikke sætter nogen Priis paa slige materielle Nydelser, følte jeg dog en vis Behag, en comfortable Velværen, som jeg ansaae det rigtigst at

nyde, især da jeg derved blev sat istand til praktisk at vurdere denne Nydelse, og saaledes med Grunde, hentede fra Erfaringens Mark, herefter kunde bevise dens Nullitet.

Samtalen var i Begyndelsen ikke synderlig levende; den førtes næsten udelukkende mellem Flint og Felix, og bestod meest i gastronomiske Bemærkninger, undertiden saavidt jeg kunde forstaae, oplivet med equivoque Hentydninger, som imidlertid syntes at mere de to Herrer fortrinligt, thi de loe undertiden af fuld Hals. Lidt efter lidt blev dog deres Conversation aandrigere, og mod Slutningen af Maaltidet veed jeg, at jeg lo med over nogle Historier, de fortalte; men jeg har aldrig siden været istand til at erindre, hvori det Comiske bestod. Jeg havde derved gjenvundet mit Humeur, og da vi endelig sad og spiste Rosiner og Mandler, imedens Champagnerens ædle Skum perlede 24 i vore Glas, følte jeg en stærk Tilbøielighed til at udtale mig over Nationalitetens Væsen, især med Henblik til de separatistiske Bevægelser i Hertugdømmerne. Jeg fik imidlertid ikke Leilighed, thi Flint sagde idet han tændte sig en Cigar:

Naa Felix, kom nu Du med Din Fortælling. Intet passer bedre til Champagne end en Kjærlighedshistorie, især naar den er romantisk

Felix tømte sit Glas, fyldte det igjen, og tog saa til Orde.

25

Il lui parlait le doux langage
Des yeux, des mines, du maintien,
Que nos dames savent si bien
Comprendre par le grand usage.

Demoustier.

Romantisk er vel min Historie ikke; Romantiken passer kun slet med vore Glacè Handsker og lakerede Støvler! men hverdags er den dog heller ikke, da jeg har brudt alle Love, som Etiquette og Skik og Brug paabyde. Du veed, Vilhelm, og De, Herr Jespersen, vil nu erfare, at jeg, uagtet mine tyve Aar, endnu aldrig har følt den Lidenskab, som Menneskene kalde Kjærlighed, men har, siden jeg slap ud af et strengt Formynderskab, flagret saa lystigt som den vildene Fugl fra den ene Fornøielse til den anden. Jeg har moret mig som vist kun faa; Alt, hvad jeg har villet, er lykkedes; og hvor ubetænksomt jeg endog undertiden har styrtet mig ind i de meest forrykte Affairer, er jeg stedse sluppet heelskindet derfra. Derfor har jeg bevaret mit gode Humeur, hvad jo nutildags er en Sjeldenhed blandt unge Mennesker i min Alder. Men for at komme til min Historie, som tager sin Begyndelse i de sidste Dage af forrige Maaned, saa var det en smuk Morgen, at jeg drev ned ad Vimmelskaftet, oplivende mine Nerver med en Cigar og mine Tanker med en Beregning, hvis Udfald viste, at der endnu var Raad til Chocolate om Formiddagen, et godt Middagsmaaltid og Tivoli om Aftenen. Jeg maa vist have leet fornøieligt over dette brillante Budget; thi en ung Dame, som kom mig imøde, kunde ikke fordølge et Smil, vist paa min Bekostning. Hun slog Øinene ned, men kunde dog ikke bare sig for at tilsende mig et halvt tilsløret Blik, idet hun passerede mig, hvoraf jeg tog Anledning til at gjøre hende den meest gracieuse Compliment, der i Øieblikket stod til min Raadighed. Hun blev næsten forskrækket, og ilede hurtigt videre. Jeg stod stille og saae efter hende; hun var saa elegant i sit simple Morgentoilette, og havde en Gang saa let, at jeg troede, hun var Dandserinde. Da hun var kommet et Par Huse fra mig, saae hun tilbage; men da hun opdagede mig paa den samme Plet stirrende efter 26 hende, blev hun rød, vendte hurtigt Hovedet bort, og skyndte sig endnu mere end før. Hun var snart forsvunden, og jeg fortsatte min Gang, men tænkte uvilkaarligt paa det grønne Schavl og den hvide Hat, og spurgte mig selv, hvorfor jeg ikke havde fulgt efter hende, da jeg dog intet Bedre havde kunnet gjøre. Dagen med dens Afvexlinger forjog imidlertid Tanken, og jeg havde næsten glemt dette Møde, da Skjæbnen vilde, at jeg om Aftenen paa Tivoli igjen skulde erindres derom. Og dette skete saaledes. Det blev Regnveir, og Folk strømmede fra alle Sider ind i Concertsalen, saa der opstod en betydelig Trængsel. Jeg stod ved Vinduet og morede mig med at høre de forskjellige Taler, der blev holdt, for at formaae Folk til ikke at trænge ind, da jeg pludselig fik Øie paa en ung Dame med en hvid Hat, der næsten besvimet blev baaren af Trængslen. Jeg styrtede mig imod Indgangen. »Tilbage, tilbage,« raabtes der fra Salen, og Folk begyndte at vige, men jeg brød frem, til jeg naaede den unge Dame, greb hende om Livet og bar hende udenfor.

Misunder mig Guder, sagde jeg halvhøit, idet jeg tøvede med at skille mig ved min Byrde. Hun betragtede mig ved dette Udraab, og jeg saae, at hun gjenkjendte mig. Hun vilde takke mig for min Hjælp; men jeg afbrød hende, idet jeg sagde:

O, jeg er altfor meget belønnet, til at kunne modtage Deres Tak. Taal blot min Nærhed, til De træffer Deres Familie, som De blev skilt fra i Trængslen.

De forlanger ikke meget, sagde den unge Dame, thi der seer jeg min Moder og Tante komme ud fra Salen. Da jeg ikke maa takke Dem, saa Farvel.

Hun havde taget sin Handske af, for at rette ved sin Dragt; jeg greb den, trykkede et Kys derpaa og sagde:

De faaer den, naar vi sees næste Gang.

Hun saae forbauset paa mig, men vendte sig, for at gaae hen til sin Familie; jeg gjemte Handsken paa mit Bryst, og lod hendes Ansigtstræk indpræge sig i min Sjæl medens mine Tanker, accompanerede af den smukke Musik, hvirvlede sig med Røgen af min Habañah.

Den næste Morgen førte mine Skridt mig uvilkaarligt til Vimmelskaftet. Jeg drev op og ned mange Gange, stod stille ved hvert Boutiksvindue og lod til at anstille dybsindige Undersøgelser over alle Industriens Frembringelser, medens jeg ivrigt speidede til begge Sider og ligesaamange Gange lykønskede mig, naar jeg i det Fjerne saae 27 en Hat eller Schavl, der lignede hendes, som jeg fortvivlede naar Hatten eller Schavlet kom nærmere og jeg opdagede at jeg havde taget Feil. Timerne forløb, og jeg gav mig til at speculere paa hvilke andre Gader der var Rimelighed for, at hun kunde passere; men da Rimeligheden desværre var lige stor for de fleste Gader her i Byen, og et længere Ophold i Vimmelskaftet syntes mig utaaeligt, begyndte Haabet at svækkes for mig, og jeg at frygte for at maatte overlade vort Møde til den lunefulde Skjæbne. Dog ganske vilde jeg ikke overgive mig, jeg gik op til en Conditør paa Routen og indquarterede mig der ved Vinduet til det blev mørkt, og jeg altsaa maatte opgive Haabet for den Dag. Men heltemodig var min Udholdenhed; i tre Dage mødte jeg i den tidlige Morgen hos Conditøren og indtog min Plads ved Vinduet, som jeg ikke veeg før Mørket forjog mig; og som der staaer i Kæmpeviserne: Den fjerde Dag ad Qvelde - da viste sig i mit Speils Horizont en hvid Hat og et grønt Schavl. Jeg stormede ud og fulgte efter, og da hun dreiede om ad en Gade, der var mindre befærdet, nærmede jeg mig og sagde:

Jeg har maattet vente længe, Frøken, inden jeg fik Leilighed til at tilbagelevere, hvad jeg var fræk nok til at berøve Dem.

Hun blev noget forskrækket ved min Tiltale, men da hun gjenkjendte mig, svarede hun roligt:

Ah, det er Dem; ja, har De maattet vente for at gjengive mig min Handske, er Skylden da i ethvert Tilfælde Deres egen. Men fly mig den.

O, Frøken, det var ikke ene for at give Dem den stakkels Handske, at jeg har ventet med Utaalmodighed; jeg ventede for at finde en Leilighed til at see Dem, til at tale med Dem, til at sige Dem, at jeg troer jeg elsker Dem; ja, Frøken jeg troer det, jeg veed det ikke; thi uagtet jeg er tyve Aar har jeg endnu aldrig kjendt Kjærlighed. Jeg skammer mig ikke ved at tilstaae det, især nu da jeg er moralsk overbeviist om at jeg elsker; - o ja, anderledes kan jeg ikke forklare den Uro, der har bemestret sig mig, denne Higen efter at see Dem, denne uimodstaaelige Drivt til at sige Dem det, uagtet jeg af Deres vrede Blik og mørke Ansigt seer, at jeg maaskee fornærmer Dem.

Hun saae virkelig meget vred ud, og det var langt fra i nogen opmuntrende Tone at hun sagde:

De gaaer rask tilværks; det er anden Gang, jeg er bæret med Deres Nærværelse, og allerede en Erklæring.

28

Frøken, sagde jeg tilintetgjort, hvad skal jeg gjøre? maatte jeg ikke give Dem en tilfredsstillende Grund for at jeg, der aldrig er forestillet for Dem, tiltaler Dem paa offentlig Gade, Noget jeg vel veed paa det Strengeste er forbudt i Lovene for anstændig Opførsel. Men jeg troede, at naar jeg havde sagt Dem det, De da vilde indsee den uundgaaelige Nødvendighed af, at jeg nærmer mig Dem; at De da vilde tillade mig at følge Dem, og da skulde jeg lade, som jeg aldrig var faldet med Døren ind i Huset, men smukt begynde med Begyndelsen.

Jeg troede at have bevæget hende, thi et Øieblik foer et Smil over hendes Læber; men hun antog sit kolde og fornemme Væsen, idet hun sagde:

Nu antager jeg, at De tilstrækkeligt har benyttet den Omstændighed, at De kom mig tilhjælp forgangen Aften. Giv mig min Handske, eller lad være, det er mig ligegyldigt; men forlad mig nu, og jeg vil haabe, at De herefter vil finde det mindre nødvendigt at nærme Dem mig, thi ellers nødes jeg til at lade mig ledsage af Tjeneren.

Jeg rakte hende Handsken med en ynkelig Mine, og satte et bedrøveligt Ansigt op, da jeg hilste hende til

Afsked, thi jeg var sønderknust. Hun gik, og jeg stirrede sorgfuld efter hende; men en Tanke slog mig, og Øieblikket efter var jeg ved hendes Side.

Tilgiv mig, Frøken, at jeg kommer igjen; men der faldt mig Noget ind, som jeg syntes jeg burde sige Dem, hvis De vil taale at jeg følger Dem til hiint Hjørne.

Hun saae meget fornærmet til mig, men jeg vedblev:

De har maaskee neppe troet, idet De før forbød mig at tiltale Dem paa Gaden, at De derved afskar mig enhver Maade at nærme mig Dem. Men det har De. Uden at jeg selv har Skyld deri, hører jeg dog til de Udstødte, til dem, der have Gaden og de offentlige Steder til deres frie Tumleplads; men for hvem enhver Families Dagligstue er lukket. Jeg gjentager, Skylden er ikke min. Jeg har aldrig kjendt Familielivet uden af Bøger, eller af hvad jeg stundom har følt, naar en sildig Aften Musik og Glæde er tonet fra de oplyste Værelser, og jeg er standset, for et Øieblik at tænke mig, hvor lykkelige de Mennesker dog maae være, der deeltage i en saadan Lystighed Jeg vil saaledes aldrig kunne træffe Dem i de Selskaber, hvor De kommer; og jeg maa træffe Dem. Men jeg har læst og hørt om saamange Maader, hvorpaa det er lykkedes en Udstødt at faae Adgang, og der faldt mig netop et Middel ind; - ja Frøken, De bliver maaskee vred, naar jeg siger det.

29

De er det alt, kan jeg see, blot fordi jeg antyder det; men betænk, at dette Middel er mit sidste; thi jeg bryder mig ikke om Livet, uden i Deres Nærhed - Og jeg meente kun, at hvis der var en Maade, hvorpaa jeg kunde faae Leilighed til, blot i et Ærinde, at komme indenfor Deres Families Dørtærskel, og det lykkedes mig, at Deres Fader eller Moder fandt mig efter deres Smag og bad mig komme igjen; - og netop denne Maade faldt mig ind; thi Frøken, Skjæbnen kunde blot have begunstiget mig saavidt, at De havde tabt Deres Armbaand, og jeg fundet det; De averterede derom i Avisen og - Medlidenhed, Frøken, det er mit sidste Haab.

Jeg veed ikke, om mine Ord gjorde noget Indtryk paa hende; thi jeg var selv for bevæget til at kunne iagttage. Imidlertid varede det dog noget, inden hun svarede:

Jeg har ikke tabt mit Armbaand.

Men om det var Tilfælde eller om det skete med Villie skal jeg ikke kunne sige, idet hun vendte sig for at gaae, gled en lille Portefeuille ud af hendes Haand, og faldt tæt ved min Fod Med mere end Lynets Hurtighed bukkede jeg mig, tog den op, og idet jeg triumpherende raabte: »Hav Tak, o min Stjerne, Du har ikke forladt mig«, hilste jeg hende, der af Forbauselse var standset og lod til at ville tiltale mig, men atter fortsatte sin Gang, da hun saae jeg fjernede mig med hurtige Skridt.

Her er den, endte Felix sin Fortælling, idet han fremtog en lille grøn Portefeuille; den viger ikke fra mit Hjerte, før jeg imorgen Middag overgiver den i min henrivende Ubekjendtes egne fortryllende Hænder, medens Fader, Moder, eller hvem det nu kan være, der er Familiens Overhoved, til Belønning for min Redelighed og som Erkjendelse af mine fine Manerer, inviterer mig til at blive om Aftenen.

Dermed gyngede han sig tilbage paa Stolen, og kastede begge sine Been op paa Bordet, uden i fjerneste Maade at bekymre sig om den rene Dug, eller om os, der sade nok saa anstændigt.

Flint tog Ordet og sagde:

Der kunde vel bemærkes Adskilligt ved vor Vens Eventyr; men da det ikke er tilende, antager jeg at vi gjøre rettest i at ajournere Discussionen til vi høre hvorledes det spænder af imorgen; saameget mere, som jeg gjerne selv ønsker at komme til Orde og fortælle hvad der hændtes mig for en otte Dages Tid siden.

30

IV

La del alba seria cuando salió.

M. de Cervantes Saavedra.

Det var Aftenen efter at vi havde havt det lille Sold, som kostede Hr. Jespersen sin Nattero, at jeg var nødsaget til at gjøre en Visit i en Familie. At dette ikke er efter min Smag, veed De; den Aften var imidlertid

Taalmodigheden nær ganske forgaaet mig, thi en ung Amateur havde bragt nogle illustrerede Værker med sig, og der blev seet paa Billeder. Jeg gabede indvendig det Bedste jeg kunde, og skyndte mig afsted saasnart det lod sig gjøre, for at restaurere mig en Smule hos en Conditor inden jeg gik tilsengs. Da jeg endelig sad luunt i en Krog med mit Glas Punsch for mig, i en gemytlig Samtale med Frits Schiøtt, som nylig var kommen fra Paris, saa vare mine foregaaende Fataliteter snart glemte, eller idetmindste kun forsaavidt erindrede, at de nu ret lode mig nyde min Comfort. Vi talte om Communismen, han for og jeg imod; men i al Fred og Venskabelighed, og ofte under meget Grin, naar Nogen af os havde et lyst Øieblik. Han lod komme mere Punsch, og derefter drak vi Madeiratotti. Tilsidst bleve vi sultne og lod bringe Smørrebrød og Snapse, og saa endelig to smaa Glas. Naa, saa gik vi da, og jeg fulgte ham ud i Store Kongensgade, hvor han boer, heelt langt ude. Jeg lider ret vel en lille Promenade i den dybe Aften; derfor tog jeg ikke den lige Vei til mit Hjem, men fordybde mig i forskellige Gader i det omliggende Qvarteer. Veiret var ikke det allerbedste, thi det smaaregnede; men jeg knappede min Frakke tæt, puttede Hænderne i Lommen og lavede mig til at iagttage de mærkelige Ting, som maatte forekomme. Store Mærkeligheder hændes kun sjældent; en fuld Mand kan man undertiden træffe, saa giver man sig i Passiar med ham, hvis han ikke er altfor tvær eller altfor sølet. I slige Tilfælde følger man langsomt efter i nogen Frastand, og har en ypperlig Leilighed til at opfriske, hvad man i Skolen lærte om Gravitetens Love. Disse Gader, som om Dagen ere fulde af Børn, Urenlighed og Spectakel, hvis Huse see ud som bare Sult og Elendighed, de ere nu øde og rolige, og i Mørket tage de høie Huse sig ligesaa aristocratiske ud, som Husene i Bredgade 31 og i andre fornemme Qvarterer. Et enkelt Sted brænder endnu Lys; maaskee en Syg, siger man til sig selv, eller En, der har isinde snart at blive det. - Med saadanne og andre lignende behagelige Tanker fordriver man Tiden, imedens man faaer sig en god Motion og sover herligt, naar man endelig kommer iseng. Om det just var slige Ideer, jeg den Aften underholdt mig med, eller om jeg endnu grundede paa hvad Frits Schiøtt havde fortalt mig om Communisterne, eller jeg muligt recreerede mit Sind med ganske andre kortvillige Betragtninger, skal jeg ikke kunne sige for bestemt, da jeg ikke mere husker det. Men det kan ogsaa være ganske ligegyldigt, nok er det, at jeg var naaet til Hjørnet af Gothersgade. Her blev min Opmærksomhed paa det Nærværende atter vakt ved Synet af et qvindeligt Væsen, der gik mig forbi, men saa hurtigt, at jeg ikke fik anstillet den paa en saadan Tid af Døgnet aldeles nødvendige Undersøgelse af Figur, Alder, Ansigtstræk o.s.v. Jeg samlede mig derfor, forcerede mine Skridt, men sagtnede dem snart igjen, da jeg saae min Ubekjendte staae stille ved et Huus. Nu hørte jeg Lyden af en Klokke, og skyndte mig saa igjen, for at faae min Videbegjærighed stillet inden der blev lukket op. Da jeg syntes, at det kunde være Passende at sige noget Pent, yttrede jeg min Forundring over, at Jomfruen allerede gik hjem; omtalte hvor flint det er at gaae Morgentour, samt at jeg gjerne vilde have tilbudt Jomfruen, at gaae under min Paraply, hvis den ikke tilfældigviis var nødsaget til at holde sig hjemme, da den ikke befandt sig videre vel.

Til al denne Ziirlighed svarede den unge Pige, thi ung saae jeg hun var, ikke et eneste Ord; kun hørte jeg ligesom et Suk, eller et »o Gud«, og hun ringede endnu engang, medens hun rystede over hele Legemet, og paa alle Maader røbede en heftig Bevægelse. Jeg overveiede, om jeg endnu engang skulde henvende mine høflige og beroligende Ord til hende, eller om jeg skulde trække mig lidt tilbage, og i Afstand see til om hun blev lukket ind Jeg valgte det Sidste, og saae nu et Vindue blive aabnet paa første Sal, og et Hoved med en hvid Nathue vise sig. Jeg nærmede mig atter, for at høre hvad Hovedet fortalte, og kom tidsnok, for at faae Slutningen af Talen, hvoraf jeg kunde forstaae, at Pigebarnet var bleven for længe ude, og at han nu bad hende paa en høflig Maade at gaae Fanden i Vold Jeg kunde ikke undlade at yttre min Mening om Sagen, og at foreslaae ham lempeligere Forholdsregler, indtil Tiden udviste at hans Overbærelse 32 var spildt paa en Uværdig. Jeg var meget veltalende og anvendte paa passende Steder flere smukke Figurer; jeg vilde netop til at benytte en Metaphor af slaaende Virkning, for at paapege ham Muligheden af, at han selv kunde blive modtaget paa en lignende Maade, naar han paa en smuk Morgen vendte hjem til sin Ægtefælle i en ubehagelig Tilstand, da han afbrød min Tales Strøm ved at fortælle mig, at han nu kunde see hvilket Selskab hans Jomfru søgte, og at han vel kunde begribe, at hun fandt det behageligere at føite omkring ved Nattetider end at opfylde sine Pligter og føre sig anstændigt op. Jeg forsøgte forgjæves at standse hans Foredrag, som han iøvrigt forzirede med fine Titulaturer, saasom: Løsgjænger, Dagdriver, Sviregast o.s.v., jeg forsikkrede ham, at det var mig, der havde Ordet i denne ligesaa hæderlige som intelligente Forsamling; men han lod ikke til at have nogen Takt for den parlamentariske Orden, thi da han havde udtalt sit sidste Ord, hvilket var: *crapule!* smækkede han Vinduet i.

Jeg saae mig omkring om jeg ikke kunde finde en lille Steen; jeg vilde gjerne have sendt ham den som en venskabelig Erindring. Men da der ingen saadan var i Nærheden, nøiedes jeg med i nogle ziirlige Talemaader at bevidne ham min Tak for hans fine Behandling, ønskede ham en Jomfru, der saae mere paa Løn end paa honnet Omgang, og sluttede endelig med at haabe, at hans skønne Ægtehalvdeel ikke maatte have forkjølet sig, imedens han stod i aabent Vindue. Derpaa vendte jeg mig om efter Pigen, som var gaaet langsomt ned ad Gaden. Da jeg nærmede mig hende, standsede hun, lænede sig op imod Muren og græd. Jeg vilde opmuntre hende, men hun afbrød mig og sagde:

Jeg er mere ulykkelig end De troer, ellers vilde De neppe være saa lystig.

Jeg sagde hende, at det virkelig gjorde mig ondt for hende, uagtet jeg ikke kunde see nogen stor Ulykke i at miste en Huusjomfru-Plads, især hos saadanne Folk; men at det aldeles ikke kunde nytte hende noget, om jeg vilde græde med, hvilket tillige var min Natur imod. Jeg spurgte hende tilsidst, hvor hun vilde hen, om

hun ikke havde nogen Familie at gaae til; om hendes Moder ikke levede.

Nei, for Guds Skyld, raabte hun næsten ængstelig, ikke der, aldrig. - O, jeg gjorde bedre i at springe i Kanalen.

Hun græd bitterlig, vred sine Hænder, og syntes af Sorg neppe at kunne holde sig opreist. Endelig sagde jeg:
33

Ja, her kunne vi ikke blive; kom hjem med mig.

Jeg tog hendes Arm i min, og hun lod sig føre uden Modstand, men uden at tale et Ord den hele Vei. Hun rystede over hele Legemet, og ved de enkelte Lygters Skin saae jeg Taarerne, som uden Ophør randt ned over hendes Kinder. Jeg var temmelig forlegen med Maaden, hvorpaa jeg skulde behandle min Erobring; men da hun som sagt ikke svarte et Ord til alt hvad jeg sagde, fandt jeg det tilsidst rigtigst slet ikke at tale mere, og paa denne morsomme Maade tilbagelagde vi Veien hjem. Da vi kom op, førte jeg hende ind i mit Sovekammer, og gjorde hende opmærksom paa, at Nøglen vendte ind til hendes Side. Det forekom mig, at hun blev ganske forundret derved, og jeg fortrød næsten min Høimodighed, da jeg befandt mig ene i mit forreste Værelse, hvor jeg søgte at gjøre mig det saa komfortabelt, som et Par Stolesæder og en gammel Chenille tillod mig det.

Da hun den næste Morgen hørte, at jeg var oppe, aabnede hun sin Dør, og bad mig ind Hun havde arrangeret et ret ziirligt Kaffebord, og hele Stuen havde faaet et Udseende af Hyggelighed, som den i al min tidligere Tid har været aldeles fremmed for. Nu først saae jeg rigtig paa min Fange, og som hun stod der med nedslaaet Blik, saa de lange sorte Øienhaar skyggede over hendes friske Kinder, dem, jeg i Parenthesis sagt, hvis jeg var Lyriker, vilde sammenligne med Ferskenens Skal, kunde jeg neppe tænke mig, at det var hende jeg havde fundet paa Gaden i den dybe Nat. Jeg spurgte hende, hvem hun var, og hvor hun havde været igaar Aftes; men nu fortalte hun mig en usammenhængende Historie, som jeg altforvel kunde tage og føle paa var opdigtet fra Ende til anden. Jeg blev ærgerlig og bad hende ikke at uleilige sig med at fortælle, naar hun ikke vilde betroe mig Sandheden. Hun brast i Graad og saae meget ulykkelig ud, men sagde Intet. Jeg gik ind til mig selv; lidt efter kom hun ind, men paaklædt med Hat og Schavl. Hun gik hen imod mig og vilde sige Farvel; men Taarerne qualte hendes Stemme.

Hvor vil De gaae hen? spurgte jeg.

Jeg veed det ikke, svarede hun, med et Udtryk af Fortvivlelse.

Hvorfor vil De da gaae? Bliv her, indtil De har overlagt, hvor De vil hen. Mig vil De ikke betroe Dem til; jeg kunde dog maaskee have hjulpet Dem.

O, jeg kan ikke fortælle Dem det, sagde hun, idet hun tog min Haand; men vær ikke vred paa mig derfor. O hvis jeg maatte blive 34 her idag, maaskee jeg da kunde finde paa en Udvei; - jeg er kun sytten Aar, og vilde saa gjerne leve.

Jeg førte hende ind igjen i hendes Værelse, og gav min Karl inden jeg gik ud de nødvendige Ordre saa at hun ikke skulde være udsat for at lide Hungersnød.

Da jeg henimod Aften kom hjem, kjendte jeg neppe mit Værelse igjen, saa ordentlig var det blevet. Hun kom ind og spurgte, om hun maatte lave Thee til mig; jeg takkede hende for hendes Opmærksomhed, og det var øiensynligt, hvor glad hun blev. Jeg befandt mig ret vel i denne nye og uvante Huuslighed, og passiarede gemytligt med hende imedens hun besørgede Theen. Endelig spurgte jeg, om hun havde fundet hvad hun i Formiddags kaldte en Udvei. Dette Spørgsmaal forjog øieblikkelig Smilet af hendes Ansigt; hun blev bleg, og det var med den ængsteligste Stemme og det bønligste Blik at hun sagde:

Kan jeg da ikke blive her? - blot i nogle Dage, til jeg kan faae mig en anden Condition; - jag mig endelig ikke bort.

Jage Dem bort, gjentog jeg; nei, bliv De saalænge De behøver det; imorgen kan min Karl hente Deres Klæder fra Gothersgade, og jeg skal fortælle til min Værtinde, at De er min Søster fra Landet.

Vil De? raabte hun og sprang op fra Stolen, hvor De maa være god, at De vil kalde mig Deres Søster; - og hun fløi mig om Halsen og kyssede mig.

Jeg følte, at mange slige søsterlige Kys kunde meget snart forjage det Broderlige i min Kjærlighed, og sagde derfor: Kjære - hvad hedder Du? - thi hendes Navn forekom mig aldeles nødvendigt til den Tale jeg var i Begreb med at holde.

Augusta, svarede hun.

Kjære Augusta, begyndte jeg altsaa; hvis det er Dit Ønske at boe sammen med mig som Søster og Broder, saa gjør Dit til at jeg kan glemme, at vi ikke ere det. Jeg er ikke saa gammel endnu, at jo mit Blod kan komme i Kog, og der behøves mindre dertil end et Kys af to Læber saa røde som Dine.

Hun stod taus, men med Undseelsens Rødme lige til Tindingerne.

Men, vedblev jeg, skulde De derimod foretrække -

Nei, afbrød hun mig heftigt; jeg foretrækker Intet, for at maatte boe her som Deres Søster, og at De vil sige Du til mig; Intet, Intet i 35 Verden. Jeg blev saa glad før, - vedblev hun idet hun slog Øiet ned, -at jeg glemte -

Troer Du da, kjære Augusta, at jeg blev vred for Dit Kys? - men lad os ikke komme dybere ind derpaa, men hellere tænke paa at indrette os for Fremtiden.

Nu fik vi travlt med at flytte om med vore Meubler.

Og her er mit Eventyr forsaavidt til Ende; thi de fem, sex Dage, som hun siden har været hos mig, ere hengaaede saa roligt som Intet var hændet. Jeg er i hendes Selskab om Morgen, naar jeg nyder min Kaffe, og om Aftenen til Klokken slaaer ti; da siger hun mig god Nat og gaaer ind til sig selv, og jeg driver ud paa Livet. I den Tid tale vi fortroligt sammen; men hun taler aldrig om sig selv, og jeg har foresat mig ikke at tiltvinge mig hendes Hemmelighed, men vente til hun betroer mig den af sig selv, eller til Hændelsen opklarer den. Men jeg kan ikke beskrive Dem den Tilfredshed, som tydelig udmaler sig i hendes Væsen, naar jeg om Aftenen kommer hjem, den Opmærksomhed, hvormed hun hører paa mig, naar jeg fortæller hende Noget eller forklarer hende et og andet, som hun om Dagen har læst, men ikke forstaaet; og endelig hendes Glæde, naar jeg tilsidst aabner Pianoet og spiller for hende. Naar man saae hende i de Timer, skulde man troe, at hun var fuldkommen lykkelig. Imidlertid, det var iforgaars, var der en uforklarlig Uro over hende; jeg kunde see, at hun havde grædt. Min Karl havde netop den Dag hentet hendes Sager fra det Sted, hvor hun før havde tjent, og jeg antog, at det var Erindringen om det Passerede og hendes Fortid, der piinte hende. Hun var som sagt urolig, og spurgte flere Gange hvad en lurvet Karl jeg havde truffet paa Trappen, havde sagt; om jeg troede han var borte o.s.v. Og da jeg endelig henimod Klokken ti tog min Frakke paa, for som sædvanlig at gaae ud, bad hun mig at blive hjemme; hun vilde gjerne sidde oppe en Time endnu, dersom jeg ønskede det, naar jeg blot ikke vilde gaae ud; hun var bange for at være ene, og for at den omtalte Karl ikke var gaaet sin Vei. Hun bad mig med en Inderlighed, saa jeg ikke kunde nægte hende det. Jeg veed ret vel, at jeg ofte derved er bleven duperet af Fruentimmer; kan gjerne hænde sig, at jeg bliver det denne Gang med; men for Fanden, hvad kan det genere mig om en halv Snees Pigebørn gjøre Nar af mig? Jeg vilde imidlertid føle mig utilpas om jeg vidste en Eneste, der havde Grund til at græde for min Skyld.

36

Dermed tændte Flint igjen sin Cigar til Tegn paa at han havde udtalt. Felix tog Ordet og sagde:

Hvis jeg ikke var fuldkommen beskjæftiget med mit eget Eventyr, vilde jeg have misundt Dig Dit; og uagtet jeg er aldeles forelsket i min smukke Ubekjendte, hvis Navn jeg forresten ret vel veed, saa føler jeg dog en vis Interesse for at komme hjem til Dig og blive forestillet for Din Smaa.

Dette lod ikke til at smage Flint, og en Conversation udspandt sig mellem dem i den Anledning.

37

V

Let us have wine and women, mirth and laughter,
Sermons and soda-water the day after.

Byron.

Jeg havde hørt paa begge Fortællingerne med en Interesse, som jeg ikke selv kunde forklare mig, uden muligt ved den Modsætning, de dannede til hinanden. Thi idet min Indignation var vakt i høieste Maade ved den Mangel paa Sømmelighed og anstændig Opførsel, som Felix udviste, forekom det mig at Flint, hvad jeg mindst ventede mig af ham, havde taget Hensyn, som vedkommende unge Pige, paa Grund af den lave Stilling, hun indtog i Samfundet, ingenlunde var berettiget at fordre. Ingen af Fortællingerne vare istand til at staae sin Prøve for den strenge Morals Domstol, uagtet jeg i Øieblikket ikke kunde angive, hvori det

Indecente netop bestod. Jeg afholdt mig derfor fra at inklade mig paa nogen Discussion, og gav ikkun nogle spørgefulde Bemærkninger tilbedste, som lod til at more de to Herrer usigeligt, og endte med at proponere en Skaal for et lykkeligt Udfald af begge deres Historier. Da denne var drukken, ringede Flint paa Opvarteren, for at klarere Regningen. Jeg protesterede paa det Kraftigste og anførte, at jeg aldrig tillod, at Nogen betalte for mig, hvilket jeg ogsaa høist unødigt seer, da Skik og Brug saa fordrer, at man en anden Gang skal gjøre Gjengjæld. Men Flint lod sig ikke sige, og inden jeg havde faaet min Tegnebog frem, var Opvarteren betalt og forsvundet. Vi brøde nu op, og uagtet jeg nu ikke mere er istand til at erindre hvorover, saa husker jeg dog godt, at vi lœ hjerteligt, da vi gik ned ad Trappen.

Felix havde grebet min Arm, og demonstrerede meget heftigt, da jeg modsagde hans Yttring, at hans Kjærlighed vilde vare til hans Død Han paastod, at han, hvis det kunde hjælpe noget, var istand til at aflægge de strengeste Løvter og at holde dem; han vilde undvære Punsch om Aftenen, lade være at ryge Cigarer, - altsammen Ting, som jeg ogsaa bemærkede, at jeg uden Savn kunde forsværge, hvis ikke det mærkelige Phænomen saa ofte havde viist sig, at Menneskene just sætte Priis paa det Forbudte eller Forsvorne, og jeg altsaa kunde 38 vente, at det vilde gjentage sig med mig, og indgive mig en hidtil ukjendt Tilbøielighed for Punsch og Cigarer.

Vi vare under denne Samtale komne ind i en Caffee, og uden at tænke noget videre derover, satte jeg mig med de Andre ved et Bord, paa hvilket Felix fandt det passende at lægge begge sine Fødder, idet han gyngede sig tilbage paa Stolen, og morede sig med at blæse tykke Røgskyer af sin Cigar.

Her er bandsat hyggeligt, sagde Flint og nikkede venligt, idet Opvarteren satte tre Glas, fyldte med et varmt Fluidum, paa Bordet.

Min Anelse sagde mig, at det var Punsch, og jeg følte stærk Trang til at udtale mig kraftigt imod denne ødelæggende Drik; men jeg veed ikke om det var en Følge af den kolde Aftenluft, eller muligt fordi jeg ikke er vant til saa silde at spise varm Mad, nok sagt, jeg følte mig utilpas, men med en ubestemt Idee om, at noget Varmt maatte gjøre mig godt.

Drik, sagde Felix, idet han arrangerede sig paa en anden beqvem Maade, og stødte an imod mit Glas.

Jeg tog en Slurk, og følte Sandheden af, at Gift, anvendt ved enkelte Tilfælde, ofte er den største Velgjerning. Conversationen kom atter i Gang, og jeg fik Leilighed til at udtale mine nationale Sympathier, rigtignok med mange Afbrydelser, især af Felix, der bandede paa, at han med Fornøielse var bleven en furchtbarer Schleswig-Holsteiner, dersom hans Smukke med den hvide Hat havde talt tydsk. Vi bleve livligere og livligere, især Felix og jeg. Flint hørte derimod mere til, og oplivede blot engang imellem Samtalen med en eller anden tør Bemærkning, som jeg dog maa tilstaae ofte var meget aandrigere end jeg tidligere havde troet ham istand til. Rundt omkring i Stuen sad forskellige Grupper, men enhver skjøttede sig selv; og uagtet vore Discussioner undertiden bleve lidt hørøstede, lode Ingen til at tage det ilde op. Jeg begyndte at sande Flints Bemærkning, at det var hyggeligt; jeg befandt mig virkelig vel, paa en Smule Tørst nær, som jeg tilskrev den for mig uvante Cigarrygen. Men Punsch var lædskende og af en liflig Smag, saa jeg neppe kunde regne Tørst for en Ubehagelighed. Tiden løb paa den fornøieligste Maade, især da Felix lidt efter lidt tabte sin Oppositionslyst, saa jeg med mere Fynd kunde deducere mine Yndlingsmeninger om en aandelig Forening af de nordiske Riger til et Værn imod den med den franske Literatur indtrængende Imoralitet. Mit Foredrag var sikkert humoristisk; thi 39 mine Tilhørere lœ ofte, saa Taarerne kom dem i Øinene, og raabte: Hør, Bravo og andet Saadant, hvorved man giver sit Bifald tilkjende. Jeg glædede mig ved det Indtryk, mine Ord gjorde, og vedblev med større Ivrighed; men med eet blev jeg afbrudt af Flint, der reiste sig og sagde:

Mon vi saa ikke havde godt af at komme ud paa Gaden?

Felix sprang op med en Hurtighed, der lod befrygte at det vilde gaae ud over vore Glas. Jeg søgte at komme dem tilhjælp; men i min Iver kom jeg netop til at støde imod Bordet, saa det væltede, og Glassene faldt klirrende imod Gulvet. Jeg blev heed om Ørerne, men Flint beroligede mig.

Det gjør Ingenting, sagde han, jeg er kjendt paa Stedet.

Felix lo som om han skulde revne. Jeg nærede en alvorlig Frygt for at han var beruset, og meddelte denne til Flint, men han sagde:

O Intet, han er blot lystig; han kan taale en Deel.

Jeg tog imidlertid Flint under Armen, for dog, hvis min Gisning var rigtig, ikke at compromettere mig, ved at spadsere med en drukken Mand paa Østergade. Jeg opdagede imidlertid snart, at han, som Flint sagde, blot var lystig. Det var ret heldigt; thi min Forsigtighed vilde ellers kun lidet have hjulpet mig, idet han snart var ved Flints og snart ved min Side, saa forude, for at sondere om Vægteren sov i Kjelderhalsene, og saa bagefter, opholdt af Nogen, han mødte, og hos hvem han maatte tænde sin Cigar. Han satte Hatten paa tvers og gav sig til at synge en bekjendt Gadevis. Det er nu en afgjort Sag, at man gaaer langt bedre efter

Musik end uden saadan, og da jeg flere Gange havde været næved at snuble, formodentlig fordi mine Galoscher ikke sad fast, passede jeg at marschere efter Takten af hans Vise, og stemmede snart i med Flint med, og nu gik det behageligt; men dog meget anstændigt. Engang overdrev Felix maaskee Lystigheden, og fik os andre med, idet han spærrede Veien for to Fruentimmer, der kom os forbi; men jeg syntes, at det var saa morsomt, at lade dem gaae en endnu længere Omvei, og udstrakte derfor min Arm, idet jeg avancerede ud paa Gaden, og nødte saaledes Fruentimmerne til at gaae over paa det andet Fortoug. Vi bleve nu gaaende midt paa Gaden; jeg gik imellem, og med en af mine Venner under hver Arm. Vi begyndte paa en ny Vise, som imidlertid ikke gik saa godt som den forrige; jeg snublede oftere, og 40 vilde netop til at undersøge, om Skylden var mine Galoschers eller den daarlige Brolægnings, da et voldsomt Slag over min Ryg bragte mine Ideer til at tage en anden Retning. Det var en Vægter, som med en Strøm af Uqvemsord og Truen med Prygl betydte os, at vi ikke maatte synge paa Gaden. Jeg var opbragt, og protesterede imod hans Opførsel, som langt fra var lovlig; idet han først burde advare, inden det var ham tilladt at bruge Magt. Men han vedblev at være grov, og yttrede, at han, hvis vi ikke stak af - et lignende simpelt Udtryk brugte han - lod os arrestere.

Jeg udbrød med Værdighed:

Arresteer os! - Jeg vil, at Du skal arrestere os. Jeg vil arresteres.

Min Djærvhed undlod ikke at gjøre sin Virkning; han gav sig til at pibe.

De Andre søgte at overtale mig til at forandre min Beslutning, men jeg var fast. -Jeg vil arresteres var mit urokkelige Svar. Jeg hørte Fodtrin, og saae flere Mennesker komme løbende oppe i Gaden. Jeg antog dem for tililende Vægtere; men inden jeg fik overtydet mig derom, saae jeg Flint spænde Been for vor, og idet han tog min ene og Felix min anden Arm, rendte de afsted med mig saa hurtigt de formaaede, og tog aldeles intet Hensyn til min Protest eller min Erklæring, at jeg vilde arresteres. Hvorledes det siden gik, om vi bleve forfulgte og hvor langt, alt det veed jeg ikke; kun at vi løb af alle Kræfter, og da vi endelig standsede, for at trække Aande, og jeg saae mig om, stode vi paa Slotspladsen. Felix og Flint pustede lidt, og brød derpaa ud i en heftig Latter. Uagtet jeg i Førstningen var langt fra at dele deres Munterhed, og tvertimod var meget ærgerlig over ikke at have faaet Sagen dreven paa en lovlig Maade, fandt jeg dog snart, da jeg reflecterede derover, noget saa uforklarligt Morsomt deri, at jeg ikke kunde afholde mig fra at gjøre dem Selskab; og da jeg endelig opdagede, at jeg i Flugten havde tabt min ene Galosche, lo jeg maaskee meest af os alle.

Hvor skal vi nu gaae hen? spurgte jeg.

Det sundeste var maaskee iseng, sagde Flint.

Nei, det er for tidligt, erklærede jeg, uden dog at have noget klart Begreb om Tiden; men det forekom mig, at Aftenen kun havde varet kort.

Ja, det er for tidligt, gjentog Felix og lo; lad os gaae paa en Bule.

Ja, lad os gaae paa en Bule, gjentog jeg, uden at gjøre mig Rede for, 41 hvad der var Meningen deraf Felix lo, jeg med Flint saae lidt paa os og slog saa ind med Leende gik vi afsted til Bulen. Vi kom igjennem flere Gader, som jeg ikke gjorde mig den Uleilighed at lægge Mærke til, da jeg førte en meget interessant Conversation med Felix. Endelig standsede vi, og traadte gjennem en lav Forstue ind i et Værelse, der var saa opfyldt med Tobaksrøg, at det bogstavelig var mig umuligt at see fra den ene Ende til den anden. Smaa Borde stode rundt omkring, og vi satte os ved eet af dem. Den qvælende Tobaksrøg blev stærkere og stærkere! Jeg befandt mig meget ilde. Imidlertid styrkedes jeg dog lidt, da jeg fik mig en Kop Kaffe, og paa Felix 's Bemærkning, at Tobaksrøg aldrig generer, naar man selv ryger, tændte jeg mig en Cigar, og saae mig nu omkring. Lidt fra os sad en fem, sex Mennesker ved en Bolle Punsch, og talte meget høit. Flint blandede sig i deres Samtale, og der blev megen Munterhed; men hvad der undrede mig var, at han fortalte dem, at han var Skorsteensfeiersvend Jeg grundede lidt derpaa og spurgte Felix, hvorfor han troede at vor Ven var fremkommet med denne Usandhed; han svarede imidlertid ikke, men gav sig i det Sted til at holde en Tale til Forsamlingen, som morede uendelig.

Er han ogsaa Skorsteensfeiersvend? spurgte en af Selskabet.

Nei, Knapmager dito, svarede Felix.

Jeg er Stolemagersvend, sagde den Forrige; skal vi saa drikke Dus?

Til min Forbauselse saae jeg at det skete.

Og den tredie Herre? spurgte Stolemagersvenden.

Jeg er Student, svarede jeg hurtigt, inden mine Ledsagere kunde faae Tid at ophitte noget; men, tilføiede

jeg, da jeg tænkte at det var bedst at tude med de Ulve, man var iblandt, men jeg har beskæftiget mig meget med de Spørgsmaal, som den nyere Tid har opkastet om Forholdet mellem Capitalisten og Arbeideren.

Hvad for en Sludder? afbrød Stolemagersvenden mig.

Jeg lod som jeg ikke bemærkede denne upassende Afbrydelse og vedblev:

Jeg antager som givet, at De alle nære en særlig Interesse derfor; og da Erfaringen desværre lærer os, hvorledes en feilagtig Forklaring af hine Forhold alt for let bringer Arbeideren ind paa den farlige og ikke noksom fordømmelige Communisme, saa føler jeg mig stærkt opfordret til at fremsætte mine Meninger derom, for saaledes at bidrage mit til, at denne Kreds af Arbeidere, iblandt hvilke Tilfældet har bragt mig - 42 Maaskee det nu var det Sundeste, at De holdt Kjæft, afbrød Stolemageren mig igjen, og gik henimod mig. Denne Gang kunde jeg umuligt fortsætte, thi ikke at tale om den ubehagelige Nærhed, hvori han bragte sin Haand til min Næse, og som tilstrækkeligt maatte have fraraadet mig det, gav han mig ikke engang Tid dertil. Han spurgte:

Hvem er det, De kalder for Arbeider? er det kanskee mig? - Nei, jeg er Svend, vedblev han paa mit bekræftende Svar; jeg er Stolemagersvend, seer De det; jeg er zunftig, veed De hvad det vil sige? jeg gjør fjorten Dage med min Mester, og Djævlén - bandede han - om han kan sige mig op paa en ringere Tid; seer De det. Og kom nu ikke her og skjæld mig ud for Arbeidsmand, eller jeg skal lære Dem Grussen og saa kan det ikke hjælpe noget om min Ven Knapmagersvenden ogsaa er Deres Ven.

Jeg saa foragteligt til ham, idet jeg forklarede, at det ingenlunde havde været min Hensigt at fornærme, at jeg brugte det collective »Arbeider,« ene fordi dette Ord betegnede alle dem, der erstatte Mangelen af Capital ved Arbeidskraft; og at det var fuldkommen ligegyldigt om de arbeidede paa længere Tids Accord eller for Dagløn -

Det er Løgn; og nu skal han have Prygl, udrød Stolemagersvenden og foer op. Felix lagde sig imellem og sagde:

Men det er jo min Ven.

Han skal alligevel have Prygl, erklærede Svenden og trængte ind paa mig. De andre reiste sig, Verten kom til, og der blev discuteret meget heftigt for og imod, om jeg skulde have Prygl eller ei. Men jeg blev staaende roligt, og sagde til Verten:

Jeg erindrer Dem om, at dette er et Overfald, og tager Dem til Vidne.

Nei, vi skal ingen Vidne have, sagde Verten, og i det Samme følte jeg et stærkt Slag i Ansigtet, saa Ilden gnistrede for mine Øine. Der blev en stor Hurlumhei, og endelig stod jeg paa Gaden tilligemed Flint og Felix.

Hvorledes det nu videre gik, erindrer jeg ikke; thi min retmæssige Vrede over Vertens aldeles ulovmedholdelige Fremgangsmaade beskæftigede mine Tanker, saa det er mig umuligt med Bestemthed at opgive, hvilken Vei vi gik hjem, eller hvor jeg skiltes fra mine Ledsagere.

VI

La beauté d'un front severe
Ne peut pas toujours s'armer.
L'on est fait pour aimer
Quand on est fait pour plaie.

E.A. Demoustier.

Det var høit paa Formiddagen da jeg næste Dag vaagnede, og befandt mig liggende næsten heelt paaklædt paa min Seng. Jeg var meget lidende, og ved at erindre den foregaaende Aftens Begivenheder følte jeg en Misfornøielse over den Character-Svaghed, jeg havde udviist, ved ikke i rette Tid at have brudt op. Det var kun den Betragtning, at min Nærværelse havde forhindret mine Ledsagere fra videre Udsvævelser, der formaaede at retfærdiggjøre mig i mine egne Øine for min Deelagtighed i deres mindre exemplariske Levnet.

Imidlertid opvakte min Ærgrelse paany, da jeg betragtede mine tilsølede Klæder, og opdagede at jeg savnede mine Briller og Galoscher. Da jeg sætter stor Pris paa Orden i mine Pengesager, indsaae jeg strax, at jeg, for at gjenskaffe mig disse Nødvendigheds Artikler, var nødsaget til at slaae en Streg over en Fornøielse, jeg havde besluttet at forskaffe mig, ved engang med det første at invitere Fru St:-Clair og Familie med mig i Theatret. Formiddagen gik saaledes bedrøveligt hen, især da den Hovedpine, hvormed jeg vaagnede, aldeles ikke var formindsket, men tvertimod tiltaget i en saa foruroligende Grad, at det flere Gange endogsaa qualmede for mig. Jeg kunde aldeles Intet nyde, blev derfor hjemme og forsøgte at adspredde mig ved Læsning; men jeg var ikke istand til at samle Tankerne. Jeg kastede mig paa Sophaen og faldt i Søvn; og da jeg et Par Timer efter vaagnede befandt jeg mig Gud skee Lov bedre; jeg syntes, at en Kop Kaffe vilde gjøre mig godt, og da det netop var paa Tiden, klædte jeg mig paa og gik hen til St:-Clairs, hvor jeg efter at have styrket mig ved en Kop af hiin oplivende Nectar, snart følte mig i mit sædvanlige Velbefindende.

Jeg sad ved Vinduet, Fruen og Emilie hver i sit Hjørne af Sophaen, Ilden brændte muntert i Kakkelovnen og kastede sit Skjær hen paa 44 Maskinen, der stod paa Kaffebordet; det hele havde hiin hyggelige Tone, som stemmer Hjertet til æsthetiske Betragtninger, og Conversationen havde netop antaget denne literaire Vending, som jeg saa særdeles ynder, da vi bleve forstyrrede ved at man ringede paa Gangdøren. Emilie sprang pludselig op af Sophaen; i det samme aabnedes Døren, og ind traadte til min uendelige Forbauselse Felix Bearn.

Han hilste meget ziirligt paa Damerne, og begyndte en Tale om, at han kom uanmeldet, da han ikke troede at have den Ære at være kjendt ved Navn; men da han opdagede mig, afbrød han pludselig, nærmede sig mig, og sagde, dog saa høit at jeg havde Grund til at frygte at Damerne hørte det:

Hvad Pokker, Hr. Jespersen, De ligger ikke hjemme og drikker Sodavand Det er mere end jeg havde tiltroet Dem; for De var svært paa Støvlerne igaarftes.

Jeg var i den frygteligste Forlegenhed; han saae det og gjorde et Par Ansigter til mig, idet han hurtigt hvidskede:

Tys, jeg forstaaer Dem, - flint Selskab - ikke et Ord

Derpaa vendte han sig atter til Damerne, og fortalte dem med meget muntre Miner, hvorledes han igaar havde fundet en lille Portefeuille; og da han idag havde seet den averteret herfra, havde han ikke kunnet nægte sig selv den Fornøielse, at forvise sig om Eierinden var ligesaa smuk, som hans Phantasie havde tegnet hende, men at han nu var bleven overtydet om, at han aldrig kunde tale med om Phantasie. Fruen hørte med Forundring paa ham, men skjænkede ham flere velvillige Smil, imedens han overrakte Portefeuillen til Emilie, der rødmede og med nedslagne Øine modtog den, uden med et Ord at svare paa hans Compliment. Han ventede ligesom paa at en af Damerne skulde sige Noget; men da det ikke skete, vedblev han, idet han anklagede sig selv for at have stjaalet et af de tre Visitkort, som Portefeuillen indeholdt, dog undskyldte han sig med, at Fristelsen til at pryde sit Speil med det smukke Navn, var for stor til at hans Dyd kunde modstaae den. Nu kunde han i sit eensomme Hjem drømme sig de herligste Luftcasteller; ganske vilde de ikke forsvinde, naar han vaagnede op til den mørke Virkelighed, hendes Navn stod jo i hans Speil. Men han behøvede hendes Tilladelse til at turde beholde det som Findeløn, og forklarede, at det var Hovedgrunden til at han besværede Damerne med sin Nærværelse, og ikke sendte det Fundne ved sin Groom.

45

Her skjævede han til mig paa en listig Maade; men som om der i det samme faldt ham Noget ind, afbrød han pludselig sin Tale til Damerne, løb hen til mig og trak mig henimod Vinduet, idet han sagde:

Det er naturligviis Løgn hvert Ord jeg fortalte igaar Aftes - det De kan nok huske. - Jeg har fundet Brevtasken men jeg lavede denne Historie for at muntre Dem. - Det var Colorit paa Stilen.

Nu først faldt hans Roman mig i Tankerne; jeg vilde spørge ham, men han sagde blot:

Løgn hvert et Ord Han trykkede mig i Haanden og gik atter hen til Damerne, hvor nu Fruen med megen Høflighed takkede ham for hans Uleilighed.

Jeg var som lynslaaet. Hvad skulde jeg troe? Emilie ansaae jeg dog for en altfor anstændig og dannet Pige, til at ville tale med en Driver, der træffer hende paa Gaden. Men hvor skulde han finde paa at fortælle en Historie, hvori han langtfra spillede nogen hæderfuld Rolle. Emilies Opførsel ved hans Indtrædelse var paafaldende, og hun var kjendelig forlegen under hele hans Tale. Jeg besluttede at iagttage.

Damerne havde takket ham tilstrækkeligt, og ventede nu, at han skulde tage Afsked. Dette lod imidlertid ikke til at være Felix's Mening. Han gjorde først et Par Bemærkninger om Veiret; men da Fruen ganske sandede Rigtigheden deraf, saa de ikke førte til nogen Conversation, fremkom han med den mærkelige Efterretning, at der skulde være spaaet et stort Jordskjælv

Saa.

Ja, vedblev han ufortrødent, det skal være spaaet af en gammel Mand ude i Børnehuset. Har De ikke hørt det, Hr. Jespersen?

Nei.

Jo! Det er netop 300 Aar siden, at Veiret ganske var som iaar, og da indtraf det store Jordskjælv, som ødelagde Lissabon.

Fruen begyndte at interessere sig for Materien; jeg skyndte mig med at berigtige hans Angivelse, da Lissabon, som bekjendt, først ødelagdes ved Jordskjælv i Sommeren 1755.

Saa, sagde Felix, ja saa er det accurat 91 1/2 Aar siden vi havde saadant et Veir som iaar.

Emilie tvang sig, for ikke at lee høit, og trak sig tilbage til Kakkellovnen. Det forekom mig, at Felix kastede et bønligt Blik til hende, men med Vished kan jeg ikke sige det; thi den Gavtyv har en sjelden Bevægelighed i sit Ansigt, og forstaaer til en utrolig Færdighed ved et 46 næsten umærkeligt Minespil at give Tegn, som kun sees af den, de gjælde. Men Emilie slog Øinene ned og forblev ubevægelig. Felix blev forlegen og stod og trak i sine Handsker; jeg morede mig ved Tanken om den Overlegenhed, som virkelig Dannelse og bestandig Beskjæftigelse med æsthetiske Gjenstande giver over dem, der søge deres Livs Formaal i Nydelsen af materielle Glæder. Men af disse stolte Betragtninger blev jeg udreven af Felix, der pludselig vendte sig imod mig og hvidskede til mig:

Paa min Ære, jeg fortæller disse Damer om vort Sold igaar, dersom De ikke hjælper mig idetmindste saavidt, at man byder mig en Kop Kaffe.

Jeg blev consterneret over hans Frækhed, og vilde til at bevise ham det Upassende i og hans Uberettigelse til at indblande Gaarsdagens for mig ubehagelige Begivenheder i hans Conversation, men han afbrød mig strax og sagde med en saa bestemt Mine, at jeg saae det var hans Alvor:

Gjør som jeg siger eller jeg begynder strax, og De veed jeg forstaaer at sætte Couleur paa Stilen.

Jeg var overbeviist om, at han vilde prostituere mig, dersom jeg ikke strax indledede en Conversation. Jeg var i en skrækkelig Klemme; men pludselig faldt en Idee mig ind, som jeg øieblikkelig benyttede, da jeg derved, paa samme Tid jeg føiede ham, tillige vilde bringe ham i Forlegenhed Jeg spurgte altsaa høit:

Men hvor fandt De Frøkenens Portefeuille?

Det gjorde sin Virkning.

Hvad behager? stammede han, naar jeg fandt den? det var igaar, men jeg husker ikke ret hvad Klokken var.

Men hvor? gjentog jeg, og jeg tilstaaer det, en Smule onskabsfuldt.

Men Emilie tog hurtigt Ordet og sagde:

Jeg maa have tabt den paa Østergade, thi jeg havde den, da jeg gik ned fra Holms, og savnede den først da jeg var paa Kongens Nytorv. Jeg glemte derved at bytte mine Noder, saa jeg slet ikke har havt noget at spille idag.

Jeg fandt den, da jeg kom ud fra Gianelli, sagde Felix med et Smiil. Men det lader til at Frøkenens Portefeuille er en Hader af Musik; thi den foraarsagede, at jeg glemte at gaae hen til en Ven, der ventede mig, for at synge et Par Romancer, han har skrevet.

47

Synger De? spurgte Emilie, og nærmede sig Pianoet, og inden jeg fik Tid til at vende mig om, stod allerede Felix og bladede i en Bunke Noder. Det forekom mig, at han talte sagte til hende, men jeg kunde ikke komme hen til dem; thi Fruen spurgte mig hvem den nette, unge Mand var, og jeg var nødsaget til at sige hans Navn, samt at vi havde truffet sammen i Selskab. Jeg saae tydeligt, at dette desværre var en tilstrækkelig Anbefaling, og vilde netop til at svække den ved en noget omstændeligere Forklaring, da Fruen i det samme sagde:

Men Emilie, jeg haaber dog, Du først byder Hr. Behrend en Kop Kaffe, inden Du beder ham at synge.

Gud, Moder, sagde Emilie, troer Du jeg har turdet bede Hr. Bearn at synge.

Hun udtalte hans Navn fuldkommen rigtigt; altsaa maatte hun vide det i Forveien. Jeg vidste ikke mere,

hvad jeg skulde tænke derover; jeg var reent confus. Men ærgerligt i høieste Grad var det, at see den Glæde, der straaledede af Felix's Øine, da han afslog at drikke Kaffe, men tilbød at synge. Og Alt dette gjorde han med saa megen Anstand og med saa indsmigrende Manerer, at Fruen blev ganske indtagen for ham, og tydelig viste det ved alt imellem at fortælle mig, at hun fandt at han var et særdeles vakkert ungt Menneske, at man kunde see, han var af god Familie, og vant til at komme i gode Selskaber. Under alt dette var der bragt Lys ind, og Felix havde allerede sunget flere Ting, jeg veed ikke hvad det italienske Stads hedder; Emilie accompagnerede ham og sang ogsaa imellem, ja tilsidst gik det saa vidt, at de sang en Duet sammen. Min Ærgrelse var naturligviis ikke lille, og da de endelig holdt op med den Musiceren, og jeg vilde gjenerobre noget af den Anseelse, som jeg tydeligt saa, han havde vundet paa min Bekostning, ved at udtale mine Meninger om den classiske Musiks Fortrin fremfor den moderne Klingklang, bad han mig i en ironisk Tone, at udføre et classisk Nummer for dem. Han fik derved Damerne til at lee, da de vide jeg hverken spiller eller synger. Men det var en daarlig Vittighed; thi man kan særdeles godt have en velbegrundet Mening om det Høie og Ædle i en Kunst, uden at være i Besiddelse af den manuelle Færdighed, som udfordres til at udøve den. Jeg vilde ogsaa have bemærket dette, men Felix tog Afsked, og tvang mig paa en Maade til at gjøre det samme. Og inden jeg fik rigtig overlagt hvorledes jeg skulde afskjære Conversationen, havde Fruen allerede inviteret Felix til at besøge dem ja endogsaa sagt, at 48 hun, om ikke før, saa dog om Fredagen, haabede at see ham, da der den Aften kom flere af deres Bekjendte.

Da vi gik ned ad Trappen, greb han min Haand og sagde:

Jeg maa ret takke Dem, fordi De hjalp mig saa godt paa Gled. Jeg var i Førstningen bange for, at jeg kom Dem til Besvær, og at De muligt selv courede til Emilie. -

O, hvor kan De troe, svarte jeg undvigende, men igrundern meget indigneret over at han saa ligefrem kaldte hende ved sit Fornavn.

Nei, det var ogsaa dumt af mig, sagde han, dertil er De altfor adstadig. Men tilstaae mig, at hun er yndig. Ja, De har maaskee ikke Sands derfor, og kjender hende maaskee ikke; men det gjør jeg, jeg, Lykkelige, der har sunget med hende. Hør, der er Intet, der overgaaer at synge Duetter med en smuk og dannet Pige. De kan neppe tænke Dem hvilken Vellyst det er at tage den Tone, som hendøer paa hendes Læber; det er, som om man indaandede hendes lønligste Tanker. Og naar Tonerne slynge sig sammen - jeg undrer mig blot over, at jeg kunde lade være at trykke hende op til mig; thi det hører egentlig til det Sted: *ma fida al tuo bel cor.*

Og nu trallede han, og gjorde theatralske Bevægelser, og lod slet ikke til at tænke paa, at vi vare paa Gaden. Jeg erindrede ham derom.

Ja vist, sagde han, jeg skal nok være stille; men hvor hun gjorde det Sted nydeligt: *udiamo e guidichiam.* Og saa sang han videre.

Jeg var græsselig kjed af ham; men han havde hængt sig ved min Arm, og fortalte mig med megen Henrykkelse, hvorledes det var første Gang, han havde været i en Families Dagligstue, at det var første Gang, han havde sunget med en Datter af Huset. De havde hos Flint forsøgt at lære nogle Damer, der kom, at synge; men det var mislykkedes med de fleste.

Den Eneste, vedblev han, som lærte Noget, var Caroline. De kjender jo nok Caroline?

Jeg tilstod ham min Uvidenhed.

Jo vist, De har bestemt seet hende hos Flint; ikke Caroline hos Causses, heller ikke Caroline Hansen; men Caroline med det rødplettede Schavl, som vi kaldte hende, for at skjelne hende fra de andre. De kjender hende vist; hun havde en ret god Stemme, og vi fik engang banket Finalen af Ernani ind i hende; men der var ikke Tanke af Foredrag, og saa sang hun bestandigt: Lavær at ta'e Rødspetter istedetfor *la morte che t'aspetta*. O, men det er uværdigt af mig, at tale om 49 Caroline med det rødspettede Schavl i samme Øieblik jeg tænker paa Emilie. Emilie, o det er det smukkeste Navn, der existerer. Hvor jeg er lykkelig! Hurra!

Og han satte Hatten paa Snur og begyndte at dandse. Jeg tyssede atter paa ham.

Ja, sagde han, De har Ret; jeg skal bestræbe mig for at være rolig. De er et meget fornuftigt og sat Menneske; det er ypperligt, at jeg følger med Dem, ellers gjorde jeg vist Dumheder. Hør, fortæl mig engang hvem der kommer hos Fru St.-Clair. Eller, lad os gaae hen og drikke en Flaske Champagne; - jeg har ingen Penge hos mig; men De kan vel lægge ud, og saa kan De der fortælle mig hvilke Folk jeg vil træffe paa Fredag. Men det er jo sandt, - udbrød han, inden jeg kunde faae et Ord fremført; - det første skulde da have været en eftertrykkelig Protest imod Champagnen - Vilhelm kommer jo der; han har jo spillet med hende. *Sacre dieu*, jeg maa op til ham.

Og afsted fløi han, men vendte strax om igjen, for at bede mig ikke at tale til et Menneske om den Historie, han havde fortalt igaar, da den som sagt var opdigtet fra Ende til Anden.

Ikke sandt, sagde han og trykkede mine Hænder, det lover De. De er vist en brav Fyr. Jeg troede rigtignok igaar, at De var en Pedant, thi De seer saadan ud; men nu har jeg lært Dem at kjende. Og kan jeg nogensinde være Dem til Gjentjeneste, saa befal over mig, og De skal see, jeg er Deres Ven.

Og nu foer han afsted som om hans Liv stod paa Spil.

Jeg var glad ved at blive ene; thi jeg trængte til at samle mine Tanker. Hvad skulde jeg tænke om det Hele? Jeg havde al mulig Grund til at troe, at hans Historie fra igaar var sandfærdig; thi foruden den omtalte Forlegenhed, som jeg havde opdaget hos Emilie, er der en Umiddelbarhed hos Felix, som forlanger, at man troer ham paa hans første Ord. Dog paa den anden Side kunde jeg ikke tænke mig, at en saa anstændig og velopdragen Pige som Emilie kunde indlade sig paa at assistere en Gadestryger som Felix i hans Forsøg paa, at indtrænge sig i Familien. Var dette Tilfældet, da havde jeg taget Feil af Pigen; da var hun ikke den bly, dannede Qvinde, som mit Hjerte begjærede. Da havde jeg ikke Andet at gjøre end at aabenbare Sagen for hendes Moder og derefter trække mig tilbage. Hvor ubehageligt dette vilde blive mig, behøver jeg neppe videre at forklare; thi det var jo aabenbart, at Felix vilde revangere sig og fortælle Løst og Fast, for at nedsætte 50 min Moralitet, Noget, som desværre vilde være ham altfor let, takket være min ubesindige Opførsel igaaraftes.

Dog en saadan Feiltagelse vilde jo næsten være en Umulighed for en Mand med mit Observationstalent. Denne Tanke beroligede mig, og jeg følte mig mere og mere overbeviist om det Ugrundede i Historien. Imidlertid besluttede jeg at være ivrigere i min Opmærksomhed imod Emilie, paa samme Tid jeg nøie vilde iagttage hendes Opførsel imod Felix. Ikke fordi jeg videre frygtede ham; thi hans naragtige og letfærdige Væsen vilde umuligt være istand til at vække nogen øm Følelse i hendes dybe Sjæl; men jeg ansaae det alligevel rigtigst at benytte dette Varsel til ikke at spille Tiden, og blev enig med mig selv om, at gribe den første Leilighed, der tilbød sig, til at aabne mit Hjerte for hende, og, hvis hun delte mine Følelser, da endnu under min Faders Nærværelse at anholde om hendes Haand hos hendes Moder, og offentlig declarere vor Forlovelse.

51

VII

Oh! n'insultez jamais une femme qui tombe!
Qui sait sous quel fardeau la pauvre àme succombe!
Qui sait combien de jours sa faim a combattu!
Quand le vent du malheur ebranlait leur vertu,
Qui de nous n'a pas vu de ces femmes brisées
S'y cramponner longtemps de leurs mains épuisées;
La faute en est à nous: à toi riche! à ton or!

Victor Hugo.

Under disse og lignende Reflectioner var jeg naaet hjem, og vilde netop til at stige op ad den sidste Trappe, da en Person kom ned ad den med en saa utilladelig Hurtighed, at han rev mig overende og selv faldt. Inden jeg fik mig reist op, var han allerede et Par Trapper nede; og jeg overveiede hos mig selv, om jeg skulde vende om og forfølge ham eller ikke; thi hans Fart forekom mig noget mistænkelig. Men førend jeg havde fattet nogen Beslutning, hørte jeg Flints Dør blive lukket op, og hans Stemme, der sagde: Efter ham Felix, og det det Bedste Du kan, - og derpaa fløi Felix ned forbi mig. Hurtig gik jeg tilside, for ikke nok engang at støde Kolbøtter. Jeg steg op, høist forundret, og gik ind paa Flints Værelse, for at erfare hvad dette skulde betyde; men han var der ikke. Jeg aabnede Døren for at indhente Underretning hos hans Vertinde, til hvem jeg troede, han var gaaet ind, da jeg idetsamme hørte hans Stemme i det omtalte indre Værelse. Jeg standsede, uvis om jeg skulde gaae ind, og imidlertid hørte jeg ham sige:

Men nu vil jeg vide, hvad dette er for Historier, og hvad Du har for Maskepi med denne Bandit. For Pokker, det er ikke af Nysgjerrighed; men jeg har villet hjælpe Dig, - Du selv har bedet mig derom, men det er mig jo umuligt, naar jeg ikke veed, hvad der fattes Dig. Fortæl mig derfor, Augusta, vedblev han i en venligere Tone, fortæl mig alt, og jeg lover Dig forud, at gjøre hvad jeg formaaer, for at redde Dig; og skulde det være umuligt, da skal Din Historie være, som den aldrig var fortalt.

52

O, svarede en Fruentimmerstemme grædende, Redning er nu umulig; men De har været saa god imod

mig, jeg vil saa nødigt at De skal fordømme mig, - lad saa alle Andre gjøre det. Men da De forlanger det, saa skal jeg fortælle Dem, hvem jeg er, og jeg kræver den alvidende Gud til Vidne paa, at hvert et Ord, jeg nu vil sige, er sandt. Naar De da, efter at have hørt mig, støder mig bort, og overgiver mig til min Skjæbne, o, saa vil jeg dog til min sidste Time erindre den Uge, - De har ladet mig være hos Dem, og spøgt med mig og spillet Klaveer for mig.

Jeg kunde ikke overtale mig til at gaae; thi jeg haabede ved Pigens Historie at kunne formere min Menneskekundskab. Jeg satte mig derfor ned, for ikke, hvis Fortællingen blev for lang, at komme til at røbe mig, ved af Træthed at forandre Stilling, og hørte saaledes Augusta sige, da hun efter megen Graad og Hulken atter tog til Orde:

Den Mand, som De før jog bort, er min Broder; han siger det i det mindste, og min Moder siger det ogsaa. Undertiden er det faldet mig ind, at han ikke var det, og at jeg var et forældreløst Barn, der var bleven sat i Kost hos den Kone, som jeg kalder Moder; thi de have aldrig behandlet mig, som jeg synes at Forældre skulle behandle deres Børn, eller ældre Sødskende de yngre. Jeg har endogsaa til visse Tider troet at kunne erindre en lykkelig Tid, hvor venlige Ansigter have smilet til mig; men naar jeg rigtigt har villet holde fast ved det Erindrede, var det, som om det reent forsvandt, saa jeg tænkte, at det maatte være Noget, jeg havde drømt.

Saa vidt tilbage jeg kan huske, har jeg aldrig seet andet end Fattigdom og Elendighed; min Broder, synes jeg, har altid været ligesaa gammel som han nu er, og seet ligesaadan ud, med et uredt og forvildret Haar. Han har altid været ond imod mig, og naar jeg som ganske Lille sad i vor Gadedør, og saae ham komme, skyndte jeg mig bestandig bort; thi jeg var vis paa, at han sparkede til mig, hvis jeg blev siddende til han gik ind. Senere kom jeg i en Skole, og uagtet Læreren var streng og slog os, var jeg dog glad, naar jeg skulde derhen. Der var dog andre Børn, jeg kunde lege med i Fritimerne, og hjemme fik jeg kun Skjend og Prygl; thi min Broder, som næsten aldrig var paa Arbeide, sad den hele Dag inde i Stuen, og gik kun ud om Aftenen. Engang var han dog borte et heelt Aar, og den Tid havde jeg det bedre; thi Moder slog mig kun sjeldent. Jeg fik først senere at vide, hvor han havde været. Saaledes hengik Tiden til jeg skulde confirmeres, og jeg 53 længtes efter denne Dag, da jeg troede, at jeg saa kunde komme ud at tjene, som jeg hørte alle de andre Piger skulde, med hvem jeg gik til Præsten. Men min Moder og Broder havde besluttet det anderledes. Og da jeg engang vovede at bede derom, lod de mig vide, at jeg ikke kunde tilbagebetale dem, hvad jeg havde kostet dem, med den usle Løn, jeg kunde tjene om Aaret. Nogen Tid efter sagde man mig, at jeg nu skulde gaae et Sted hen at lære at sye. Jeg blev glad derved, og takkede den gamle Herre, for hvem min Moder vadskede, og som hun sagde vilde betale for mig. Jeg fik ogsaa bedre Klæder, hvorfor jeg ligeledes maatte takke den gamle Herre, da det var ham, der hjalp mig. O jeg vidste dengang ikke endnu, hvorledes jeg senere skulde betale ham det igjen; eller snarere, det faldt mig ikke ind, at jeg, der endnu var et Barn, kunde have optændt nogen Lyst hos denne Herre, der var saa riig, saa jeg dengang troede, at han kunde have kjøbt de smukkeste Fruentimmer. Ja, thi De maa vide, at fattige Børn ere fra Vuggen vante til at høre tale om de forargeligste Ting, og ofte Vidne til Afskyeligheder, om hvilke deres Alder under andre Forhold vilde holde dem aldeles uvidende. Og saaledes vil De forstaae, at jeg strax begreb, hvad Herren vilde, da jeg en Aften af min Moder var sendt i et Ærinde til ham, og han lukkede sin Dør ilaas, for at være uforstyrret med mig. Jeg blev angst og bad ham lukke mig ud; men han lo og sagde at det var med min Moders Villie, at jeg var hos ham. Han tog min Haand, for at trække mig bort fra Døren, og smilte til mig, men der var noget saa Frygteligt i hans Smil, at jeg ræddedes endnu mere, og foer hen til Vinduet i den Hensigt at springe ud paa Gaden. Men han greb mig og holdt mig fast. Jeg græd og kastede mig for hans Fødder, tiggede og bad om Skaansel; jeg sagde ham, at jeg var et Barn endnu - jeg viiste ham, at jeg var det; men hans Blik blev endnu rædsommere, hans Favnetag heftigere, det sortnede for mine Øine, og mine Sandser forlode mig.

Da jeg atter kom til mig selv, var min Moder i Stuen og beskjæftiget med at bringe mig til Besindelse. Det varede længe inden jeg kunde fatte, hvor jeg var; jeg var ganske forvirret og følte heftige Smerter. Efter flere Gange at have forsøgt om jeg kunde holde mig opreist, blev jeg tilsidst baaret ned ad Trappen, sat i en Vogn og kjørt hjem. Nu laae jeg i flere Uger, og i den Tid var jeg fri for Prygl, ja endogsaa for Skjend; og denne Godhed imod mig varede selv efter at jeg havde begyndt at staae op. Vi boede ogsaa bedre end før, og uagtet 54

min Broder slet intet bestilte og min Moder kun meget lidet, manglede de dog aldrig Penge. Jeg opdagede snart, at det var den gamle Herre, der understøttede dem, og flere Hentydninger lod mig kun altfor tydeligt forstaae, at jeg nu ganske var solgt til ham. Men en Dag kom min Moder hjem og fortalte under frygtelige Forbandelser, at nu var vor Herlighed til Ende, thi den gamle Herre var pludselig falden om paa Gaden og død. Jeg blev saa glad, som jeg ikke veed jeg nogensinde før havde været, og det uagtet jeg forudsaae, at mit forrige Liv i Nød og Elendighed med Skjænden og Prygl vilde begynde igjen. Og det udeblev heller ikke, men paa en anden Maade end jeg havde tænkt mig det. Min Broder var nu næsten aldrig hjemme; kun i Mørkningen kom han, og havde da lange Samtaler med min Moder i det lille Kjøkken, som hørte til vor Leilighed. Hun havde ogsaa travit, men bestandigt med at rende i Byen, og jeg sad saaledes ofte den hele Dag alene; thi ud turde jeg ikke gaae, det havde de forbudt mig under skrækkelige Trudslar. Undertiden befalede min Moder mig at følge med; jeg maatte da klæde mig ordentligt paa - jeg havde en ret smagfuld og anstændig Dragt - og gaae med hende omkring paa de meest besøgte Gader og Spadsereveie. O, jeg forstod det nu altsammen, uagtet jeg lod, som jeg aldrig tænkte over hvad de foretog dem med mig, og som om vore Spadseretoure vare saadanne som en honnet Borgermands Kone gaaer med sin Datter. Men da de

endelig rykkede ud med Sproget, og begyndte med at foreslaae mig at hjælpe dem med at gaae i Boutikkerne, da nægtede jeg det, og lod dem vide, at dersom de eengang til foreslog mig det, da vilde jeg angive dem for Politiet. De talte aldrig tiere derom og vort Liv vedblev som før, med Undtagelse af at vore Spadseretoure blev sjeldnere og sjeldnere og tilsidst aldeles hørte op, da min Moder indsaae det Unyttige i at trække Byen omkring med en Pige, der ikke løftede sine Øine fra Brostenene. Og jeg tilstaaer det, det var ikke af Undseelse at jeg gik med nedslagne Blik; thi hvorledes skulde jeg, efter hvad jeg havde seet og hørt og efter at være bleven behandlet som jeg er bleven det, endnu være i Besiddelse deraf; nei, det var alene for at trodse dem. Med hver Dag voxede min Afskye for dem, og den steg til det Høieste, da de en Dag sagde mig, at jeg den næste skulde forlade dem, fordi - de havde solgt mig til Eierinden af et berygtet Huus. Jeg bad dem paa mine Knæ om at blive hos dem; jeg vilde tie med alt, hvad 55 jeg havde seet og nogensinde fik at see. Jeg bad om at maatte gaae ud og tigge; hver Skilling, jeg fik, skulde jeg bringe dem; om at maatte tage ud at tjene, de maatte have min Løn, og jeg vilde tilgive dem alt, hvad de hidtil have gjort imod mig. De vare ubønhørlige. Men jeg vedblev, jeg klamrede mig om deres Fødder, og taalte at de sparkede til mig og trak mig i Haaret; og saaledes tryglede jeg til langt ud paa Natten, da endelig min Broder lod til at give efter, og opfordrede min Moder til en Samtale i Eenrum. Den varede næsten en Time; i al den Tid laae jeg paa mine Knæ og bad til Gud, hvem jeg ikke havde tænkt paa siden jeg gik til Præsten. Endelig kom de ind og sagde mig, at hvis jeg kunde faae en Plads som Huusjomfru hos en riig Familie, saa maatte jeg modtage den; de vilde endogsaa selv hjælpe mig dertil ved at avertere i Aviserne, men at jeg, selv efter at være kommet et saadant Sted, dog stedse skulde lystre dem, og gjøre hvad de befalede mig. Jeg lovede Alt, hvad de forlangte; jeg var altfor glad til at tænke derover, og havde kun lidet brudt mig om at bryde alle mine Løvter til dem. O, jeg troede dengang endnu, at de lode dem nøie med Løvter. Efter en Maanedes Tids Forløb var jeg saa heldig at blive antagen som Huusjomfru hos Justitsraad Linds i Gothersgade. Hvor jeg var lykkelig. Jeg skulde tiltræde min Condition en Søndag. Om Eftermiddagen gik jeg i Kirkejeg havde ikke været der siden min Confirmation; men det forekom mig, som om jeg nu skulde begynde et nyt Liv, og at jeg vilde kunne gaae ud af Kirken reen og ubesmittet af de Laster, i hvis Skjød jeg var opvoxet og hvis Aande jeg havde indsuget. Justitsraadens vare vist meget vakkre Folk, men de vare høflige imod mig, ikke venlige, og jeg trængte til et kjærligt Ord, for at kunne troe, at jeg ikke var udskudt af denne Verden, som er saa smuk at see paa. O, da jeg første Gang var tilstede i et Selskab, De kan ikke tænke Dem med hvilken Forbauselse og Glæde jeg saa paa disse mange smukke Damer og unge Herrer, der vare saa lystige og dog saa artige; ja, en ung, smuk Pige kom endogsaa hen og talte til mig, og hjalp mig at bære en Bakke med Theetøi, som jeg nær havde tabt i al min Lykke. Det var de første venlige Ord, som noget Menneske har henvendt til mig. Hvor jeg elsker denne unge Pige; jeg veed ikke hendes Navn, thi der var jo Ingen, som jeg turde spørge derom; jeg har aldrig seet hende siden, men jeg kunde gaae i Ilden for hende. Jeg havde været i Justitsraadens Huus i fjorten Dage. Jeg kjendte nu 56 hvad jeg havde at udrette, og jeg syntes at Fruens Tone imod mig blev mindre fornem. Jeg haabede ved den Umage jeg gjorde mig for at udføre ethvert af hendes Ønsker, at den tilsidst maatte forandre sig aldeles og give Plads for en mere ligefrem men venlig Tiltale, da jeg en Dag fik Bud fra min Moder, at jeg skulde komme ud til hende. Jeg fik om Eftermiddagen Tilladelse til at gaae ud, og begav mig paa Veien, men med et tungt Hjerte, thi det ahnede mig, at det ikke var noget Godt, jeg vilde faae at høre. - Efter paa en snedig Maade at have faaet mig til at fortælle, at jeg vidste, hvor Fruen gjemte sit Sølvstøi og andre Kostbarheder, opfordrede de mig, thi min Broder var kommen til, til at skaffe ham de nødvendige Nøgler og hjælpe ham til at stjæle. De erindrede mig om mit Løvte at lystre dem; at det kun var paa det Vilkaar, jeg var kommet ud, og sagde endelig, at det skulde være det Eneste, de vilde forlange af mig, da de derefter vilde reise bort, og at jeg aldrig skulde see dem siden. Men jeg vilde Intet høre derom. De truede mig, og jeg truede dem ligesom sidst med at angive dem for Politiet. Men nu opsloge de begge en Latter, - jeg gyser endnu naar jeg tænker derpaa. - Det var den Aften, jeg mødte Dem; - og min Moder sagde, - nu skal De høre, troer De saa hun kan være min Moder? - hun sagde: Du vil angive os for Politiet? Du, som ikke kan sætte Dine Fødder indenfor Kammerets Dør, førend de napper Dig og sætter Dig et Aar i Tugthuset De veed ikke hvor Du logerer, og Du er sex Gange anmeldt ikke at have mødt til -

Hun udstødte et Skrig, og jeg hørte ligesom et Fald af et Legeme. Flint raabte paa Værtinden; jeg lod som om jeg kom fra mit Værelse, og løb ind Jeg saa Flint holde den afmægtige Pige i sine Arme. Han bad mig skaffe noget Vand, og det lykkedes os endelig at bringe hende tillive. Jeg vilde gjerne været bleven for at høre Enden paa Historien; men Flint sagde med sin sædvanlige Bestemthed: »Hr. Jespersen, jeg kommer om to Minutter over til Dem,« og dermed lod han mig paa en utvetydig Maade forstaae, at min Nærværelse var overflødig. Jeg var saaledes nødt til at gaae ind til mig selv, hvor jeg, medens jeg ventede paa ham, benyttede Tiden til at gjøre disse Optegnelser, og nedskrev Pigens Historie i Flugt med mine egne Begivenheder, ikke fordi jeg er videre indblandet deri, men snarere fordi jeg er nysgjerrig efter at erfare hvorledes det vil klare sig.

Saavidt var jeg kommen. Flint var naturligviis bleven borte, og jeg 57 stod paaklædt for at gaae ud, da to Mænd traadte ind i min Stue, af hvis Manerer med tilhørende Stokke jeg strax kunde see, at de vare to af Retfærdighedens Haandlangere. Den ene spurgte:

Logerer her en Pige, som hedder Augusta?

Det maa nok være paa den anden Side Gangen, svarede jeg.

Et Brev fra Emilie St. Clair, hvorum Udg. desværre ikke seer sig istand til at gjøre Rede for, hvorfra han har det.

d.22de. Søde Sophie!

Kan Du nu see, at jeg havde Ret, da jeg paastod, at man levede meget lykkeligere paa Landet end i Byen? Der kan dog ikke tænkes noget yndigere end Din Beskrivelse af Din Faders Gaard og Omegnen der, og Faarene, og Tiras, der ligger i en evig Krig med Møllerens røde Ko, og Forvalteren, som Du driller, - ja man kan ikke vide, om der kan blive noget deraf; Du maa endelig næste Gang fortælle mig, hvorledes han seer ud; - men Tak, søde Sophie, tusind Tak for Dit morsomme Brev, det kom i rette Tid, for vi have det ikke synderligt morsomt herhjemme. Men til Sommer faaer Moder ikke Ro for mig, før hun flytter paa Landet; thi det er dog noget ganske Andet end baade Tivoli og Klampenborg.

Nu have vi snart Vinter, og saa tænker jeg at komme paa et Par Baller; uagtet Gud veed, - ja for Du har intet Begreb om hvor stille vi leve. Min Tante er ret i sit Es og Hr. Jespersen ogsaa; men jeg kjeder mig ganske frygteligt, og det uagtet Moder har foræret mig en ny Hat, som er saa nydelig, og har kjøbt Silketøi til en Kaabe som nu er hos Skræderen. Men vi leve saa uhyre stille; her kommer næsten Ingen, uden de daglige, og vi gaae sjældent ud nogen Aften. Og Hr. Jespersen kan jeg nu ikke finde saa underholdende, som baade Moder og Tante vil gjøre ham; han holder bestandigt Foredrag, og saa alvorlige, som om man var i Kirke. Moder synes naturligtviis, at han er ganske fortrinlig, thi hans Fader er meget riig og eier en stor Herregaard, og, Gud bevares, han er vist ogsaa meget fornuftig, og det er maaskee, som Tante ogsaa siger, ene min Feil, at jeg ikke kan more mig ved hans Conversation. Han er virkelig et meget peent Menneske, altid fiint klædt. Dog kan jeg ikke lide, at han gaer med Brillen.

Men Alt dette kjeder Dig at høre paa. Imidlertid, hvad skal jeg fortælle Dig? Du har jo ogsaa selv bedet mig at skrive om alt, hvad der forefalder hos os, saa jeg er jo nødt til at tage ham med; thi Du var jo reist fra Byen, inden han begyndte at komme. - Og tillige kan det maaskee være ganske nyttigt, at Du begynder at gjøre hans Bekjendtskab; 59 thi - ja Du maa nu ikke strax troe, at der er Noget paa Færde; Moder har aldrig sagt et eneste Ord, men af enkelte Tilfælde - min ny Hat f Ex. uagtet min fra forrige Aar var meget god - troer jeg rigtignok, hun mener Noget. - Ja, søde Sophy, Verden er ikke saa rosenrød, som vi drømte os den for et Aars Tid siden; jeg troer ikke mere paa forklædte Prindser, eller andre romantiske Elskere. Man kan saamænd gaae saa roligt paa Gaden, der er neppe en Skoledreng, der uleiliger sig med at see efter os; - og det er næsten rørende, naar, hvad ikke saa sjældent hændes, jeg er ene med Hr. Jespersen, da at see ham sidde ubevægelig paa sin Stol i den anden Ende af Stuen og perorere. - Det Ord lærte jeg forleden Aften af Hr. Flint, vor forrige Musiklærer, fra hvem jeg skal hilse Dig, og som gjorde saa smaat Nar af Cancellisten, som han kaldte Hr. Jespersen. O hvor jeg lo den Aften. Ja det var en Skam af mig, det føler jeg vel; thi der var slet ikke Noget at gjøre Nar af; men jeg havde ikke leet saalænge, og jeg kan ikke ganske faae det ind i mit Hoved, at Livet er saa alvorligt som baade min Tante og Can - o fy - Hr. Jespersen siger.

d 23de.

Gud, søde Sophy, hvor det var en kjedelig Forelæsning jeg holdt for Dig igaar, det kom sig af, at jeg var i daarligt Humeur, og saa seer Alting graat ud Lad være at læse det, saa skal jeg fortælle Dig noget morsommere; thi idag er jeg netop oplagt. Før, jeg var ude i et Par Ærinder, tabte jeg min Portefeuille; -ja, det er da ikke derfor, at jeg er lystig; men jeg synes det er ganske vist, at Solen ikke skinner paa Himlen, for at vi skulle gaae og hænge med Hovederne og see suurt, fordi nogle Enkelte ikke opføre sig som moralsk tænkende Væsener for at bruge et af Cancellistens Favoritudtryk.

d 24de.

Jeg har faaet min Portefeuille igjen. Et ungt Menneske, en Hr. Bearn, bragte os den i Eftermiddag. Gud, Sophy, Du veed ikke, hvor jeg ønsker at Du var her i Byen. Men Du skulde blot have hørt hvor smukt han synger og hvor han er munter; Moder kunde ogsaa godt lide ham, og inviterede ham til paa Fredag, vi skal have Selskab. Hvad jeg vilde give, for at Du kunde være med Du skulde see hvor smaa Hænder han har, han rev sin ene Handske itu, da han trak den af, for at spille for os; jeg havde en uhyre Lyst til at sye den sammen for ham. Og saa lystigt han leer; og som han bruger sine Øine. Ude i Tivoli, - nei, Tante har altid ondt af, at jeg ikke sidder og slaer Øinene ned Herregud hvortil har jeg da faaet dem.

d 25de.

Jeg gad vidst, hvad det igrunden er, der fængsler Mændene. Ja Gud, jeg husker det vel, hvad vi lærte af de smukke Bøger, vi læste sammen, om vor Charakteers Blidhed, vort bly Væsen, vore Talenter O.S.V., og at Kjærlighed først indfandt sig efter et længere Bekjendtskab. Men jeg har dog ogsaa læst, at den kunde komme ved det første Møde, og da er jeg nysgjerrig efter at vide, om det er noget Mere end vort smukke Ansigt, Hænder Fødder og Figur der bedaarer. See, alle disse pene Cavallerer, som paa et Bal sige os smukke Ting, de skulde blot engang fortælle, hvad det var, der bragte dem til at sværme! Maaskee det vilde

lønne sig bedre end deres mange forslidte Complimenter, det vil da sige, hvis de sværmede for Andet, end netop vort Ansigt, Hænder eller Figur; thi hvis ikke - jeg synes, det vilde være en uforskammet Frækhed om Nogen sagde at han elskede mig, fordi jeg havde en smuk Gorge; - og synderlig anderledes forekommer mig ikke den Kjærlighed, vi skal kunne antænde ved første Møde. Der stod i en Bog jeg forleden læste.

Vous dites quand vous rencontrez une femme: voila une belle nuit, qui passe. Et ne serait-ce pas un grand ecolier en de telles matières, que celui qui baisserait les yeux devant elle, qui se disait tout bas: »voila peut être le bonheur d'une vie entière,« et qui la laisserait passer.

Jeg forstaaer det maaskee ikke ganske, og Hr. Jespersen sagde, at det var en umoralsk Bog, som jeg ikke skulde læse; men jeg anfører det blot, fordi jeg føler, hvor dybt den vilde fornærme mig, der gjorde Cour til mig, og kun antog mig for *une belle nuit*. Ja, Du forstaaer mig maaskee ikke, og min Stil er da ogsaa saa usammenhængende, som vel ene jeg skriver den; - for Guds Skyld lad aldrig et Menneske see dette Brev; - Du kjeder Dig maaskee endogsaa over mine dybsindige 61 Undersøgelser; men jeg kan ikke gjøre ved det, jeg tænker endnu paa den Forelæsning, Tante holdt igaar aftes over Forlovelser. Hun sagde iblandt andet, at det var bleven Mode iblandt Herrerne at spotte dermed; - det kan nu nok være; - lad dem kun det, saalænge det kan more dem; det var ved Gud Synd at forbyde Ræven at kalde Rønnebærrerne for sure. - Men hun forsikkrede for fuldkomment vist, at der i det sidste Aars Tid var kommen en formelig Raptus over de unge Herrer, saa de coure frygteligt til alle Fruentimmer, gifte og ugifte, uden Forskjel, og uden allermindeste redelige Hensigter; og hvad der endda er det værste, er at dette Raseri endogsaa har smittet dem, der have Formue, Embede, Examen, eller paa anden Maade godt kunne forlove sig. - Er det ikke rædsomt? Men jeg vil ikke troe det; Tante sagde det maaskee for at jeg skulde skjønne desto mere paa Hr. Jespersen, som ved Gud ikke er smittet.

d 26de.

Der var Ildløs iforgaars, og tænk Dig, i det Huus, hvor Hr. Jespersen og Hr. Flint boede. Hr. Jespersen beklager sig meget over Tabet af nogle Manuscripter; og det kan da gjerne være et alvorligt Tab for Litteraturen, thi man kan ikke nægte at han er en stor Æsthetiker. Du maa jo ene være overbeviist derom ved de mange Kunstudtryk, mit Brev vrimler af. Men, hvad der er det Mærkeligste ved denne Ildebrandshistorie, det er en Geschichte, som nu er kommen for Dagen, om en ung Pige, der har tjent hos min Tante, men blev jaget bort for hendes uanstændige Opførsels Skyld, og som boede sammen med Hr. Flint. Er det ikke forfærdeligt? og det Rædsomste er dog, at Hr. Bearn kommer der; han er en intim Ven af Flint. Og hun er ung, ikke ældre end jeg, og smuk, Du; jeg kunde misunde hende hendes Øine. Men tænk Dig, at hun er falden saa dybt.

Hr. Jespersen, for det er naturligviis ham, fra hvem jeg har det han har overhovedet en løierlig *faible* for bestandigt at regalere mig med saadanne Historier; og saa fortæller han dem saa kjedsommeligt; - han meente netop, at saadan Forargelse og Umoralitet havde sin Rod i en slet Opdragelse, men fornemmelig i den grændseløse Lyst til Pynt og Stads, hvortil disse Fruentimmer ere henfaldne. Er det ikke rystende? Jeg takker min egen søde Mutter for den gode Opdragelse, 62 hun har givet mig, men fornemmelig for den nydelige Silkekaabe jeg igaar fik fra Modehandlersken, og som Du intet Begreb har om hvor nydeligt den sidder.

Nei, jeg kan ikke være bekjendt at sende dette Brev afsted.

63

Fortsættelse af Historien

I

Au bal on s'observe, on s'ennuie;
On croirait dans chaque salon
Que la jeunesse et la folie
Ont donné leur demission.
Avec vos airs de patriarche
Reformant de nombreux abus,

J'ignore si le siècle marche,
Mais pour sur il ne danse plus.

E. Scribe.

Er Du ikke færdig endnu? spurgte Felix, da han Fredag Aften traadte ind i Flints Værelse, og fandt sin Ven i Slobrok, i en munter Samtale med Augusta.

Vil Du gaae i Selskab Klokken syv? spurgte Vilhelm.

Nei, men Klokken er bestemt meget mere, forklarede Felix, der ikke vilde have Udseendet af een, der gik i Selskab Klokken syv.

Læg Du din Kappe, og slaae Dig til Ro, sagde Vilhelm, hvis det iøvrigt er muligt for Dig at være rolig. Tag Dig en Cigar.

Nei Du; jeg tør ikke ryge Tobak Man kunde jo lugte det; jeg har ikke røget den hele Eftermiddag.

Men Du har nok ladet Dig røge, og det ganske antageligt, sagde Vilhelm. Du fylder jo Værelset med en Moskuslugt.

Det er ikke Moskus, berigtigede Felix, der er Patschuly. Friseuren sagde, at det var det allerfineste.

Det lugter ogsaa godt, sagde Augusta.

Synes De, spurgte Felix glad I Begyndelsen kunde jeg ikke lide det. Men man maa jo vise, at man veed hvorledes det skal være, og det var det allerdyreste. Nu synes jeg selv, det har en ganske god Lugt.

Ja, ryg Du imidlertid en Cigar, sagde Vilhelm; jeg troer ikke, det vil skade Effecten, om denne Lugt fortog sig lidt.

64

Saa? mener Du? sagde Felix, og skyndte sig at tænde den. Men det er paa dit An og Tilsvar.

Men hvor De er nydelig iaften, sagde Augusta, der længe havde beundret hans nye Kjole.

Felix blev glad

Ja, sagde Vilhelm, han har gjort sig Umage med sit Toilet; han skal ogsaa hen og gjøre Ulykker.

Aa, afbrød Felix, det er et gyseligt flaut Ord, og her anbragt paa yderst urette Sted Ikke sandt, Augusta? Vilhelm veed overmaade godt, at jeg ikke har saa dumme Indbildninger; men at jeg gaaer i Selskab iaften, ligesaa forknyt som en Skoledreng, der skal op med sin Lectie.

- O nei, De maa ikke spytte paa Gulvet, udbrød Augusta ængstelig, da hun saae Felix gjøre en truende Bevægelse.

Maa jeg ikke, sagde han forknyt; tilgiv mig, jeg vidste det ikke. Hør Du, vedblev han til sin Ven, det er igrunden noget generet; men man har maaskee godt af at vænne sig lidt til Orden. Jeg troer jeg vil komme lidt op til Dig, for at blive dresseret. Men gaae nu ind og klæd Dig paa, saa at vi kunne komme afsted

De vil vist more Dem godt iaften, sagde Augusta.

Ja, det tænker jeg ogsaa, svarede Felix; naar jeg blot først var der. Men denne Indtræden kan jeg ikke rigtig lide; - og bare der saa ikke kommer for mange.

O, hvad gjør det, meente Augusta. Jeg har engang været tilstede ved et stort Selskab; men der gik de omkring og talte og loe med hinanden uden den allerringeste Gêne.

Ja vist, sagde Felix; jeg veed nok, at et flint Selskab igrunden ikke er anderledes end dem, vi holde paa Skydebanen; - det vil sige, nok noget, især paa Slutningen; men jeg mener blot, at det ikke er saa svært som man troer at føre sig flint op.

Men det gjør De vel altid? spurgte Augusta alvorligt.

Ja vist, det forstaaer sig, især naar jeg er ædru; men undertiden naar jeg er ude paa Livets Keglebane, saa er min Opførsel ikke den alleranstændigste.

Virkelig?

Nei; men nu troer jeg, jeg vil lade være at gaae paa Sold. Jeg kan ikke engang begribe, hvor jeg nogensinde har kunnet finde Fornøielse deri. O nei, der er Intet, der overgaaer at være i Selskab med 65 Emilie. Jeg var der i Tirsdags Eftermiddags; ja jeg har maaskee fortalt Dem det!

Ja, det har De rigtignok, svarede Augusta; men, vedblev hun godmodig, fortæl De det kun igjen.

Nei, sagde Felix ædelmodig, nei, naar De har hørt det, saa veed jeg, at det vil kjede Dem. Men jeg troer ikke, jeg har fortalt Dem, hvorledes hun gaaer klædt.

Nei, o fortæl.

Hun er henrivende.

Og nu gav han en omstændelig Beskrivelse af hendes Coustume, hvilken Augusta fulgte med megen Interesse, og undertiden kom tilhjælp med et eller andet technisk Udtryk. Tilsidst fandt han det, for større Tydeligheds Skyld rigtigst, at lade Illustrationer følge sit Foredrag, og leverede, da Vilhelm, som imidlertid var kommet til, havde skaffet de fornødne Requisiter, tre forskjellige, prægtigt udførte Portraiter af sin Elskede med og uden Hat og Schavl, til sin Vens store Fornøielse men til den beundrende Augustas udeelte Tilfredshed.

Naa, nu kunne vi maaskee gaa, sagde endelig Flint.

O, det var herligt, udbrød Felix; men nu svarer Du for, at vi ikke komme for tidligt, man maa ikke mærke, at jeg aldrig før har været i flint Selskab. Saa farvel, kjære Augusta, vedblev han, da han havde slængt sin Kappe om sig. Skynd Dig nu, Vilhelm, thi jeg er færdig at springe ned af Trappen af bare Henrykkelse.

Hør, vedblev han, da de vare paa Gaden, jeg kan neppe ret tænke mig, at jeg inden et Qvarteer skal være i hendes Selskab, tale med hende, høre hende synge, og lee, - hvor hun leer smukt, ikke sandt Vilhelm?

Ja, det kan jeg maaskee indrømme; men tal ikke om hendes Sang, den har ikke stort at betyde.

Ikke stort at betyde, siger Du? Er Du forrykt? jeg har aldrig hørt nogen Sangerinde med saadan Henrykkelse. Ikke stort at betyde? og hvad kalder Du denne vibrerende Stemme, som bragte mit Blod i saadan Feberhede, at jeg ikke kunde lade være at møde hendes Hænder paa Tangenterne, og ikke var istand til at rive mine Øine bort fra den ene af hendes Sidekrøller, der vuggede sig paa hendes Kind, og undertiden, naar hun bøiede Hovedet for at see i Noderne, sneg sig til at hvile sig paa hendes Bryst.

Ja, alt dette tænkte jeg ikke paa, sagde Vilhelm tørt, men siig mig, 66 hvad havde Du med Tangenterne at bestille? Saa vidt jeg mindes, og Du har jo adskillige Gange fortalt mig om denne musikalske Øvelse, saa var det hende, der accompanerede.

Ja Du, men det faldt mig ind, at det maatte lyde smukt, naar jeg spillede en Mellemstemme, hvad det i Virkeligheden ogsaa gjorde.

Jeg tvivler ikke derpaa, sagde Vilhelm, Du har vist aldrig havt en lignende harmonisk Nydelse.

Aldrig, erklærede Felix med største Alvor.

Vilhelm lo.

Ja Du, vedblev Felix, nu skal Du selv høre at det er smukt Vi skal see at faae Terzetten af Lucrezia iaften.

Ja, afbrød Vilhelm ham, det er et stort Spørgsmaal om der bliver musiceret iaften; der er nok stort Selskab.

Men musicerer man da ikke i store Selskaber?

Undertiden; men saa er der saamange, der alle ville lade sig høre, at der ingen Tilhørere blive tilbage.

Det er det samme, sagde Felix fornøiet; saa vil jeg see at faae Emilie til med mig at høre paa de Andre. Jeg troer, det vil være endnu morsommere. Ha Guder, om jeg kunde være ene med hende i Værelset ved Siden - to Værelser borte fra hvor Selskabet var.

Og han drapperede sig med sin Kappe paa de forskjelligste Maader, for at hans Ven ogsaa kunde glæde sig, medens han selv nød denne salige Tanke. Vilhelm morede sig lidt med ham, endelig sagde han:

Du har vist ganske løierlige Ideer om et Selskab. Hvorledes har Du egentlig tænkt Dig det?

Felix standsede i sine plastiske Øvelser.

Hvorledes jeg har tænkt mig det? Saaledes som et Selskab er; - at vi vare inviterede for at tilbringe Aftenen med Emilie og hendes Moder. Der kommer vel sagtens nogle Flere, Hr. Jespersen for Exempel; men saa har jeg jo rigtignok tænkt mig, at han kunde perorere for de Fremmede, imens vi gjorde Musik, og Fruen sørgede for Huset! -med mindre Du skulde ville foretrække, at snakke med de Andre i Sideværelserne?

Jeg troer paa min Ære, jeg vilde foretrække det.

O Tak, udbrød Felix og trykkede hans Haand; jeg skal gaae min Vei en anden Gang, naar Du beder mig derom.

Du faaer ikke Noget at takke for. Hør Felix, og mærk Dig vel 67 mine Ord Naar Du gaaer i Selskab, maa Du altid forberede Dig paa at kjede Dig og at sulte.

Felix saae paa ham.

Hvad er nu det for en Snak, udbrød han, kjede sig? Jeg kjede mig?

Ja, nu faaer Du selv see; nu ere vi her jo.

Hør, sagde Felix, idet han standsede sin Ven, der vilde gaae ind; siig mig blot een Ting. Bruger man endnu at komme ind med Hatten i Haanden? Jeg vil saa nødig lade see, at jeg aldrig før har været iblandt Folk.

Du kan i saa Henseende gjøre ganske som Du behager, svarede Vilhelm. Naar Du blot sætter et smilende Ansigt op, selv naar Du er ifærd med at falde i Søvn, og lader de fleste Retter gaae urørte forbi, om ogsaa Tarmene skribe i Livet paa Dig, saa vil Du af Værtinden blive anseet for en Mand af den fineste Tone, og inviteret næste Gang igjen.

68

II

L'esprit fait tort au sentiment.
Si j'avais l'esprit, Emilie,
Je ne serais que votre amant;
Vous ne seriez pas mon amie.

C.A. Demoustier.

Imedens vore Venner saaledes underholdt sig paa Gaden, var Conversationen i fuld Gang i de oplyste Værelser paa første Sal. Her bemærkede man først, paa Hæderspladsen i Sofhafordybningen, en Gruppe af ældre Damer. -Justitsraadinde Lind syntes at fungere som Præsident og Hr. Jespersen som Taler. Længere borte saae man Fru St. Clair conversere to ældre Herrer; den ene var hendes Svigerindes Mand, Justitsraad Lind, der med megen Velbehagelighed lod Munden løbe, den anden var Hr. Jespersens Fader, en djærv Landmand, hvis Ansigt straaled af Kraft og Munterhed, og hvis mangfoldige Gestus og Skrabud tydeligt vidnede om, at han gjorde sig al mulig Umage for at erindre sig sin Ungdoms fine Manerer og at udfolde disse ved denne passende Leilighed. Fruen forlod dem snart, for som Værtinde at tale et Par Ord med Enhver i Selskabet, og de to Herrer underholdt nu hinanden paa det Behageligste. De lagde begge for Dagen, at de kjendte til Selskabslivets Fordringer, idet de med megen Livlighed i over en halv Time fortsatte en Samtale angaaende Europas Jernbanenæt, en Gjenstand, som ingen af de to Herrer nogensinde før havde bekymret sig om.

Fru St. Clair havde imidlertid modtaget Candidat Poulsen og hans Forlovede, Frøken Petersen, og hørte med megen Deeltagelse til deres Befindende og til en omstændelig Beskrivelse af det vanskelige Tilfælde, der frembyder sig, naar man har taget for lidt Stramaigarn af een Couleur, og ikke kan finde noget tilsvarende, samt en tydelig Fremstilling af den ubehagelige Hindring, som Candidatens Formiddagstimer lagde i Veien for deres Spadseretoure.

Enhver taler om hvad der ligger ham paa Hjertet. En ung, smuk og aandrig Dame, der kom tilbage fra et Besøg i en Kjøbstad, fortalte mig engang, at hun havde været nødsaget til at lægge sig efter Landhuusholdningen, 69 for tilfredsstillende at kunne svare paa det første Spørgsmaal, som Byens Damer i Reglen bærede hende med: Naa, lille Frøken, hvordan gaaer det saa med Pølserne?

Da Tjeneren kom med Thebakken, forlod Fruen Kjærestefolkene, for at ende sin Ronde, og overlod saaledes de Elskende i en uforstyrret Nydelse af deres Kjærlighed og Thevand

I det tilstødende Værelse havde de unge Damer samlet sig, og Talen gik med en utrolig Tungefærdighed til Accompagnementet af de klirrende Kopper. Da ingen Herrer vare i Nærheden, var Conversationsthemaet hverken Kunst eller Toilettet; men naturligviis det eneste naturlige, det eneste interessante, det eneste, der er værd at en ung Piges koralrøde Læber skal aabne sig for, - Kjærlighed. Og det blev varieret paa den meest fortryllende Maade; den ene Historie afløste den anden, og blev fortalt med al den Elegans, som unge Piger og kun unge Piger forstaae.

Men hør, Emilie, udbrød endelig en lille Frøken, endnu ganske forleet over et lystigt Afsnit af en af vore meest fetereede Baldamers Liv, hvorledes hænger det sammen med den Historie, som igaar blev fortalt hos Commandeur Falks? Men Du var der jo, Gine, vedblev hun, da Emilies Blik just ikke opmuntrede hende til at fortsætte, jeg kan ikke rigtig huske hvordan det var.

Ja, sagde Gine Fresneuil, der ikke lod sig forknytte; det var, at en ung Herre forleden Dag havde overfaldet Dig midt paa Østergade med en stormende Kjærligheds Erklæring, og benyttet sig af Din Skræk, til at snappe Din Portefeuille fra Dig, hvorpaa han løb sin Vei.

Gud, hvad siger Du? - Det var dog forskrækkeligt - Er det virkelig sandt? saaledes stormede Spørgsmaalene frem paa den forvirrede Emilie, der nær var gaaet aldeles fra Concepterne ved at see sin Hemmelighed priisgiven. Men hun tvang sig, og svarede i en ugeneret Tone:

Hvor kan dog Folk finde paa en saadan Opdigtelse; - jeg tabte min Brevtaske forleden Dag, da jeg gik ned fra Holms, og Dagen efter, da jeg satte den i Avisen, kom et ungt Menneske, en Hr. Bearn, med den. Det er det Hele. Nei, saadanne Eventyr opleve vi ikke i vore Dage.

De unge Damer satte forskellige Ansigter op, nogle tvivlende, andre lange. Frøken Gine vilde netop til at gjøre nogle Bemærkninger, da de bleve forstyrrede ved flere af det øvrige Selskab, der kom 70 ind; iblandt disse Vilhelm og Felix. Den Sidste gik forlegen med et sky og søgende Blik; men da han fik Øie paa Emilie i Klyngen af Damerne, forsvandt pludselig hans Forsagthed, og han nærmede sig med en Lethed og et Smil, som endogsaa en *habitué* vilde have misundt ham.

Hvem er den unge Herre, som der kommer, med de søde, smaa Moustacher? spurgte en af de tvivlende Frøkener hurtigt hvidskende.

Han hedder Hr. Bearn, sagde Emilie, men øiensynlig forlegen, imens Gine vexlede et forstaaeligt Blik med den lille muntre Frøken. Emilie saae det og blev indigneret; hendes første Tanke var at give Felix en Modtagelse, der skulde have været tilstrækkelig til ganske at berøve ham den temmelig suffisante Mine, hvormed han hilste paa hende, og som nu, da Gines Historie havde ladet hende ahne, at han havde været indiscret, mishagede hende i fuldeste Maade. Men der var for mange Veninder tilstede, til at det kunde falde hende ind, at give sin naturlige Følelse Luft; tilmed maatte hun jo revanchere sig paa den, der før havde gjort hende forlegen. Hun betvang sig derfor, og da der viste sig en Mulighed for hende, til at kunne opvække Misundelse ved at lade Felix brillere, gik hun til den modsatte Yderlighed; og idet hun hilste ham med et familiært Smil, og endog, til Damernes Forbauselse og Felix's grændsesløse Henrykkelse, rakte ham sin Haand, sagde hun:

Det var Skade, at De ikke kom to Minuter tidligere, saa skulde De have hørt, hvad man fortæller om Dem i Byen. - Gine, maa jeg forestille Dig Hr. Bearn, - Frøken Fresneuil.

Felix bukkede meget ziirligt, idet han overveiede, om han skulde forsikke Frøkenen, hvor meget det glædede ham at gjøre hendes Bekjendtskab, o.s.v.; men da han bestandig var vant til at ende en saadan Forsikkring med en eller anden ædelmodig Proposition, saasom: at kjøre ud til Alleenberg og betragte Naturen, eller gaae over paa Øen og nyde nogle smaa Glas Punsch, og her ikke kunde være Talen om slige landlige Fornøielser, fandt han det rigtigst at lade alle Glædesyttringer fare, og istedet derfor at henvende sig til Emilie og forklare hende, hvorlidet han brød sig om, hvad Folk fortalte i Byen. Men pludselig blev hans Tale stammende, og han fremmumlede kun enkelte afbrudte Ord De unge Damer vexlede Øiekast med hverandre, og begyndte at holde Tørklæderne i Beredskab, hvis dette skulde blive altfor morsomt. Emilie blev forundret og vilde hjælpe paa Felix, 71 da hun ikke undte sine Veninder at lee paa hans Bekostning. Men han lod ikke selv til at mærke Noget, og afbrød hende, idet han vedblev paa sin usammenhængende Maade:

Nei, det er som jeg siger, Verden er onskabsfuld - Men gal er den, der vil bryde sig derom - naar man er lykkelig og ikke slaaet med Blindhed - Verden er saa smuk, saa henrivende - Tidsalderen liberal og Moderne guddommelige.

Og hans flammende Blik, som under alt dette havde dvælet paa Emilies blændende Skuldre, oplyste nu Damerne tilstrækkeligt om Grunden til hans Distraction. - Emilie rødmede lige til Tindingerne, bed sig i Læben, og da netop nogle af de ældre Damer kom ind i Værelset, reiste hun sig og gik hen imod dem. De

unge Piger hvidskede indbyrdes og loe saa smaat; men Felix, som Ingenting bemærkede, vendte sig meget fornøiet mod Vilhelm, der havde moret sig ved den foregaaende Scene, og sagde:

Du, her er slet ikke stivt, det bliver meget gemytligt. Og hvilken Hals!

Hr. Jespersen var fulgt ind med de ældre Damer, Candidaten med sin Kjæreste ligeledes! Man formerede nu en ny Kreds, og af Hr. Jespersens tilfredse Miner var det tydeligt at forudsee, at et æsthetisk Uveir truede Forsamlingen. Det varede heller ikke mange Minuter, før han uden synderlig Anledning rykkede frem med den foruroligende Efterretning, at den nyere Tid havde seet Forfattere fremtræde, som langt fra at lægge den Agtelse for ophøiede og ædle Følelser for Dagen, som man dog med Rette kan forlange af Debutanter, endog søge at persiflere Alt, hvad der er og bør være ethvert Menneske helligt.

De ældre Damer fandt dette i høi Grad betænkeligt, og udtalte levende deres Indignation; de yngre derimod lode ikke til at have hørt efter, men snarere at have deres Opmærksomhed henvendt paa Felix, der var søgt hen bagved Emilies Stol, hvor han med megen Deeltagelse spurgte hende, om hun ikke befandt sig vel, om hun frøs o.s.v., og saae temmelig ubestemt ud, da hun ikke gav ham noget Svar, men svøbte sig tættere i sit Schavl og talte med sine Naboer.

Hr. Jespersen var ikke fuldkommen tilfreds med sit Auditoriums Opmærksomhed; men tænkte imidlertid at være istand til at fængsle den, ved frimodigt at fremføre den dristige Paastand, at Moralen i ethvert Værk bør fremtræde bestemt med Sandhedens Begeistring 72 som Digterens egen Mening, hvilket han nu skred til at motivere i velvalgte Ord og fortræffeligt afrundede Sætninger. Men Candidaten, som under det forrige Spørgsmaal havde været beskæftiget med at kysse sin Kjæreste, lod ham ikke længe nyde den Glæde at høre sig selv tale; han var selv Salonæsthetiker, ja to Gange om Ugen holdt han endogsaa Forelæsninger over Shakspeare for sin Kjæreste og hendes intimeste Veninder, hvis litteraire Opdragelse han havde paataget sig. Han tyssede derfor paa sin Elskede, som vilde tilhvidske ham nogle søde Talemaader, og sad nu med spændt Opmærksomhed, ikke ganske ulig Picadoren, der venter at Tyren skal blotte sig, for at kunne bibringe den et dødeligt Stik; men til hans hemmelige Ærgrelse vilde Skjæbnen at Hr. Jespersen skulde være af samme Skole. Da denne imidlertid havde doceret i nogen Tid, og i den almindelige Taushed seet et umiskjendeligt Tegn paa eenstemmig Bifald, blev han forsonligere, og yttrede godhedsfuld, at han dog ikke totalt vilde fordømme ethvert Værk, der manglede den strenge Morals Stempel. Nu aandede Candidaten endelig frit, og med høi og tydelig Røst nedlagde han sin Protest.

Jeg fordrer, sagde han, en sund, blufærdig og anstændig Livsanskuelse hos enhver, der vil optræde som Forfatter, jeg fordrer den bestemt udtalt, ja, jeg fordrer, at den paa Dramaets og Romanens Gebet skal optræde personificeret. Hele den nyere franske Literatur er forkastelig, vedblev han, idet han saae sig om med Værdighed; thi hvor man vil slaae op, træffer man paa Steder, som kun ere skikkede til at bringe den unge Pige til at rødme. Selv de Bøger, som i denne Literatur ere skrevne i moralske Øiemed, ere fordømmelige.

For Exempel? afbrød Vilhelm ham.

For Exempel, »die Geheimnisse von Paris.« Her finder De Skildringer af Laster, som den unge Pige ikke veed existerer; her er Scener, som den unge Pige ikke kan være bekjendt at læse høit; og, da De maaskee ikke troer jeg har læst den, vil jeg nævne Dem den Scene, hvor die Eule -

O, sagde Vilhelm, for min Skyld skal De ikke nøde Damerne til at holde for Ørene; jeg troer ubetinget, at De har læst den, og ovenikjøbet paa Tydsk.

Skal det være en Vittighed, saa maa jeg gjøre Dem opmærksom paa, - begyndte Candidaten, men Vilhelm havde vendt ham Ryggen og var allerede inde i det andet Værelse. Han maatte nøies med at 73 forklare sin Kjæreste, at det var en saare flau Bemærkning, den Herre havde tilladt sig; men at han, dersom ikke samme Herre var retireret, hvilket han imidlertid indrømmede var det klogeste, han kunde gjøre, skulde have fortalt ham, hvor ussel denne Lyst til at ville sige Vittigheder i og for sig er. Kjæresten beroligede ham med nogle af hine søde Ord, som alle vi, der have været forlovede, kunne udenad; men som vi ikke fortælle, da disse netop ere den væsentligste Pointe i vort Frimureri. Derimod kunne vi berette, uden at gjøre os skyldige i Indiscretion, hvorledes hun med sin liliehvide Haand klappede hans af billig Ærgrelse blege Kind, samt kyskede ham med al den uskyldige Aabenhed, som i vore dannede Tider hører med til den gode Tone. Candidaten rettede derefter paa sine Briller, som vare bragte lidt i Ulave ved den Elskedes Kjærtegn, rømmede sig og vendte sig igjen til sit Auditorium.

Men Hr. Jespersen havde ikke ladet Tiden ubenyttet, saa Candidaten fandt ham i Besiddelse af Valpladsen og midt inde i en ligesaa lærerig som underholdende Afhandling om det erotiske Element i det romantiske Epos, betragtet fra det christelige Standpunkt. Ordene fløde behageligt over Læben, og han vilde netop til med flere Exempler hentede fra de forskjellige Landes Literatur, at godtgjøre sin Sætning, da Candidaten rykkede frem og tilbød at bevise det Modsatte. Men dennegang veeg Cancellisten ikke, tvertimod citerede han dristigt. Candidaten udfoldede sin Kjendskab til Shakspeare; Cancellisten var hjemme deri, talte

med Sikkerhed om Falstaff og om det Kaade, og gik derefter over til de nyere engelske Forfattere. Herved syntes Candidaten ikke at befinde sig fuldkommen vel; dog tabte han ikke sin Holdning, men manøvrerede saalænge med Japhet, der einen Vater sucht, til han saae sit Snit, og ved et voldsomt Spring faldt Hr. Jespersen i Flanken med Digteren Hafiz, hvorved han nødte ham til at opgive denne Skjærmydsel med Citater og at retirere bag sine Theoriers Forskandsninger. Nu først naaede Kampen sit Culminationspunkt. Hvilken Dygtighed udvikledes der ikke paa begge Sider; hvilket Studium, hvilken Svada, hvilken Dialectik. Candidaten betjente sig ofte med udmærket Held af Ordet Primitivitet; men Hr. Jespersen vandt afgjort alle de ældre Damers Hjerter ved sin objectiverende Umiddelbarhed; - ja, hvis ikke hans Moralitet havde været hævet over enhver Tvivl, kunde en vis Mand, som vi dog ikke ville nævne, have haft retfærdig Grund til Frygt; thi hans Frues Henrykkelse 74 steg til den Yderlighed, at hun yttrede til en Veninde: Nei Pakke, jeg er væk; det er ganske som jeg læser Bladene.

De unge Damer syntes imidlertid ikke at nære en saa høi Interesse for Literaturen eller for dens Bevogtere; i det mindste havde de deelt deres Opmærksomhed imellem Discussionen og mellem deres indbyrdes fortrolige Meddelelser og Udvexlingen af deres forskjellige Ideer, om hvilken Form af Kaaber der denne Vinter ville blive den herskende. Felix havde flere Gange spurgt Emilie om det ikke snart fik Ende; men hun følte sig ikke opfordret til at give sig af med ham, og svarede ham derfor temmelig kort. Hans Humeur begyndte at tabe sig; han sad urolig paa sin Stol, trak i sine Handsker, trommede paa sin Hat, kort viste alle mulige Tegn paa Utaalmodighed, men da Intet hjalp, udstødte han tilsidst et resignerende Suk og gyngede sig tilbage med sin Stol.

Men ved denne Bevægelse kom han til at kaste et Blik i Speilet ligeoverfor, og opdagede her den lille lattermilde Frøkens Ansigt, som tydeligt bar Udtrykket af, at hun havde moret sig over alle hans Bevægelser.

Hun seer just ikke æsthetisk ud, hun, tænkte Felix, lad os to more os i Compagni.

Til en Indledning nikkede han gemytligt til hendes Speilbillede, og sagde hende saa tydeligt, som det var ham muligt mimisk at udtrykke sig, at om hun nu blot vilde passe paa i Speilet, saa skulde han søge at oplive den tørre Discussion, og give den et mere dramatisk Sving. Den lille Frøken skottede til Siden, om Nogen lagde Mærke til hende; men da Alle havde deres Opmærksomhed andetsteds henvendt, lod hun igjen sit Blik dvæle paa Speilet. Felix kunde tydelig see at hun gjerne vilde mores, og da han ikke i en Fart vidste nogen bedre Fornøjelse at byde hende, tog han sin Tilflugt til den velbekjendte Comedie, som kun udfordrer to Hænder og et Lommetørklæde, og som han i sin Skoletid saa ofte havde udført under Timerne til sine Kammeraters fulde Tilfredshed. Her undlod den heller ikke at gjøre sin Virkning; den lille Frøken var halvqvart af Latter, og kunde ikke undlade at meddele sin Glæde til sin Nabo. Dette generede ikke Felix; tvertimod, hans Dukkens Gestus bleve livligere og livligere. En tredie Dame blev gjort deelagtig i Skuespillet, og nu var det umuligt længere at tvinge Latteren. De docerende Herrer bleve ærgerlige over denne Fnisen og talte høiere; men Felix lod bestandig Affecten stige 75 hos sine to Personer, saa Latteren vedblev. Og da han tilsidst i sin Iver for at gjenneføre sine Characterer, gik fra Pantomimens Gebet over paa Melodramets, og lod dem udtale sig i velklingende Articulationer, som: *ohe, hiup, q q q r r r s z cht. o.s.v.*, da blev det øvrige Selskab pludselig opmærksom paa Spillet, og brast i en saa voldsom Latter, at al videre Forelæsning forbød sig af sig selv.

De morer Dem, troer jeg, sagde endelig Emilie ganske forleet, imens Felix noget forlegen trak Cousturnerne af sine Acteurer, og Handskerne paa.

Tilgiv Frøken, stammede han, det kom af - at jeg var bange, for at gabe høit, da jeg tidligere har hørt Alt, hvad her blev sagt, det vil sige, Alt, hvad Hr. Jespersen havde den Godhed at sige. De Andre have maaskee aldrig hørt det før, og saa kan det jo være meget morsomt; men jeg - ikke sandt, vedblev han, idet han med et godmodigt Nik vendte sig imod Hr. Jespersen, - det var jo det samme, De fortalte mig forleden Aften vi vare paa Sold, - De husker nok - hos Ole Husar.

Hr. Jespersen blev forlegen, rettede paa sine Briller og saae yderst ubehagelig ud. Candidaten var opbragt over den utidige Afbrydelse, og yttrede noget om Drengestreger; men Felix hørte Intet deraf. Han havde nemlig fulgt Emilie, der af Frygt for en Scene strax havde reist sig, og med de yngre Damer var gaaet ind i Salen, og aabnet Pianoet.

Pour vous plaire chaste Emilie,
Je me consume nuit & jour
A filer le parfait amour;
Mais je vous avourai qu'un sentiment impie,
Quand je vois vos appas, se glisse dans mon cœur,
Le moral est chez moi tout voisin du physique;
Et malgré le respect de ma pudique ardeur,
Je ne me sens point fait pour l'amour platonique.

C.A. Demoustier.

Og alt dette er ikke nogen Drøm? spurgte Felix sig selv, da han sad paa et Tabouret ved Vinduesfordybningen. Nei, det er Skjæbnen, der atter har forkjælet mig ved at opfylde mine Ønsker. Jeg træder paa det bonede Gulv i den oplyste Sal, og ikke paa den tilrøgede Kneipes sandede Bræder; de unge Piger ere fine, fornemme Frøkener, og ikke - og hun, Emilie, den eneste, jeg har elsket, hun sidder mig saa nær, at jeg kun behøver at gaae to Skridt, - saa uforvaret, at jeg kunde trykke ti Kys paa hendes blottede Hals, maaskee tyve, inden hun skulde kunne rive sig løs, eller inden de Andre kunde komme hende tilhjælp. Gud veed om hun dog ikke tilgav mig. Dog tænk ikke derpaa; tak din Stjerne, der lod Dig leve og see. O, det er mere end fuldendt; denne simple Haarfletning er endnu smukkere end hendes Lokker sidst - hun har frygtet deres Indiscretion iaften da hun er *decolleté*, derfor har hun tvunget dem tilbage; - disse Øienhaar, der kaste lange Skygger ned over Kinden; dette Smil, - o, hun kunde købe mit Liv for et saadant Smil. Og hvor hun spiller smukt; saa søde Hænder ere aldrig løbne over Tangenterne. Og saa kan jeg saa godt lide hun bruger Pedalen, den strammer Kjolen tæt om Knæet og røber mere af den henrivende Snørestøvle end vi arme Dødelige ellers faaer at see. - Mere end Snørestøvlen - ha, Guder lad mig døe!

Han lænede sig tilbage, men Gardinet gav efter, han tabte Ligevægten, og Tabouret rullede hen under Pianoet, imedens Gardinet slog sig sammen efter ham.

Men Hr. Bearn, udbrod Emilie, der maatte tage Fødderne til sig; 77 har De ogsaa hørt denne Vals før, siden De absolut vil afbryde mig? Men hvor er De dog henne?

Felix kom frem; hans Klæder viste, hvor han havde været, og hans Ansigt, at han ikke var langt fra at blive flau.

De troer ikke jeg hørte efter, Frøken, - o min Stol faldt blot fordi jeg vilde see ud af Vinduet. Jeg vilde see, om jeg ikke selv stod dernede og stirrede op imod de oplyste Vinduer, og misundte mig, der er lykkelig nok til at see Dem spille.

Damerne fik ikke Leilighed til at lee; men Emilie var langt fra fornøiet med sin Tilbeder.

Gaae ind der, sagde hun, og tag de Noder, der ligge paa Etageren; deriblandt er der Noget, De kan synge for os.

Felix skyndte sig ind i det anviste Kabinet.

Men nu vilde Skjæbnen, at netop dette Værelse var taget i Besiddelse af Candidaten, der efter at man havde placeret hans stridbare Antagonist ved Spillebordet, igjen var tyet til sin Kjæreste, og med hende havde begivet sig derind, for ved en erotisk Discussion at styrke Kræfterne til nye æstetiske. Felix, der under den sidste havde siddet med Ryggen vendt imod ham, blev nu høilig overrasket, ved at see ham og en ung Dame i en overmaade fortrolig Stilling; han skyndte sig at tage Noderne, idet han meget høfligt bad dem undskylde sit ubeleilige Komme, samt forklarede sit Ærinde. Han kunde ikke nægte for sig selv, at Candidaten var steget betydelig i hans Øine ved den Omstændighed, at han saa godt benyttede Leiligheden, og han besluttede i sin Tjenstvillighed at tie fuldkommen stille med sin Opdagelse. Imidlertid havde hans Ansigt nær røbet ham, thi hans Lyst til at lee var større end at han ganske kunde betvinge den, og Emilie var ikke seen med at spørge hvorover han nu morede sig.

O, det er Intet, svarede han. Jeg tænkte blot paa, hvad Candidaten før fortalte os om det ethiske Element i Kjærligheden.

Da synes jeg virkelig ikke at det var saa morsomt, sagde Emilie.

Det kom af, Frøken, at De ikke fik Eftersætningen med.

Ja, jeg forstod ikke et Ord af hele Conversationen, tilstod Emilie; men lad os bare ikke begynde paa en lignende. Syng hellere denne Romance, det er noget vi alle forstaae.

Felix satte sig til Pianoet, og havde snart glemt Candidaten og den unge Dame, da Emilie, ved at reise sig og gaae henimod Kabinettet, pludselig erindrede ham derom. Han standsede midt i sin Sang, og 78 uden

at bekymre sig om sine Tilhørere, skyndte han sig efter hende, idet han sagde:

Frøken, De gaaer dog vel aldrig derind?

Hun standsede, overrasket som alle de øvrige.

Kan jeg ikke hente, hvad De søger derinde? vedblev han.

Nei, sagde Emilie, aldeles forundret; man skulde næsten troe, at der var Fare forbunden med at gaae derind.

Nei, stammede Felix, det just ikke; men - vedblev han hvidskende; Sagen er ... men Emilie, der ikke vilde høre nogen hvidskende Conversation i saa mange Veninders Nærværelse, vendte sig fra ham og gik ind Felix stod som paa Naale, rømmede sig stærkt et Par Gange, og saae til sin Fortvivlelse de forsamlede Damer af Nysgjerrighed nærme sig Døren. Men neppe var Emilie kommen over Dørtærskelen før hun opslog en hjertelig Latter.

Nei, det er fortræffeligt, udbrød hun; Hr. Bearn har paataget sig at staae Skildvagt for Candidat Poulsen og hans Kjæreste.

Nu blev Latteren almindelig. Felix stod som om han skulde synke i Jorden, medens Bemærkningerne fløi omkring ham.

Mon det er af egen god Villie?

Ja, for Candidaten og Lotte pleie just ikke at genere sig, naar de ville holde af hinanden.

Det kunde være bleven en lang Vagt; thi de skynde sig just heller ikke.-

Candidaten var imidlertid bleven forstyrret; thi de fleste af de unge Damer havde maattet overtøye sig om Beskyldningens Sandhed, og vare derfor gaaet ind; i et ubehageligt Humeur saavel over Afbrydelsen som over den store Munterhed, gik han henimod Felix, hvem han antog for Ophavsmanden, og sagde:

Jeg maa tillade mig at bemærke, at jeg ikke anseer Dem for berettiget til at tage Dem en saadan Frihed.

Nei, nu bliver det for galt, udbrød Felix, hvem af os to er det, der tager sig Friheder?

Var det ikke Dem - ?

Nei, jeg skulde da troe, at det var Dem.

Latteren var ustandselig.

Det er kun en daarlig Vittighed at fordreie Ens Ord, sagde Candidaten bleg af Harme imedens hans Forlovede søgte at berolige ham, og tog hans Arm, for at drage ham ud af Salen. Hun kunde dog ikke afværge, at han yttrede idet han fulgte hende:

Det lønner sig vist heller ikke at ville lære en saadan Herre Reglerne for anstændig Opførsel.

Felix gjorde et Skridt imod ham; men Vilhelm, der var kommet til, standsede ham og sagde:

Stille Felix, Du prostituerer Dig.

Jeg?

Javist; Du har stødt an imod den gode Tone.

Men Du kjender ikke Sagen. Det var ikke mig, det var ham, der sad derinde og gjorde -

Det kom jo ikke Dig ved.

Nei, det veed jeg; men de kunde gjerne have slukket Lysene som vi gjøre, naar vi ere hjemme hos Dig. Mig støder det, og derfor vilde jeg paa ingen Maade at Emilie skulde forarges.

Men Du saae jo, at hun loe deraf; hun har vist tidt seet den Forestilling.

Jeg forstaaer det ikke; troer Du da - ?

Jeg troer, at Emilie er en Pige af god Tone. Den gode Tone er liberal og ynder Offentligheden. Men gaae nu, Kortene vente paa mig, og jeg seer Damerne længes efter Dig.

Men siig mig blot -

Imorgen; yp blot ikke Klammeri med de Forlovede, men lad dem kysse naar og hvor de synes det hensigtsmæssigt.

Han forlod ham, og Felix stod nu raadvild og forsagt midt paa Gulvet. Han turde neppe slaae Øiet op fra Jorden, thi han følte Alles Blikke at være fæstede paa sig; han hørte de unge Dammers Latter, og troede sig at være Gjenstand derfor. Han ønskede blot at staae i en Vinduesfordybning, thi der var han dog noget i Læ; men Veien derhen over Salsgulvet forekom ham saa uendelig lang; og ved at gaee derhen maatte jo alle Mennesker see at han krøb i Skjul.

Og hvorfor lee de ad mig? spurgte han sig selv. Ellers, naar jeg har været i Dameselskab, har det altid været mig, der var den uartige, og naar der er bleven sagt: »Lavaer,« har Vilhelm bestandig paastaaet at det var mig, der var paa Spil. - Og nu er jeg til Latter, fordi jeg har villet undgaae Skandale. Nei det er for galt; heller fræk end undseelig.

Og nu stak han begge Hænder i Lommerne, og nærmede sig de leende 80 Damer med den nonchalante Anstand, som aldrig havde undladt at gjøre sin Virkning paa Tivoli eller Alleenberg. Og Virkningerne udebleve heller ikke her; han hørte en af Damerne sige:

Du kan troe, Emilie, han vilde kun gjøre lidt Commers med Candidaten.

Jeg beder om Forladelse, Frøken, sagde Felix, jeg vilde ikke gjøre Commers. Jeg kjender Candidaten altfor lidt til at turde tillade mig at gjøre Commers med ham; men jeg syntes det var Synd, at han skulde blive forstyrret i sin Andagt. - Denne Kyssen i Kroge har en altfor stor Tiltrækning for mig, til at jeg ikke skulde unde mine Medchristne en uforstyrret Ro. Især følte jeg mig forpligtet imod den unge Dame.

Men Herregud, indvendte Emilie, troer De da, at Lotte lader sig forstyrre, fordi jeg seer at hun kysser sin Kjæreste.

Jeg vidste ikke, at Lotte var hans Kjæreste, svarede Felix med det alvorligste Ansigt; jeg troede at hun var bleven besnæret af Candidatens dialectiske Færdighed, og havde netop nu foresat mig ogsaa at begynde en æsthetisk Forelæsning.

Der blev en ængstelig Tavshed.

Gaae hen og syng, sagde Emilie og reiste sig. Deres Sang er smukkere end Deres Tale.

Det veed De ikke, hvidskede Felix idet han fulgte hende; De har jo aldrig villet høre mig. Troer De jeg vilde sige Flauser, naar De ene hørte derpaa? Nei, jeg vilde sige Dem, hvad jeg snart fortvivler om at kunne i Deres Moders Huus, hvor der er saa mange Mennesker, jeg vilde sige Dem, hvor høit jeg elsker Dem, Emilie; jeg synes det er det eneste, jeg kan sige Dem.

Hun søgte at undvige, men det var ikke muligt uden at vække Opsigt; thi han spærrede hende Veien, og holdt Nodebogen, saa de Tilstedeværende hverken kunde see hendes vrede Ansigt eller høre hans hvidskende Ord

Men De undgaaer mig, vedblev han, De flyer jo enhver Leilighed, hvorved jeg muligt kunde henvende to Ord til Dem. Hvorfor lod De mig da komme her.

Hr. Bearn, sagde Emilie, for at forsøge at afbryde ham; De lovede, at De, naar De kom i min Moders Huus, vilde begynde forfra. De har ikke holdt Deres Løfte.

Men det er jo Dem, der ikke har villet lade mig begynde før nu.

81

Emilie havde ondt ved at lade være at lee; hun tvang sig dog, og idet hun med Magt trængte sig frem af den Krog, hvori hun var indespærret, sagde hun:

Det kalder De at begynde? Nei, man begynder med at være artig, og det har De ikke været den hele Aften.

Dermed satte hun sig til Pianoet og spillede en Vals, imedens hun talte og lo med de unge Damer, og lod Felix more sig med at bide sin Underlæbe tilblods.

Tonerne naaede ind i de andre Værelser og hen til Spillebordet, hvor Vilhelm tilligemed Hr. Jespersen, hans Fader og Justitsraad Lind sled Tiden ved en *l'hombre*.

Nei, udbrød Landmanden, nu skal Fanden længere tyre en kjedelig 1/8 48; jeg vil ind og høre paa

Musiken.

Dermed reiste han sig, og de Andre fulgte ham.

Men hvorfor dandser man ikke, spurgte han Vilhelm, her er jo god Plads nok og Pigebørn nok. Christen, henvendte han sig til Sønnen, gaae Du hen og tag en af Tøsene; man kan jo see, de længes efter en Svingom som - stille; - naa, lad mig nu see, hvor pent Du kan bære Dig ad

Jeg dandser ikke, var Sønnens Svar.

Du dandser ikke? jeg gad sku vidst hvorfor ikke. Og De, vedblev han, idet han igjen vendte sig til Vilhelm; dandser De heller ikke?

Jo, naar Nogen vil dandse med mig.

Det skulde jeg dog mene, de vil; De er vist en rask Fætter, som ikke er bange for at spille med Krølle til Beet, - her skjævede han hen til Justitsraaden, - hvorfor skulde Pigerne ikke ville dandse med Dem? Kom, lad os gaae hen og gjøre Begyndelsen. Jeg kan endnu godt med Hamborger Skotsk.

Men Æren for at gjøre Begyndelsen opnaaede han dog ikke; thi idetsamme kom Candidaten og Lotte valsende inde fra Sideværrelset, og udviklede en ikke liden Færdighed ved at undgaae de større Meubler og sparke de mindre, der fandtes paa deres Vei, omkuld. Men de havde ogsaa lært at kjende og elske hinanden paa et Bal i Kongens Klub.

Et Par af de unge Damer fulgte de Forlovedes Exempel; derefter kom Vilhelm med den lille muntre Frøken, og saa Landmanden med den første, han traf paa. Emilie spillede lystigt, og Valsen gik nu saa let 82 gjennem Salen. Felix stod bestandigt som en Støtte, med Blikket stivt fæstet paa Emilie.

Dands! sagde hun til ham; han bukkede for en Dame, og fløi afsted, men vendte ikke Øiet fra Emilie, der ufotrødent spillede den ene Vals efter den anden. Endelig tilbød en af de Andre at afløse hende, og nu nærmede Felix sig, men med nedslagne Øine og forsagte Miner.

Nægt mig ikke denne Dands, Frøken; De seer jeg adlyder Dem som jeg bestandig skal lyde Deres mindste Vink.

Det er smukt af Dem, sagde Emilie, saa skal jeg ogsaa dandse Polka med Dem.

Hendes Tone var ikke fri for Malice, og hun blev synlig overrasket, da Felix hævede Blikket og hun saae, at hans Ansigt straaede af Lykke. De stillede dem op, to af de unge Piger dannede det fjerde Par, idet Landmanden besluttede at sidde over for at lære.

De er dog ikke ganske uden Opdragelse, sagde Emilie under Introductionen. Felix's Blik sank til Jorden og Blodet steg til Kinderne. Emilie fortrød hvad hun havde sagt, hun troede at have saaret ham; og hun ahnede ikke at hans Rødme var fremløkket ved Tanken om en yndig fransk Skuespillerinde, der Sommeren i Forveien, da de kom fra et muntert Aftensmaaltid hos Vincent, havde lært ham denne Dands midt paa Østergade Klokken eet om Natten. Men Dandsen begyndte og den forjog snart Emilies Fortrydelse og Felix Erindring om *la petite Hélène*.

»*Combien des choses n'y-a-t-il pas dans un menuet*« sagde salig Vestris, og han havde Ret. Der var i Virkeligheden meget deri. Disse gracieuse Vendinger, ved hvilke den Tids Cavallerer vidste at udfolde hele deres Elskværdighed, denne ærbødige Frastand fra Damerne, hvis yderste Fingerspidser de ikkun vovede at berøre, alt dette havde sit Trylleri, da man vidste, at var man saa lykkelig i Dandsen at blive belønnet med et Blik eller et næsten umærkeligt Haandtryk, saa havde dette sin Sandhed, naar Ballet var forbi. Men i vore moderne Valse er der ingen Sandhed; disse brændende Blikke, denne tætte Omfavnelse lover meget mere end man kan og vil holde. Naar Valsen er forbi, er man træt og flau. Menuetten var Repræsentant for sin Tids Kjærlighed, Valsen kan være det for vor Tids Forlovelse.

Og med den samme Rastløshed som den de Forlovede lægge for Dagen i Nydelsen af deres Kjærligheds første otte Dage, med den 83 selvsamme beruste Felix sig i den inciterende Polka; ikke et Blik fra Emilie, uden han greb det, ikke en Pointe i Dandsen, uden han benyttede det. Med hver Tour blev Frastanden mindre, Stillingerne intimere; og i den sidste, hvor hun med sin Arm hvilte sig paa hans Skulder, kunde han føle hendes Hjertes Slag, hendes Haarfletning trykket imod hans Kind, og hendes glødende Blik, der ikke kunde løsrive sig fra hans.

Dandsen var forbi og i rette Tid; thi Hr. Jespersen havde af Fortrydelse over at see Emilie dandse med Felix, begivet sig ind til Fruerne og forstyrret deres Whist ved et foruroligende Referat af denne demoraliserende franske Dands; og saaledes hændtes det da, at Emilie, da hun af Felix blev ført til sin Plads, blev af sin Tante modtaget med et alvorligt Ansigt og en hvidskende Tone. Men som det lod, var Emilie

idetryngeste den Aften ikke nogen Ven af private Conversationer; thi hun afbrød hurtigt sin Tante ved at henvende sig til Landmanden og sige:

Gud, Tante fortæller, at Deres Søn finder Polka uanstændig.

Saa skal han skee en Ulykke, den Peernittengryn, raabte den djærve Landmand; hvad vil han tale med om det, han ikke forstaaer. Det er en Dands, som jeg kan bruge; den ligner Hornpipe, som vi dandsede i min Tid, og jeg troer den er ligesaa gemytlig som Syvspring, vi dandse ude hos os til Høstgilderne. Den skulde De see, vedblev han, idet han tog Vilhelm ved Kjoleknappen, den er knob. Den ender gjerne med at man ligger allesammen og roder paa Gulvet; og naar der saa er en Pudsensmager, der i en Fart kan slukke de Par Praase, vi have i Loen, saa kan De troe, min Far, at der er Griin.

Og i Erindring derom brød Landmanden ud i en homerisk Latter. Vilhelm gav ogsaa sin Munterhed Luft, især da han saae Juristens frugtesløse Bestræbelser for at drage Publicums Opmærksomhed bort fra sin Fader; og Emilie, der glædede sig ved den Hævn, hun havde nedkaldt over sin prude Tante, loe af sit ganske Hjerte, da hun saae Felix, der med megen Interesse havde fulgt Landmandens Beskrivelse af Syvspringene, tilsidst folde Hænderne og sætte et Ansigt op som en italiensk Tenorist, naar han synger *ah si!* Latter er smitsom, forgjæves satte Fru Lind et strengt Ansigt op, forgjæves søgte den unge Hr. Jespersen at komme til Orde; de unge Piger trængte til at lee, og Landmandens Latter, som tre Gange lagde sig, for med fornyet Kraft at begynde igjen, var saa fristende, at de hverken agtede Fru 84 Linds Vrede eller Cancellistens belærende Ord Justitsraaden, som hidindtil havde holdt sig i Nærheden af Spillebordet, for at bevogte det uopgjorte Regnskab, kom til, og yttrede med et smilende Ansigt stor Lyst til at deeltage i Munterheden, om Nogen blot vilde sige ham den mindste Grund Han havde maaskee endogsaa renonceret paa nogensomhelst Grund; men et Blik fra hans Kone advarede ham i Tide, og han trak sig tilbage.

Endelig sagtnedes Lystigheden, og imedens Landmanden gav sine sidste Glædesudbrud Luft ved at puffe til Vilhelm og fortælle ham, at de nok vidste, hvordan Spillet skulde have sin rette Gænge, hørte han Fru Lind i en mindre behagelig Tone at sige til hans Søn, at hans Fader havde forandret sig meget siden hun sidst saae ham.

Har jeg da den Ære at have kjendt Fruen før? spurgte Landmanden.

Et underligt Smil bevægede sig om Fruens Læber, da hun svarede:

Jeg maa ogsaa have forandret mig, siden De aldeles ikke kan gjenkjende Emma Vikker.

Hvad siger De? udbrød Capitainen, øiensynlig overrasket.

Men saa er det jo dog den Capitain Jespersen, som kom i Din Faders Huus, bemærkede Justitsraaden. Jeg sagde Dig det strax, da han traadte ind; jeg kunde umulig tage feil.

Det er min Mand, Justitsraad Lind, sagde Fruen præsenterende. Capitainen trykkede hans Haand, men saae dog temmelig uvidende ud

Ja, dengang vi sidst saaes, snakkede Justitsraaden, var jeg kun Fuldmægtig, saa det er intet Under at De ikke kunde kjende mig. Men jeg har et afgjort Talent for at kjende Folk. Naa, det glæder mig ret at fornye Bekjendtskabet. De maa besøge os, vi maae tale om gamle Tider, om vor Skovtour.

Og den brave Justitsraad vedblev at lade Munden løbe, uden at bemærke hverken Capitainens paafaldende Tavshed, eller de Øine, som hans Kone af og til sendte ham. Fru St. Clair kom nu for at bede Selskabet gaae tilbords og Fru Lind tog Capitainens Arm, som denne uvilkaarligt bød hende. Emilie sagde til Felix, at han skulde tage en Dame tilbords, og selv satte hun sig paa den modsatte Side imellem to af sine Veninder. Candidaten og hans Forlovede viste sig igjen; men en uhyggelig Taushed hvilede over Selskabet. Det lod som om Capitainen ganske havde glemt hvorledes Spillet skulde faae sin rigtige Gænge; thi han talte sagte og alvorligt med Fru Lind Felix sendte det 85 ene ulykkelige Blik efter det andet over til Emilie, uden at faae hende til at see til ham. Cancellisten tog til sig af Varene, Candidaten sørgede for sin Kjæreste og hun igjen for ham; Justitsraaden forsøgte et Par Gange at udbrede sig, men hans Kone syntes ikke at kunne lide det, og han var nødt til at indskrænke sin Veltalenhed til sin Borddame, hvem han derfor underholdt om sit Talent til at gjenkjende Folk.

For Exempel, vedblev han, den Herre, som nu taler med min Niece, det er en Musiklærer Flint; jeg vil parere paa, at jeg har talt med ham før iaften. Hr. Flint, henvendte han sig til denne, det er det jeg har den Ære at sige til Fru Ravn, at jeg vist før har havt den Fornøielse at tale med Dem. Jeg kan i Øieblikket ikke orientere mig, men -

Jeg har virkelig engang før havt den Fornøielse at hilse paa Justitsraaden, sagde Vilhelm.

Der har vi det, sagde Justitsraaden fornøiet. Jeg sagde mig strax, da De før bad mig coupere: denne

Stemme kjender jeg.

Jeg troer dog ikke Onkel kjender Dem, sagde Emilie til Vilhelm.

Jeg ikke heller.

Nei, vedblev hun leende, men det var ogsaa mørkt sidst da De talte sammen.

Ja, ikke ganske lyst; men -

Lyst nok til at kunne sige hinanden Complimenter, tilføiede Emilie, og vendte sig til sine Veninder.

Naa da, tænkte Vilhelm; det veed hun. Ja, Fanden troe de Pigebørn.

Candidaten og Cancellisten havde nu for en Deel tilfredsstillet deres respective Mavers Fordringer og følte sig saaledes styrkede og istand til et nyt æsthetisk Felttog. Men det lykkedes dem ikke at vinde Publicums Opmærksomhed for deres lærde Discussioner, og længe førend de vare blevne enige om en Definition for det Ethiske reiste man sig, bukkede for hinanden, tog Afsked og gik.

Idet Felix sagde Farvel lykkedes det ham dog at faae et Smil af Emilie, og lykkelig derved sagde han til Vilhelm, da de gik ud af Porten:

86

IV

A Glas of Punch?
With a great pleasure, said Mr. Pick-
wick. Very good. I'll take another.
Come gentlemen, a toast.

Ch's Dickens.

Du, jeg morede mig fortræffeligt.

Saa, svarede Vilhelm, det er godt for Dig; jeg er forbandet sulten, det veed jeg. Lad os gaae et eller andet Sted hen.

Død og Pine, udbrød Capitainen, der med sin Søn var fulgt med; tag os med, thi jeg trænger forbandet til noget Solid oven paa al den Stads.

En Krads? hvad Hr. Capitain? spurgte Vilhelm.

Ja paa min Sjæl. Hør, De er vist en flink Fyr, der kjender Leiligheden her; hvor faaer man Noget?

Kom De blot med mig; Deres Søn veed, at jeg kjender Localiteterne.

Cancellisten undslog sig, og Capitainen lod ham gaae, idet han sagde, at han skulde komme bagefter om en halv Times Tid, og forøvrigt lod ham vide, at han var en Pjalt, siden kan kunde nære sig af bare Thevand og Fruentimmersladder.

De gik nogle Gader, og standsede endelig ved et Huus, hvis Vinduesskodder vare saa fast tilsluttede, at intet Lys kunde trænge ud paa Gaden. Vilhelm slog et Signal paa Skodderne; lidt efter aabnedes Gadedøren paa Klem, og efter en kort Forklaring bleve de indladte. Vilhelm gik foran, gennem flere Stuer, opfyldte af Tobaksrøg og Punschedamp, uden at agte paa de forskjellige Grupper, der havde dannet sig om Bordene, og lukkede tilsidst Døren op til et Værelse, hvor Værten selv lod sig see, holdende et Lys i hver Haand, saa hans Gjæster tilstrækkelig kunde nyde Synet af hans store sorte grinende Aasyn, der i denne Belysning, glindsende af Madfit, ret tog sig ud under den hvide Nathue. Han nikkede bekjendt til Vilhelm, der af sin Tale, hvori han opmuntrede ham til at komme frem med Varene, og som han begyndte med de Ord: »Prægtige Ibenholt,« ogsaa lod til at 87 kjende Manden. Capitainen sad med opspilet Mund, og da Værten endelig havde trukket sig tilbage, udbrød han:

Men kan man da ikke faae noget at spise her i Kjøbenhavn uden hos en saa forbandet sort Djævel?

Vent til Ænderne komme ind, sagde Vilhelm, saa taler De i en anden Tone. Forresten have vi paa denne Tid af Døgnet kun Valget imellem dette Sted, som jeg selv tilstaaer ikke kan regnes til de allerfineste, og et andet, hvor man dog ikke kan faae andet end Sylte og danske Sopkener, og hvor Værten serverer sine Vare med Fingrene.

Med saadanne og andre statistiske Oplysninger fordrev Vilhelm og Felix deres Gjæst Tiden, indtil endelig de omtalte Ænder kom ind og beviste den sorte Koks Duelighed Maaltidet krydredes med et af Felix afgivet Referat, om hiin Aftens mærkelige Begivenheder, da de havde faaet Cancellisten ud med paa Sold, hvilket han fortalte med et saa dramatisk Udtryk, at Capitainen lo, saa at han et Par Gange fik Maden i Vrangstruben, og Vilhelm maatte dunke ham i Ryggen, for atter at bringe Orden i Sagerne. Tilsidst vare de mætte og tændte deres Cigarer. Capitainen nippede til Resten af Vinen, der var i hans Glas.

Ja, sagde Vilhelm jeg har tænkt derpaa; den tørre Viin smager ikke. Og i det samme viste Værten sig med en brændende Bolle.

Nu giver jeg Dem Ret, udrød Capitainen, den Sorte forstaaer Rummelen. Hør, vedblev han, da han havde smagt paa sit Glas og idet han strakte sig behageligt i Sophaen; nu have vi det godt. Det er dog noget ganske Andet end at være til Soirée og sidde tilbords med Damer, der tage deres Lugteflaske frem, naar man kommer til at sige et og Andet, der er morsomt.

Og han opslog en hjertelig Latter, hvori hans to Venner istemmede.

Ja, sagde Vilhelm, Fru Lind er meget ømskindet; jeg tager gjerne Følehornene til mig, naar hun kommer inden Hørevidde.

Hun blev nok vred, fordi jeg polkede med Emilie, sagde Felix.

Ja Børn, sagde Capitainen, lad os ikke tale mere om Fru Lind; hun er saa bedsk, at hun ganske kan fordærve mig min Punsch. Fortæl mig hellere lidt om Emilie; det er vist et flinkt Pigebarn.

O Emilie, udrød Felix med en sentimental Mine - naar man har drukket et Glas Punsch, bliver man let sentimental - o, hun er fortryllende. De har ingen Idee om den Dybde, der er i hendes Blik, den 88 Klang der er i hendes Stemme. - Du leer, Vilhelm? - Han siger, at hun ikke synger godt, men han kan ikke dømme derom, han har ikke dandset med hende.

De hører jo, hvorledes han har det, sagde Vilhelm; og Deres Søn udbreder sig vel ogsaa i Lovtaler; thi hvormegen Pris han end sætter paa moralske Samtaler med Fruerne, troer jeg dog ikke, at det er ganske for deres Skyld, han kommer der i Huset.

Ja, sagde Capitainen, han holdt en lang Forelæsning for mig igaar over den uforfalskede Qvindelighed eller hvad Pokker det var; thi han er da bleven saa lærd, at jeg hverken kan forstaae hans Breve eller hans mundtlige Passiar; men saameget fik jeg ud, at han gaaer paa Frierfødder.

Hvad siger Du dertil, Felix?

Felix røg meget roligt sin Cigar.

Jeg siger, at det staaer ham frit for; Emilie elsker ham ikke. Ja, Hr. Capitain, det er rigtignok Deres Søn, jeg taler om; - det gjør mig ondt; thi De er en forbandet flink Mand, som jeg godt kan lide, og som jeg vilde være stolt af, hvis De var min Fader; - men Deres Søn er en Pedant.

Det er ikke morsomt at høre paa, sagde Capitainen og klæde sig bag Øret; men jeg troer det næsten selv. Naa, det er nu hans Fornøielse, lad ham saa skabe sig som han vil; og kan han løbe af med Pigebarnet, vil jeg ikke holde ham for nogen daarlig Karl.

Tag Dig iagt, Felix, sagde Vilhelm, Cancellisten løber af med hende; han forstaaer at føre lærde Taler, og det vil Smaapigerne nuomstunder have.

Og hvad kan han da sige hende? spurgte Felix noget uroligt. O Intet, svarede han sig selv, idet han fattede sig og med et halv lystigt halv sentimentalt Smil vedblev: Intet imod hvad jeg vilde sige hende den første Gang jeg er ene med hende.

Og maae vi ikke høre det?

Det kan ikke fortælles; thi det skal ikke være med Ord, jeg vil tale. Sproget er for dumt til at udtrykke hvad man føler, det kan kun et Kys. O Salighed

Og han drak et Glas paa denne fortræffelige Beslutning, sikkert til stor Fornøielse for sine to Venner, der drak Skaalen med; thi de loe saa hjerteligt som man kun leer af en Forelskets lyriske Udbrud.

Nu erindrede Capitainen, at han ikke havde drukket noget Glas 89 endnu med sine to Venner, og det blev da foretaget; derefter foreslog Felix »Emilie«, og lidt efter udbragte Vilhelm »Capitain Jespersen«, hvilken Toast blev drukken med stor Acclamation og Nagelprobe, hvorpaa Capitainen takkede og bad dem tømme et Glas paa et fortsat Bekjendtskab. Endelig tog Capitainen til Orde.

Nei, for nu at komme tilbage til Fru Lind, saa kan De aldrig troe, hvor den Kone har forandret sig.

Nei virkelig - saa - og andre lignende opmuntrende Udbrud fra hans Tilhørere.

Ja, vedblev Capitainen, det er utroligt; men en intrigant Dame har hun altid været. See dengang var hun en ung Pige, paa en fire, fem og tyve Aar; lad mig see:

Det er circa tyve Aar siden.

Min salig Kone var død et Par Aar i Forveien; jeg havde solgt Refsgaard, og kjøbt mig en Eiendom i Fyen og laae nu i Kjøbenhavn, for at bringe alle Papirerne, denne Sag vedkommende i Orden. Da Eiendommen først var at tiltræde Aaret efter, havde jeg besluttet at benytte denne Mellemtid til en Reise i Tydskland, deels for min Fornøielses Skyld, og deels for at see nogle af de Forbedringer, som man fortalte at de større Landeiendomsbesiddere havde indført i deres Agerbrug. Mine Forretninger trak sig imidlertid noget i Langdrag, og for at dræbe Tiden gjorde jeg hyppige Visitter hos min Sagfører, Kammerraad Vikkers Familie, der boede paa et Landsted noget udenfor Byen. De førte et stort Huus og der kom mange unge Mennesker; man morede sig godt, thi Tonen var fri og ugeneert. Den eneste Datter, Emma, var som jeg før sagde Dem, - thi De kan da vide, at det ikke er nogen Anden end Fru Lind, - en Pige paa en fire, fem og tyve Aar, men meget smuk og dertil meget coquet. Jeg har stedse haft en stor Svaghed for coquette Fruentimmer; ja, jeg troer endogsaa bestandigt at der ikke er noget ved et Pigebarn, naar hun ikke har lidt Coquetteri. Det var altsaa ganske i sin Orden, at jeg gjorde Cour til hende. Nu maa De imidlertid ikke troe, at det var saa lige en Sag, som jeg seer det er nutildags; dengang var det langfra tilstrækkeligt nu og da at sætte et Par kjælnøse Øine op, og forresten drive omkring i

90 Salen med Hænderne i Buxelommerne; nei, man forlangte en ganske anden Opmærksomhed. Man maatte udelukkende hellige sig til den Dame, man havde valgt, og offentligt, saa at alle Mennesker talte derom, og hun med Beqvemhed kunde tælle sine Tilbedere; man maatte bestandig være parat, til at sige noget Smukt, hvad der ofte kan have sin Vanskelighed naar man kommer et Sted dagligdags. Men derfor var der ogsaa i hiin Tid sørget ved nyttige Bøger, hvoraf man kunde lære hvorledes man skulde føre sig op. Nu leer man vel, naar man engang seer en saadan; men jeg husker meget godt, hvor stor Hjælp jeg fandt i »Kunsten at gjøre sig elsket af det smukke Kjønn«, en Bog, som jeg tør frit bande paa at ingen af Nutidens unge Forfattere er istand til at skrive Magen til. Af denne lærte jeg hvad jeg, siden jeg tog min Afsked fra Regimentet, saa temmelig havde glemt; men hvad jeg saae de andre unge Herrer kunde paa deres Fingre.

Iblandt disse vare især to, som paa Grund af deres Utrættelighed og øvrige fordeelagtige Manerer med Rette bleve ansete som Mønstre for Cavallerer. De vare begge ansatte i et kongeligt Contoir, den ene som Fuldmægtig, den anden som Copist. Fuldmægtig Lind var en munter, ung Mand, forekommende imod Alle og Enhver og bestandig paa Farten. Han kjendte næsten alle Mennesker, vidste Alt hvad der tildrog sig i Byen, kunde til Punkt og Prikke gjøre Rede for, hvem der Audientsdagene havde »Jour« hos Kongen, hvem der var falden i Unaade, hvem der paa Geburtsdagene kunde vente sig det hvide Baand og Kammerherrenøglen, med hvem vi til Foraaret skulde have Krig; kort sagt, alle de Spørgsmaal som i den Tid bevægede Gemytterne. Dertil forstod han paa den morsomste Maade at fortælle scandaløse Historier; og det var en Gave af uendelig Værdi paa en Tid, hvor man endnu ikke havde Blade, der havde stillet sig dette Maal til Opgave. Man nøiedes med Politivennen, og var glad ved dens kraftige Hæmmen af Gadeuordener, tilfreds ved dens nidkjære Paaseen af Ringetøiets Rigtighed og stolt ved dens dristige Forespørgseler hos de forskjellige Laugs Oldermænd. Men for at komme tilbage til Fuldmægtigen, saa var han tillige Medlem af den nylig oprettede Studenterforening, og havde derfra et betydeligt Forraad af Vittigheder, som den Tids gode Hoveder gav tilbedste der; han kjendte flere af Theaterpersonalet, og var stærkt mistænkt for at være den ubekjendte Kritiker, der skrev i et æsthetisk Blad under Mærket Y-Z. Men hvad der især skaffede ham hans Overlegenhed var hans 91 selskabelige Talenter. Han var udtømmelig i at finde paa Pantelege, og Intet var istand til at sammenlignes med hans Smag for at arrangere Tableauer og Ordsprogslege. Han var utrættelig naar det gjaldt om at opføre en Comedie, og spillede alle Slags Roller med en saadan Mesterlighed at alle Damerne vare enige i, at det var den største Synd at han ikke var gaaet til Theatret; dertil kunde han declamere - en Kunst, som var meget i Mode - og havde en stor Samling af de meest yndede Declamationsstykker, hvoraf han beredvillig gav Afskrifter. Han dandsede Tyrolervalsen og russisk Vals, længe førend Folk vidste at disse Valse existerede, og til at opføre en Cotillon kunde umuligt findes nogen Bedre, saa udtømmelige vare hans Ideer til nye Toure, og saa vittigt forstod han at variere med Anvendelsen af Nathuer, Lygter, Ringe, Kurve, Flasker og alle de mulige Requisites, der vare uomgjængelig nødvendige til Cotillon. Man skulde blot have seet ham paa et Bal, hvorledes han gik fra den ene Dame til den anden og converserede behageligt, hvorledes han passede, at faae dandset een Gang med hver, men derefter saa tidt som muligt med sit Hjertes Udvalgte; hvorledes han dandsede en Engelskdands, og ikke som senere blev Skik gik den; hvorledes han kunde sige en Compliment til hver Dame han kom forbi, saa lang Rækken end var, paa hvilken vidunderlig cavalleermæssig Maade han forstod at række Haanden, naar der skulde gjøres Kjæde eller naar han førte sin Dame til hendes Plads; den Ziirlighed, hvormed han da bukkede for hende og takkede hende for den Ære, hun havde beviist ham - ja alt dette maa man selv have

seet, for at have et rigtigt klart Begreb derom; thi nu er der Ingen, der kan gjøre noget Lignende. - Og naar jeg endelig tilføier, at han kunde alle Viserne af *Dr. Heibergs Vaudeviller* udenad og sang dem med samme Bravour som han spillede *Comedie*, declamerede og dandsede, saa vil De vel kunne indsee, at der Intet mangledes ham i alle de Fuldkommenheder, som man fordrede af den Tids dannede Cavallerer.

Copist Fischer derimod glimrede ikke saa meget ved sine selskabelige Talenter som hans Fuldmægtig; men han var smukkere, hans Klædedragt mere udsøgt, og han var Digter. Man vidste, at de forskjellige Digte, underskrevne *Amadis*, som Tid efter anden stod i *Brevduen*, vare af ham; og man vidste ogsaa tillige, at de alle gjaldt *Emma Vikker*, om de endogsaa bare andre Navne. De vare alle meget melancholske og nogle af de meest yndede, jeg kan f. Ex. huske 92 eet »Til *Isaura*« og et andet med Overskrift »Min radbrækkede *Sjæl*« vare ganske uforstaaelige, men meget grusomme; Damerne sagde, at de vare søde og fandt at han lignede *Lord Byron*.

Lad os saa drikke engang.

Naa, saa seer De vel, at jeg havde to stærke Rivaler; men det var maaskee netop det, der ansporede mig. Og uagtet jeg hverken havde Fuldmægtigens Gaver eller Copistens Talent, mærkede jeg dog snart, at jeg stod paa det samme Punct i den Skjønnes Gunst som de to andre. Nu kan den Omstændighed, at Faderen paa en Prik vidste hvormange Tønder Land jeg eiede, jo gjerne have bidraget sit dertil; men jeg maa dog bemærke, at jeg dengang var hvad man kalder en net Cavalleer, og at jeg ikke var ganske uvant til at blive lagt Mærke til, saa jeg dog havde nogen Grund til at antage, at det virkelig var min Person, der havde gjort et vist Indtryk. Imidlertid, som jeg sagde Dem, jeg gjorde Cour, fordi jeg ikke havde noget bedre Tidsfordriv og tænkte mindst af Alt paa nogen alvorlig Forbindelse. Men muligt at det netop var den mindre Iver, jeg efter en Maanedes Tid viste, der foraarsagede, at Vægtskaalen, der længe havde balanceret imellem mig og mine Rivaler, pludselig sank til min Side, og at hun, der tidligere havde vidst at holde os tre Skridt fra Livet, paa een Gang blev mere fortrolig end jeg næsten selv skjøttede om. Men man siger aldrig nei til Spadseretoure med en ung og smuk Pige; tvertimod, man gjør sit Bedste for at faae Stevnemøderne i Gang, og det er da ogsaa ganske i Orden. For Fanden! Det unge Menneske, der bliver borte fra et Stevnemøde, af Frygt for hvad der kan komme bag efter, han er min *Sjæl* en *Nathue*, der aldrig fortjente at en ung Pige skulde see til ham.

Lad os saa drikke derpaa.

Naa, det gik da som det altid gaaer; man begynder med poetiske Maaneskinssværmerier, og bærer sig saa pent ad, at selv Englene i Himlen maa glæde sig derover; men det holder aldrig ud til Enden. Imidlertid var der Ingen, der mærkede vort Forhold, og Pigen, der om Aftenen lukkede mig ind af en lille Laage ud til Marken betalte jeg saa godt, at jeg kunde være temmelig sikker paa hendes Taushed. Saaledes gik det da en Maanedes Tid, og da det nu lakkede stærkt ad Efteraaret, begyndte jeg igjen at tænke paa min Reise. Men da jeg en Aften omtalte den for hende, fik jeg en Scene med Taarer og Krampe, saa jeg besluttede at tie stille dermed for Fremtiden, men forberede 93

Alt og see at komme afsted saa snart som muligt. Heri blev jeg saameget mere bestyrket som det forekom mig, at *Emma* ikke længere gjorde sig Umage for at skjule vort fortrolige Forhold, men undertiden, ligesom i *Distraction*, sagde Du til mig og nærmede sig mere end Skik og Brug antager for passende. Da jeg derfor hørte, at et Skib om nogle Dage vilde afgaae til *Rostok*, lod jeg mig indskrive som Passageer, pakkede mine Sager sammen, sendte min Kuffert ombord, og ventede nu med Utaalmodighed at Skipperen skulde lægge udenfor *Bommen*. Dagen kom endelig og næste Morgen ganske tidlig skulde vi seile. Jeg havde været ude paa *Toldboden*, for at forvisse mig om *Vinden* var god, og tænkte paa at opslaae min Bolig paa et offentlig Sted i *Nærheden*, for at være ved Haanden, og gaae ombord naar *Skibet* lagde ud, da jeg pludselig mødte *Kammerraaden*. Han beklagede, at han ikke havde seet mig i de sidste Dage, fortalte at *Emma* var i daarligt Humeur, at hun i det Hele taget havde forandret sig i den sidste Tid, at hun ofte var sørgmodig o.s.v. og endte da med at opfordre mig at følge med sig ud paa *Landstedet*. Der var Intet at sige dertil; jeg skammede mig halvveies over saaledes at stjæle mig bort, og haabede at træffe en Leilighed derude til at fortælle, at jeg reiste. Paa *Landstedet* traf vi det sædvanlige Selskab; men aldrig, forekom det mig, havde Fuldmægtigen været mere underholdende eller Copisten mere melancholsk end netop den Dag. *Emma* var, som Faderen havde bemærket, sørgmodig, og syntes at undgaae mig, hvorved jeg iøvrigt var ret fornøiet. Men ligesom vi gik op fra *Haven* for at spise til Aften, hvidskede hun hemmeligt til mig, at hun ventede mig ad den sædvanlige Vei, om Aften Kl. tolv. Jeg svarede ved Tegn at jeg skulde komme, og satte mig til Bords, uvis om jeg skulde holde Ord, eller i en Billet sende hende mit Farvel. Ved Bordet lod hun til at have gjenvundet sit Humeur; hun spøjte med Fuldmægtigen, der sang: »Siig mig hvem der var, allerførst din *Nar*, &c.« og sagde, at han ikke skulde blive den Sidste; hun hørte med Begeistring paa Copisten, der declamerede et Heltedigt af eget *Fabricat*, og hvori han truede med i »Midnatstimens Mørke og Mulm, dristig Taarnet at bestige.« - Endelig toge vi Afsked. Fuldmægtigen kjørte i sin Gig; Copisten reed paa sin vælige Ganger. Men jeg der gik ydmyg tilfods, lod de Andre fare mig forbi og standsede mine Fjed, for at overlægge om jeg skulde gaae til mit Stevne eller flygte til *Byen*. Klokken slog tolv, da jeg tog en Beslutning og gik op imod Huset, men med langsomme 94 Skridt, og meget lidet liig en Elsker, der gaaer til et hemmeligt Møde. Da jeg kom til Stedet, hvor Pigen pleiede at vente for at lukke mig ind, fandt jeg *Laagen* aaben, og *Cecilie* i en intim Conversation med et eller andet Individ Hun styrtede henimod mig, og syntes forfærdet ved at see mig. »Min

Gud,« sagde hun, »De gik jo ind for lidt siden.« »Snak,« sagde jeg, »det har vel været Din Kjæreste, der kom før. Men lad Jer ikke forstyrre, jeg kjender Veien;« - og dermed gik jeg nedad Buegangen og henimod Emmas Værelse. Men pludselig hørte jeg Stemmer, der raabte i Munden paa hverandre; jeg gjenkjendte Faderens, der sagde: »Veed De, at min Datter er af en Familie, der ikke taaler mindste Plet paa sin Ære? - De skal ægte hende strax.« - »Men jeg forlanger jo intet hellere,« skreg en Stemme; »jeg elsker Deres Datter til Raseri.« - Emma udstødte et Skrig. »Hvad er dette?« raabte Kammerraaden rasende; »hvem Satan er De? - Er De ikke Capitain Jespersen?« - »Nei, jeg er Copist Fischer.« - »Copist - Emma - Satan« - brølte Kammerraaden.

Jeg styrtede igjennem Haven og ud ad Veien, svang mig paa Copistens Hest, der stod bunden ved Gjærdet, jog ind til Byen, og gik lige ombord. Før Solopgang seilede vi, og jeg var borte i to Aar, uden at høre et Ord fra andre end min Forvalter, der havde ondt ved at fortælle mig noget om Emma Vikker. Da jeg kom hjem erfarede jeg, at hun var bleven givet med Fuldmægtigen og at Copisten var kommet i Børnehuset, for at have gjort falske Bancosedler. Det var dog altid Noget, jeg fik at vide; dog var der Ting, der vare mig vigtigere, og jeg gjorde hende et Besøg. Men hun vilde ikke see mig; hun undskyldte sig med at være syg, og at hendes Mand var ude. Pigen, som bragte mig hendes Svar, var ingen anden end vor gamle Fortrolige, Cecilie; og ved at lirke for hende, fik jeg da at vide, at Emma et Aar før sit Bryllup var reist til Badene, og at der undertiden kom en Kone med et lille Barn paa Armen og besøgte Fruen. Jeg skrev hende derfor til, men fik mit Brev iturevet tilbage. Naa, der var jo Intet mere for mig at gjøre; det lod paa Alting som Fuldmægtigen stod sig godt. Jeg betalte Cecilie for hendes Efterretning og forlod Kjøbenhavn. Nu har jeg ikke været her siden, og jeg havde da sandt at sige næsten rent glemt denne Historie, da jeg netop iaften træffer hende her. Men troer De hun lod sig mærke med at have kjendt mig nøiere end til Goddag og Adieu? - Nei, som jeg sagde Dem, hun er en meget intrigant Dame.

95

Saaledes endte Capitainen sin Historie, som han til sin store Fornøjelse havde faaet Lov til at fortælle uforstyrret. Felix havde nemlig været altfor beskjæftiget med forskjellige mere eller mindre heldige Forsøg paa at tegne Gjenstanden for alle sine Tanker med et Stykke Kridt paa Værtens Bord, og Vilhelm var altfor human til at ville gjøre Skaar i Capitainens Glæde ved utidige Afbrydelser, især nu da han befandt sig vel i den magelige Lænestol og ved de gode Vare. Han havde dog sørget for at Glassene stedse vare fyldte, hvilket muligt kunde være Aarsagen til, at Capitainens Fortælling leed af en vis Uklarhed; men afgjort var Skylden i at Bollen var tømt, da Fortællingen var tilende.

Vilhelm yttrede nu sit Bifald ved nogle ziirlige Ord, saasom: det var dog som Pokker - De har da været en Allerhovedes Fyr &c., hvilket lod til at kildre Capitainen i en overvættes Grad, thi han reiste sig fra Sophaen og gik op og ned ad Gulvet med stærke om just ikke sikkre Skridt, purrede sig i Haaret efter sin Tids Mode, og stak den ene Haand ind under Vesten, idet han alt imellem forsikkrede, at den Tids Ungdom vare Cavallerer, der magelig kunde sige Sparto til Ungdommen nu omstunder. Og for end ydermere at forstærke Indtrykket, som denne Erklæring maatte gjøre paa hans Tilhørere, oversatte han den paa tydsk:

Wir konnten bequem Sparzwei sagen; - verstehst?

Vilhelm raabte leende, at han forstod det saare vel og tog sit Glas for at tømme Resten, idet han stødte an imod Capitainens. Nu udbrød Felix:

Ved Freia, det ligner.

De Andre kom til for at beundre hans Maleri. Capitainen erklærede sig øieblikkelig for Ligheden, men paastod - han følte bestandig en vis Tilfredsstillelse i at tale Tydsk - dass man damals weitere Ärmeln so wie auch engere Schürtseln brauchten.

Damals, gjentog Felix, wennmals?

Ih, als sie noch jung war.

Sie jung? udbrød Felix forvirret og ærgerlig; Gud bevare Deres Forstand, Hr. Capitain, men hun er jo endnu et ungt Barn; ligesaa ung som hun er smuk.

Der junge Mann ist besoffen. Sie ist ja alt und garstig anzusehen wie ein Pfefferbüchsen.

Emilie? foer Felix rasende op.

96

Wer schwatz über Emilie? nein ihre Muhme, die Justizräthinn.

Vilhelm lo og forklarede Capitainen, hvem Felix mente Tegningen forestillede. Han fandt det saare morsomt, og lo saa Vinduerne klirrede. Felix vidskede ærgerlig sin Tegning ud igjen; men var endelig ikke i saa slet Humeur, at han jo efter kort Tids Forløb kunde gjøre sine Venner Selskab, og under megen Munterhed og Snakken Tydsk fik de deres Overtøi paa og besluttede at vende hjem ad.

Da de vare paa Gaden, erindrede Capitainen pludselig en meget mærkelig Historie, der for en halv Snees Aar siden var forefaldet med en Malkepige paa hans Gods, der fik Trillinger, og efter at have recreeret sine Tilhørere med denne samt forskjellige interessante Notitser angaaende Hesteopdrætning, hvortil han syntes Fortællingen gav fortrinlig Anledning, fremkom han uventet med et Forslag, at flytte Skildte, en Beskjæftigelse, som i hans Ungdom blev anseet for meget hensigtsmæssig paa den Tid af Døgnet. Han maatte imidlertid tage sin Proposition tilbage paa Grund af de uoverstigelige Vanskeligheder, som Industriens Opsving og navnlig Nutidens kolossale Skildte stille i Veien for denne ellers angennemme Tidsfordriv; men pludselig fik han en ubetvingelig Lyst til at slaae Vinduer ind.

Die Fenster sollen eingeschlagen werden, sein, müssen.

Det var ikke Vilhelm muligt at faae ham til at opgive denne Plan, især da Felix understøttede den, og syntes meget henrykt ved Tanken om alt det Spectakel og alle de Vægtene, som Udførelsen upaatvivlelig vilde fremkalde. Imidlertid lykkedes det ham at faae Capitainen til at fortælle, hvorledes det var gaaet ved en lignende Leilighed, og da denne Historie, foruden at den var meget lang, tillige straaledede i Capitainens Erindring som noget uendeligt morsomt, fik han et Anfald af sin homeriske Latter, der endte i en voldsom Hosten; og under Fortællen, Latter og Hosten gik Veien indtil Gammeltorv, hvor Capitainen tidligere havde sagt at hans Søn boede. Men nu indtraf her det vanskelige Tilfælde, at udfinde i hvilket Huus det var; thi al den Underretning Capitainen kunde give, bestod i, at det skulde være ligeoverfor Springvandet. De gik derfor rundt om Torvet; men med Undtagelse af Raadhuset, som Capitainen godt kjendte, syntes han, at alle de andre Huse saae ud som det, de søgte, og at der var ligemegen Rimelighed for at hans Søn kunde boe i det ene som i det andet. Tilsidst bandede han under en hjertelig Latter paa, at han ikke med fuldkommen 97 Sikkerhed kunde opgive, om det var paa Gammeltorv eller Kongens Nytorv at hans Søn boede.

Troer De saa ikke, det var bedst, De gik hjem med mig? spurgte Vilhelm.

Jo, saa min Sjæl gjør jeg saa; kom lad os skynde os. Jeg trænger forbandet til en Dram, og saavidt jeg kan mærke regner det nok saa smaat.

Ganske smaat, sagde Vilhelm, og rystede sig. Det øste ned. De fik hinanden under Armen og naede snart, skjøndt med temmelig usikre Skridt, til Vilhelms Hjem, hvor Felix tog Afsked.

Veiret havde kjølet det Wilde i hans Blod, hans Lyst til Spectakel og Fenstereinschlagen havde lagt sig, og givet Plads for mere erotiske Følelser, der yttrede sig ved, at han lagde Veien om forbi det Huus, hvor Fru St. Clair boede. Her standsede han, og nød al den Salighed, som Synet af de Mure, indenfor hvilke vore Tankers Gjenstand sover, som bekjendt er istand til at skjænke ungdommelige Elskere.

Indenfor, blot et Minut, udbrød han halvhøit i sin Henrykkelse, og jeg var det lykkeligste Menneske paa Jorden.

Vi beklage meget ikke at være bæret med et intimere Bekjendtskab til *le diable boiteux*, thi da skulde vi have bedet ham vise os, hvormangen Ægtemand, der maaskee Aaret forveien havde gjort lignende erotiske Pilgrimsfarter, nu laae og misundte den, der kunde være udenfor de Mure, bag hvilke hans Ægtehalvdeel sov den Retfærdiges Søvn, i rolig Bevidsthed, at have gjort sin sværmende Elsker til det lykkeligste Menneske paa Jorden.

Det var ikke uden betydelige Vanskeligheder, at det lykkedes Vilhelm at faae Capitainen op ad Trapperne; thi foruden de naturlige Vanskeligheder som en Trappe i en mørk Nat frembyder for den, der kommer hjem med et Skab, knyttede sig endnu her den Omstændighed til, at Capitainens letbevægelige Aand begyndte at interessere sig stærkt for det smukke Kjønn, saa det forekom ham som en uomgængelig Nødvendighed at anstille grundige Undersøgelser i den Retning i de forskjellige Etager, de passerede. Og da de endelig vare i Vilhelms Værelse, syntes det Vanskeligste at være tilbage; thi Capitainen erklærede under frygtelige Eder, at han ikke vilde gaae iseng, men derimod have noget at drikke og saa ud igjen, helst paa en Dandsebod Vilhelm lod sig imidlertid ikke anfægte deraf; han snakkede 98 gemytligt for ham, imedens han skilte ham ved det ene Klædningsstykke efter det andet, og tilsidst næsten med Magt tvang ham over i Sengen. Dog neppe rørte Capitainens Hoved ved Puderne, før langstrakte Næsetoner ligesom med et Touche forkyndte, at han havde overgivet sig til Morpheus.

Vilhelm gik ind i det andet Værelse, kastede sig paa Sophaen, og forsøgte at sove; men det vilde ikke lykkes. Han havde været saa beskjæftiget med Capitainen og Felix, at han først nu mærkede, at det ikke vilde have skadet ham, om han havde drukket lidt mindre. Sove kunde han ikke; Blodet slog Reveil i hans Aarer, og hans Tanker fore som Lynglimt igjennem Hovedet. De samlede sig snart om den Følelse, at han frøs og havde det uhyggeligt i det kolde Værelse og de vaade Klæder, men at han indenfor hiin Dør, som ikke var i Laas, men som han hidtil havde respeceret, maaskee for siden at blive spottet, - at han indenfor hiin Dør -

Den gik op, og Augusta viste sig, men standsede paa Dørtærskelen, da hun med et Blik havde overtudet sig om Sammenhængen.

Tilgiv, sagde hun med nedslagne Øine, jeg hørte De rørte Dem, og frygtede De var syg.

Syg? Nei jeg er rask; jeg føler mig netop saa uendelig vel, paa det nær her er koldt.

Han forklarede med faa Ord, hvorfor han ikke var i Seng.

Men jeg tænkte netop paa, vedblev han og tog hendes Haand, jeg tænkte netop paa - hvor Du er smuk inat. See den Fletning, som har befriet sig imens Du sov, hvor den veed at snoe sig ned over Din Hals og gjemme sig under Morgenkjolen, som Du har været lidt for hurtig med at tage paa; - o det skader ikke; - jeg tænkte ogsaa paa at benytte mig af Din Søvn - nei, jeg vilde have vækket Dig, og spurgt Dig, om Du forlanger, at jeg skal blive her, hvor der er koldt?

Augusta havde hørt paa ham med nedslaaede Blik; men hendes Bryst bevægede sig stærkt og hun skjælvede over hele Legemet, idet hun skyndte sig med at afbryde ham, ved at sige:

O nei, gaae ind; skynd Dem at lægge disse vaade Klæder. Jeg havde tillige besluttet at staae tidligt op idag. Jeg har Saameget at bestille; jeg gik derfor tidligt i Seng igaar Aftes.

Men, nei, det var ikke min Mening at jage Dig op. Følg med; hører Du, jeg befaler Dig det. - Søde Augusta kom, Natten er lang.

Men hun rev sig løs, og løb henimod Vinduet; her standsede hun, og vendte sig imod ham og nærmede sig atter, men med foldede Hænder og bedende Blik.

Skaan mig, sagde hun i den bønligste Tone, husk blot, at De skaante mig den Aften, jeg første Gang fulgte Dem til Deres Hjem, og dengang forstod jeg neppe, hvorfor jeg fandt Deres Opførsel ædelmodig. Men i den Tid, jeg har været hos Dem, har jeg lært meget; hvad De har sagt mig, har jeg gjemt og tænkt derover om Dagen, naar jeg var ene. Og er der endogsaa meget, jeg ikke har forstaaet, eet er der dog, som jeg veed med Vished, og det er, at de foragte det Fruentimmer, som hengive sig til deres Sandselighed. - Husk, jeg er udstødt og foragtet af Verden. De er den eneste paa Jorden, for hvem jeg lever; og imorgen vilde De foragte mig.

Hun sank ned for hans Fødder; han reiste hende op idet han sagde:

Staa op, for Himlens Skyld; thi det er den Plads, hvor jeg burde være, og hvor jeg skulde have været, hvis jeg ikke frygtede, at Du skulde troe, Vinen endnu talte af mig. Tør Dine Øine, kjære Augusta, og tilgiv mig at jeg fremkaldte disse Taarer.

Hun saae op imod ham, og en inderlig Glæde lyste ud af hendes vaade Blik. Hun nærmede sig ham, som om hun vilde takke ham; men han holdt hende tilbage, idet han sagde:

Imorgen, Kjære, imorgen, naar jeg har sovet min Ruus ud Væk mig, naar Du hører vor Gjæst rører sig.

Han gik ind, og hun sank ned og gav sine Taarer frit Løb. Lyset brændte op med en lang Tane og stred med Dagskjæret om Herredømmet. Hun laa endnu i en knælende Stilling med Hovedet skjult i Sophapuderne. Klokken slog syv paa det nærliggende Kirketaarn, da reiste hun sig med et let Hjerte og et glad Sind og begyndte sin huuslige Gjerning.

V

Here's to the charmer whose dimples we prize;
Now to the maid who has non, sir:
Here's to the girl, with a pair of blue eyes;
And here's to the nympe with but one, Sir.

R.B. Sheridan.

Hyggeligt var det at see til, da Captainen, iført Vilhelms Slobrok, den næste Morgen traadte ind i Dagligstuen og bevægede sig over det bløde Teppe, for at indtage sin Plads i den magelige Lænestol tæt ved Kaminen, hvor Kullenes gemytlige Knittren indbød til fortrolig Passiar. Heller ikke var det uinteressant at lægge Mærke

til de hjertelige Haandtryk og Forsikringer om en behagelig tilbragt Aften, som de to Venner udvexlede. Men allermærkeligst var det dog at iagttage Capitainens Forbauselse, da Augusta i sin simple, sorte Dragt traadte ind, og med en undselig men dog gracieus Hilsen gik henimod Kaffeboardet. Capitainen foer op i en Fart, og efter med en Trumf at have forsikkret, at han indtil dette Øieblik ikke havde vidst andet end at han var til Gjæst hos en Ungkarl, begyndte han forskjellige Skrabud og ligesaamange Taler om, at det glædede ham uendeligt at gjøre Fruens personlige Bekjendtskab, - at han skammede sig over den Uro, han maaskee havde forvoldet og andet deslige. Augustas Forlegenhed kjendte ingen Grændse, og hun benyttede sig af den første Standsning i Capitainens Tale til hurtig at fjerne sig igjen. Vilhelm forsøgte nu at bringe Capitainen ud af Vildfarelsen ved at fortælle ham, at han ikke var givt.

Men hvorfor Fanden sagde De mig da ikke strax, at det var Deres Søster; nu har jeg jo staaet og prostitueret mig.

Det er heller ikke min Søster; - Seer De Hr. Capitain -

Hvad Pokker, udbrød Capitainen, skulde det være -? Ja, jeg har hørt om saadant Noget før; men en saa smuk Pige og saa beleven -

Capitain Jespersen, afbrød Vilhelm ham alvorlig, jeg vil hellere fortælle Dem hele Sagen. Vel kjender jeg Dem kun fra igaar; men De har saa ganske Udseendet af en Mand af Ære, at jeg ikke vil betænke mig paa at betro Dem hendes Historie, saameget mere som jeg 101 trænger til et fornuftigt Raad, og den eneste fortrolige Ven jeg har er Felix, og han er en forelsket Galning, der ikke kan raade sig selv.

Capitainen rakte ham sin Haand, og Vilhelm fortalte ham nu, hvad vi allerede kjende; men som Capitainen hørte paa med ualmindelig Interesse, og kun afbrød for at yttre sin Medfølelse eller Indignation.

Og maa jeg nu hente hende, spurgte Vilhelm tilsidst, og sige hende, at hun har en Ven i Dem?

Om De maa? Ja, skynd Dem blot; thi jeg sidder som paa Naale til jeg faaer sagt hende det.

Men det varede den utaalmodige Capitain for længe inden de kom, og han stormede ind efter dem.

Mit kjære Barn, sagde han, ræk mig Deres Haand, og tør Deres Øine; Flint er den respectableste unge Mand, jeg endnu har truffet paa, og hvad han har fortalt mig om Dem, skal han ikke have sagt forgjæves; tro De en Mand, hvem Løfter ikke ligge let paa Tungen, og som aldrig har sveget sit Ord.

Augusta kunde ikke tale, men trykkede hans Hænder imod sine Læber; Capitainen løftede hende op og kyssede hende paa Panden, idet han sagde:

Naa, naa, vær nu ved friskt Mod, og lad os ikke tænke mere derpaa; den megen Rørelse paa Morgenstunden gjør En flau om Hjertet, især naar man har været til Gilde om Aftenen.

Ja, kjære Augusta, tog Vilhelm Ordet, husk paa at vor Gjæst endnu er fastende, og sandt at sige, trænger jeg selv stærkt til Noget.

Augusta skyndte sig at overtage en Vertindes Pligter, og snart sade de under gemytlig Passiar i den rolige Nydelse af deres Frokost. Capitainen talte om sin Gaard i Fyen, om de Planer, han havde lagt til Udvidelsen af sin Bedrivt, og om alle Landlivets Glæder. Augusta hørte opmærksomt paa ham, saa han tilsidst spurgte hende, om hun ogsaa syntes godt om Landet.

Ja, svarede hun, der er saa smukt. Jeg har flere Gange været udenfor Porten, og det gjør saa godt at see de mange grønne Træer. Og som Barn, naar jeg kunde komme til, saa løb jeg ud paa Amagerfælled; der var saa venligt med de mange gule Blomster i Græsset og Gjæssene, der seilede om i Gravene. Men især havde jeg min Fornøielse af at see paa de smaa Hundesteile, som svømmede omkring i Grøvterne; de vare saa hurtige men saa nysgjerrige, og naar jeg sad 102 paa Skrænten og stak mine Fødder ned i Vandet, kom de altid hen for at see paa dem.

Vilhelm hørte i Taushed paa hendes Beretning om hendes landlige Fornøielser; men Capitainen vilde lige til at bemærke Noget, da Døren idetsamme aabnedes og Felix og Cancellisten traadte ind.

Den Sidste forklarede med megen Vidtløftighed hvorledes han var vaagnet denne Morgen i betydelig Ængstelse over ikke at finde sin Fader kommen hjem; hvorledes han strax var gaaet ud, for om muligt at opdage, hvor han var bleven af, og hvorledes han endelig efter et Par Timers Streifen omkring tilfældig havde truffet Hr. Bearn, der havde opklaret ham Sagen, og at han nu var kommen for at afhente ham til Fru St. Clair efter Aftale igaar Aftes.

Capitainen forklarede derpaa sin Søn i al Godmodighed, hvorledes han havde glemt, hvor han boede; lod ham imidlertid vide, at han altid kunde spare sig den Uleilighed at ængste sig for hans Skyld, samt at han nu sad altfor godt til strax at reise sig, men meget heller vilde drikke en Kop Kaffe endnu hvor han var.

Vilhelm bad Cancellisten tage Plads, hvad denne ogsaa indlod sig paa, da han indsaae Umuligheden af at faae sin Fader bort saa snart; han modtog ogsaa en Kop Kaffe, som Augusta bød ham; men iagttog iøvrigt en vis fornem Tilbageholdenhed, ligesom han aldeles syntes at ignorere hendes Tilstedeværelse. Dette var ikke Tilfældet med Felix; thi saasnart han havde hilst paa Capitainen og Vilhelm, havde han sat sig hen til Augusta, og var nu dybt inde i en omstændelig Beskrivelse af Festen igaar Aftes, hvilken hun syntes at høre paa med udeelt Interesse.

Men, sagde han tilsidst, med alt dette er jeg dog ikke videre, end jeg var den Dag, jeg først talte med hende paa Gaden, og neppe saa vidt; thi hun vil aldeles ikke, at jeg maa tale til hende om min Kjærlighed. Men siig mig, Augusta, troer De, hun blev vred, om jeg gjorde det alligevel?

Augusta betænkte sig lidt, inden hun svarede:

Nei, thi hun vil dog vist gjerne at De skal elske hende; ellers talte hun ikke saameget med Dem.

Men troer De da, kjære Augusta, at hun elsker mig?

Hun saae ganske forundret ud:

Ja naturligviis, sagde hun, ellers brød hun sig ikke om Deres Kjærlighed 103 Felix blev uhyre fornøiet.

Jeg har selv tænkt det, sagde han, men jeg var dog bange for at jeg havde taget fejl, for undertiden - men naar De ogsaa troer det; hvor De er nydelig idag Augusta; Emilie har ogsaa saadanne Smilehuller; o, jeg kunde kysse dem; - nei, nu havde jeg nær glemt at fortælle Dem det Mærkeligste. Aa skjænk mig en halv Kop endnu, saa skal De blot høre.

Og nu fulgte Beretningen om Candidaten og Kjæresten og hvad deraf fulgte.

Cancellisten underholdt imidlertid sin Fader og Vilhelm med forskjellige Betragtninger over de nationale Forholde, men da han ikke blev synderlig opmuntret til Veltalenhed, idet hans Fader ikke interesserede sig for disse Anliggender, og Vilhelm, der snarere hørte efter Felix og Augustas Conversation end efter hans Deductioner, ikke sagde ham imod, men blot engang imellem yttrede et: forstaaer sig, naturligt, Gud bevares, o.s.v. gik hans Foredrag kun slæbende og døde tilsidst ganske hen. Saaledes hørte Alle Slutningen af Felix Fortælling om hans Bestræbelser for at skjule de Eiskendes Kys for Emilie, og Vilhelm tog deraf Anledning til at spørge Cancellisten, hvad han meente om denne Sag.

Ja, sagde denne med en overlegen Mine, det forekommer mig rigtignok som om Hr. Bearn har forløbet sig, forløbet sig betydeligt, og kan være tilfreds med at denne Scene gik saa ubemærket hen. Det er kun ved i længere Tid at bevæge sig i Selskabslivet man opnaaer hiin fine Takt, som sikkrer os for at støde an imod Decorum. Imidlertid maa jeg tilstaae, at dette Tilfælde aldrig er forekommet mig før, ligesaa lidt som jeg er istand til at indsee mindste Motiv for Hr. Bearn's Opførsel.

Der hører Du, sagde Vilhelm, Du har stødt an imod den gode Tone; skam Dig, Felix, hvad maa Folk tænke om Dig? Gjørø Ophævelse fordi to Kjærestefolk kyskes! De maa jo troe, Du ingen Opdragelse har. Raabe Vagt i Gevær, fordi man nærmer sig et Par, der holder af hinanden! Det er jo tydeligt, Du har aldrig været iblandt Folk før.

Men for Fanden, udbrød Felix, da han endelig kunde komme til Orde jeg har jo sagt Dig mine Grunde, og jeg gjentager, om jeg ogsaa skal blive til Latter derfor, et saadant Syn støder mig, naar jeg er ædru; og om det saa tusinde Gange var Mode, saa er og blive slige Scener 104 uanstændige, naar de gives offentlig. O, jeg skulde ikke sætte mine Been indenfor disse fornemme Døre, naar ikke - men det er det samme; de unge Damer skulde ikke være slupne saa let, jeg skulde have lært dem, at jeg ogsaa kan være fræk, naar ikke Emilie havde været tilstæde. Men over hende hviler der bestandigt en vis Uskyldighedsduft, som holder mig inden de behørige Grændser, og som fordrer min fulde Tilbedelse. Men netop derfor var det mig uforklarligt, at hun saae paa de Elskende, uden at blive forlegen.

Det Uforklarlige, tog Cancellisten med Vigtighed Ordet, maa De fornemlig søge i Deres egen mindre udviklede Menneskekundskab. Hvis De med Omhyggelighed havde studeret den ægte qvindelige Character, noget hvortil der kun gives Leilighed i de Kredse, som De synes at kaste Vrag paa, saa vilde der intet Uforklarligt være i Frøken St. Clairs Opførsel. Det vilde være i høi Grad upassende om vi her satte under Discussion, hvorvidt hun ved denne Leilighed gav Exempel paa en fuldendt Dannelse, eller ikke; thi derom burde der kun være een Mening, og derom er der kun een Mening, der fortjener at høres. Men for om muligt at modbevise Deres vrang Anskuelse om Selskabslivet, vil jeg netop tage Anledning af Frøken St. Clairs ved dette Tilfælde udviste Tact, eller hvad man kalder Verden, til at paapege, hvori det Interessante bestaaer. Og det er simpelthen deri, at den unge Pige ikke kjender andre Kys end de søsterlige, dem hun skjænker sin Moder, sin Søster og sine Veninder, og at hun i sin Uskyldighed troer at hendes tilkommende Forlovede kun vil nyde lige Ret med hendes Veninder. Indseer De det Naive? Men indtræffer det interessante Moment, da ubekjendte Følelser forstyrre det unge Hjertes Ro; dette interessante Moment, der er Blomsten i

vort Livs Poesie, da ahner hun dunkelt, at det Kys, hun giver sin Forlovede, har en langt større Betydning. Men den dannede Pige maa ikke for Verden røbe sine Følelser. Og saaledes kan jeg faae Dem til at indsee det ene Rigtige i Frøken St. Clairs Opførsel.

For Fanden, afbrød Felix ham jeg har ikke et Øieblik tvivlet paa, at jo Frøken St. Clair bar sig rigtigt ad; jeg sagde blot, at jeg ikke forstod det. Og De maa ikke troe, at De har bragt mig til at begribe det; thi af Deres Forelæsning vil jeg ikke troe et eneste Ord. Det Interessante talte De om, - fy for Pokker, en saadan Tro vilde for mig berøve de unge Piger hver Glimt af Poesie.

Det kommer, sagde Cancellisten med et medlidende Smil, deraf, 105 at De ikke har Sands for den finere poetiske Duft, der er udbredt over det hyggelige Familieliv.

Det er let at sige, svarede Felix; jeg har Sands for alt hvad der er smukt, og altsaa ogsaa for Poesien. Men jeg beder Gud bevare mig for Deres poetiske Geist.

Vilhelm fandt det paa Tide at intervenere.

Hr. Jespersen, sagde han, De gjør Felix Uret; jeg maa bekræfte, at han har Sands for Poesie. Han skrev for et halvt Aar siden nogle særdeles velklingende Vers over en erotisk Situation, betitlet: »Til Caroline, da hun trak sine Strømper af.« Men selv om han ikke tidligere havde leveret slige Beviser, vilde jeg dog nu troe det om ham, ligesom jeg ubetinget troer paa Deres poetiske Aare; thi enhver anstændig Elsker er jo som bekjendt Lyriker. Og kunde vi ikke antage dette som et yderligere Bevis paa Himlens Godhed og Forsynlighed, idet den ikke vil at Poesien skal mangle i den hyggelige Familiekræds, og paa denne Maade sørger for at Elskeren selv bringer den med.

Hvad behager? hvorledes mener De?

Jeg mener saare simpelt, at jeg ellers ikke veed hvor Poesien skulde komme fra. Saaledes som vore unge Damer nuomstunder blive opdragede, maa den endelig være reent udluftet.

Felix saae ærgerlig og mismodig ud; Juristen satte sit veltfredse Ansigt op, idet han sagde:

De har altsaa gjort Dem bekjendt med vor Tids Opdragelsesmethode; men tør vi ikke bede Dem forklare os, hvorledes denne kan udlufte Poesien hos de unge Damer.

Hvorledes? spørger De. Saaledes, at de i Pigeinstitutterne proppes fulde af alle mulige Videnskaber, saa man ikke skulde troe, at noget fornuftigt Menneske havde været første Opfinder af vore moderne Instituter, hvis ikke det netop var afpasset saaledes, at de lære tilstrækkeligt, for at have Mod til at snakke med om enhver Gjenstand, og dog saa lidt, at deres totale Uvidenhed stedse aabenbarer sig i en henrivende Naivitet, bestemt til at forrykke Hjernen paa vore unge forlovelsesfæhige Herrer. Er nu Skjæbnen saa ondskabsfuld, at denne fortrinlige Opdragelse ikke bærer den forønskede Frugt, indtræffer det Uheld, at de unge Damer ikke ere forlovede i det seneste et Aar efter deres Confirmation, saa sendes de i en høiere Dannelses Anstalt, for ved et grundigt Studium at kunne virke med bedre Held paa den ikke ganske ungdommelige, men saare agtværdige og besynderligt 106 solide Deel af vor mandlige Befolkning, som have taget Attestats og kunne vente Ansættelse, - eller hvis ogsaa dette skulde slaae feil, at kunne paatage sig en Gouvernanteplads hos en Enkemand paa Landet af Embedsklassen.

Disse høiere dannede Damer cre ofte saare unge, atten, tyve Aar og meget smukke at see til; deres Læber ere saa røde, deres Teint saa zart, Haaret slynger sig vellystigt om deres bløde Kinder, - og træffes man engang af et Blik halv tilsløret bag de lange Øienhaar, da skal man være ældre end jeg, for at ikke Pulsens skal slaae hurtigere og Blodet løbe til Hjertet og frembringe daarlige Tanker. Men de tale Æsthetik og synge med Foredrag; de beundre Thorvaldsens Arbejder og forstaae det Skabende i hans Kjærligheds Aldre, og de kunne give os en fyldestgjørende Forklaring over *Carica microcarpa* og hvorledes den bærer sig ad for at sætte Blomst.

Siig mig saa, Felix, hvor er den ubeskrivelige Uskyldigheds Duft, som uvilkaarligt fordrer Din Tilbedelse? Siig mig, Hr. Jespersen, naar dette interessante Moment fremtræder, da ubekjendte Følelser forstyrre det unge Hjertes Rø, det Moment der som De siger, er Blomsten i vort hele Livs Poesi. Siig mig, begge To, om der er Noget, vi kunne lære disse Damer, der ere saa lærde, at de hvad Dag det skulde være kunne gaae op til Gjordemoder Examen?

Emilie har ikke været i nogen høiere Dannelses Anstalt, skreg Felix, medens Hr. Jespersen reiste sig og indtog en imponerende Stilling, for at sige:

Jeg maa protestere imod Deres Angreb i sin Heelhed, da det tydeligt fremgaaer, at De forvexler Begrebene Uskyld og Uvidenhed Det undrer mig storligen, og netop fordi Forskjellen ligger saa nær ved Haanden, idet Uskylden er en Egenskab af en uskateerlig Værdi, hvorimod Uvidenhed stedse er en Feil; ja, det synes mig endogsaa evident, at Uskylden aldrig glimrer saa stærkt som netop naar Uvidenheden reent er

fjernet.

Nei, sagde Vilhelm, jeg forveksler ikke disse to Begreber; men jeg synes blot, at det var smukkere om man lod Uskylden blive, hvad den var, en negativ Dyd, som man ubetinget antager er tilstede, end at man stadser den op og gjør den til et Talent, hvormed der skal glimres i Selskaberne, ligesom med Fortepianospil og Botanik.

Jeg maa atter afbryde Dem, indvendte Cancellisten. Af den Maade, hvorpaa De før omtalte Damernes Lærdom, syntes der at fremgaae, 107 at De savnede Uskyld, og nu taler De, som om De havde formeget deraf. Det forekommer mig ikke ganske at passe sammen.

Det passer, som De rigtig bemærker, ikke ganske, svarede Vilhelm med fuldkommen Rolighed; maaskee endogsaa slet ikke. Men netop derfor troer jeg det er rigtigt. Og maaskee kunne vi faa det til at passe, noget der vel er en Fordring, De vanskelig vil afstaae fra, naar vi erindre, at de gode Damer fra Vuggen af blive øvede i at spille alle mulige Roller, saaledes at de opnaae saa stort et Talent, at de kunne udføre hvilkensomhelst Charaktere de ville til den højeste Grad af Fuldkommenhed, eller som Bladene udtrykke sig, løse deres vanskelige Opgave paa en tilfredsstillende Maade. Men maaskee det kjeder dem bestandigt at give den samme Forestilling, eller de forandre Stykker efter det nærværende Publicums Smag, eller de som Holberg siger have en halv Snes Djævle i Livet, der afvexlende føre Regimentet, - nok er det, at det er dem umuligt at vedligeholde Charakteren i længere Tid Derfor see vi dem undertiden lærde indtil Pedanteri, og undertiden naive indtil Gaasethed; derfor see vi dem afvexlende, dybsindige, overgivne, religieuse, frivole, kaade, snerpede, gracieuse, frastødende, fornuftige og til at rende Døre op med, Alt efter Omstændighederne, eller Alt som det passer sig til deres Kram, som en gammel Militair pleiede at sige. Men af alle disse og endnu mange flere forskjellige Masker, som de have til deres Raadighed, veed jeg ingen, der saa lidet klæder dem, som netop den sidste, denne pene Uvidenhed, og det netop fordi vi vide, at de Pokker ikke ere uvidende. Jeg har engang læst en Roman af Mme. Girardin, hvori Heltinden er en ung Enke, hvis Mand tilfældigviis døde, da de gik fra Vielsen; og De har ingen Idee om hvor interessant hun er, fordi hun affecterer at vide, hvad hun kun har den naturlige Ahnelse om. Men her er det Modsatte Tilfældet; de affectere Uvidenhed, og vilde blive ligesaa comiske som Sypigerne, naar man fordristede sig til at sige dem Eqvivoquer. Dog det behøver man ikke engang; det Latterlige kommer af sig selv ved at see den betydelige Uleilighed, som denne Charakter forskafter dem; der er ingen Tvivl om, at de jo gjerne opgav den for evigt, naar de netop ikke selv følte, at deres store Lærdom muelig kunde gjøre deres Uskyld noget mistænkelig. Og det maa ikke skee for nogen Priis: Uskyldige ere vi; lad dem tvivle om vore Talenter, vore Kundskaber, vore Former, lad dem mistænke vor Hjertensgodhed, vore Smiil, vore Taarer, det faae vi finde os i; deri 108 have de mulig ikke ganske Uret; men mistænke vor Uskyld, det er skjændigt, og det taale vi ikke. Vi tilstaae, at vi have været forelskede mange Gange, hemmeligt forlovede adskillige Gange, offentlig een à to Gange; men det gjør Ingenting. Uskyldige ere vi ligefuldt, ved Gud; og er der ingen anden Maade at faae dem til at troe derpaa, end ved at agere uvidende, saa lad gaae; vi faae at beqvemme os dertil. Lad dem saa kun kalde os Gjæs; men blot uskyldige.

Felix lo, uagtet han just ikke syntes saa saare vel derom. Cancellisten var ærgerlig og havde stor Lyst til at opponere; men Vilhelm lod ham ikke komme til Orde.

Og hvori bestaaer da deres Uskyld? i Omstændigheder; i at god Tone forbyder enhver velopdragen Pige, at gaae ene paa Gaden, naar det er mørkt; i at vore unge Kjøbenhavnere enten have for travlt med deres Fremtid, eller ere Drivere, og altsaa for magelige til at gjøre sig nogen Uleilighed; eller at de ere for frygtsomme som vor Ven Felix -

Jeg frygtsom?

- eller overtroiske som Hr. Jespersen; eller ogsaa i at Moderen er tilstede; eller vi ere ikke elskværdige nok; eller altfor meget; eller at de bære Nag til os eller Inexpressibles; eller i at Gjenboerne holde Kikkert eller tusinde andre lignende bekjendte og ubekjendte Tilfælde, men som vi absolut skulle tage for Dyden. Men lad os engang antage, at alle disse Omstændigheder ikke vare forhaanden; lad os antage en ung, smuk og elskværdig Dreng som Felix, forelsket op over begge Ørerne i en ung, smuk og blændende Pige som Emilie St. Clair som - vi antage det blot, tro det endelig ikke, Felix - som elsker ham igjen.

Jeg ynder ikke personlige Lignelser, faldt Cancellisten ham i Talen; men selv dette Tilfælde, paastaaer jeg, har Intet at betyde. Uskylden vil seire.

Ja, det troer jeg med, sagde Vilhelm tørt, og reiste sig; men lad os saa være enige om, at Uskylden er det samme som Frygt for at compromittere sig, og at Poesien har taget Afsked med vore unge Damer.

Felix var opbragt, og erklærede sin Vens Slutning for Vrøvl. Cancellisten vilde med Ivrighed til at paavise, hvor ulogisk Hr. Flint sluttede; men denne følte sig ikke oplagt til at passiare længere, og vækkede Capitainen, der blideligt var indslumret i sin bløde Lænestol. Den brave Capitain reiste sig noget confus, og forklarede, at Grunden 109 til hans Søvn ene var at søge i deres kjedsommelige Passiar og ingenlunde i den

Omstændighed, at han iaftes havde været paa Sold, hvilket han bad dem vel at lægge Mærke til; da han ingenlunde var den Mand, der hang med Næbet, om han ogsaa i to Nætter i Rad ikke havde været af Klæderne. Vilhelm forsikkrede ham at de Alle vare fuldkomne overbeviste derom; nu følte han sig beroliget, og indgik efter nogen Vanskelighed paa Sønnens Forslag, at følge med til Fru St. Clairs.

Men først maa jeg da sige adieu til min Vertinde, sagde han, og, vedblev han idet han henvendte sig til Vilhelm, vi to have tillige saa meget at tale sammen om. Dog jeg kommer til Dem imorgen.

Og nu skyndte han sig efter Felix, der var gaaet ind for at tage Afsked med Augusta, og løb derpaa, efter at have trykket Vilhelms Haand, og endnu engang gjort Aftale om at komme næste Dag, i en Fart ned ad Trappen efter sin Søn, der ikke havde fundet det nødvendigt, at gjøre saa mange Ophævelser, men med et ceremonielt Buk for Vilhelm var gaaet iforveien.

Vilhelm stod et Øieblik hensunken i Betragtninger.

Du ferniserede Pedant, udbrød han; Du som paa Dine Fingre kan Reglerne for en anstændig Opførsel i de finere Selskabskredse, gid Guderne i deres Miskundhed give Dig Emilie til Kone og min Ven Felix til Huusven, men lade mig beholde den, Du ikke agter værdig at hilse.

Dermed aabnede han Døren til Augustas Værelse, og gik ind.

110

VI

Chacun de nous avait une Emilie
Dont il prônait la beauté, la candeur.
Elle est fidele autant qu'elle est jolie!
Nous nous trompons, mais quelle douce erreur!

C.A. Demoustier.

Felix havde snart taget Afsked med Cancellisten og hans Fader; han kunde jo ikke følge med, hvor de gik hen. Ene slentrede han ned ad Gaden og underholdt sig selv med sine Tanker, som imidlertid ikke vare de allerbehageligste, da hans Vens Forelæsning langt fra havde opmuntret ham.

Men for Pokker, sagde han tilsidst til sig selv, jeg er gal at ville bryde mig om alt, hvad Vilhelm siger; især da det jo var tydeligt, at han idag ikke var i sit sædvanlige Humeur. Der var noget i Veien; han vilde have os bort og derfor kom han med alle disse Historier, som han vidste vilde ærgre Cancellisten og mig. - Cancellisten, - jeg kan blive rasende, naar jeg tænker paa at han nu er der, at han nu kan tale med hende, sige hende - dog hvad siger han? han siger igunden slet Ingenting. Igaar hele Aftenen saae jeg ikke han talte til hende, og hun meget mindre til ham. Mig talte hun flere Gange til, - hun rakte mig sin Haand da jeg kom; ved Guderne, nu husker jeg det først; det har jeg glemt at fortælle Augusta. Hvor Veiret er smukt. Solen skinner saa varmt; jeg har Lyst til at drive idag; - jeg kan bestemt godt gaae derhen imorgen. O Emilie! - Og nu fik han tændt sin Cigar, og med Hænderne i Lommen drev han ned ad de Fortouge, hvor Solen skinnede, imens han i sit stille Sind tænkte sig, hvor prægtigt det kunde være, naar han imorgen kom og traf Fruen ude, men Emilie ene hjemme. -

Vi maae imidlertid lade Felix flanere og bygge Luftkasteller; thi det bliver nødvendigt at erfare, hvad der passerede i Fru St. Clairs Huus, efter at vore Venner var tagne hjem.

De øvrige Gjæster havde ogsaa taget Afsked, kun Fru Lind og hendes Ægtefælle vare endnu tilbage; den Sidste ivrigt beskjæftiget med at finde sin Frues Kaabe og Hat. Fru Lind lod imidlertid ikke til at have Hastværk; tvertimod, hun satte sig i Sophaen, idet hun sagde til sin Svigerinde.

Naa, kjære Julie, det gik virkelig ret net her iaften; Din Cremekage maa jeg tilstaae var delicat; - lille Emilie, Du kunde give mig en Opskrift derpaa ved Leilighed; - den unge Jespersen fandt det ogsaa, han spiste tre Stykker. Det er en særdeles vakker ung Mand, og hans Faders Gaard maa da nu være idetmindste sine 400,000 Rbd. værd saadan som Landeiendommene ere stegne i Værdi; thi jeg kan erindre han gav 50000 Rbd for den, da han kjøbte den for en Snees Aar siden.

Ja, Gud bevares, forsikkrede Justitsraaden; den er maaskee sin halve Million værd Det er en Formue,

man maa have Agtelse for, og jeg glæder mig ret til at fornye Bekjendtskabet med Capitain Jespersen; vi vare tidligere meget intime, Fru Svigerinde, meget intime; min Kone ogsaa - Du erindrer -

Men, min kjære Julie, sagde Fru Lind, der ikke altid fandt det fornødent at svare sin Mand; Du som ellers seer paa den gode Tone, hvor kunde Du finde paa, at invitere denne Musiklærer, denne -

Hr. Flint? indvendte Emilie, imedens hendes Moder ganske alarmeret spurgte, om der da var noget galt fat med ham; men Gud Tante, han er jo kommet her af og til i flere Aar; og fordi han er Musiklærer? det er jo meget respectabel Stilling.

Ja den kan gjerne være meget respectabel, min Pige, svarede Fru Lind, men Hr. Flint selv er ingen respectabel Person; det er et Menneske af slette Sæder, og som aldeles ikke sees i gode Selskaber.

Gud forbarme mig, udbrød Fru St. Clair, hvad har han da gjort.

O, det er stygt at troe, Alt hvad man finder paa at fortælle, sagde Emilie.

Ti Du stille, min Pige, afbrød hendes Tante hende; ja, min kjære Julie, det er mit Princip, at, selv om jeg ikke veed Noget bestemt, vil jeg dog ikke modtage Nogen i mit Huus, saasomt man har sagt mig, at det er en umoralsk Person. Men naar Du endelig vil vide, hvad han har gjort, saa kan jeg sige Dig, at denne Hr. Flint ikke er nogen anden end den Person, der for fjorten Dagstid siden behandlede min Mand paa den skammeligste Maade, med Udtryk og Talemaader af en saadan Natur, at de hele Natten løde for mit Øre, saa jeg slet ikke kunde falde i Søvn.

Nei, hvad siger Du? udbrød Justitsraaden; skulde det være ham; 112 det skulde jeg have vidst. Ja, forekom ikke hans Stemme mig bekjendt. Ikke sandt, lille Emilie, Du kan bevidne at jeg ved Bordet paastod, at have hørt hans Stemme før; - det er et afgjort Talent jeg har; jeg kunde blot ikke rigtig orientere mig -

Og dersom dette endda ikke er nok, vedblev Fruen, uden at lade sig forstyrre af sin veltalende Ægtefælle, saa kan jeg fortælle Dig, at han holder vor forrige Jomfru, hende vi jog væk den Nat; dog jeg siger holder, nei, han har bidt Hovedet af al Skam, han lever sammen med hende.

Gud forbarme sig.

Men Tante, udbrød Emilie, det veed Du jo slet ikke med Vished; det er jo blot Noget, som Hr. Jespersen siger, og som han maaskee selv har fundet paa.

Troer Du Hr. Jespersen finder paa saadant Noget? Nei dertil er han ved Gud altfor anstændig og velopdragen; det er ham endogsaa meget ubehageligt naar han skal til at omtale det.

Da kunde han gjerne have sparet sig den Uleilighed for mit Vedkommende jeg bad ham ikke om at fortælle det.

Det er en styg Lyst Du har til at trætte imod, lille Emilie, ved enhver Leilighed; væn Dig af med den itide. Den unge Jespersen har selv bemærket det.

Den unge Jespersen, gjentog Emilie med et foragteligt Smil. Men hendes Tante havde ikke Lyst til at bemærke det, og vedblev at tale til sin forknytte Svigerinde.

Ja kjære Julie, Du maa være lidt forsigtigere med Dine Invitationer; jeg synes, at Du selv maatte være bleven opmærksom paa den mindre gode Tone, som Hr. Flints og maaskee endnu en Andens Nærværelse bragte med sig. Emilie lader sig strax influere deraf, thi den er let et lokke -

Tante!

Ja min Pige, Din Opførsel iaften har slet ikke været roesværdig. Du har den slemme Vane at coquettere med alle de Herrer, der gjøre sig den Uleilighed at see til Dig. Jeg skulde ikke sige det, hvis jeg var den Eneste, der havde bemærket det; men desværre var det ikke Tilfældet; den unge Jespersen beklagede sig for mig.

Beklagede sig? udbrød Emilie forbittret, hvad Ret har Hr. Jespersen til at beklage sig over mig?

Det er ikke ganske passende, at sende saadant et Blik til sin Tante, 113 fordi hun siger Dig Dine Feil, - belærede Tanten; - iøvrigt giver det Forhold, I staae i til hinanden, ham den fuldkomneste Ret.

Jeg staaer ikke i noget Forhold til Hr. Jespersen, erklærede Emilie fast, jeg er ikke forlovet med ham, og bliver det aldrig, hvor gjerne I saa ville have det. Jeg hader og afskyer ham.

Men Emilie, raabte hendes Moder bekymret, Du sagde dog i Formiddags endnu, at Du maaskee -

Men, søde Moder, det er jo ikke min Skyld, om jeg er kommen til at afskye ham. Man har jo aldrig nævnet hans Navn for mig, uden at Bebrejdelser og Irettesættelser er strømmede ovenpaa; saa har jeg leet, og saa har jeg seet suurt, naar han har været her; jeg maa jo tilsidst frygte hvergang han træder ind ad Døren. O Moder, det er ikke Dig, jeg beklager mig over, Du har ment mig det godt med hvad Du har sagt; men Tante gjør det ene for at drille mig; - jeg veed i det hele taget ikke, hvorfor Tante har nødig at blande sig i disse Anliggender.

Ah, Frøkenen bliver stødt; det er Takken fordi jeg har interesseret mig for at Du skulde gjøre et godt Parti: Ja saa, jeg skal saamænd ikke længer blande mig deri. Men, lille Emilie, Du maa ikke fortryde paa at jeg vedbliver at gjøre Din Moder opmærksom paa hendes Datters upassende Opførsel.

Men Herregud, Tante, hvad har jeg da gjort? Siig det hellere reent ud; thi jeg veed ikke andet, end at jeg saa godt jeg har kunnet har søgt at underholde de Mennesker her var iaften.

Saa Du veed ikke Andet? og Hr. Bearn, som Du uafsladelig fjasede med, som Du udelukkende dandsede med, og denne uanstændige Dands ovenikjøbet; som ikke veeg fra Din Stol den hele Aften; det synes Du ogsaa var passende?

Vilde Tante da, at jeg skulde sætte mig hen og suurmule, fordi en af de Herrer, min Moder har indbudet, siger mig nogle Artigheder.

Hør, lille Emilie, Du skulde nødig slaae med Nakken ad din Tante; jeg har villet skaane Dig; men naar Du er uartig, seer jeg ikke længer nogen Grund dertil. Hvorledes er Hr Bearn kommen i Din Moders Huus? Svar mig!

Men Gud forbarme sig, udbrød Fru St. Clair, hvad skal dog dette sige? Hvad har Emilie da gjort? Hr. Bearn er jo kommen her ganske ved en Hændelse.

Ja, ved en deilig Hændelse. Søde Julie, jeg vilde heller ikke have 114 troet Saadant om Emilie, og det gjør mig visselig ondt for Dig, at jeg maa fortælle det; men Sandheden er at hun har indladt sig med ham paa Gaden, og at de i Compagni have fundet paa, hvorledes hun skulde tabe sin Brevtaske og han komme og bringe den.

Men Gud, Emilie, udbrød Moderen smerteligt, er dette sandt? Tal Pige, skulde jeg nogensinde høre Sligt om Dig.

Emilie var næsten tilintetgjort; hun havde aldrig tænkt sig hvor stygt hendes Eventyr kunde fortælles; men hendes Tantes Tone var saa onskabsfuld, at det pludselig blev hende klart, at hun vilde være aldeles renomeret, hvis hendes Historie kom ud Hun fattede sig og sagde med fast Stemme:

Moder, jeg tvivler paa, at Tante selv troer den Historie, hun havde saa travlt med at faae fortalt. Men hun fortalte den saaledes, at jeg ikke vil fornede mig til at sige et Ord til mit Forsvar, saalænge - men naar vi ere ene, vedblev hun idet hun klyngede sig op ad Moderen, og lod sine Taarer frit Løb - for Dig behøver jeg ikke at skjule nogen Tanke, Du vil ikke udlægge den slet; Du er saa god imod mig.

Ja vist, lille Emilie, tog igjen Tanten Ordet, jeg er ond imod Dig, fordi jeg passer paa, at Du ikke kan rende ganske som Du finder for godt; fordi Du ikke kan faae mig til at troe alle de Historier, som Du kan finde op i Compagni med en Herre fra Gaden; jeg veed det nok. Men det er saamænd ikke for din Skyld, jeg gjør mig al den Uleilighed, og har alt det Bryderi, jeg har; det er for vor Families Æres Skyld, det er for Din Moders Skyld at jeg har travlt, som Du kalder det; hvad Du dog kan takke for at den unge Jespersen ikke troer Historien. Og det tænker jeg, han imorgen giver Dig og Din Moder det bedste Beviis for, ved - men jeg siger ikke mere; gjør Du kun som Du vil, lille Emilie, Du kan være vis paa, at jeg skal vel vogte mig for tiere at blande mig i Dine Affairer. Naa, god Nat, kjære Julie, ja det har gjort mig meget ondt, kan Du troe; men græd nu ikke længere; det kan jo blive godt endnu, naar blot - naa, god Nat.

God Nat, Fru Svigerinde, sagde Justitsraaden idet han skyndte sig at byde sin Kone Armen; og mange Tak for denne behagelige Aften, vedblev han, idet han spadserede ned ad Trappen. Det var meget mærkeligt, converserede han sin Frue paa Hjemtouren, hvad Du yttrede om den lille Emilie. Troer Du virkelig, at der alligevel skulde blive et Parti imellem hende og den unge Jespersen? Det skulde interessere mig særdeles at komme i Svogerskab med Capitain Jespersen.

Det er meget beklageligt, at vor Ven Cancellisten ikke har fundet sig foranlediget til at fortsætte de ved Ildebranden afbrudte Beretninger om sine Hændelser og Analysen af sine Følelser; thi det vilde sikkert have været af stor Interesse at erfare, om han ved sine grundige Observationer endelig kom paa det Rene med, at Emilie, trods Felixs Fortælling om Portefeuilleen, som i saa Tilfælde maatte være opdigtet, netop var den Qvinde, hans Hjerte fordrede; eller om han muligt var liberal nok, til ikke at fordre et absolut Ideal af Qvindelighed, men saae igjennem Fingre med en enkelt Svaghed, som tillige ved hans belærende Omgang med Tiden reent maatte forsvinde. Ligeledes vilde det vist have forskaffet os en særlig Fornøjelse, at kunne

fortælle, hvorledes han, efter endelig at have naaet til den Overbeviisning, at Øieblikket var nu kommet, og efter at have oplyst Moderen om dette interessante Tilfælde, samt udbedet sig hendes Tilladelse til at aabne sit Hjerte for Datteren, hvorledes han da skred til denne Forretning med en beundringsværdig Sikkerhed, og med ligesaa værdige som velvalgte Ord vidste at tolke sine Følelser; hvorledes han paa et vist Sted i sin Tale som upaatvivlelig var smykket med et Citat af Fru v. Palzow, forstod at gribe hendes Haand, og lade Stemmen synke, ganske som man see og høre Acteurerne gjøre det paa Comedien; hvorledes han endelig efter disse nødvendige Forberedelser rykkede frem med det Spørgsmaal, paa hvis Besvarelse hans Hjertes Ro og Fremtids Haab beroede. Og endnu langt mere tilfredsstillende vilde det have været, at læse om hendes ægte qvindelige Svar; med hvilke faa afbrudte Ord hun beroligede hans Hjerte og lod hans Fremtid haabe - om hun i det Hele taget brugte Ord; at læse om hendes nedslagne Blik og rødmende Kinder, hendes Forvirring og hendes gjenvundne Fatning, kort sagt, om Alt hvad der vedkom hende i dette ophøiede Øieblik, og som Cancellisten vist med den yderligste Omstændelighed vilde have berettet os.

Men langt mere tilfredsstillende, langt fornøieligere og langt interessantere vilde det have været, naar vi kunde have fortalt hendes 116 Tanker fra det Øieblik, Frieren kom ind, og til det, da Kjæresten gik ud. Men dertil vilde Cancellistens Manuscript kun lidet have hjulpet os; og de øvrige Kilder hvorfra vi have denne sandfærdige Historie, tie aldeles stille derom. Imidlertid troe vi at vide, at hun følte nogen Tilfredshed ved at opfylde sin Moders Ønske, og glædede sig til Fremtiden, eller idetmindste til den Dag, da hun med sin Forlovede under Armen maatte møde Felix, og see ret lykkelig ud.

117

Slutning

I

Dans ses deguise mens, je crois
Qu'il met de la coquetterie;
Car j'ai vu plus d'une fois
Morphée sous les traits d'Emilie.

C.A. Demoustier.

Vi kunne ikke nære selv den allerubetydeligste Tvivl om, at Cancellisten, da han Morgenen efter sin Forlovelsesdag bandt sit Halstørklæde, jo dvælede længere for Speilet end han strengt taget behøvede til denne Forretning. Men det var i en ufrivillig Erkjendelse af, at han ikke havde ene sine aandelige Evner at takke for Gaarsdagens Seier, at han lod sine Øine, Bakkenbarter, Tænder, Hænder og Stilling passere Revue; og han forlod Speilet med en Mine, der mindede om Keiseren, naar han sagde: Soldaterjæg er fornøiet med Jer.

Derimod have vi ikke den allermindste Grund til at troe, at Felix den samme Morgen brugte mere end fem Minuter, til at ryste Søvnens af sine Lemmer og gjøre sit Toilette; thi det Udtryk af Glæde, som hvilede over hans Ansigt, da han bevægede sig ned ad Gaden for at naae den Caffé, hvor han i Regeln begyndte sin Dag, vidnede tydeligt om, at han tænkte paa Nogen langt interessantere end sig selv. Og da han til aftalt Tid traadte ind i sin Ven Vilhelms Værelse, var han heller ikke seen med at fortælle Augusta, at han var saa tidlig oppe, fordi han havde drømt om Emilie den hele Nat; de var seilet sammen i en Gondol, Musikken havde tonet fra den oplyste Concertsal svagere og svagere som de fjernede dem; hun lænede sit Hoved imod hans, imedens han sang sin Romance, tilsidst var det som om Alting forgik omkring dem, og de stode ene paa Øen.

Det er Skade, Du ingen Nummere har drømt med det samme, bemærkede Vilhelm tørt, de var vist kommet ud

O, Fanden i Vold med Lotteriet og Pengene; jeg er saa lykkelig. En Drøm er intet tomt Blændværk, den kommer ikke af Blodet, som 118 Lægerne ville forklare os; nei det er vor Aand, der svinger sig let, befriet fra sit Fængsel. Hendes maa have været med, hun maa have drømt om mig; troer De ikke det Samme?

Augusta saae sørgmodigt til ham, idet hun sagde:

O, jeg vilde gjerne troe det.

Det var Skade alligevel, at Du ingen Nummere drømte, sagde Vilhelm.

Bah, sagde Felix og nynnede paa sin Romance.

Vilhelm gik et Par Gange op og ned ad Gulvet og vexlede Øiekast med Augusta, endelig udbrød han:

Hør Felix, hvad vilde Du gjøre, hvis Emilie forlovede sig med en Anden?

Vente til hun bliver gift, svarede Felix med et tillidsfuldt Smil.

Bravo, sagde Vilhelm, Du er en Dreng, man kan have Ære af, og længe faaer Du vel ikke at vente; thi Cancellisten kan da holde Bryllup naar det skal være.

Cancellisten? gjentog Felix og hans Smil forlod ham, hvad vil Du sige dermed?

Vilhelm taug stille, da han saa Felix bleg som et Liig.

O nei, vedblev denne, det er jo umuligt. Ikke sandt, Augusta, Vilhelm vil gjøre Løier med mig.

Det var et stygt Svar, De før gav, sagde Augusta istedetfor at svare; og dog nu De er saa bleg, vilde jeg næsten ønske, De mente det.

Ja vist mener jeg det, erklærede Felix barsk; jeg siger aldrig andet, end hvad jeg mener. Fortæl mig det derfor kun reent ud; er det sandt? Aa det er fortræffeligt! jeg glæder mig ganske mageløst derover; - saa venter jeg til Cancellisten, denne vindtørre Pedant -

Han vilde fremtvinge en Latter, for at man kunde være vis paa at han glædede sig; men Stemmen svigtede. Hans Ansigt fortrak sig, Blodet perlede frem fra Underlæben, imens han vred Hænderne, saa Handskerne sprængtes i alle Sømmene. Augusta gik hen imod ham og tog hans Haand, men han trak den til sig idet han sagde:

Hvad vil De? jeg er ikke syg, langtfra. Jeg morer mig med at rive mine Handsker itu, jeg har ikke Brug for dem. Nei, naar Cancellisten har havt Bryllup, saa skal jeg igjen til at gaae med gule Handsker.

Augusta vendte sig bort; hun vilde gjerne have trøstet ham. Vilhelm stod taus; han saa, at han for tidligt havde rost ham.

Jeg maa dog derhen forinden, vedblev Felix, jeg maa gratulere; det 119 hører sig jo til, ikke sandt, Vilhelm? Hun maa ikke mærke at jeg bryder - jeg mener, hun maa ikke mærke, at - at jeg aldrig har været iblandt Folk før. Lad os strax gaae derhen, Vilhelm; der er maaskee mange Mennesker, saa kunne vi ubemærket - o Rædsel, om jeg saa dem, som Candidaten og hans Kjæreste i Forgaars.

Han gjemte sit Ansigt i sine Hænder og sad længe stille. Taarerne løb ned ad Augustas Kinder, og hendes vaade Blik var fæstet paa Felix. Vilhelm trak paa Skuldrene mere ærgerlig end medfølelse. Endelig reiste Felix sig og spurgte hvorfra de vidste det.

Af dette Brev, svarede Vilhelm, hvori Capitain Jespersen tillige lader mig vide, at han er reist til Fyen, og først kommer tilbage igjen om en Maaned.

Felix stirrede paa Brevet, som om han vilde lære det udenad Tilsidst lænede han sig tilbage i Sophaen og spurgte Augusta i en bønlig Tone, om han maatte ligge der en halv Times Tid Hun gav ham et Par Slængpuder, og Vilhelm satte sig til Instrumentet og varierede nogle Kjæmpevisemelodier. Da Felix endelig reiste sig var han endnu bleg og sørgmodig, men dog rolig; han takkede sin Ven for hans Spil, og maatte love Augusta at komme op til dem, hvergang de sørgelige Tanker fik Overhaand hos ham. Og han kom stadig flere Gange om Dagen.

Shakspeare.

Onsdagen efter Forlovelsen havde Rygtet spredt sig, om ikke til selve Rom, saa dog saa vidt, at man med Grund kunde vente en Deel Visitter. De Nyforlovede ajournerede derfor dem, de selv havde at gjøre, og imellem Klokken eet og halvfire var vor Ven Cancellistens Tid saa optagen med at drikke Chocolate og tage imod Gratulationer, at han ikke engang fik Leilighed til at fremkomme med nogen af sine Yndlings-Meninger, men endogsaa var nødt til at lade en Bemærkning om Sprogsagen hengaae upaataalt, uagtet den i fuldeste Maade stred imod hans, som vi vide, ved betydelige Grandskninger i den Retning uddannede Mening. De ældre Damer havde engang faaet Fingre i ham, og han maatte holde her. De Yngre vare som sædvanligt flygtede ind i et Sideværelse; der var naturligviis altfor meget at spørge Emilie om, til at det kunde skee i Kjærestens Nærværelse. Hun var imidlertid ikke synderlig oplagt til at give sine Veninder fyldestgjørende Forklaringer; hun undgik dem det Bedste hun kunde, og var i sine Svar temmelig ordknap. Der var en Forskjel imellem hende nu og i Fredags; man skulde neppe troe, det var den Samme, der sidst lod sine lystige Indfald fri Flugt, og hvis hjertelige Latter havde faaet Veninderne paa Gled, saa de fortalte meget mere, end de egentlig havde havt isinde. Det undgik heller ikke at blive bemærket, og den lille muntre Frøken sagde til Gine Fresneuil:

Nei, hvis vi Alle skulde blive saa kjedelige, saa troer jeg rigtignok, at jeg vilde lade være at forlove mig.

Frøken Petersen, der vare mere sat, syntes derimod særdeles tilfreds.

Gud Emilie, sagde hun, Du kan aldrig troe, hvor jeg blev glad, da jeg hørte at Du var bleven forlovet. Hvor vi skal have det rart nu, naar vi komme til hinanden; for det er ved Gud næsten flaut, at være ene forlovet Pige i et stort Selskab. Som sidst hos Jer, da denne Hr. Behrens eller hvad han hedder, kom og var næsviis. Hør, Emilie, Du kan aldrig tro, hvor Poulsen var opbragt. Det er sandt, jeg maa da hilse 121 saamange Gange fra Poulsen; det gjorde ham saa uhyre ondt, at han ikke var hjemme igaar, da Du var saa artig, at komme og præsentere Din Kjæreste; og ligesaadan at han ikke kan komme her idag. Men Du veed, at det er de ækle Formiddagstimers Skyld; men vi komme her en Aften med det Allerførste.

Ja, Gud Emilie, afbrød Gine hende midt i alle hendes Behageligheder, hvad var det dog for en Hr. Bearn; jeg hørte iforgaars en Historie om ham og et Fruentimmer, som skal have tjent for Stuepige hos Din Tante Lind

Nei, det maa De undskylde, sagde Lotte ivrigt; det er ikke ham; men det er Hr. Flint; for det har Poulsen hørt hos Major Skades, hvor Fru Lind selv har fortalt det, da Flint informerede der; men han fik da snart Næsen mod Stuedøren kan jeg troe.

Ja, jeg vil ikke sige imod, sagde Gine; men jeg har rigtignok hørt for ganske vist, at det var Hr. Bearn.

Men de ere jo Venner, bemærkede den lille muntre Frøken, og Venner have alting tilfældes.

Damerne loe og sagde fy; Emilie var indigneret, og sagde:

Det er vist meget morsomt, siden de alle lee deraf; jeg synes blot at vi burde vente med at bringe saadanne Historier om i Byen, til vi havde en bedre Hjemmel for os end Tante Lind.

Mig er det ligegyldigt om det er sandt, sagde den lille Frøken; naar det blot er morsomt.

Men det er ikke synderligt morsomt for Hr. Flint, indvendte Emilie, han mister sine Informationer, hvoraf han lever.

Og hvoraf hans Dame lever, det er rigtigt; bemærkede den lille Frøken. Emilie lænede sig tilbage i sin Stol, uden at værdige hende noget Svar.

Herregud Emilie, vedblev Frøkenen, fordi Du er bleven forlovet, have vi Andre da ikke Lov at more os? Du er da ogsaa bleven ækel alvorlig.

Det kan være muligt, at jeg er bleven alvorlig, sagde Emilie, imidlertid er det da intet Nyt, at jeg forsvarer dem, der ere borte.

Nei, deri maa jeg give Emilie Ret, sagde Frøken Gine; kan I huske sidst, hvor hun tog paa Vei, da jeg kom med den lille Historie om Brevtasken? og der var dog noget galt, - jo Emilie det veed Gud der var; for jeg hørte det siden omstændeligt. Og det var ude paa Stierne, og ikke som Du sagde, da Du gik ned fra Holms - 122 Nei, nu tager De igjen fejl, afbrød Lotte, det var ved Hesten paa Kongens Nytorv. Det veed jeg meget bestemt; for det har Poulsen selv hørt i Dannelsesqvindelinstitutet, hvor han læser Religion. Det var som sagt lige ved Hesten, og saa var det at - tys, det er Hr. Jespersen - nei, hvor var hun ikke sød i det Coustume, og hvor hun spillede!-Ja Du, og saa den Scene, hvor Hultmann kommer ind. Gud! naa! nei, det maa Du endelig see, Emilie. Og Hr. Jespersen glædede sig ved sin Kjærestes dannede Omgangskreds, hvis levende Interesse

for Kunsten tilstrækkeligt borgede ham, at ingen Fare fra den Kant truede hans moralske Kjærligheds Himmel.

Og i de første otte af hans Forlovelsesdage kjendte virkelig hans Lykke ingen Grændse. Den Mængde Visitter, der vare at aflægge, gav ham en hidtil ukjendt Leilighed til at udvikle sine Yndlingsmeninger over Nationalitet og Literatur, og han erhvervede sig i de første to Dusin Visitter en saadan Færdighed, at han blot brændte af Begjærlighed efter, i de paafølgende* at træffe paa sin tidligere Modstander, Candidat Poulsen, for da ved en glimrende Seir at anoncere sin Optræden som Salonæsthetiker. Men Visitterne bleve besørgede, uden at noget saadant Sammenstød fandt Sted, og, det er med en vis Skamfuldhed vi tilstaae det, Hr. Jespersen var forfængelig nok til at troe, at ikke Skjæbnen men Feighed hos Candidaten var Skylden. Det være nu som det vil, han trøstede sig med, at Seiren var ham vis, om den ogsaa blev opsat; og imidlertid indtraf Omstændigheder, der lidt efter lidt dæmpede hans Kamplyst, og beskjæftigede hans filosofiske Hjerne med nye og uventede Tanker.

Vi have tidligere seet os istand til at kunne berette, takket være hans omstændelige Manuscript, hvor møisommeligt han havde arbeidet, for at bringe Emilie til at indtage det høie Standpunkt paa Moralens Stige, som hans Hjerter fordrede af den Qvinde, han vilde lykosaliggjøre med sit Valg. Vi beklagede, ikke at kunne give nogen udførlig Beskrivelse af det høitidelige Øieblik, da han begjærede hendes Haand og Hjerter; imidlertid have vi dog senere været saa heldig

*- 123

dig at erfare, at han, da han modtog hendes Ja, efter forudgaaende moden Overveielse begrænsede sin Lykke saa nær, at han nøiedes med at trykke et Kys paa hendes Haand, og derpaa at føre hende, der i hiin Time villieløs lod sig lede som et Barn, ind i det andet Værelse, for at modtage den moderlige Velsignelse. Samme Dag indtraf Faderens Afreise, og Huset blev saa forstyrret, at han ikke et Øieblik var ene med sin Elskede. Den næste Dag begyndte allerede Visitterne; og den korte Tid, de opholdt dem hjemme, var aldeles optagen med de nødvendige Referater af, hvor de havde været, hvem de havde truffet, hvad de havde faaet &c. Saaledes gik mange Dage. Hr. Jespersen var bestandig lykkelig, det tvivlede han intet Øieblik om; han vidste at sætte Priis paa at gaae med sin Kjæreste under Armen, at sige Du til hende og at tage hendes Haand, som hun engang imellem ogsaa overlod ham. Tillige tiltalte hendes stille og alvorlige Væsen ham i en utrolig Grad, og glædede ham usigeligt, da han deri saa bekræftet, hvad han saa ofte havde læst, at Livets Alvor først gaaer op for den unge Pige paa hendes Forlovelsesdag. Imidlertid manglede der ham dog Noget, og med hver Dag blev denne Mangel ham mere følelig.

Ja, det er meget underholdende at tale Æsthetik, saare behageligt at fordybe sig i kritiske Undersøgelser om Moralen, og overmaade kildrende at producere sig paa Dydens slappe Linie; men alt dette kan man gjøre uden at være forlovet; alt dette er egentlig ikke Pointet i Forlovelsen, ja reent ud sagt, det er slet ikke derfor, at man forlover sig. Vi vide jo alle, selv i den mindste Classe i Pigeinstitutterne kan man det udenad, at der er en Hemmelighed, der forener de Forlovede til et stort Laug, en Hemmelighed, som ogsaa gjerne kunde kaldes en Offentlighed, der indvier dem og stadig recreerer dem, ligesom de morsomme Talemaader muntre Frimurerne, for at de ikke skulle blive kjede af Legen og mælde sig ud.

Vor Ven Cancellisten var endnu ikke indviet i Lauget.

Vi ville saaledes kunne forstaae, at det ikke var uden en hemmelig Ærgrelse, at han hørte sin Fader, ved dennes Tilbagekomst en Maanedes Tid efter, i lystig Skjemt bebreide Emilie, at hun ikke fløi ham om Halsen og kyssede ham, som det sig en brav Svigerdatter egner og anstaaer; men dog godmodig selv undskyldte hende med, at hun maaskee var bleven kjed af det Kysseri, hvad der vilde være ret vel, da det langt fra var noget opbyggeligt Syn at være Vidne til. Cancellisten turde af Forlegenhed neppe see til Emilie, der skjulte sin Forvirring, 124 ved at opføre sig som en brav Svigerdatter, og saaledes, at hendes Forlovede ikke var langt fra at ønske, at han havde været sin egen Fader. Og ligesom om Skjæbnen ret den Dag fandt sin Fornøielse i at plage ham, saa hændte det sig, at Candidaten med Kjæreste netop kom, da hans Fader tog Afsked, for som han forklarede, at træffe en Mand, med hvem han havde en vigtig Forretning. Dette Møde, som han faa Dage tidligere vilde have lykønsket sig til, var ham nu utilpas; og det var langt fra med sin tidligere Kamplyst, at han indlod sig paa en Dissertation om de tidligste Spor af de skandinaviske Sympathien Han manglede aldeles Ord, og det var med uhyre Anstrængelse at han kunde formaae sine Tanker til at bevæge sig udenfor den Cirkel, hvori de til hans Pine havde dreiet sig i den sidste Tid Candidaten derimod havde aldrig været mere veltalende; han pauserede kun for at give Cancellisten Tid til at forplumre sig, og imedens styrkede han Kræfterne til nye Seire, ved at kysse sin Kjæreste. Og da han tilsidst, i sin Begeistring over nogle paa Færøerne fundne Sympathier, udraabte: Er det ikke ganske, som om Nationerne nu vare vaagnede til deres første Kjærlighed? Disse beslægtede Røster, som tilraabe hinanden fra Kyst til Kyst, er det ikke ganske som de Forlovede, der aldrig kunne kjedes, ved at sige til hinanden: jeg elsker Dig? ganske som de Kjærligheds Kys, de Elskende aldrig kunne trættes ved at give og modtage? da tabte vor Ven ganske sit Mod; det var som om Jorden svandt under hans Fødder, og han erklærede sig for overvunden, imedens han i sit Hjerter bandede Nationalitet, Moral og Fru Flygare, men især den bly Qvindelighed

Que es unas de las mas raras aventuras, que en esta verdadera historia se cuentan.

M. de Cervantes Saavedra.

Den Mand, med hvem Capitainen havde saa vigtige Forretninger at afgjøre, at han ikke kunde blive, var ingen anden end vor Ven Vilhelm Flint. Der blev en Jubel, da den brave Landmand traadte ind ad Døren. Vilhelm raabte Hurra, Augusta fløi ham om Halsen, og selv om det var Felix saa reiste han sig fra Sophaen og gjorde Forsøg paa et Entrechate, for ogsaa at lægge sin Glæde for Dagen.

Naa, Gudskeelov, her skinner dog Solen, sagde Capitainen, imedens han trykkede sine Venners Hænder; og den Smaa har lært at lee siden jeg var her sidst, vedblev han idet han vendte sig til Augusta, naa, det er Tegn til at De har det godt.

Jeg har Intet mere at ønske, sagde Augusta.

Det var noget stivt, men forresten ret heldigt, thi jeg, der for en Maaned siden lovede at tage mig af Deres Sager, jeg har lige til nu strøffet om paa Landeveiene, og om jeg ogsaa tidt har tænkt paa Dem, er det dog hidtil ikke blevet til videre.

Ja, Hr. Capitain, sagde Vilhelm, Forholdene have forandret sig noget siden sidst, nu er Talen ikke længere om, at skaffe Augusta en Condition, men snarere mig et Embede, at jeg kan blive istand til at holde Familie; thi dette Musikanterleben skal vi ikke blive fede af, besynderlig om det skal blive ved som det er begyndt i denne Maaned, da jeg næsten har mistet alle mine Informationer. Men alt dette kunne vi siden tale om; idag ville vi mere os. Lad os tage ud at spise til Middag paa Fredriksberg.

Jeg vilde paa min Sjæl gjerne, sagde Capitainen, især da det De sagde mig om Deres Informationer paa en Maade kommer mig beleiligt; jeg har nemlig et Forslag at gjøre Dem, hvorom vi rart kunne tale undervejs. Jeg havde rigtignok betænkt, først at see mig om efter Værelser; thi jeg bliver her nu hele Vinteren, og kan ikke lide at ligge paa Gjæstgiversteder.

Det kan strax gjøres, sagde Vilhelm; Værtinden herovenpaa har 126 netop nogle Værelser ledige, og spurgte mig imorges, om jeg Ingen kjendte, til hvem jeg kunde anbefale hende.

I mindre end en halv Time var Værelserne leiede, og Capitainens Tøi bragt op.

Nu skal vi fornøie os, sagde han.

Augusta klappede i Hænderne af Glæde.

Naa, op Dig, Felix, sagde Vilhelm; bort med Sorgen for idag. For Fanden, vil Du lade Capitainen kunne fortælle sin Søn, at Du hænger med Næbet, fordi han blev forlovet.

Felix reiste sig og rystede sig som om han derved kunde afkaste de sørgelige Tanker, der tyngede ham; vendte sig derpaa til Capitainen og sagde:

De skal ikke troe hvad han siger. Jeg hænger ikke med Næbet fordi Deres Søn er forlovet, tvertimod, jeg er ret glad derover; jeg venter indtil - et Blik fra Augusta standsede ham - nei, jeg mener, jeg har faaet Lov til at ligge paa Sophaen - naar jeg har Jammer, og jeg var igaar aftes paa et frygteligt Sold. Men det gjør Intet, De skal see, jeg kan være lystig; meget lystigere end sidst jeg var i Selskab med Dem.

Og for at bevise sin Lystighed, sparkede han til en Stol, saa den fløi hen imod Væggen. Augusta gik hen til ham, og sagde med et bedende Blik:

Ikke vild, Felix, De veed hvor ondt det gjør os at see Dem saaledes.

Nei, nci, tilgiv mig Augusta, sagde Felix idet han tvang sig; see saa, nu er jeg rolig. Lad os saa komme afsted; men tal til mig, saa bliver jeg i godt Humeur.

Hun tog hans Arm, og fortalte ham om alle de Bagateller, der var forefaldne siden igaar, disse tusinde Intetheder, hvoraf Fruentimmernes Conversation bestaaer; men som ofte have en Interesse, man forgjæves skal søge i den lærdeste Professors skarpsindigste Forelæsninger. Heller ikke blev Felix længe døv for hendes bløde Organ, saa at han, da de paa Gammeltorv steg op i en Drosche, der sat paa Kjælker figurerede som Kane, lo fornøiet til Capitainen og spurgte ham, om han senere var kommet paa det Rene, om det var her eller paa Kongens Nytorv at hans Søn boede.

En Kjøretour i den friske Vinterluft giver Appetit og godt Humeur. Værelset, der modtog dem, var hyggeligt, Maden god, og enhver af dem lod til at gribe det Gemytlige i Nydelserne, og i Øieblikket at glemme alt det Forbigangne. Vinduerne vendte ud imod Haven, 127 over de puddrede Trætoppe saae man Søens speilklare Flade, og i Baggrunden kunde man skimte Byens Kirketaarne igjennem Taagen. Der er ofte en Stilhed udbredt over et Vinterlandskab, som giver det en Hyggelighed man forgjæves vil søge i en anden Aarstid.

Augusta følte netop Indtrykket deraf da hun sagde:

Hvor her er smukt; saa stille og saa venligt. O, hvor jeg er lykkelig.

Paa min Sjæl, udbrød Capitainen, det er sjældent at høre Nogen sige, han er lykkelig, om han ogsaa eier Gaard og Gods og fuldt op i alle Maader. Og De, mit Barn?

Hvad skulde jeg da ønske mere, spurgte hun og lænede sig op imod Vilhelm; aa jo, rettede hun sig og rakte sin Haand til Felix; jeg vilde ønske, at vi alle vare saa lykkelige som jeg.

En enkelt Solstraale faldt igjennem Vinduet og kastede sit Lys over den Lykkeliges smukke Ansigt. Vilhelm hvidskede sagte til hende; Capitainen klinkede med Felix, der derefter sagde:

Ja, De er lykkelig, Augusta, men Faa fortjener det som De. Og jeg veed ikke hvorfor, men det forekommer mig, at Deres Ønske maa blive opfyldt; at jeg ogsaa - jeg vil troe, at De har bedet for mig, en Retfærdigs Bøn siger man formaaer meget. O jeg er saa let; det er Deres Ord jeg skylder det.

Jeg vil tro, det er Vinen, sagde Augusta.

Men vi lærte i Skolen, at i Vinen boer Sandhed; jeg troer derpaa. Ja, Hr. Capitain, endnu er alle Dages Aften ikke kommen. Mine Herrer, jeg tillader mig at foreslaae: Emilie St. Clair.

Skaalen blev drukket; men Capitainen og Vilhelm loe saa smaat til hinanden. Felix saae det, og sagde:

Det er det samme, Capitain, De kan faae lidt paa Randen om De ønsker det, at det ikke vil vare længe med Forlovelsen.

Det var Satans, sagde Capitainen, jeg parerer ellers aldrig, men jeg synes fra mit Standpunkt af, som min Hr. Søn udtrykker sig, at jeg ikke godt kan undslaae mig. Men til hvornaar?

Idag en Maaned, saa drikke vi hendes Skaal i Champagne, og min med, dersom det bliver Dem, der betaler.

Holdt, sagde Capitainen.

Han bliver slem imorgen, hvidskede Augusta til Vilhelm; saaledes var han ogsaa i forrige Uge engang, da han troede i Skumringen at have seet hende stirre ud af Vinduet. Men Dagen efter var han næsten fortvivlet, og neppe til at styre.

128

Hun blandede sig nu i Samtalen, og fik lidt efter lidt Felix, med hans bevægelige Sind, til at høre efter og at glemme sine Pareer og sine Sorger. Capitainen havde naaet det Stadium, hvor den ene kraftige Eed afløser den anden, og saaledes bandede han til sine Venners store Fornøielse paa, at Vilhelm skulde kaste det Spillemandswirtschaft paa Hylden, drage med ham til Fyen og hjælpe ham der med at anlægge nogle Fabrikker, hvortil det meget overflødige Vand, han havde paa sit Gods, længe havde opfordret ham. Kaffeen blev drukket, uden at man opnaaede nogen fast Beslutning i den Henseende; derimod var man bleven enige om, at benytte den sidste Rest af Dagslyset, til at spadserere hjem ved. Man fik Tøiet paa, og imedens Augusta ved Felix's Arm hørte paa en Episode af hans seneste Begivenheder, med en Opmærksomhed som om det var første Gang han fortalte hende den, bandede Capitainen lystigt op for Vilhelm, for ganske at overvinde hans Betænkeligheder.

Saaledes naaede de hurtigt Søerne, og der maatte de ned, for at glide paa Iis. Vilhelm foran, og saa Felix, der ved sin Fortælling var kommen i godt Humeur, og sang Coloraturer; saa Capitainen, der kunde snurre sig to Gange rundt, og endda havde Fart nok til at glide videre, og tilsidst Augusta, der paastod at kunne gjøre det ligesaa godt, men snublede ved det første Forsøg, saa Vilhelm bad hende lade det beroe

dermed, da Capitainen ene havde opfundet denne Øvelse, for at faae hendes Strømpebaand at see. Capitainen lo og holdt sig nu bagest for at muddre hende; men hun fortalte ham, at han slet ikke havde nødig at tage sine Hænder tilhjælp for at muddre. Under saadanne Lystigheder naaede de snart den anden Bred, og stege forpustede op paa Stien, for i Rolighed at tilbagelægge Veien til deres Hjem.

Men nu vilde Skjæbnen, eller som Cervantes siger Fanden, der aldrig sover men har sit Spil allevegne, at Fru St. Clair, Datter og Kjæreste, i Selskab med Justitsraadinden og hendes Mand netop skulde foretage en Spadseretour ud af Nørre- og ind ad Vesterport, og netop skulde komme over Ladegaardsveien, da vore Venner gik op midt paa Stien. Afstanden var saaledes for stor, til at Nogen af Parterne kunde see hinanden, især da Skumringen nu begyndte at falde paa; men selv om det havde været ved høilys Dag, vilde de neppe itide have opdaget hinanden; thi Vilhelms Selskab var altfor beskjæftiget med forskjellige Planer om hvorledes de skulde forslaae Resten af 129 Dagen, og det Andets Opmærksomhed var aldeles absorberet ved en uforskammet Tigger, der paa en paatrængende Maade var fulgt efter dem, og ikke engang vilde gaae, efterat Juristen, for at skaane Damerne især Fru Lind, som lod til at befinde sig høist ilde ved dette Følgeskab, havde overtraadt sine Principer i saa Henseende og givet ham otte Skilling. Saaledes mødtes de til en gjensidig ubehagelig Overtaskelse. Vilhelm vilde hurtig passere forbi; men Capitainen fandt det rigtigst at sige et Par Ord til Fru St. Clair og standsede; Augusta havde ondt ved at holde Felix tilbage, der i sit Raseri over at see Juristen med Emilie under Armen, vilde styrte løs paa ham, da pludselig Fru Lind gjenkjendte hende og udrød:

Ah det er saadant Selskab, Hr. Capitainen foretrækker for vort; kom kjære Svigerinde, lad os gaae; thi vi have ikke isinde, at encanillere os med en Jomfru, der løber paa Gaden ved Nattetid med unge Herrer.

Der blev en almindelig Forstyrrelse.

Hvad behager, skreg Justitsraaden; ja sand for Herren, min Kone har Ret; og denne Herre, som torterede mig, jeg kjendte ham strax forleden. De kan maaskee erindre, Capitain Jespersen -

Man talte i Munden paa hinanden. Fru St. Clair var forvirret, Fru Lind gav den fornærmede Dyd; hendes Mand snakkede, Capitainen bandede, Cancellisten udbad sig Ordet, Vilhelm var rasende, Augusta græd, Felix var ulykkelig og Emilie forlegen. Capitainen skreg høiest; men Vilhelm traadte imellem, og idet han tog Augusta ved Haanden og slog hendes Slør tilside, saa man saae Taarerne, der løb ned ad hendes liigblege Kinder, sagde han med en Stemme, der forbød enhver Afbrydelse:

Denne Pige er min Forlovede, og hvis De, Fru Lind, endnu blot med en Mine fornærmer hende, da maa De være vis paa at have en Forsvarer, der kan slaaes med mig; thi, ved Himlen, De tvinger mig ellers til, hvad jeg beder Gud bevare mig fra, at insultere et Fruentimmer.

Fru Lind vilde maaskee have svaret; men idetsamme udstødte Augusta et Skrig og klyngede sig op til Vilhelm med alle Rædselens Træk præget i sit Aasyn. Vilhelm fulgte hendes Bliks Retning, og hurtigere end det kan fortælles rev han sig fra hende, sprang med et Sæt over Grøvten og trængte sig igjennem Buskene, der stod paa den anden Side. Forvirringen blev afløst af en Forbauselse, der langt fra 130 formindskedes, da Capitainen og Felix paa et Vink fra Augusta hurtigt fulgte efter. Selskabet stod nogle Øieblikke raadvild; men fortsatte derpaa sin Spadseregang, imens Cancellisten søgte om Ord og Justitsraaden havde for mange til at forklare dette Tilfælde med Men Emilie vendte sig om, og da hun saae Augusta næsten afmægtig støtte sig mod et Træ, løb hun tilbage, og kom tidsnok for at gribe hende i sit Fald. De Andre kaldte paa hende, men hun raabte:

Moder, kom dog; hun dør hvis vi ikke hjælpe hende.

Fru St. Clair kom til og løftede hendes Hat og Kaabe af, imedens Emilie gned hende med Snee i Tindingerne; endelig kom hun igjen til Besindelse.

Vær nu blot rolig, sagde Emilie, nu kommer Deres Selskab strax. Moder, gaa Du, de Andre vente; jeg løber hurtig efter Jer. Hører De, nu kommer de over Marken. Lad mig hjælpe Dem Deres Kaabe paa igjen. Hvor De ryster; der, tag min Flacon, at De ikke skal faae ondt.

Og saaledes søgte hun med venlige Ord, at berolige den, hendes Tante nys havde forhaanet, og som nu sad rystende over hele Legemet, men med Øret vendt imod Jorden, for at opfange den mindste Lyd. Endelig sagde hun:

Ja, det er ham der kommer, Gud være lovet. Og Dem, vedblev hun, idet hun tog Emilies Haand og trykkede den til sine Læber, hvorledes skal jeg takke Dem?

Taarerne løb ned ad hendes Kinder. Emilie bøiede sig imod hende og kyssede hende; men idetsamme knagede Buskene for Felix, der brød sig en Gjennemgang, og hun løb hurtig ned ad Stien efter sit Selskab, der flere Gange utaalmodigt havde kaldt paa hende, og tilsidst havde ladet Cancellisten gaae hende imøde.

Den unge Hr. Jespersen ledsagede Damerne til Fru St. Clairs Huus, hvor han forlod dem, for efter Sædvane at reflectere over det Passerede og forberede sig til sit Aftencursus. Justitsraadinden med Raaden stege op med, for endvidere at udbrede sig over det Forefaldne. De sædvanlige Stiklerier imellem Tanten og Niecen begyndte, og alle Fru St. Clairs Bestræbelser uagtet fortsattes de stedse hæftigere og hæftigere. Tilsidst sagde Fru Lind, da hendes Svigerinde igjen havde gjort et Forsøg paa at gaae imellem:

Nei, min kjære Julie, det er og bliver en Feil af Dig; et saadant Fruentimmer maa man overlade til sin Skjæbne, og Du burde have taget Din Datter bort derfra, istedetfor at hjælpe med 131 Fru St. Clair saae ganske forknytt ud; men det kogte i Emilie, og hun sagde:

Og hvad har dette Fruentimmer da gjort, at vi skulle lade hende ligge halvdød paa Veien? Du siger, at hun har solgt sig, for at kunne føre Stads og Ingenting bestille; men er det saa stor en Synd, hvorfor har Du da faaet mig til at begaae den samme? Dette Fruentimmer, som Du foragter saa dybt, hun elsker dog den, hun har solgt sig til; jeg saae, hun leed Dødsangst for hans Skyld; men jeg elsker ikke Hr. Jespersen; før var han mig ligegyldig, og nu, Tante, nærer jeg omtrent de samme Følelser for ham, som for Dig.

Men Emilie, afbrød Fru St. Clair.

Kjære Moder jeg har sagt Tante engang for alle, at jeg ikke vil taale en eneste Bemærkning af hende over min Opførsel. Begynder derfor Tante at være uartig -

Jeg mærker nok jeg gjør klogest i at holde mig herfra, afbrød Tanten, det er rigtignok haardt, at blive viist Døren af et Barn, man selv har holdt over Daaben, men, min kjære Julie, jeg har troet at gjøre Dig en Tjeneste ved at yttre mig om Din Frøken Datter; thi den unge Jespersen har beklaget sig for mig.

Han behøver ikke at uleilige Tante med sine Beklagelser.

Men naar han nu har gjort det, min Pige, saa troer jeg at opfylde min Pligt ved at udrette hans Ærinde. Og nu skal jeg saamæn ogsaa bringe ham Dit Svar.

Gjør det Tante, saa forskaaner Du mig derfor; der kommer han.

Som vi før havde den Fornøielse at bemærke, havde vor Ven Cancellisten naaet det Standpunkt, at han næsten fortvivlede over sin Kjærestes fine Anstændighedsfølelse. De Agreements, hvorom han havde læst og som han havde seet andre forlovede Herrer nyde, gik rent hans Mund forbi; og især greb ham den uhyggelige Følelse af ikke at være rigtig forlovet, naar han var Vidne til den Lethed, med hvilken Candidat Poulsen viste Publicum at han var det. Sine tidlige Forskninger over Nationalitet, Literatur og ægte Qvindelighed havde han derfor aldeles lagt paa Hylden, for udelukkende at beskjæftige sig med at løse det vanskelige Problem, som bestod i at føre sin Kjæreste tilbage til et vist Punkt, som hun ved hans lærerige og moralske Omgang maatte have overskredet. Efter flere Nætters grundige Studium var han endelig kommen til det Resultat, at en saadan Tilbageførsel vilde være uhensigtsmæssig, og ene af den Grund, at han aldrig 132 vilde kunne vide, naar netop hun naaede dette kildne Punkt, som han derfor i sit stille Sind kaldte x. Den theoretiske Vei forekom ham uendelig lang, han besluttede derfor at forsøge den practiske, og ved en dristig Handling at gjøre sig til virkelig Medlem af Lauget. Hr. Jespersen var ikke den Mand, der tøvede med at udføre en Beslutning; og saaledes begav det sig, at han aabnede Døren ind til Fru St. Clairs Dagligstue og gik lige hen imod Forhøiningen, hvor Emilie gjerne sad i Skumringen, med det heltemodige Forsæt, ved et aabent og lydeligt Kys at lade Verden vide, at ogsaa han var forlovet. Men nu havde Tilfældet lavet det saaledes, at Fru Lind sad paa Forhøiningen og Emilie stod henne hos Moderen og talte sagte og beroligende til hende.

Men Du min Gud, skreg Justitsraadinden, hvad gaaer der af Dem, Hr. Jespersen? Det skulde De nødig lade Emilie see, thi saa faaer hun mere Grund til at være paa Nakken af mig.

Nei, Gud Tante, geneer Dig endelig ikke, sagde Emilie, der ikke kunde lade være at smile. - Det skulde have været for en Maaned siden, tænkte hun, hvor skulde jeg have leet.

Hr. Jespersen var overmaade forlegen.

Jeg forsikkrer - det var - jeg troede - jeg snublede - jeg - stammede han; men Fru Lind sagde venligt:

Naa naa, jeg tager det jo ikke saa nøie. Men Emilie er ikke godt opstaaet idag, gaae hen og kys hende, saa kommer hun sig vel.

Hr. Jespersen samlede sig; hvad der var begyndt som et Nederlag, kunde endnu ende som en Seier. Han havde Fruen til Allieret; det gjaldt blot, følte han, Alexanders Holdning, og han havde erobret Verden. Han rettede derfor paa sine Brillen, og antog en Mine, som om han hver Eftermiddag var vant til at nyde sit Kys ligesaa regelmæssig som sin Kaffe, og nærmede sig Emilie, hvis Forbauselse ingen Grændse kjendte, men næsten lammede hende, saa Juristen nær havde faaet sin Krig frem. Men netop som han vis paa Seieren

vilde bøje sit Hoved, vandt Emilie alle sine Kræfter tilbage, og sendte ham et Par Øine, der øieblikkelig slog hans til Jorden, saa Brillerne næsten klirrede derved, og han stod flau og flad og fjottet som den personificerede Forlegenhed.

E-e-e jeg-e- jeg traf endelig Fader, - for han er da flyttet, fik endelig den ulykkelige Kjæreste ud 133 Et foragtede Smil trak over Emilies Læber; hun tog sit Sytøi og satte sig i en Krog af Sophaen.

Han er flyttet hen til Hr. Flint, fortsatte Hr. Jespersen.

Saa, men hvorfor fulgte han ikke med Dem? spurgte Fru St. Clair, der ikke havde hørt meget, men slet intet forstaaet af det Foregaaende.

Capitainen var vel i behageligere Selskab, bemærkede Fru Lind, der ærgrede sig over Cancellistens Mangel paa Mod

Min Fader, forklarede denne, der langtfra var kommet sig endnu, -min Fader var ikke i godt Humeur, i Anledning af det Forefaldne. Denne Hr. Flint skal være bleven saaret af den Mand, de Alle rendte efter.

Saaret? udbrød Emilie og hendes Moder; - dog vel ikke farligt?

O, bemærkede Tanten, Slagsmaal er jo en Følge af slet Selskab.

Ganske vist, Fru Lind; imidlertid kunde jeg ikke faae at vide nøiagtigt hvorledes det var gaaet til, eller hvad Grunden var; thi min Fader var som sagt i daarligt Humeur, og sagde mig Ubehageligheder.

Men, sagde Emilie og gik hen imod sin Kjæreste - ikke sandt, Jespersen, Du gaaer strax hen til Hr. Flint for mig, og hører hvorledes det er med ham?

Nei, det er dog vel vidt, lille Emilie, indvendte Tanten, at lade høre til den, der har behandlet Din Familie, som han har gjort det.

Han er kommet her i mange Aar og har altid været artig mod Moder og mig. Du gjør mig den Tjeneste, ikke sandt?

Men, søde Emilie, det er virkelig et høist uventet Forlangende; han har paa en mildest talt plump Maade torteret Din Onkel og Tante, og Du vil selv indsee, naar Du i Rolighed tænker derover, at det ikke passer sig - ikke at tale om de Grunde, som kunde være mig personlig imod

Du vil ikke? spurgte Emilie tilsyneladende rolig.

Deres Kjæreste har en formelig Passion for det Pak, bemærkede Tanten.

Du vil det ikke?

Nei, min Pige, det vilde være aldeles uoverensstemmende med hvad jeg anseer for rigtigt og passende.

Emilies Øine funkede.

Jeg skal erindre, at Du nægtede mig min eneste Bøn; og med disse Ord gik hun ud af Stuen.

IV

Cette histoire étant vraie elle n'a pas
besoin d'être vraisemblable.

Fr. Soulié.

Vi forlode Augusta, da Emilie løb fra hende og Felix kom tilsyne. Han næsten bar Vilhelm, der havde sin ene Arm slynget om hans Hals, og med oprevne Klæder og vaklende Skridt ikke syntes at kunne holde sig opreist. Han trykkede et Tørklæde imod sin Side; men da de vare komne over Grøvten og ud paa Stien, faldt hans Haand ned og Blodet strømmede frem. Augusta styrtede til og hjalp Felix at føre ham hen til Bænken;

derpaa tog hun sit Tørklæde, lagde det paa Saaret og rev sit Schavl i Strimler, for at danne et Bind, som hun i utrolig Hurtighed viklode udenom, men uden med et unyttigt Ord at spørge om det Forefaldne, uden mindste Klage, men med Forfærdelsen malet i hvert af hendes Træk. Først da hun havde forbundet ham, og man paa Ladegaardsveien hørte en Vogn komme, gjorde hun Felix opmærksom derpaa, og han fløi afsted for at anholde den. Det var heldigviis en tom Viernervogn, der skulde ind til Byen; og lidt efter kørte den med den saarede Vilhelm, der næsten livløs laa i Augustas Arme, igjennem Nørreport, og naaede snart hans Hjem, hvor Felix, efter at Vilhelm var bragt op, ilede afsted efter en Læge. Og imedens sad Augusta ved hans Leie og holdt sin Arm under hans Hoved; hun rakte ham Vand, da han leed af en heftig Tørst, men han var for udmattet til at tale, og hendes Blik bad ham blot at ligge rolig. Først da Lægen, efterat have sonderet Saaret og anbragt en ny Forbinding, forsikkrede, at der ikke var nogen Fare tilstede, først da kom en Lyd over hendes Læber, idet hun takkede Gud, og en Strøm af Taarer littede hendes beklemt Hjerter. Hun kastede sig paa Knæ ved Foden af Sengen, og laae længe saaledes. Felix, der ved sin ængstelige Trippen omkring og ved at sønderrive sine Handsker havde givet Tegn paa den høieste Urolighed, fik ved Lægens Erklæring Tilbøielighed til at gjøre Pirouetter; men da Lægen itide advarede ham, dæmpede han sin Lyst, indtil han fulgte med denne for at hente hvad han havde foreskrevet; men nu yttrede han sin indre Tilfredshed 135 paa flere umiskjendelige Maader, men især ved at kaste sin Hat ned ad alle Trapper og sparke til den, indtil den naaede ud paa Gaden. Her tog han den op, og inderlig fornøiet ved at betragte de forskjellige Buler, den havde modtaget paa denne Tour, trykkede han Lægens Haand og foer afsted paa Apotheket. Da han vendte tilbage, var Vilhelm falden i Søvn, og vaagnede først da Capitainen en Times Tid efter kom for at see til ham.

Han undløb? spurgte han ængstelig og med Anstrengelse.

Nei, sagde Capitainen, men vær nu blot rolig; imorgen skal jeg fortælle Alting. Sagerne staae meget bedre end Nogen af os havde ventet, naar Du nu blot vil ligge stille, at Du snart kan komme paa Stylerne igjen. Men nu skal Du min Sjæl sove, imens jeg hviler mig en Smule herhenne ved Kakkelovnen, indtil jeg igjen skal paa Farten, og Augusta bringer mig en Dram, jeg ærligt har fortjent.

Felix vilde gjerne have sin Nysgjerrighed stillet, men Capitainen sagde ham, at han havde godt af at vente, og af at tage sig en Snaps med og følge ham ud paa Eventyr. Han undrede sig over Capitainens Hemmelighedsfuldhed og over at han sagde Du til dem allesammen.

Tak, Du Smaa, sagde Capitainen, da Augusta hurtigt havde arrangeret en lille Anretning, Du er en god Tøs. De have været slemme ved Dig, men nu skal det Fanden tage mig være forbi, tro Du mig. Herefter skal Ingen kunne gjøre Dig Fortræd Naa, græd nu ikke; vi have Alle Grund til at være glade.

Naar blot Vilhelm maatte leve, hulkede hun.

Vist saa, afbrød Capitainen hende; han er jo uden Fare, og er en sund og stærk Dreng, der ikke kreperer af saa lidt.

Augusta gik hen til Sengen, men kom snart tilbage og satte sig paa en Skammel ved Capitainens Fødder.

Han sover, sagde hun imedens hun bestandigt havde Øinene fæstede paa Sengen, han sover, saa vil jeg ogsaa haabe, at Gud sparer hans Liv, for at jeg kan vise ham at jeg ikke er utaknemmelig for hvad han har gjort imod mig. O da denne fornemme Dame fornærmedes ved at see mig, da - og en næsten overjordisk Salighed straaede af hendes Øine - da sagde han, at jeg var hans Forlovede. Jeg veed vel, tilføiede hun med Ydmyghed og vendte sit Ansigt bort, det var kun for at forsvare mig; o, men han vilde jo ikke have forsvaret mig, dersom han ikke holdt af mig; - der har aldrig været Nogen før, der 136 har forsvaret mig; - men han skal heller aldrig fortryde det; jeg skal aldrig glemme, at han er en fornem Herre og jeg -

Hun fuldendte ikke men skjulte Ansigtet i sine Hænder.

Men for Pokker, Pigebarn, udbrød Capitainen, troer Du da, at en brav Karl som Vilhelm, regner Din ulykkelige Barndom som en Forbrydelse?

Det har han for ofte viist mig, at han ikke gjør, svarede Augusta sagtmodig; men lad os ikke tale derom. Mig er det nok, at han sagde det til de fornemme Damer, jeg glemmer aldrig hans Ord; men heller aldrig at jeg ikke er hans Forlovede.

Ikke er? foer Felix op, hør Augusta, jeg har kjendt Vilhelm i mange Aar, og aldrig har han sagt et alvorligt Ord, uden han i eet og alt har staaet derved Kom, Capitain, lad os drikke de Forlovedes Skaal.

Det er rigtigt, sagde Capitainen; der, tag et Glas og klink med os. Du skal, vedblev han og tvang den grædende Pige et Glas i Haanden. De klinkede og drak. Augustas Taarer randt i hendes Glas; Capitainen tog hendes Haand og sagde:

Troer Du, min Tøs, at en gammel Karl, som jeg, driver Abespil med de Ting, som vort Lands Sæder og

Skikke ansee for hellige? -Tør Dine Øine, og gaae hen til Vilhelms Seng, hvor Din Plads bør være saa længe han ligger for Anker, og hvor jeg ogsaa veed Du helst vil være. Men vær ved godt Mod; thi jeg giver Dig mit Ord, at et nyt Liv er nu begyndt for Dig, og Du vil finde dem, der ville gjøre Dig det ligesaa lykkeligt som det tidligere ikke har været det.

Han trykkede et Kys paa hendes Pande og læste i hendes Øine, at hun fattede Tillid til hans Ord, og det var med et lettet Sind og et fortrøstningsfuldt Haab til Fremtiden, at hun satte sig ved den Saaredes Leie. Capitainen og Felix gik, og en halv Time forløb uden anden Afbrydelse af den Stilhed, der herskede i Værelset end Vilhelms regelmæssige Aandedræt, der forkyndte at han laae i en rolig Søvn, og Uhrets Dikken, der lod høre hvor stille der var. Da lød lette Skridt paa Trappen, og en sagte Banken paa Døren ud til Gangen. Augusta skyndte sig at lukke op, og saae til sin lige store Forundring som Glæde Emilie St. Clair.

Nogle faa Ord forklarede tilstrækkeligt Grunden til hendes Besøg, og Augusta ilte med at forsikkre hende, at Vilhelm var uden Fare, og at Capitainen vist snart kom igjen. Emilie, der vilde vente paa ham, tog Plads, idet hun bad Augusta at sætte sig ved hendes Side; og stille 137 hvidskende førte de nu deres Samtale, for ikke at vække den Sovende, hvis regelmæssige Aandedræt de kunde høre fra det andet Værelse.

Hvor Vilhelm vil blive glad ved at høre, at De har været her, sagde Augusta tilsidst; han har saa ofte talt til mig om Dem; - hvor munter De var. Han har sagt, at De var den Bedste af alle de unge Damer, som han har informeret. O, men jeg veed det jo selv; De er den Første, der nogensinde har sagt mig et venligt Ord; De kan maaskee ikke huske det, men det var da jeg endnu var hos Deres Tante. Og nu i Eftermiddag, da de Andre forhaanede mig, da kom De mig tilhjælp, saa kjærlig som om De var min Søster. O, ikke sandt, De foragter mig ikke?

Foragte Dem? De elsker ham jo.

Høiere end mit Liv; men De veed heller ikke, hvor god han har været imod mig! - Han har reddet mig af en Fordærvelse, som De ikke kjender, ikke engang af Navn! - O det vilde være en Skjændsel om jeg ikke elskede ham.

De har Ret; det er smukt af Dem; De har ingen Familie at tage Hensyn til; De har Ret til at elske ham - o, jeg kunde misunde Dem, det er Deres Pligt. De forstaaer mig maaskee ikke; men jeg meente, at man ofte maa hengive sig til een, for hvem man aldrig kan føle Kjærlighed, ligesom man ogsaa imod sin Villie maa elske en Anden, der kun har forvoldt os Sorg og Fortred.

Jeg forstaaer Dem, sagde Augusta, De mener Felix, Hr. Bearn vilde jeg sige.

Emilie saa forbauset paa hende.

O ja, bliv ikke vred; men han elsker Dem bestandigt, og han har nu grædt en heel Maaned for Deres Skyld.

Emilie fattede sig.

Men han er selv Skyld deri, sagde hun; jeg veed vel, han vidste ikke deraf, men hans Indiscretion har forvoldt mig mere Sorg, end De har Idee om. O, det kunde have været ganske anderledes. Men nu er det engang saa, og kun Gud veed hvorledes det vil ende. Men for Himlens Skyld, ikke et Ord til ham, om hvad jeg her siger; jeg beder Dem, nævn ikke engang, at jeg har været her, hører De. Men De kan gjerne sige ham, at det ene er hans Skyld, - ikke fra mig, men som fra Dem selv. Det vil De nok; jeg har forsvaret Dem hjemme, De vil ogsaa gjøre dette for mig.

138

Og saaledes fortsatte de unge Piger Samtalen, uden at lægge Mærke til at Tiden forløb. Først da stærke Skridt hørtes paa Trappen og Døren gik op, tænkte Emilie paa, at det havde været bedre, om hun var gaaet lidt før.

Vi skynde os altfor meget til at ville opholde os ved at skildre hendes Forvirring, Capitainens Overraskelse og den Mængde forskellige Følelser, der strømmede ind paa Felix. Emilie forklarede i et Par Ord hendes Nærværelse, og Capitainen fandt ikke alene hendes Forklaring tilstrækkelig, men yttrede endogsaa, at hans tilkommende Svigerdatters Nærværelse netop var yderst heldig, da han havde noget at meddele, som ikke var hende aldeles uvedkommende. Vilhelm var vaagnet under alt dette, han befandt sig uden Feber og fuldkommen vel, paa nogen Mathed nær, men urolig efter at høre den nærmere Forklaring. Capitainen, der selv var forlegen for at fortælle, fjernede Augusta under Paaskud at skaffe nogle Vare, og efter at de havde taget Plads rundt om Vilhelms Seng, aflagde han i faa men tydelige Ord sin Beretning. Han var tilligemed Felix kommen ind paa Marken, just som Vilhelm havde naaet den Person han løb efter, og som ingen anden var end netop den paatrængende Tigger, der havde incommoderet Fru St. Clairs Selskab. De saae dem brydes; men da Tiggeren opdagede, at der kom Hjælp, benyttede han sig af sin Kniv for at slippe løs fra Vilhelms kraftige Tag. Felix standsede, for at hjælpe sin Ven; men Capitainen havde fortsat

Forfølgelsen; og med en Hurtighed, som undrede ham, naar han nu tænkte derpaa, men hvis Virkninger han ogsaa var vis paa at faae at føle om nogle Dage, rendte han Tiggeren op og kastede ham til Jorden med et vel anbragt Slag. Derpaa greb han hans Kniv, og med Knæet paa hans Bryst truede han ham med at jage ham den i Halsen, dersom han gjorde den mindste Bevægelse; og i denne Stilling havde han besluttet at blive, indtil Hjælp paa en eller anden Maade var kommen til. Han tænkte netop paa, at opfylde Luften med et mægtigt Raab, da Tiggeren pludselig nævnede ham ved Navn.

Det er dog Dem, sagde denne, o, saa vær barmhjertig, og flyt Dem lidt, thi som De nu ligger, vil De snart knuse Brystet paa en gammel Bekjendt.

Capitainen flyttede sit Knæ, uden dog at give mindste Slip paa sin Fange.

139

Tak, sagde denne; ja De kjender mig vel ikke igjen, Hr. Capitain? For tyve Aar siden vilde jeg ogsaa have pareret paa Umuligheden af, at vi to skulde gjøre saadan en Gruppe. Jeg er Copist Fischer.

Det kan være muligt, sagde Capitainen, saa maa Du have skjæmmet Dig fælt siden den Tid. Men det kan ogsaa være ligegyldigt, for her skal Du Død og Pine ligge til jeg faaer fat i Politiet; Du har stukket min Ven ihjel.

Jeg stak ikke saa dybt; han dør ikke deraf - Ha - hør mig, Capitain Jespersen, jeg vil nødig i Politiets Kløer; lad mig slippe, og jeg skal sige Dem en Hemmelighed, som jeg ellers ikke solgte for mange Penge. Hør, vedblev han, da Capitainen ikke værdigede ham noget Svarjeg veed hvor Deres Datter er; -ja, jeg skal sige Dem det, endnu imens Deres Knæ ligger paa mit Bryst, naar De blot vil give mig Deres Ord paa ikke at udlevere mig til Politiet, hvis Deres Ven kommer sig. Jeg skal følge med Dem, De kan indelukke mig, til De er overbevist, at han ingen Skade er kommen til, og at det jeg vil sige Dem er sandt. Giver De mig Deres Ord derpaa? Dem vil jeg endnu troe.

Nu vel, Du har det, tal.

Saa viid da, at Deres Datter er det unge Fruentimmer, som hedder Augusta, som var indskreven, og som nu bliver holdt af- Deres Ven.

Du er en Skurk, sagde Capitainen; men Din Ondskab gjør ikke sin rette Virkning. Staa saa op, jeg skal holde mit Ord; men nu følger Du med, og beviser, hvad Du har sagt, og gjør Du ringeste Mine til at løbe, skal Du faae en Lussing af samme Sort som før, og saa er jeg løst fra mit Ord og overgiver Dig til Politiet.

Derpaa vare de fulgtes ad ind til Byen og ovenpaa, hvor Capitainen boede og hvor Copisten endnu var. Her havde han vidtløftig berettet, hvorledes han efter hiin Scene, som Capitainen erindrede at han tidligere havde fortalt sine Venner, og derfor ikke vilde repetere, var bleven mere melancholsk og hadefuld mod Verden end før, saameget mere, som hans pecuniaire Forhold vare i yderste Forfald. Nøden fristede ham til at skrive falske Vexler; han blev greben og sat i Tugthuset. Her havde han truffet sit Ideals forrige Kammerpige, Cecilie, hende, som hiin Aften havde lukket ham ind til det bedrøvelige Stevne. Hun var yderst forbittret paa sin forrige Frøken, der ikke havde hindret sin Fader i at lade hende arrestere for at ubetydeligt Tyveri. De kom ud af Fængslet omtrent paa samme Tid, og Tilfældet 140 førte Cecilie sammen med sin forrige Herskerinde, der overgav hende sit Barn. - Capitainen vilde ikke nævne de Skjændigheder, som saavel Copisten som Cecilie havde fortalt; men blot berette, hvorledes de besluttede at bruge dette Barn til deres Hevn og til med Tiden at presse Penge ud af Moderen. Vi vide hvorledes, sagde han, og Dem Emilie, skal jeg senere fortælle det saavel som hvad der endnu er Dem aldeles uforstaaeligt. Kun maa De vide, at Augusta er Datter af Deres Tante, herfor har jeg tilstrækkelige Beviser i disse Papirer, som vi netop nu have hentet ude hos Cecilie. Den gamle Hex vilde ikke ud med dem, men jeg truede og lokkede saalænge, til hun endelig fortalte mig meget mere end jeg næsten gider troet. Her havde jeg god Nytte af vor Ven Felix, som stoppede Kjærlingen i Farten, da hun vilde undslippe, og senere holdt mig to Banditter fra Halsen, som hun kaldte tilhjælp.

Vi faae nu at tænke paa, saaledes endte Capitainen sin Fortælling, som imidlertid ofte var bleven afbrudt af hans Tilhøreres Udbrud af Glæde og Forundring - vi faae nu at tænke paa, hvorledes vi blive af med disse Personer; han har yttret Lyst til at tage til Amerika, da han er kjed af at drive om, og tillige er lidt forknyt for Politiet; men det kan vi jo altid tale om. Det Vigtigste vi nu have at gjøre, er at forberede Augusta derpaa, og det kan Ingen gjøre saa godt som De, lille Emilie.

Hun var allerede forsvunden, og inden Felix havde forklaret Capitainen, hvilken uopsættelig Forretning, han aldeles havde glemt, men som nu absolut kaldte ham bort, laae den grædende Pige i sin Faders Arme; han kyssede hende paa Panden, Øinene, Munden og Kinderne og gav sin Følelse Luft ved adskillige Kjæledæggnavne, men endnu flere colossale Besværgelser. Han trykkede Vilhelms Haand, saa Blodet næsten sprang ham ud af Neglerødderne, og raabte tre Gange Hurra, da han saae Emilie omfavne Augusta og hilse hende som Søster; imens Felix stod i den længst bortfjernede Krog og hulkede som et Barn.

Da endelig Roligheden nogenlunde var vendt tilbage, erindrede Capitainen Emilie om, at hun havde noget at sige ham. Hun bad ham følge sig hjem, idet hun da underveis kunde tale med ham. Hun tog en hjertelig Afsked fra Augusta og Vilhelm; men den ulykkelige Felix, med hvem hun den hele Tid ikke havde vexlet et Blik, gik hun 141 forbi, som om hun ikke bemærkede ham. Men i det Øieblik, da Capitainen traadte ud af Gadedøren, som Felix med den sorteste Fortvivlelse i alle Miner aabnede for dem, rakte hun ham sin Haand og sendte ham et Blik, der hurtigere end Lynet forjog hans Fortvivlelse, og selv Erindringen derom.

142

V

Burmann: Og naar man saa endelig er kommen til den Overbeviisning, at man ikke passer for hinanden, skal man saa ophæve Forlovelsen?
Madamen: At slaae op, kaldes det.

J.L. Heiberg.

Capitainen fulgte Emilie til hendes Port, hvor han i nogen Tid vedblev at spadsere op og ned, imens hun gik op paa sit Værelse, hvor hun traf sin Moder.

Men Gud Emilie, sagde denne bekymret, hvor har Du dog været paa denne Tid? Svar mig Pige; er Du syg? Du er bleg som et Liig.

Nei Moder jeg feiler Intet, Intet uden at jeg er forlovet.

Emilie, sagde Moderen med smertelig Stemme; Du veed, hvor Du bedrøver mig, ved at tale saaledes.

Men jeg er ulykkelig; jeg er ulykkelig, fordi jeg ikke kan lide ham, fordi jeg har nedværdiget mig i mine egne Øine ved at sælge mig. O, først i Dag er det blevet mig klart, hvor frygteligt det vilde være, dersom han havde Mod nok til at benytte sin Magt. Og Tante, som hader mig, hun vil ikke tøve med at sætte det i ham; og saa skal jeg taale - nei Moder, jeg kan ikke; lad mig blive fri.

Men Pige, vær dog fornuftig; er det Noget at tage saadanne paa Vei for. Du er jo ikke noget Barn, og maa vænne Dig til hvad ikke kan være anderledes. Husk paa Din Tante, som Du selv siger hader Dig, og som Du desværre har givet al for god Leilighed til at skade Dig.

Tante, afbrød Emilie; er det kun hende? Hende frygter jeg ikke mere. Jeg kan sige hende Noget, saa hun skal glemme at fortælle ondt om mig. Moder, maa jeg saa, - o hvad søde Moder; - kom, han er der vel endnu.

Og hun trak i sin Moder, for at faae hende med; men Fruen, der ikke yndede Scener, og som havde al Grund til at vente en af de værste Slags, holdt sig tilbage og fulgte først efter, da Nysgjerrigheden steg og overstemte Frygten.

Emilie havde altfor ofte fortalt sin Tante, at hun ikke kunde udstaae 143 Hr. Jespersen, til at denne ikke af al sin Magt skulde befordre Forlovelsen. Siden var Tanten bleven en daglig Gjæst, og havde fundet sig særdeles tilfredsstillet ved at være Vidne til sin Nieces Lidelser. Imidlertid frapperede den foregaaende Scene hende i høi Grad, thi hun havde aldrig tænkt sig dette Tilfælde; men hendes skarpe Blik sagde hende strax hvorledes det hang sammen, og hvad her var at gjøre. Og imedens hendes Svigerinde gik ud og ind i ængstelig Venten paa sin Datter, og hendes Mand var fordybet i Bladene, benyttede hun Tiden, til først at forvise sig om Rigtigheden af hendes Gisning, og derefter at arrangere et lille Optrin, der kunde muntre hendes Niece ved hendes Tilbagekomst. Alt dette var langt fra vanskeligt; thi da den ærbare Justitsraadinde tilstrækkeligt havde bevidnet Cancellisten sin Fortrydelse over hans Kjærestes Snerperi, og indrømmet ham Rigtigheden af hans Paastand, at en saadan Opførsel var aldeles udansk, saa var den sidste Skrappel ryddet tilside, som hidtil havde hindret ham, i at søge hendes Raad; saameget mere, som han netop kom til at tænke paa et interessant Sted hos Fru Knorrning, hvor ligeledes en ung Mand lader sig lede af en erfaren og dannet Qvinde. Og da Fruen nu opmuntrede ham til, i klare og overbevisende Ord at fordre som Ret, hvad hun hidtil havde unddraget sig for, da næsten glædede det ham at hans forrige Overrumplingsforsøg var mislykkedes. Thi, tænkte han ved sig selv, hvis hun virkelig havde ladet sig overraske, hvad havde da været rimeligere, end at hun ved næste Leilighed var paa sin Post! Nu derimod kunde han med Føie vente, at hans Foredrag vilde overbevise hende om hans Forurettelse, og tilskynde hende, at gjøre det godt igjen; og Bevidstheden om at opfylde sine Pligter vilde gjøre hende Opfyldelsen let,

indtil - og derom kunde Cancellisten fra sit Standpunkt aldeles ikke tvivle - Kjærligheden endelig indfandt sig og lod hende dele hans Ønsker og Længsler. Hvad Tanten endvidere udlod sig med, om Muligheden af at Niecen ikke altid var saa knibsk, eller ikke imod enhver &c., overhørte Cancellisten klogelig; thi hverken var her Tid eller Sted til at undersøge saadant, og heller ikke antog han det for muligt, selv efter en grundig Analyse, at komme til en absolut Vished; men fremfor alt var det Bevidstheden om, at en saadan til sine Tider og mod visse Personer Ikke-Knibskheds-Mulighed aldeles vilde forrykke hans Livs Anskuelse, der bevægede ham til aldeles ikke at svare paa disse Hentydninger; men i det Sted forberede sig paa den Tale, han agtede 144 at holde ved sin Kjærestes Indtræden. Og da mere end en Time forløb inden denne fandt Sted, havde han Tid nok, til fuldkomment at udarbejde den og at smykke den med velanbragte Citater af de svenske Klassiker.

Han repeterede den netop for tredie Gang, og frydede sig især ved Anvendelsen af et Par Linier, som Fru Almqvist siger saa fortræffeligt om Dyden, da Døren aabnedes og Emilie traadte ind Hendes Kind brændte, men hendes Gang var rolig, og hendes Blik tvang Tanten til at see til sit Sytøi. Men dette bemærkede ikke Cancellisten; han lænede sig tilbage i Stolen, slog Benene overkors, rømmede sig og begyndte saaledes:

Kjære Emilie; Du vil sikkert erindre de smukke Linier vi forleden læste:

Hur Kärlek smälter hjertats is

Och öppnar läbens blommar.

Jeg forklarede Dig deres Betydning og sagde Dig, at det var de Forlovedes Forhold til hinanden, som Digterinden i dette smukke og træffende Billede havde udmalet. Du vil vist heller ikke have glemmt, hvorledes jeg sagde, at den dybe nordiske Aand, den sunde Nationalitet var udtalt i disse bløde Ord Men, kjære Emilie, det har smertet mig at see, at Du ikke synes at føle denne høie Betydning; det har smertet mig for mit Hjertes Skyld, der føler Trang til at elske; det har smertet mig for Din Skyld; thi man kan ikke uden Smerte see en dansk Qvinde emancipere sig fra sit Lands Vedtægter og kaste Vrag paa sin Nationalitet. Vor sunde og jevne Danskhed taaler ligesaalidt nogen Afvigelse fra det Antagne, som nogen Tilsætning af det Fremmede. Jeg maa derfor indstændigt opfordre Dig i Sandhedens og Nationalitetens Navn, at Du erindrer, at Du er forlovet, at Du erindrer, at dette Forhold, paa samme Tid, som det *öppnar läbens blommar*, paa samme -

Saavidt var han kommet uden at blive afbrudt af sit Auditorium. Tanten syede flittigt, og glædede sig til det Forestaaende og Emilie hørte øiensynlig ikke efter; men Cancellisten udtødte deres Taushed som Opmærksomhed; hans Stemme blev fyldigere, og nu skulde han lige til at slaae ned med sit store Citat, da Emilie pludselig gik henimod ham, strøg sin Forlovelsesring af Fingeren og lagde den paa 145 Bordet ved hans Side. Hun sagde ikke et Ord, men hendes Mine kunde ikke misforstaaes. Cancellisten saae paa hende med stive Blikke, og glemte aldeles sin Tale. Tanten, der langtfra havde ventet dette, blev consterneret; hun saae af Emilies bestemte Holdning at det var Alvor; men kunde dog ikke afholde sig fra at intervenere.

Hvad skal dette sige, Emilie? raabte hun.

Jeg skylder ikke min Tante nogen Forklaring, svarede Emilie koldt.

Ja uartig veed jeg vel at Du kan være; men min Pige, naar det er Din Kjæreste, der har Aarsag til at være misfornøiet, og han alligevel er saa god, ikke at slaae op med Dig, saa synes jeg, Du bærer Dig saa forrykt ad, at her er al Grund for Dine Nærmeste, til at forlange en Forklaring.

Emilie fandt sig ikke opfordret til at svare; hun saae hen til Cancellisten, som om hun ventede at han skulde tage Ordet. Han var ulykkelig, rettede gjentagne Gange paa sine Brillen og gjorde flere Forsøg paa at tale, men Stemmen svigtede ham. Endelig fik han dog Luft, og sagde:

Jeg kan ikke undlade at gjøre Dig opmærksom paa det Inconseqvente i din Opførsel; jeg kan umulig troe, at Du ret har opfattet Meningen af det af mig fremsatte Forslag til en fra mit Standpunkt betragtet ønskelig Forbedring. Det har aldrig været min Mening, at gjøre det til en Betingelse for Vedblivendet af vor Forbindelse; thi kjære Emilie, og det beder jeg Dig ikke at misforstaae, jeg veed at vurdere den som den er; jeg ønsker oprigtigt at den maa vedblive, og jeg vil fuldkommen overlade det til Dig, naar Du finder det betimeligt, at føre den sin høiere Udvikling imøde.

Hr. Jespersen, sagde Emilie, jeg forstaaer Dem ikke ganske; men jeg vilde nødigt at De skulde misforstaae mig. Og derfor vil jeg oprigtig tilstaae Dem, at det var en taabelig Feighed, der nys bragte mig til at lade, som om Deres Forlangende var Grund, til hvad jeg vilde gjøre. Jeg var enig med mig selv derom, inden jeg kom herind. Jeg ønsker at hæve vor Forlovelse, fordi jeg ikke elsker Dem, fordi jeg aldrig har elsket Dem, og aldrig vil kunne elske Dem, og fordi jeg føler, at jeg maatte hade Dem, dersom De vilde benytte den Magt, som vort Forhold muligt giver Dem Ret til.

Men jeg renoncerer derpaa, udbrød Cancellisten aldeles tilintetgjort, jeg vil være lykkelig ved det

Bestaaende.

146

Men jeg vil ikke længere være ulykkelig, og jeg har ikke havt en glad Time i al denne Tid Mine Glæder og Adspredelser bleve mig jo formente, og Deres havde jeg ikke Forstand paa. Jeg har maattet taale et Selskab, som De vidste var mig imod; mine Venner har man viist Døren, og endelig nægter De mig at høre til en Bekjendt, en Ven, der har kjendt mig fra Barn, naar han ligger farlig syg.

O men det skal blive anderledes, sagde Cancellisten, idet hans Stemme skjælvede af Angst; De behøver blot at sige det; Deres Villie skal blive min Lov, uagtet jeg føler at alle mine Principer ville rystes i deres Grundvold; men det er ligegyldigt. Jeg offerer Dem mine Principer, som jeg öftrer Dem min Villie; thi jeg elsker Dem. Ja, Emilie, uagtet De langtfra er det Ideal, som min Fantasie tidligere har fremstillet for mit Hjerte, saa elsker jeg Dem; jeg kan ikke hæve vor Forlovelse; - De maa ikke, jeg elsker Dem.

Emilie sad i en Krog af Sophaen, taus og med bortvendt Hoved; men med Haanden gjorde hun en afslaaende Bevægelse, saa hendes Kjæreste indsaae, at han havde ophørt at være det. Fru St. Clair var kommet ind, men hun holdt sig af Angst ved Døren; hendes Miner vare bekymrede, hun græd sagte og kastede af og til et bønligt Blik til Datteren. Justitsraaden havde lagt Avisen fra sig og saae forbauset snart til den Ene snart til den Anden, for om muligt, at faae en Forklaring. Men hans Frue reiste sig, gik hen til Emilie, og sagde hvidskende til hende:

See saa, lille Emilie, nu har jeg Dig, hvor jeg længe har villet det. Du skulde nødigt paa Eders sidste Bal have leet af Din Tante og skortiseret med Dine flandede Veninder over hendes Toilette, som dog er prægtigere, end Du maaskee nogensinde faaer det. Men hør nu hvad jeg vil sige Dig: nu gaaer Du paa Øieblikket hen til Din Kjæreste og beder ham om Forladelse, eller jeg fortæller, hvad jeg veed, og dit Renomé er forspildt.

Emilie værdigede hende ikke et Ord, men hendes Øiekast var altfor talende. Tanten reiste sig fra Sophaen og gik hen til sin forrige Plads.

Hr. Jespersen, sagde hun, De gjør virkelig altfor mange Ophævelser for min lille Nieces Skyld; det er smukt af Dem; det kan man ikke nægte; det er som Alt, hvad man hører om Dem; men hun fortjener det ikke. Jeg har længe følt det var min Pligt at advare Dem, men man skjuler jo gjerne sine Nærmestes Feil; dog nu jeg seer, De tager 147 Dem det saa nær, saa veed jeg ikke hvorfor jeg længere skal tie stille med hendes Underfundighed Og derfor vil jeg da blot sige Dem, at den Historie De veed nok, der circulerede om hendes Forstaaelse med Hr. Bearn, den er sand Ord til Andet. Imod ham har min smukke Niece neppe været saa knibsk, hvis man skal dømmе fra denne uanstændige Romance, som ligger paa hendes Claveer, og som er af ham, og som - jeg kan neppe begribe den Frækhed - som hun ikke har generet sig for at spille for os. Jeg vil ikke tale om denne visne Rose, som min Niece gemmer saa omhyggeligt i sin Sykurv; men saameget er da vist, at den ligner aldeles den, han kom anstigende med i Knaphullet.

Og inden Emilie kunde forhindre det, fremviste Tanten triumpherende den forræderske Rose.

Cancellisten blev perplex. Det var ham pludselig klart, at Felix's Fortælling maatte være sand; og alligevel befandt han sig ilde ved Tanken om at ophøre at være Emilies Forlovede. Fru St. Clair græd og saae endnu ulykkeligere ud end før; Justitsraaden endnu mere forlegen. Emilie reiste sig; hun var bleg som et Lig, men Øinene funkledе idet hun sagde:

Og om jeg nu fortalte, hvad jeg veed om Dig?

Du truer, spottede Tanten; o fortæl, min Pige, jeg beder Dig. Vi vide jo alle, at Du forstaaer at finde paa Eventyr, idetmindste i Compagni med Hr. Bearn, og ham har Du vel sagtens talt med, da Du nu var ude i Visit hos Herrer?

Han var der, hvor jeg kommer fra, sagde Emilie tilsyneladende rolig; men det var Capitain Jespersen der sagde mig, at den gamle Cecilie havde bekjendt Alting.

Den gamle Cecilie, stammede Tanten, imens Blodet veeg fra hendes Kinder, og hun famlede efter en Stol; - det er ikke sandt, skreg hun; der er ikke et sandt Ord i Alt hvad Capitain Jespersen fortæller.

Idet samme aabnedes Døren, og Capitainen traadte ind.

Justitsraaden, hvis Forvirring var steget med hvert Ord, der blev talt, og næsten fortvivlet grundede paa, hvad det var, den gamle Cecilie kunde have at bekjende, blev lettet om Hjertet, da han saae Capitainen; han gik hen imod ham, for som sædvanlig med mange Ord at bevidne ham sin Glæde over at træffes, og tillige at faae den fornødne Forklaring. Hans Frue havde pludselig gjenvunden sin Holdning; hun svarede med et Smiil paa Capitainens Hilsen og afbrød sin 148 Mand, netop som han kom frem med hvad der laae ham paa Hjertet, idet hun i en huusholderisk Tone sagde:

Lind, er Du ikke saa god at gaae efter en Vogn; den lille Emilies Næsviished har virket paa mine Nerver, saa jeg ikke tør gaae.

Justitsraaden var altfor vel dresseret til ikke at adlyde. Hans Frue lænede sig tilbage i Stolen og syntes med sit stereotype Smil at trodse den frembrydende Storm. Hendes Svigerinde lod aldeles ikke til at forstaae Scenen, men saae med bekymrede Blik afvexlende til enhver af de Tilstedeværende, for om muligt af deres Ansigter at læse hvad der vilde skee. Cancellisten stod med sin Ring i Haanden, rettede i et væk paa sine Brillen, og saae ud som det fortabte Faar i Evangeliet, imens Emilie rykkede sig tæt op i en Krog i Sophaen og syntes at oppebie Udbrudet som et Barn, der venter at en Kanon skal fyres af

Først da Justitsraaden havde lukket Døren, tog Capitainen til Orde:

Det var meget fornuftigt, Fru Lind, at De sendte Deres Mand bort; thi det Par Ord han fik sagt mig, underrettede mig tilstrækkeligt om, at De ikke har viist Skaansel, og at De altsaa ikke kan vente nogen af mig.

Jeg vidste, svarede Fru Lind med største Rolighed, hvad jeg maatte vente mig af Capitain Jespersen; jeg har netop i dette Øieblik beviist Deres Søn en Tjeneste, som han maa være mig evig taknemmelig for, og jeg veed fra gammel Tid, at det Venskab man nærer for Dem, kun fører Fortræd og Ulykke med sig som Løn.

Ja Frue, tog Capitainen Ordet, det er meget muligt, at De troer Dem forurettiget af mig; men jeg vil blot sige Dem, at den Ulykke De omtaler, kunde De have undgaaet ved et eneste oprigtigt Ord; at De ikke udtalte det, derfor er jeg Himlen evig taknemlig. De maa vide, at jeg var tilstæde hiin Aften, De umulig kan have glemmt, da Deres salig Fader troede at træffe mig, men fandt Copist Fischer. Ja alt dette er mørk Tale for vore Tilhørere; men Frue, jeg haaber De forstaaer mig, og De ønsker vel neppe, jeg skal udtale mig tydeligere.

Jeg har aldrig ventet mig nogen Ædelmodighed af Capitain Jespersen, svarede Fruen trodsende, gjør som Dem behager.

Og hvorfor skulde jeg være ædelmodig? spurgte Capitainen hidsig; De har ikke været det imod Emilie, som vist aldrig har fornærmet Dem, og mig har De fornærmet, saa dybt som noget Fruentimmer kan fornærme en Mand af Ære. Jeg taler ikke længere om hiin Aften, Deres Hensigt mislykkedes; men De har villet at jeg nu skulde finde 149 min Datter i Nød og Elendighed, given til Pris for Skjændsel og Prostitution. Ja De har villet det, vedblev han uden at lægge Mærke til de Andres Forbauselse; thi ellers havde De ikke sendt mig mit Brev sønderrevet tilbage, det Brev, hvori jeg bad Dem overlade mig Barnet; ellers havde De ikke overgivet det til en Kvinde, der kom lige ud fra Tugthuset

Fruen sad bleg som et Lig, hendes Læber bevægede sig convulsivisk.

Man har bedraget Dem, sagde hun endelig; Barnet døde strax, jeg veed det.

Veed De, tordnede Capitainen, at De nu anklager Dem selv for en skrækkelig Forbrydelse? Jeg troede at Cecilie løi, da hun fortalte mig det; jeg seer med Rædsel, at Tugthuusfangen havde mere Barmhjertighed end De.

Fruen foer rasende op.

Jeg fordrer, De beviser disse skjændige Beskyldninger.

Saa kald paa Deres Mand, og jeg skal bevise hvad jeg siger; kald paa ham og jeg skal fremstille baade Copisten og Cecilie; thi begge ere i min Magt. Og vær forsikkret om, at var Deres Villie blevet udført som De ønskede det, al Deres Fornemhed og ærbare Fagter skulde lidet have hjulpet Dem, men for Retten skulde jeg have trukket Dem, og fordret Regnskab for mit Barn. Men Himlen har beskyærmet hende, trods al den Elendighed, hvori hun har været nedstyrtet; jeg har fundet hende reen og ubesmittet af de Laster, der klæbe ved Moderen, hvis Navn hun aldrig skal erfare.

See saa, min Frue, nu ere vi færdige; thi jeg haaber, at De ikke tiere vil udspye Deres Gift i min Nærhed - Christen, beed Din forrige Kjæreste om Forladelse og følg Fruen til Vognen; hun har jo beviist Dig en Tjeneste, siger hun. - Hør Du er imellem os sagt det største Bagbæst, jeg endnu har truffet paa.

Cancellisten havde under sin Faders Tordentale staaet med opspilet Mund, og givet alle Tegn til den høieste Forvirring tilkjende; hvorledes skulde han kunne forene denne plumpe Tiltale og Fruens matte Forsvar med sin hidtil uindskrænkede Beundring af hendes Dyd og qvindelige Egenskaber. Det løb ham rundt i Hovedet og han var ikke istand til at samle sine Tanker i logisk Orden; han stod og dreiede paa sin Forlovelsesring og fortrød fuldkommen den Frygt, der ved Fruens første Udfald imod Emilie havde bevæget ham til at trække 150 den af Fingeren. Men hans Forbauselse naaede sit Culminationspunkt, da Capitainen talte om hans forrige Kjæreste. Hvor ringe Mening han ellers havde til sin ulærde Faders Livs Anskuelse, saa slog det ham dog; han kunde ikke nægte at Udtrykket var klart og træffende og desværre for ham det ene

rigtige. Faderens Slutning derimod syntes han nok der kunde siges en heel Deel om; men her var ikke Tid dertil. Han rettede blot paa sine Brillen, og kastede Hovedet stolt tilbage for at give tilkjende, at han ingenlunde delte sin Faders Anskuelse om de forskjellige Størrelser paa Bagbæster; og i denne Stilling, mere passende for en Triumfator end for en forlovet Cavalleer, der lige skal høre op med at være det, gik han henimod Emilie, bukkede ceremonielt for hende, idet han lagde sin Ring paa Bordet, og tog den, som hun tidligere havde kastet der. Han gjorde derefter en Compliment for Fru St. Clair, der saae ud som den bare Forskrækkelse, og bød med Anstand Armen til Justitsraadinden, der imedens havde taget sin Kaabe og Hat, og som nu, uden at see til høiere eller venstre, lod sig ledsage af sin Cavalleer.

Capitainen gik til Vinduet og saae efter den bortrullende Vogn. En Taarestrøm lettede Emilies Hjerte; hendes Moder standsede af Forbauselse sine, der ogsaa havde flydt rigeligen, og sagde:

Men Herregud, Pige, hvad græder Du nu for? Fortryder Du allerede hvad Du har gjort? ja ja, jeg sagde det nok

Fortryde? kjære Moder, nei aldrig. O, jeg veed ikke selv hvorfor jeg græder, det er maaskee alle de Taarer, der nu faae Luft, som jeg vilde have grædt i den sidste Maaned, hvis jeg ikke skammede mig for at lade ham see mig græde; eller det er maaskee af Glæde. O jeg er saa let, saa glad, saa sjæleglad.

Og hun fløi Moderen om Halsen og kyssede hende, imens hun lo og græd paa engang.

Hvor vi skal have det rart nu, vi ere ene; nu behøver jeg ikke længere at frygte, hvergang det tager i Klokkestrengen. O jeg vil ikke tænke længere derpaa; det er allerede for mig, som om det var mange Aar siden. Vi kan igjen gaae ud at spadserere, og jeg kan give Armen til min egen søde Mutter; og vi kan dandse, naar her kommer Nogen, og vi behøve ikke at vise Folk Døren, fordi de ikke behage min Tante; tvertimod vi invitere dem; ikke sandt Moder, Hr. Flint -

Og Hr. Bearn, tilføiede Moderen halvt smilende, halvt advarende; 151 men Emilie, det siger jeg Dig, ingen Forlovelse før han har faaet Examen; bryder han sig noget om Dig, kan han vel sagtens faae den.

Men han maa komme her? ikke sandt, søde Moder! Tak. O hvor jeg er lykkelig; var jeg en Dreng, raabte jeg bestemt Hurra; jeg troer jeg gjør det alligevel.

Hurra! raabte Capitainen fra Vinduesforydningen, imens Fruen og Emilie næsten forskrækkede vendte sig om; de havde ganske glemt, at han endnu var tilstede. - Hurra! det er rigtignok tungt at det tillige er et Pereat for min Søn; men han fortjener det ikke bedre, den Klodrian. Naa trediegang Hurra! - Og nu Farvel min kjære Frue. Ja var jeg blot en Snes Aar yngre, saa skulde Tingene faae en anden Gænge; men saadan som de nu staae, veed jeg ikke bedre end at gjøre mit til, at Felix Bearn snart faaer Examen; thi en flink Fyr er han dog trods alle hans Galskaber. God Nat.

Han gik henimod Døren.

Emilie, Du onskabsfulde Tøs, vil Du virkelig lade Din forrige Svigerfader sjadske saa nøgtern hjem?

VI

Car le dieu d'Hymen est un maitre,
Dont on se plaint depuis long-temps;
C'est un perfide, c'est un traître,
C'est un monstre, - qu'a dix-huit-ans
On n'est pas faché de connaitre.

C.A. Demoustier.

Saaledes endte da denne sandfærdige Historie; thi efterstaaende Limer kunne meget godt springes over, da de indet Andet indeholde, end hvad enhver dannet Læser, der nogensinde har stavet sig igjennem en Roman, med Lethed selv vil kunne slutte sig til; at nemlig, Capitainen en Maanedes Tid efter holdt sin Datters Bryllup. Det var naturligt at hverken Felix Bearn eller Emilie St. Clair kunne mangle derved; ikke at tale om hendes Moder, som tilligemed endeel af de Damer, vi allerede kjende fra tidligere Selskaber, og endnu enheel Deel Andre, vi slet ikke kjende, vare inviterede; thi Capitainen var af den gamle Skole, og havde

forbandet sig høit og dyrt paa, at han vilde more sig til sin Datters Bryllup.

Hans Søn havde benyttet den forløbne Tid til at anstille Reflexioner, og efter mangfoldige forgjæves Forsøg paa at bringe sin Livs Anskuelse i Harmoni med de sidste Dages Begivenheder, besluttede han at forlade sit tidligere moralske Standpunkt, og foreløbig indtage et Tvivlens, hvilket han vidtløftigt udviklede for Vilhelm, da han et Par Dage før Brylluppet gjorde ham en Visit, og hilste ham som sin Svoger. Han forklarede ved samme Leilighed, hvorledes han endnu var uvis, om han vilde gaae over til at blive Ironiker eller Soldemester. Ironien, tilstod han, fristede ham mægtigt, da den vilde give hans Stilling i Selskabslivet et hidtil savnet pikant Relief; men Soldet, kunde han ikke nægte, havde ogsaa sit Tiltrækkende, og saameget mere, som det lettere kunde bringes i Harmoni med hans dybe Gemyt. Felix raadede ham ubetinget til det Sidste, og proponerede ham, strax at gjøre en lille Tour ud paa Livets Keglebane. Vilhelm derimod var af den Mening, at han gjorde rettest i at forene disse to Standpunkter til eet, som han saaledes efter Behag kunde kalde: det ironiske Solds, eller 153 det forsoldede Ironies Standpunkt; og Cancellisten gik saameget hellere ind paa denne Anskuelse, som han indsaae en Mulighed i at gjøre det, uden ganske at forlade sin Moralitet; men derimod tage denne med, og saaledes at kunne give den moralsk forsoldede Ironiker. Dette Amendement vandt et almindeligt Bifald, og meget tilfreds skiltes Cancellisten fra sine Venner; ja han yttrede endogsaa til Felix, at han fandt sin tilkommende Svogers Raisonnement at være af en ualmindelig Sundhed

Og paa Bryllupsdagen syntes det ogsaa, som om han var ganske gaaet ind paa hans Forslag; thi i den Sang, hvormed han overraskede Selskabet, skjæmte han paa en fiin ironisk Maade med Storcken, der skulde komme ad Aare, og opfordrede Publicum til at drikke derpaa; lutter nye Ideer, som man aldrig havde læst før, uden maaskee netop i adskillige tusinde Bryllupsviser. Capitainen fandt imidlertid Visen capital, og bandede ganske smaat paa, at hans Søn endnu kunde blive til Noget, da han syntes at have faaet Smag paa Mosten; hvortil Cancellisten udfordrende udbad sig den Ære, at drikke et Glas med ham, og tømte et stort Glas Portviin til Selskabets Beundring, til Felixs Forbauselse; men til sin Faders fuldkomne Tilfredshed

Inden Bordet var der imidlertid indtruffet det mærkelige Tilfælde, at som Capitainen spadserede op og ned ad Gulvet med sin Svigersøn under Armen, var Felix kommen farende hen imod dem, og med glædestraalende Øine spurgte:

Capitain, De har vel Champagnen iaften?

Det skulde mangle til et Bryllup?

Det er ikke det jeg mener; men idag for en Maaned siden parerede vi, De kan nok huske; - det er Dem, der har tabt.

Satan! udbrød Capitainen.

Stille, sagde Felix; det er den dybeste Hemmelighed Fru St. Clair vil absolut at hendes Svigersøn skal være Candidat; men jeg læser frygteligt.

Men saa fortæl dog - sagde Vilhelm.

Ja hvad skal jeg fortælle? - det kom af Prækenen, den var saa rørende, sagde Emilie; - jeg havde ikke havt Tid til at høre efter, - det er ikke hver Dag, jeg faaer hende at see, og hun var saa smuk iaften. Men hun sagde for lidt siden derinde, vi vare tilfældigviis ene, at den var saa - o jeg veed Fanden ikke hvad den var; jeg veed kun at hun 154 sagde, at hun - o jeg er det lykkeligste Menneske paa Jorden; - men det er den dybeste Hemmelighed

Men Luften maa ikke have været skikket til at Hemmeligheden kunde holde sig; thi inden Vilhelm fik opsøgt sin unge Kone - ikke for at fortælle hende det - havde allerede Emilie betroet sig til hende; og Gud maa egentlig vide hvorledes det var gaaet til, men Frøken Fresneuil havde ogsaa faaet Noget at vide, og hun kunde ikke dye sig, før hun fik det fortalt.

Jeg kan umuligt tro det, sagde den lille muntre Frøken; thi Emilie er saa lystig iaften, og Forlovelser pleie at virke paa hende som Middagsselskab i Klubben paa min Onkel Etatsraaden; han er altid saa gnaven naar han kommer hjem. - Er det sandt, Emilie?

Men Emilie svarede ikke; hun lo og rendte hen til sin Moder, der noget altereret lod til at høre paa Capitainen, og truede ad sin Datter, der med bønlig Miner kjælede for hende.

Felix, der netop var naaet hen til Klyngen, som Emilie forlod den, vilde atter fjerne sig; men det fik han naturligviis ikke Lov til. Den lille Frøken standsede ham, idet hun sagde:

O, Hr. Bearn, kunde De ikke give mig et godt Raad; jeg var saa uheldig igaar at tabe min Portefeuille, da jeg gik ned fra Holms.

Og der har Ingen været idag og bragt Dem den? spurgte Felix med uforstyrret Rolighed

Nei.

Saa har De ikke tabt den rigtigt, Frøken. De kommer til at gjøre det om igjen.

Damerne loe; den lille Frøken bed sig i Læberne; Felix vilde bort, men nu var det Gine Fresneuil, der holdt paa ham.

Det er sandt, Hr. Bearn, sagde hun, jeg skulde sige Dem fra Lotte Petersen, at hun gjerne vil staae Skildvagt for Dem ved Leilighed

Da forsømmer hun Leiligheden, svarede Felix, idet han, inden Frøkenen tænkte paa at værge sig, greb hende om Livet og kyssede hende, til de forsamlede Damers store Fornøielse.

Naa, det skal vi fortælle Emilie, raabte de, imens Frøken Gine bevidnede ham sin levende Afsky, ved at tørre sig om Munden saa hun nær havde revet Læberne tilblods, og senere forklarede sine Veninder, hvor rædsomt det havde været, og hvor ubegribeligt det forekom hende, at en Pige som Emilie kunde beqvemme sig dertil.

Men det allermærkeligste hændtes dog først, da Felix slap fri for 155 Damerne, der nu ikke havde Mod til længere at holde paa ham. Da forlod Cancellisten sin Søster og Svoger, med hvem han passiarede, og gik henimod ham, trykkede hans Haand og mumlede en heel Deel ubekjendte Ord Men tilsidst blev han mere forstaaelig, og forklarede da, hvorledes hans Stilling i nærværende Selskab var noget tvungen paa Grund af hans tidligere Forhold til Frøken St. Clair, men især, da det forekom ham, at hun øiensynligt undgik ham. Han bad desaaersag Felix, at lægge et godt Ord ind for sig; og lidt efter kunde man see Emilie i en lystig Conversation med sin forrige Kjæreste, imens hendes nuværende stod og talte godt for Moderen, saalænge til hun tillod ham at være det.

Men da Brudeparrets Skaal var drukket, ved hvilken Leilighed Capitainen fandt det hensigtsmæssigt, til Damernes store Forlegenhed, men til sin egen og sine Venners særdeles Tilfredshed, at citere noget af Bryllupstalen og navnlig 1 Mose B. 1. 27-28, - hør, hør fra Felix og Cancellisten - da reiste sig atter den djærve Capitain, og sagde:

Mine Damer og Herrer. Naar jeg igjen beder Dem at fylde Deres Glas, og jeg siger Dem, at det er en Skaal for et Par Forlovede, jeg her vil tage mig den Frihed at udbringe, saa tør jeg bande min Saligheds Eed paa, at der ikke er en Eneste af Dem Alle, der er uvidende om, hvem det er, der er gaaet hen at forlove sig. Og naar jeg nævner Dem Emilie St. Clair som en af de Skyldige, saa er jeg vis paa, at her er Ingen af de tilstedeværende Herrer, Brudgommen neppe undtagen, der jo med mig føler Symptomer paa Skinsyge, - hør, hør - der jo med mig er fortryllet af den Smaas malicieuse Øine og forræderske Smil, - bravo, bravo, - der jo med mig er misundelig paa den forviltrede Dreng, Felix Bearn, der iøvrigt er min gode Ven, - her blev Taleren afbrudt af Felix og Cancellisten, der drak Dus, under Selskabets levende Applaus. - Lad os da drikke paa deres Vel; thi vore Indvendinger ville kun lidet hjælpe; de ville have hinanden med Djævels Vold og Magt, - stærkt Bifald - og Emilies værdige Moder, denne fortræffelige Kone, hvis Hjertensgodhed vi Alle saa ofte have erkjendt, - stærkt Bifald - som jeg er stolt af at turde kalde min Veninde, - stormende Applaus - hun har givet sit Samtykke til, at de, naar Felix om to Aar vender tilbage fra Udlandet, at de da maae faae hinanden. - Lad dem da have hinanden. Hurra!

Efter Bordet dandsede man, og Ingen ivrigere end Cancellisten. Det bemærkedes, at han inclinerede bestandigt for Frøken Petersen.

156

Candidat Poulsen var ikke tilstede, og det paa Grund af at Frøken Lotte, overbeviist om Umuligheden af at faae hans Formiddagstimer i Skolerne ombyttede, havde seet sig i den ubehagelige Nødvendighed, at maatte slaae op med ham.

Brudeparret var forsvundet; de Forlovede paa en Maade ogsaa, idet de havde benyttet dem af deres Privilegium, og vare tyede hen i en Vinduesforbybning.

To Aar, hvidskede Emilie; o, Aarene ere saa lange.

Og dog ville de ikke være saa lange, svarede Felix, som den ene Maaned var det, da jeg var forviist fra Din Moders Huus. Men hør, siig mig, sødste Emilie, er det virkelig sandt, hvad Cancellisten før fortalte mig, at han i al den Tid ikke - men her sank hans Stemme til den sagteste Hvidsken.

Der var mørkt ved Vinduet; man kunde ikke see om Emilie rødmede; men man kunde høre hende lee, og - rimeligviis bekræftede hun paa en overbevisende Maade, hvad Felix havde spurgt hende om; thi han udbrød lidt efter:

O, jeg er det lykkeligste Menneske paa Jorden!

157

Efterskrift og noter

158

159

Efterskrift

I. Romantismen og Chievitz

Det samfund vi lever i blev i sine grundstrukturer dannet i tiden 1830-48, mellem Julirevolutionen og Februarrevolutionen i Frankrig. Enevælden afløstes af de første demokratiske styreformere. Liberalismen blev den førende ideologi. Industrien fik sit gennembrud og rejste dermed arbejderspørgsmålet. *Det kommunistiske Manifest* udkom 1848. Pressecensuren blev ophævet.

I sammenhæng med disse afgørende skred i samfundet skete der store omsving på litteraturens område. De sociale og politiske emner trængte sig på, skønt energisk afvist af den ældre forfattergeneration, der som Poul Martin Møller i digtet *Kunstneren mellem Oprørerne* (1838) mente, at litteraturen skulle holde sig fri af et samfundsmæssigt engagement. Det viste sig at være en umulig opgave at holde politik og samfundsdebat uden for litteraturen. Tidens feterede forfatter, Lord Byron, havde allerede i 1820'erne med sine frihedsdigte og sit engagement i Grækenlands frihedskamp mod Tyrkiet slået tonen an, og snart var den romantiske digtning, der primært henviste digterne til naturbeskrivelser, kristendommen eller historiske emner, fortrængt.

Det første skridt i denne retning blev herhjemme foretaget i 1830'erne af digtere fra H.C. Andersens generation. Andersen selv undlader som bekendt ikke her og der at bringe samfundskritik på bane. Fr. Paludan-Müller indleder 1831 sit forfatterskab med digtet *Raab til Polen* til støtte for den polske frihedskamp - et digt, der blev heftigt kritiseret over for de danske myndigheder af den russiske delegation i København. Han fortsætter med i *Dandserinden* (1833) og senere *Adam Homo* (1842-49) at udlevere de forløjede borgerskabsidealiser og kritisere den hele samfundsindretning - influeret af den jævnaldrende Carl Bagge, der i romanen *Min Broders Levnet* (1835) som den første herhjemme skildrede den krasse virkelighed bag sædelighedens polerede overflade.

Den overvejende del af 1830'ernes og 1840'ernes litteratur blev med en langsomt voksende grad af realisme - »samfundsenfangeret« 160 eller »etisk« (Søren Kierkegaard, M.A. Goldschmidt, Fr. Paludan-Müller). Samfundslivet blev analyseret og kritiseret, men som regel for derigennem at henvise til en renere, højere samfundsmoral. Idealismen vedblev at være den førende livsanskuelse. Realismen havde stukket sit hoved frem, men der var langt til den naturalistiske livsanskuelse.

Det i denne sammenhæng afgørende nye ved Poul Chievitz' forfatterskab var, at han *ikke* henviste til en højere, idealiseret virkelighed, men - skeptisk og desillusioneret som han var - »nøjedes« med at beskrive verden som den er: *Saaledes forholder det sig*, titlen på hans første fortælling (1845).

Når man vender bogens sidste blad, er man ikke blevet præsenteret for idealer om det godes sejr, om en højere virkelighed, om retfærdighedens sejr, om et liv efter døden. Læseren er blot blevet præsenteret for en nøgtern beskrivelse af samfundet, ribbet for udsmykning.

Tidens idealistiske og den spirende naturalistiske samfundskritik er i skikkelse af henholdsvis

Kierkegaard og Chievitz blevet beskrevet af M.A. Goldschmidt i hans mindeartikel om Chievitz, trykt i hans ugeskrift *Nord og Syd* 1856:

I Samfundet er der en uhyre Trang til Friskhed, til Noget, som ikke er betvunget af Selskabslivet, af Formaliteter, Smaaligheder og Snak, og som gjør Opposition mod Samfundet. Indfinder denne Opposition sig med Idealitetens og Lærdommens forenede Vælde, som fra Søren Kierkegaard, saa følger man den forbauset en Tidlang, vil gjerne gribe og holde fast paa den, men kan ikke ganske; kommer den fra Spasens, fra det Friskfyragtiges, fra Letfærdighedens Standpunkt saa følger man ogsaa med en Stund, nysgjerrig efter det Mandhaftige, der synes at kunne staae paa sine egne Ben udenfor Loven, og gribende efter Friskheden, hvis Pust man troer at fornemme. Det blev Tilfældet med Chievitz. Man saa med ikke ringe Interesse de kjøbenhavnske Forlovelser og de hverdagslige Kjærlighedsforhold blive behandlede i novellistiske eller dramatiske Værker, hvori der var noget Muntert, Spottende og tillige Kammeratligt, forenet med fransk Vellyst, Mangel paa Kraft til at gennemføre den, en vis Raahed i Dialogen og et Anlæg til noget Bedre (IV, 217-26; her s. 219).

161

I en sammenligning med skuespildigteren Jens Christian Hostrup hedder det i samme artikel: Hostrup stod indenfor Lovens Enemærker; ikke blot af Studium, men af Hang og Villie var han religiøs, ja vendte sig alt mere fra Theatret til Præstegaarden, hvor han nu er. Chievitz tilhørte derimod - uden at philosophere og uden at have tydelig Oversigt - den Efterslæt af nyere Rationalisme og Fornægtelse, som findes her hjemme. I Udlandet har den herhidhørende Philosophi idetmindste frembragt en betydningsfuld Kritik, præget Demokratismen og tildels Socialismen (s. 221).

Interessant er det i det følgende at se Goldschmidt, selv en forfatter på idealitetens grund, hævde, at også Chievitz - bag forfatterskabets udsagn om det modsatte - personligt stræbte mod de højere ideer: Nogle ønske at troe, at der dog i Grunden ingen Idealitet er, at al Tale derom er Drømmeri eller Sygelighed, at kun de ere sunde, der »tage Livet, som det er«, og ikke gjøre sig Griller. Andre ønsker Bevis for Idealiteten; uden den synes Livet dem meningsløst og Verden uden Salt, og de glædes ved hvert Vidnesbyrd, et Menneske i Gjerning eller i gribende, sjælfulde Ord aflægger for sin Tro paa den. Poeten hører til disse; selv om han tjener hin anden Klasse, midt i Forsikringen, han aflægger til disse, manes han og har ikke Ro. Og fordi Chievitz's Sjæl oprindelig var en Digtersjæl, blev han kaldet og manet (s. 223).

Som Goldschmidt søgte den ukendte forfatter af *Dagbladets* nekrolog over Chievitz, 29.-30.12.1854 - ud fra formlen 'en samfundsrevser er pr. definition idealist' - at bevise, at Chievitz' afsløringer af tidens falske idealisme i sig selv betegner en højere form for idealisme:

I Skuespillet *Det kjedelige Drama* omtaler Chievitz i Forbigaaende, at man har bebreidet ham, at der ingen »ethisk Idee« gaaer igennem hans Virksomhed. Dette forholder sig paa ingen Maade saaledes, medmindre man vil holde sig til det reent Overfladiske og sige, at der ingen ethisk Idee kan være tilstede i en Forfatters Værker, fordi Grisetter og Flotte Fyre ere yndede Figurer hos ham. 162 Tvertimod, der gaaer en Idee igennem dem, og det en høist ethisk Idee, Kampen mod det falske Skin, der ikke blot hos os, men overalt i den civiliserede Verden i højere eller ringere Grad dækker, fordunkler og forkvakler mangfoldige Samfundsforhold.

Det, som Goldschmidt og *Dagbladets* skribent vil forklare, er, at Chievitz' realistiske beskrivelse ikke viser hen til en nihilistisk livsanskuelse. Allerede Poul Martin Møller havde i 1836 advaret mod en ny »Fortvivlelsens og Nihilismens Poesie« og som modvægt hertil fremhævet den harmoniske forsoning af realisme og idealisme i Fru Gyllembourgs »Hverdagshistorier«.

Omend Chievitz spotter thévandspoesien og hverdagshistoriernes decorum, er han naturligvis ingen nihilist. At placere ham - som Goldschmidt gerne vil det - som idealist er imidlertid ligeledes fejlagtigt. Med begrebet realist nærmer man sig sandheden. Men det, der litteraturhistorisk gør Chievitz særlig interessant, er de klare *naturalistiske* toner han anslår, toner, som vi først genfinder hos 1850'ernes danske kvindeforfattere som Louise Bjørnsen (1824-99) og især Pauline Worm (1825-83).

Det er på baggrund af samtidens romantisk-idealistiske kunstsyn, Chievitz' arbejder skal vurderes. Romaner om samfundet var skrevet før, f.eks. af Fru Gyllembourg og Henrik Hertz, men ingen havde tidligere på dansk skrevet en roman, der begrundede begivenhederne i materielle forhold. Som han lader en af sine personer sige i *Saaledes forholder det sig*: »troer Du maaskee at de fine Damer ere af en anden Deig end Grisetterne? Det er kun Omstændighederne [d.v.s. samfundsforholdene], der danne Graderne af Dyden« (s. 56).

II. Poul Chievitz

Hvem var da denne særprægede forfatter, der afstak så åbenbart fra tidens normer? En af ungdomsvennerne, Goldschmidt, har i novellen *Drømmene* givet dette portræt af ham: »Tykke, kastaniebrune Haar faldt i Lokker om det ovale Ansigt, der ziredes af en fin, blond Knebelsbart; Panden var usædvanlig høi og klar, Læberne fine og havde i Øieblikket en eiendommelig smertelig Bøining, der gav hele Ansigtet 163 et forunderligt indtagende, melancholsk Præg« (*Fortællinger*, 1846, s. 271).

Han var født på Christianshavn den 19. juni 1817. Familien var af polsk afstamning. Farfaderen, død 1802, var kongelig svensk kammersanger. Faderen (1777-1843), der voksede op på Fyn, blev kaptajn, skoleinspektør og toldbetjent. Moderen, født Witta Hedeveg Møller, overlevede Poul Chievitz i 6 år.

Chievitz' baggrund og opvækst er ikke typisk for senromantikkenes forfattergeneration. I en tid, hvor akademikermiljøet var afgørende for rekruttering af og socialt samvær blandt kunstnere og intellektuelle, stak Chievitz direkte af Han blev ikke student, men »kun« realist fra Efterslægtsselskabets Realskole. Efter sin eksamen blev han ansat på forskellige arbejdspladser som kontorist. En tid arbejdede han på Berlingske Tidendes avertissementskontor. I trekvart år var han ansat på et kontor i Kalundborg. Provinsen huede ham ikke. Ved krigsudbruddet 1848 blev han skriver ved intendanturen for derpå at følge med general Olaf Rye i felten som regnskabsfører. Han oplevede på nært hold Fredericia-slaget og prægedes stærkt heraf. Efterfølgende blev han ansat i Krigsministeriet. Kun 37 år gammel, i 1854, døde han aflungesvindst.

Første gang, vi træffer ham, er i en kreds af ligesindede »løsgængere«, der færdedes i Den akademiske Læseforening, en af Carl Ploug stiftet radikal udbrydergruppe fra Studenterforeningen i København, også kaldet »Academicum«. Det var ikke længere blot den æstetiserende og filosoferende livsførelse, der var »in«. Med samfundets politisering efter den franske Julirevolution i 1830 og efter Stænderforsamlingernes indførelse herhjemme i 1834 var det politiske kommet til at spille en stadig større rolle i offentligheden. Unge oppositionelle fandt sammen i modstand mod de herskende retninger. Man kaldte dem »løsgængerne«, hvortil hørte Goldschmidt, P.L. Møller, Carl Brosbøll (»Carit Etlar«), Kristian Arentzen, Vilh. Kaalund, Frederik Dreier, H.E. Schack og mange andre, nu glemte »litterater«.

Det var i en sådan kreds, stiftelsen af 1840'ernes førende politiske organ, *Corsaren*, skete. Chievitz var den første, der luftede ideen om, at »man burde skrive et rigtig godt, livligt Blad, der opponerede paa en ganske anden Maade end den øvrige, kjedelige Oppositionspresse« (*Livs Erindringer og Resultater*, I, 2. udg. 1965, s. 139-40). *Corsaren* blev 164 grundlagt og redigeret af et anonymt kollektiv af fire redaktører, heriblandt Chievitz og Goldschmidt. Af disse fire trådte Goldschmidt hurtigt frem som ledende redaktør, dels fordi det var ham, der leverede bladets startkapital, dels fordi han havde færrest hensyn at tage til private forhold, og endelig naturligvis, fordi han var den mest produktive af dem alle.

I virkeligheden kom Chievitz kun til at levere en enkelt artikel til *Corsaren*. Det er til gengæld måske den mest kendte af alle bladets artikler. Den indledte *Corsarens* første nummer (8.10.1840) og lyder i al sin korthed saaledes:

Samtale imellem en Skolelærer og en af hans Elever.

Sk.

Nu videre. Hvad vil det sige, at Gud er almægtig?

Dr.

Han kan gjøre Alt, hvad han vil..... Men saa er jo Kongen ogsaa almægtig.

Sk.

Aa, Snak!

Dr.

Jo, han kan jo ogsaa gjøre Alt, hvad han vil.

Sk.

Snak! Hvad forstaaes ved, at Gud er almægtig? Hvad staaer derom i Lærebogen?

Dr.

(ramser op).

Han kan gjøre Alt, hvad han vil, uden Møie; men han gjør ikkun det, som er viist og godt, fordi han ikke vil Andet end det alene.

Sk.

Ja, seer Du det?

Med artiklens fine dobbeltbundede ironi lagde Chievitz - som Goldschmidt selv skriver det - tonen for hele Corsar-stilen.

Da det tredje nummer af *Corsaren*, december 1840, blev beslaglagt af den københavnske censur, fik det konsekvenser for redaktionen. I sine erindringer skriver Goldschmidt:

Chievitz trak sig aldeles tilbage, og det var ganske i sin Orden; thi han boede hos sin Moder, og den stille, aldrende Kone vilde have taget sig det meget nær, hvis hun havde erfaret, at Sønnen stod i Forbindelse med et Blad, der blev lagt under Beslag, og endnu større Sorg, ja en sand Ulykke vilde det være blevet, om hans Principal, Grosserereren, havde faaet det at vide og - hvad Chievitz i saa Tilfælde ansaa for aldeles vist - givet ham Afsked Paa hvilket 165 andet Kontor skulde en Corsar-Redaktør have faaet Plads? (I, 2. udg. 1965, s. 148).

Goldschmidts omtale af Chievitz fra tiden omkring grundlæggelsen af Corsaren er malende beskrevet i *Livs Erindringer og Resultater*:

Chievitz var et Par Aar ældre end jeg, omtrent 22 Aar, og Kommis paa et Handelskontor. Men jeg har sjelden truffet Nogen, der i den Grad som han saa ud som Student, d.v.s. ung, begavet, med Præg af Ideer og Forestillinger fra en ideal Verden og Drømme derom. Men heri var dog noget Skin; thi hans medfødte Fantasi og Sans var uden kraftig Næring og Ledelse; det Udbytte, han havde faaet i en Realskole, havde ikke gjort ham til Kjøbmand, og idet han var utilfredsstillt af sin Stilling og higede efter noget Aandigt eller efter at gjøre sig gjældende som aandfuld, bødede han paa det Manglende ved spredt Læsning mest i Fransk Litteratur. Men af det Spredte kunde han ofte i Samtale gjøre Brug, som om der var en Helhed og Enhed bagved, skjønndt uden Arrogance og i Regelen med Elskværdighed. (I, 2. udg. 1965, s. 139).

Chievitz var ikke nogen litterær outsider, men der er ingen tvivl om, at han følte sig udenfor. Hans sociale baggrund og manglende uddannelse gjorde, at han havde et på én gang underlegent og ironisk forhold til de herskende på det litterære parnas. Han færdedes i de »fine« kredse, men følte sig nok mest på hjemmebane blandt sine ligestillede. Det er atter engang Goldschmidt, der har skildret dette karaktertræk: En særskilt Verden, paa anden Maade æsthetisk, dannede Chievitz og hans Venner. Jeg kaldte dem »Klubben«, og de kaldte maaske sig selv saa, skjønndt de kun vare en fire, fem Stykker, sjelden flere, der sædvanligvis samledes hos en Navnefælle (ikke Slægtning) af mig. Efter hvad jeg længe efter har erfaret, bebrejdede man mig, at jeg ikke jevnt og gemytlig kunde føje mig ind i Tonen hos de Andre, men vilde rive dem ud med til Noget, der netop sysselsatte mig. Der staaer en Scene for mig, hvor dette viste sig med nogen Yderlighed fra begge Sider. En Sommerdag, da jeg kom derop, havde de den Nydelse, at hver af dem sad i en Krog, saa magelig 166 som mulig og rygende Cigar, og engang imellem sagde En en meningsløs Sætning, og en Anden svarede ligesaa meningsløst. -Men hvad er det? raabte jeg; det er jo som Flodheste i lunkent Vand! - Værten eller Stuens Besidder svarede: Kjender De ikke den Kunst at tale Sort? Den bruge vi, naar vi hvile ud. - Efter Aandsanstrengelse? spurgte jeg (de vare alle ved Handelen eller paa et Kontor). - For første Gang saa jeg Chievitz vred; han løftede sig lidt op og sagde høflig, men skarpt: Vi have ikke Allesammen Feber og skulle ikke Allesammen dø af Hjernebetændelse. (*Livs Erindringer og Resultater*, I, 2. udg. 1965, s. 211).

Utilpasset som Chievitz var, var det nærliggende at vælge en attitude: Løsgængereren ville gerne give skin af at være flanør, dagdriver - en attitude, han omhyggelig dyrkede, og som går igen i Vilh. Andersens beskrivelse: »ingen fungerede i dette Fag som han, han var Indehaver af Rekorden for det langsomste Tempo for Eftermiddags-Spasingen mellem Hesten og Hjørnet« [det »øverste« af Strøget] (*III da. Litt. hist.* III 666).

Men dette image er kun en del af sandheden. Ikke mindst når man ser fortegnelsen over hans dramatiske værker og oversættelser - og ved, at han samtidig hermed passede sine embeder - fremstår billedet af en til tider myreflottig person, disciplineret og seriøs, velorienteret og velbelæst i samtidens europæiske litteratur.

At han også har levet et muntert liv, viser hans litterære værker med al tydelighed. Ingen tvivl om at de bakkantiske og amourøse scener er selvoplevede. Han nåede aldrig at stifte familie, men med årene stræbte han efter en roligere livsførelse. Hans første kærlighedsforhold blev en dyb, måske traumatisk, skuffelse. Hun hed Annette Tronier og var født 1828 som datter af en københavnsk grosserer, senere oberstløjtnant. I den periode hun kendte Chievitz var hun omkring 16 år, han 27. Forholdet må have taget en noget brat ende, for Chievitz undlader ikke i sin første fortælling, *Saaledes forholder det sig*, at give hende en kommentar med på vejen. Letgennemskueligt for den københavnske lilleverden udleveres hun under navnet »Annette T-«, en udlevering, der vakte en del forargelse i samtiden. I fortællingen står hun som forfatter af efterskriften og derved som bogens egentlige udgiver: »Jeg indseer nu først, da det er for silde, hvormeget jeg udsætter mit gode Navn og Rygte; men betænk, jeg er en 167 ganske ung Pige, ikke sytten Aar endnu, og lige til i Formiddags gik jeg i den Formening, at der ikke var noget Ondt i, at jeg skrev om, hvorledes det forholder sig i Verden«. Tre år senere giftede Annette sig i øvrigt med premierløjtnant Wilhelm Kauffmann. Hun overlevede sin mand, der på et tidspunkt var landets krigsminister, med otte år og døde ved

århundredskiftet.

Chievitz' andet forhold, der blev en egentlig forlovelse, blev af en anderledes lykkelig art. Hun hed Amalie Price (1831-92) og var balletdanser. 1848 var hun ved August Bournonvilles hjælp blevet antaget som elev på Det kgl. Teater, hvor hun debuterede 1852. 1850 eller 1851 traf hun Chievitz. Deres harmoniske forhold varede til hans tidlige død 1854. Senere, 1862, giftede hun sig med læge Chr. August Hagen.

Da Chievitz døde, var han i færd med at få sig et navn som velrenommeret forfatter og - ikke mindst - habil teaterskribent og -oversætter. Skandalerne var gledet i baggrunden, men det er umuligt at vurdere, hvilken retning hans forfatterskab ville have taget, hvis ikke døden havde indhentet ham.

III. Forfatterskab

Chievitz' debutbog, fortællingen *Saaledes forholder det sig eller Nytaarsgave for Forlovede* (1845), vakte, ved sine frimodigheder og spotske angreb på tidens moral, stor opmærksomhed. Fortællingen foregives som anført at være nedskrevet af den 16-årige Annette T-, der »skrev den op, som min Fætter fortalte den, og han fortalte den ganske vist saaledes som den virkelig er tilgaaet, for lyve gjør han ikke. De maae da aldrig falde paa at troe, det skulde være en opdigtet Historie; - min Fætter kjender virkelig de her omtalte Personer ...« (efterskriften s. 151).

Temaet i fortællingen er materialismens sejr over de umiddelbare følelser og samtidig drifternes oprør mod moralen. Alfred elsker og genelskes af Fanny, en indtagende datter af det bedre borgerskab. De forloves. Hendes kærlighed er dog ikke mere helstøbt, end at hun må give sin skuffelse til kende, da det går op for hende, at Alfred ikke er den formuende person, hun og hendes familie havde forestillet sig. Smerteligt berørt over hendes skuffelse ophæver Alfred forlovelsen.

168

Hun forloves med en anden, men indtil brylluppet etablerer hun uden at rødme et fast elskerinde-forhold til den Alfred, hun stadig elsker!

Over for denne historie står beskrivelsen af forholdene mellem de tre letlevende »grisetter« Therese, Emilie og Cloris og deres venner Clotaldo og Smith. Forhold, som er fordømt af den borgerlige moral, der dog altså i virkeligheden ikke er bedre. »Hvad Dyden angaaer, da er den vel ogsaa af temmelig eens Bonitet«, fremhæver Clotaldo. »Grisetterne overgive sig maaskee lidt hurtigt, naar man bare sværger paa, at man elsker dem; de fine Damer ere coquette og heller ikke udsatte for de Fristelser, som Fattigdom og simpel Fødsel føre med sig« (s. 38).

På et senere sted i fortællingen lyder moralen, stadig i Clotaldos mund:

Vi ere engang blevne enige om at classificere de unge Piger i to Afdelinger: de fine Damer og Grisetterne. Hvor rigtig denne Classification er, fremgaaer tydelig, naar jeg kortelig fortæller, at Forskjellen imellem disse to Divisioner viser sig ved, at den første bestaaer af dem, der gjerne vil æde, men ikke arbejde, og de sidste af dem, der arbejde for at æde [...] Hvor er nu Forskjellen imellem Grisetters og den fine Dames Kjerlighed? Hvorfor kalde I den Førstes »Træk« og den Sidstes »hemmelig Forlovelse«? Hvorfor er en Pige prostitueret ved det Ene, men tager ikke Skade paa gode Navn og Rygte ved det Andet, uagtet en hemmelig Forlovelse, hvis den ikke inden meget kort Tid gaaer over til at blive offentlig, maa ende som »Træk« (s. 52-56).

I fortællingens slutning kædes denne samfundets dobbeltmoral direkte sammen med et revolutionært samfundsengagement:

Af en ulykkelig Elsker kan blive en fortrinlig Revolutionair. Kjæmpede han før med af Princip, faaer Principet nu en klippestærk Allieret i Hadet; Had imod de sociale Forhold, paa hvilke hans Kjerlighed strandede; Had imod de Rige og Mægtige:

Wir haben lang genug geliebt
Und wollen endlich hassen.

Hadet er Kjerlighedens Søskendebarn; de ligne ogsaa hinanden. I 169 Hadet er Styrke saavel som i Kjerligheden; i Hadet er Vellyst, i Hadet er Glemsel, saavel som i Kjerligheden. - Dog denne Aften er ikke viet til Hadet, altsaa heller ikke til Politikken. Jeg kommer derfor til at tage min Tilflugt til et af de gamle Alternativer, og da jeg ikke har isinde at skyde mig, vil jeg drikke mig en Ruus i Aften; - men imorgen vil jeg skrive en Afhandling over Communismen, efter Fourier og Laménais (s. 148-49).

Satiren i *Saaledes forholder det sig* over et samfund, der på overfladen taler skønhedens sprog, men i virkeligheden går efter de materielle værdier, genspejles i fortællingens parodier på tidens romandigtning, Dels de ældre tyske forfattere som A.H.J. Lafontaine (1758-1831) og H. Clauren, pseudonym for K.G.S. Heun (1771-1854), dels Fru Gyllembourgs Hverdagshistorier med heltinder, der ligner visnede liljer i måneskin.

Chievitz' egen helt, Clotaldo, sværmer mere for tidens vovede føljetonforfatter, franskmanden Paul de Kock, oversat til dansk i stribevis siden 1830'erne.

Skal man søge et litterært forbillede for Chievitz selv, melder først og fremmest Honoré de Balzac sig. Uden tilnærmelsesvis at være på hans niveau frembyder Chievitz en balzacsk blanding af social harme, romantik og krasse virkelighedsskildringer.

I det hele taget var Frankrig naturligvis - med dets politiske gæring og boblende kulturliv - Chievitz' yndlingsland, ligesom det var Goldschmidts og P.L. Møllers, og det lykkedes ham da også en enkelt gang, i 1850, at komme til Paris for at tage litteraturen og pigerne nærmere i øjesyn.

Med komedien *Venskab og Kjærlighed* (jf. s. 171) indledte Chievitz et større dramatisk forfatterskab. Stykket er en satire over påtrængende »venner« og filistrøse forlovelser. Alle keder sig gudsjammerligt og holder kun ensomheden ud ved at gnubbe sig op ad hinanden. Den kyniske historie bærer mindelser om Kierkegaards *Forførerens Dagbog* (*Enten-eller*, 1843).

Chievitz' næste værk var romanen *Fra Gaden*, der udkom ved juletid 1847 (titelblad: 1848). Vi genfinder i den mangt og meget fra *Saaledes forholder det sig*.

Den fortælle-mæssige ramme, den er bygget op over, er ganske raffineret. Den består af fem dele: 170 1. »Udgiverens Fortale« (s. 7-13), hvori Chievitz som udgiver beretter, at de efterfølgende afsnit er kommet ham i hænde på den måde, at han som tilskuere ved et brændende hus får overdraget et manuskript. Blandt de andre tilskuere befinder sig tre af den efterfølgende romans hovedpersoner: Vilhelm Flint og hans kæreste Augusta samt vennen Felix Bearn. De beretter for udgiveren (Chievitz), at manuskriptet delvis handler om dem og er skrevet af en af deres venner, Cancellist Jespersen. Vilh. Flint tager manuskriptet med, og der går et halvt år, før Chievitz får det tilbage, nu forsynet med en fortsættelse, skrevet af Vilh. Flint selv, og en tilladelse til at udgive det hele.

2. »Cancellistens Manuscript« (s. 14-57), hvori Cancellist Jespersen i jeg-form fortæller sin og de andre personers forhistorie, suppleret -på Kierkegaardsk vis - med jeg-fortællinger af de to øvrige hovedpersoner: Felix Bearn's fortælling (afsnit III, s. 25-29) og Vilh. Flints historie (afsnit IV, s. 30-36).

3. »Et Brev fra Emilie St. Clair, hvorom Udg. desværre ikke seer sig istand til at gjøre Rede for, hvorfra han har det« (s. 58-62). Brevet er skrevet af Emilie til en veninde og beretter om to af hendes bejlere, Jespersen og Felix Bearn, samt om den ildebrand, der er omtalt i Chievitz' fortale.

4. »Fortsættelse af Historien« (s. 63-116) er en tredjepersons beretning, der ifølge fortalen er skrevet af Vilh. Flint. Heri er indlagt Kaptajnens historie »Det er cirka tyve Aar siden« (s. 89-94).

5. »Slutning« (s. 117-156), ligeledes en tredjepersons beretning, der må antages at være skrevet af Vilh. Flint.

Fra Gaden er en af dansk litteraturs første kollektivromaner. Det kinesiske æskesystem med skiftende fortællere giver Chievitz gode muligheder for at lancere budskabet: udlevering af tidens snerperi, især dens dobbeltmoral. Den strengeste vogter af dyden, Fru Lind, er samtidig den, der mest groft har syndet herimod. Helt nøgne står ofrene for samfundets hykleri, det Dickenske par Cecilie og Copist Fischer.

Mens *Saaledes forholder det sig* opløses i disharmoni, har *Fra Gaden* en lykkelig slutning. Denne harmoni kan dog være ment ironisk, som en kedsommelig konvention, jf. indledningen til kap. VI, slutkapitlet: »Saaledes endte da denne sandfærdige Historie; thi efterstaaende Linier kunne meget godt springes over, da de intet Andet indeholde, end 171 hvad enhver dannet Læser, der nogensinde har stavet sig igjennem en Roman, med Lethed selv vil kunne slutte sig til...« Hvorpå følger en summarisk redegørelse for hvorledes »de rigtige« får hinanden. Bemærk at den »sandfærdige« historie således er afsluttet med udgangen af kapitel V!

Den harmoniserende slutning udelukker ikke, at romanen ganske nærgående tager visse af tidens temaer op til kærlig behandling. Således beskrives atter engang kommunismen og arbejderne, »alle dem, der erstatte Mangel paa Capital ved Arbeidskraft« (s. 42). Men især ironiseres der over tidens æstetiske debat, repræsenteret ved Cancellist Jespersen og Kandidat Poulsen. Det er således Cancellisten, der fremstiller den Poul Martin Møller'ske påstand om »at Moralen i ethvert Værk bør fremtræde bestemt med Sandhedens Begeistring som Digterens egen Mening« (s. 71) og som senere - ufrivilligt - parodierer det heibergske begreb »det interessante« (s. 143).

Efter *Fra Gaden* blev det kun til en - sidste - roman fra Chievitz' hånd: *Japhet, der søger sig en Kone*, først offentliggjort som føljeton i *Dagbladet* 1851, derefter i bogform 1852. De rent underholdende elementer dominerer nu over angrebet på tidens moralforestillinger om kærlighed og elskov og over udleveringen af, hvad pengenes magt betyder.

Også i teaterstykker, Chievitz skrev eller bidrog til, er spotten eller ironien over tidens dobbeltmoral et gennemgående tema. Det gælder først og fremmest komedien *Venskab og Kjærlighed*, opført første gang på Det kgl. Teater 14. marts 1847. Stykket er en dramatiseret version af *Saaledes forholder det sig* og er lige så pessimistisk og illusionsløst. Det vakte ved sin »umoralske« ånd publikums indignation, hvorfor teaterdirektør Levetzau tog det af plakaten efter kun fem opførelser.

Som i prosa-delen af forfatterskabet ændrer tonen sig i den dramatiske del efter 1850. Sammen med Adolph von der Recke (1820-67) skrev Chievitz en række vaudeviller, lystspil og syngespil: *En høiere Dannelses-Anstalt* (1850), *Lodsen* (1851), *For Alvor* (1852) og *En Fortid* (1853) er de vigtigste. Morsomst er den litterære satire *Det kjedelige Drama* (1854), en spot over det Hauch'ske drama, hvor dialogen er erstattet af forelæsninger.

172

IV. Modtagelsen

Mens der, såvidt vides, ikke findes anmeldelser af *Saaledes forholder det sig*, udviste pressen en ikke uvæsentlig interesse for *Fra Gaden*.

Den første anmeldelse, trykt i *Flyve Posten* nr. 300 og 302, 27.-29.12.1847, giver udtryk for forargelse, ja fordømmelse af indhold og tone i den usædvanlige roman. Anmelderen, der er anonym, skriver indledningsvis: »For det Første er »Fra Gaden« ingen Roman, men en af de hverdagsagtige Historier, man har at opvise, der ovenikjøbet vrimler af Plattituder og gemene Talemaader, ret hvad man kan kalde »Liderlige Tanker i Ietfærdige Ord«. Dernæst beklage vi, at Forfatteren bestandig har holdt sig til Vrangside af det daglige Liv og altsaa er kommen til et Resultat, der er saa vrangt og oprørende for al god Tænkemaade, at Ingen, der blot har den mindste Anstændighedsfølelse, kan læse den uden Indignation.« Anmelderen stødes specielt over »Augustas afskyelige Voldtagningsscene, Omtalen af at hun er solgt til Eierinden af et berygtet Huus, og Dialogen Side 83 [her s. 56]« om at Augusta skal stille til regelmæssig lægekontrol (visitats). Sproget kaldes »slibrigt« og det hævdes, at læseren med romanen stiger »ned til Raahedens og Lapseriets Standpunkt«.

Denne totale fordømmelse var imidlertid ikke karakteristisk for den øvrige modtagelse, ja synes nærmest i sin absolutte afstandtagen at have kaldt modreaktioner frem. *Berlingske Tidendes*, ligeledes anonyme, anmelder tager afstand fra knejpescenerne, men fremhæver de fremskridt, forfatteren har gjort i sædelighed i forhold til sin første novelle: »Denne Forfatter har allerede ved Novellen »Saaledes forholder det sig« skaffet sig Anerkjendelse og en udbredt Læsekreds. »Fra Gaden« anbefaler sig omtrent ved alle dens Forgængers gode Egenskaber, navnlig en let, livlig, ofte meget lunefuld Fremstilling og en træffende Opfatning af Personer og Forhold; og Forf har derhos undgaaet Skildringen af saadanne Scener, der i den førstnævnte Novelle gav endeel Læsere Anledning til Forargelse«. (Nr. 6, 1848).

De to mest indgående og positive anmeldelser kom i *Kjøbenhavnsposten* og *Nyt Aftenblad*.

Kjøbenhavnspostens anmelder »R.S.« tvivler i bladets nr. 7, 10.1.1848, ikke om, at »de mangfoldige mandlige og qvindelige Snerper, som [...] findes i vort kjære Fædreland, have korset sig, da de hørte, at der var udkommen en ny Bog af Forfatteren til »Saaledes forholder det sig««. Anmelderen afviser forargelsen og roser kompositionen med de skiftende fortællere, den »interessante« plan og »de ypperligt opfundne og særdeles klart fremstillede« karakterer. Forfatteren »har et særegent Greb paa at opfinde og udmale comiske Scener«, og bogen »vrimler af ypperlige Træk og træffende Bemærkninger ... Det Hele er skrevet saa lunefuldt, at man hele Tiden smiler og tit leer høit. Sproget er behandlet med stort Talent.«

Om »Værkets Idee« skriver *Kjøbenhavnspostens* anmelder: »I dette som i sit tidligere Arbeide: »Saaledes forholder det sig« har Forfatteren gjort sig til Opgave at skildre den skjæve Stilling med Hensyn til Ægteskabet, hvori vore Samfundsforhold og vor Pengebegjærlighed har bragt os, men »Fra Gaden« staaer i denne som i andre Henseender langt over sin Forgjænger; thi medens denne blot paaviste Manglerne og det med en hensynsløs Strenghed, saa at den endte i en skærende Dissonants, der ikke kunde andet end gjøre et ubehageligt Indtryk endog paa den velvillige Læser, saa er det ganske anderledes i »Fra Gaden«. Her

polemiseres ogsaa meget ivrigt mod hine falske Forbindelser, der i sig selv ere en Løgn, indgaaede uden Kjærlighed, kun af Hensyn til Livsstilling og Eiendom, men denne Polemik virker ikke forstemmende, tværtimod den yder en meget behagelig Underholdning paa samme Tid som den meddeler en sund Lære.« Efter at have anbefalet romanen som »meget moralsk« slutter anmelderen med følgende betragtning om forlæggerens side: »Forfatteren maa formodentlig blandt alle vore forsigtige Boghandlere ikke have kunnet finde nogen Forlægger, siden Bogen er udkommen paa hans eget Forlag, i Commission hos Boghandler Philipsen.«

Endelig ironiserer anmelderen over *Flyve Postens* recensent, der med sine »opbyggelige Prækener« sidestiller sig selv med romanens kancellist: »Da han, saavidt vi veed, endnu ikke har Examen, skulle vi tillade os at give ham det venskabelige Raad at lægge Juraen paa Hylden og derimod studere Theologi, som vist vil yde ham større Tilfredsstillelse.«

Også den anonyme anmelder i *Nyt Aftenblad* (nr. 9, 12. januar 1848) harcellerer over *Flyve Postens* anmeldelse: »Bogen er saa heldig at vinde de literaire Kludekræmmeres allerhøieste Mishag, og saa kan man i Regelen være vis paa, at der i det Mindste er noget Godt deri, Noget, som Dummerianerne ikke veed at skjønne paa, Noget, som hverken lugter af Spidsborgerlighed eller Talentløshed«. *Nyt Aftenblads* 174 anmelder fortsætter: »Den sunde og geniale Forfatter bevæger sig just i Livet, og ikke i en uklar Drømmeverden, hvor Læseren gaaer og famler i Mørke.« Som *Kjøbenhavnspostens* anmelder finder *Nyt Aftenblads*, at *Fra Gaden* i modsætning til hvad »hele Choret« mener er en dybt etisk bog: »den kan med rette siges at have en afgjort moralsk Tendents. Den hader og forfølger med træffende Satire og Spot det Pedantiske og Philistrøse i Livet, gjør det Lave og Usle latterligt, revser de mangfoldige af de elendigste Bevæggrunde indgaaede Forlovelser og Ægteskaber ... Bogen har netop en afgjort moralsk Tendents. Den vil revse den ukjærlige indbildske ydre Moralitet, der dømmes efter ydre Anstand, Regler, Regelmæssighed og Convenients, men glemmer at tage Hensyn til det Inderste, til Hjertets skjulte gode og fortræffelige Menneske, der kan findes under Tilstedeværelsesmaader, som ikke passe ind i hvad Verden sædvanlig regner til Anstand, Regelmæssighed og Moralitet.«

Nyt Aftenblads anmelder beder til sidst læseren selv afgøre, »om en Forfatter, der kan skrive saaledes, virkelig fortjener at overøses med de meest nærgaaende Personligheder, som om han noget Øieblik havde villet træde det Gode og sande Moralske for nær.«

Efter avisernes anmeldelser fulgte en enkelt tidsskriftanmeldelse, skrevet af Chievitz' ungdomsven M.A. Goldschmidt i *Nord og Syd*, bd. 2, andet kvartal 1848 (s. 34-40). Goldschmidt refererer modtagelsen af romanen således: »»Fra Gaden« vakte Debat og Polemik, ja vakte Lidenskab; Nogle betragtede dens Forfatter som en ond Engel, der vilde fordærve det danske Samfund, Andre husede ham som en moralsk-chirurgisk Genius, der med sikker Haand vilde foretage en gavnlig, men smertelig Samfundsoperation.« Artiklen fortsætter med en sammenligning med Chievitz' første bog:

»I Forfatterens foregaaende Værk: »Saaledes forholder det sig«, var den retfærdige Vrede over det, han havde mødt, stærk indtil Lidenskab, Indignationen bitter indtil Uretfærdighed, han syntes at ville nedbryde Skranken mellem Kjønne, for i den almindelige Forvirring idetmindste at redde det Naturlige. I sit sidste Værk er han bleven mildere stemt; istedetfor en Revolution foreslaer han en Reform. Han opkjører rigtignok igjen svære Batterier, man venter en vældig Hævn over Samfundet, naar dets store Uret [...] skildres med Varme og Heftighed, og 175 nye Exempler stilles frem. Men han bliver lidt efter fredelig og ender tilsidst Alt med Forlovelser og Giftermaal, som han selv erklærer gode og durable. Han seer ikke længer i Forlovelse en Usædelighed, i Giftermaal et Skin, men anerkjender dem som gode Institutioner, forsaavidt de arrangeres efter hans Anskuelse.«

Goldschmidt fortsætter: »Han har valgt et Stof, der tilhører Tiden og det virkelige Liv, fremstillet Personer og Characterer med Kjød og Blod, fremdraget et Spørgsmaal, hvori vi Alle ere interesserede«. Som avisanmelderne, endog *Flyve Postens* recensent, roser Goldschmidt den realistiske gengivelse af sproget i datidens knejpeliv.

Imidlertid har Goldschmidt en indvending i baghånden: Chievitz evner ikke, mener han, at skildre den sanselige, lidenskabelige kærlighed: »den stærke erotiske Begeistring mangler Forfatteren«, »han synes ikke at vide, hvad Kjærlighed er«.

Mens modtagelsen i medierne - med undtagelse af *Flyve Posten* -saaledes var meget positiv, tyder meget på, at den mundtlige debat omkring udgivelsen har været anderledes blandet og overvejende præget af forargelse. Dette reflekteres endnu i anmeldelsen af 2. oplag af *Fra Gaden* i *Dagbladet* nr. 275, 24. november 1853 (tilsyneladende den eneste omtale af oplaget), der i sin helhed lyder:

»Paa Boghandler H. Hagerups Forlag er udkommet andet Oplag af Romanen »Fra Gaden« af Poul Chievitz. Siden det første Oplag af denne Bog udkom, ere vi heldigvis komne saavidt, at intet affekteret Snerperi længere vil kunne forhindre Læseverdenen i at nyde de mange fortræffelige komiske Skildringer og de veltegnede Figurer, som Forf har taget lige ud af det sociale Liv og sat ind i sin Bog, der vistnok kan regnes for hans bedste Arbeide.«

Trods bigotte angreb stod *Fra Gaden* således distancen i sin egen samtid. Den gik derefter næsten helt i glemmebogen, og hverken 3. udgave i 1888 eller 4. udgave i 1942 rettede op herpå.

V. En disharmonisk pioner

Dansk litteratur er i sin såkaldte »guldalder«, første halvdel af 1800-tallet, i nær forbindelse med tidens idémæssige strømninger. *Romantikken*, fra århundredskiftet og op til omkring 1824, hviler dels 176 på forestillingen om at ånd og natur er ét (monisme, H.C. Ørsted, F.C. Sibbern), dels på at der nok er en adskillelse mellem ånd og natur, men at denne adskillelse ophæves i det hinsidige (harmonisk dualisme, Adam Oehenschläger, Poul Martin Møller). Mens romantikken lever videre i epigon-litteraturen (ofte kaldet »biedermeier«), opstår der omkring 1824 en ny livskraftig, litterær strømning, *romantismen*, der domineres af en splittelse i livsanskuelsen, en *tvivl* om at ånd og natur nogensinde opgår i en højere enhed (disharmonisk dualisme, Carl Bagger, den unge H.C. Andersen, den unge Fr. Paludan-Müller).

Det er inden for den radikale gren af romantismestrømningen, vi finder Chievitz' forfatterskab: En yderliggående romantisme, der består i at det åndelige princip (ideernes liv etc.) benægtes til fordel for en opfattelse af, at det alene er naturens kræfter, der styrer samfundet.

Dette er Chievitz' naturalistiske anstrøg, en naturalisme, der hører sammen med realismen i hans samfundsbeskrivelse. Alle datidens anmeldere er således enige om, at Chievitz' sprog er uhørt realistisk, at de gengivne replikker fra den københavnske »underklasse« er naturtro og ganske enkelt betegner et nybrud i forhold til samtidens romantiske, litterære klicheer. Chievitz har været en ualmindelig god iagttager af sin samtids talesprog i bestemte miljøer og haft modet til at bringe det på tryk. Det er ikke uden grund, han er en af de flittigst citerede i *Ordbog over Gadesproget*, 1866, hvorfra citaterne er vandret over i *Ordbog over det danske Sprog*.

Nogen stor forfatter kan man dog ikke sige han er. Hans særpræg ligger i, at han som utilpasset tilskuer bedre end mange andre havde øje for samfundets svagheder. De tre bedste af hans værker, ungdomsarbejderne *Saaledes forholder det sig*, *Venskab og Kjærlighed* og *Fra Gaden* har en illusionsløshed og pessimisme, der er enestående i tidens litteratur, men selv i disse værker finder vi megen sentimentalitet og mange stilistiske lån fra tidens føljeton-litteratur. Da forfatterskabet blev taget op igen efter 1850, tog idylliseringerne overhånd, og Chievitz endte som en blandt mange af tidens vaudevilleforfattere.

Nybrud i litteraturens historie sker imidlertid sjældent i helstøbte, afklarede forfatterskaber, og Chievitz hører til blandt de søgende, disharmoniske pionerer, der brød nye veje. Hans forfatterskab er 177 trods dets åbenlyse svagheder en af de krumtapper, hvorom dansk litteratur i 1800-tallets midte drejer sig i bevægelsen fra idealismen til naturalismen.

VI. Teksten

På Det kongelige Bibliotek findes intet trykmanuskript til FG. Foruden førsteudgaven, der her er brugt som trykgrundlag, udkom i PC's levetid en 2. udgave i 1853. Her - som i 3. udg. fra 1888 - er visse korte afsnit udeladt, øjensynlig kun med henblik på en kompositorisk stramning af romanen og ikke af moralske grunde.

I 1942 udkom FG på Westermanns Forlag i serien *Berømte danske Romaner* og med indledning af Svend Kragh-Jacobsen. Udg. er forkortet som 2. udgaven og med moderne retskrivning.

Principper for tekstrettelser

Førsteudgaven har mange ukonventionelle træk. Hvad bogstavering angår, kan det være svært at afgøre, om det drejer sig om trykfejl, utilsigtede skrivefejl i det oprindelige manuskript, egentlige stavefejl eller PC's personlige ukonventionelle ortografi, der i videst muligt omfang må respekteres. Et eks. er *Perouetter*, der her er rettet som trykfejl til *Pirouetter* (s. 134), men som også kunne tilhøre de tre andre nævnte fejlkategorier.

Noget lignende gælder tegnsætningen. De lange, hinanden påfølgende sætningskæder, til dels eller helt uden interpunktion, tyder på, at PC har tilstræbt en rytmisk pausekommatering, der ligeledes er søgt respekteret.

I 2. udgaven er mange afvigelser fra gængs skriftsprog rettet, hvad bogstavering og tegnsætning angår.

Åbenlyse trykfejl eller åbenlyst utilsigtede skrivefejl («sjuskefejl») i manuskriptet er stiltiende rettet, tit på grundlag af 2. udgaven, eller hvis ordets form/stavemåde resp. tegnsætningen er meningsløs (ex. s. 14: *Lethed i at faae Lecture* < *Lethed i af faae Lecture*; s. 22: *accompagnerede sig selv* < *accompagnerede sig sig selv*; s. 23: *oplivet med equivoque Hentydninger* < *oplivet med, equivoque Hentydninger*; s. 41: (...) *gik vi afsted til Bulen. Vi (...)* < (...) *gik vi afsted til Bulen Vi (...)*). Afviger et ords stavemåde 178 blot ét sted fra stavemåden alle andre steder, er der rettet til den hyppigst brugte form (ex.: *Schavl* < *Shavl*). Veksler derimod to stavemåder af samme ord vilkårligt, er der ikke rettet (ex.: *Literatur: Litteratur*), ligesom variationer af den samme bøjningsform er bevaret (ex.: genetiver af egennavnet *Felix: Felix's, Felixs, Felix*).

Fejl, der *tilsyneladende* er stavfejl eller overlagte brud på gængse regler for skriftsprog, er ikke rettet, uanset om der er rettet i 2. udgaven eller ej, da de bidrager til bogens lidt nonchalante præg; det samme gælder inkonsekvent, ugrammatisk tegnsætning (ex.: *cybaritisk* ej rettet til *sybaritisk* (s. 7); *Actriserne* ej rettet til *Actricerne* (s. 21); (...) *For Exempel »die Geheimnisse von Paris«.* (...) ej rettet til (...) *For Exempel »Die Geheimnisse von Paris. (...)* (s. 72). Den hyppige brug af punktum istf spørgsmålstegn og kolon i forbindelse m. direkte tale er følgelig heller ikke ændret (ex.: (...) *hvad har han da gjort.* ej rettet til (...) *hvad har han da gjort?* (s. 111); (...) *hun sagde til sin Svigerinde. Naa, kjære (...)* ej rettet til (...) *hun sagde til sin Svigerinde: Naa, kjære (...)* (s. 111)).

Et særligt problem giver usikkerheden om brugen af de/De i tiltaleform. *de/dem/deres* er i tiltaleform konsekvent rettet til *De/Dem/ Deres*; men der er tvivl om meningen i flg. urettede passage (s. 99): (...) *de foragte det Fruentimmer, som hengiver sig til deres Sandselighed (...)*. I et enkelt tilfælde er der rettet på grundlag af skøn ud fra konteksten og uden belæg i 2. udgaven: s. 56: *utvetydig* < *ikke utvetydig*.

Rettelser udover de nævnte eksempler

s. 20: *aandløs* < *aandeløs*

s. 54: *gaaer* < *gaae*

s. 60: *entière* < *entière*

s. 130: *løftede* < *løfte*

s. 143: *udlod* < *undlod*

179

VII. Litteratur

Corsaren. M.A. Goldschmidts årgange genudgivet ved Uffe Andreasen. Med registre og efterskrift, 1977-81. M. Goldschmidt i *Nord og Syd*, 1856, IV 217-26. Samme i *Livs Erindringer og Resultater* I, 2. udg. 1965, 139-48, 211-13. Kr. Arentzen i *Fra yngre og ældre Dage*, 1886. Jul. Clausen i *Ny Jord* II, 1888, 481-90. Svend Leopold: *Omkring Parnasset*, 1914, 7-10. K.F. Plesner: *Gode Klerke*, 1944, 127-34. Uffe Andreasen: *Romantismen*, 1974. Samme i Politikens *Dansk Litteraturhistorie* bd. 3, 1976. *Dagbladet* 29.-30.12.1854 (nekrolog).

180

181

Noter

Da citaterne i FG har begrænset fortolkningsmæssig betydning, lokaliseres de kun i visse tilfælde.

De eng., ty. og fr. citater er oversat af Esther Kielberg under tilsyn af hhv. lektor Inger Østergaard, dr.phil. Niels Barfoed og professor v. Københavns Universitet John Pedersen, som dog har oversat citaterne s. 43 og 152. John Pedersen har desuden oversat de ital. citater. Lektor Poul Rasmussen, Københavns Universitet, har oversat og bistået ved lokaliseringen af de sp. citater.

7

»*Lauter affectation!*«: ty.-fr. lutter skaberi. - *volumineuse*: omfangsrige. - *prægnant*: vægtig. - *integrerende*: væsentlig og nødvendig. - *cybaritisk*, sybaritisk: nydelsessyg.

8

Volden: sløjfningen af voldene omkring det gl. Kbh. blev vedtaget 1857 og påbegyndtes 1872. - *afficerer*: generer. - *Paletot*: løstsiddende overfrakke. - *det (...) øser Skomagerdrenge ned*: gl. talemåde om øsregn.

9

Justitsraad(s): titel i 4. el. 5. rangklasse og *Kammerraad* i 6. el. 7. inden for et system af i alt 9 rangklasser (1. klasse: geheimeråd). J. og K. er altså ikke stillingsbetegnelser. - *formaledidede*: forbandede. - *svindsottige*: hensygnende. - *Rigsdaler*: sølvmønt; konverteredes 1875 til 2 kr. - *Vægterpibe*: signalføjte for vægter, dvs. medlem af et korps, der indtil 1863 overvågede gadeordenen i Kbh.

10

Trops kritiske Blade refererer til sidste scene af Joh. Ludv. Heibergs (1791-1860) vaudeville *Recensenten og Dyret* (1826). T. er en evighedstudent med kritiker-ambitioner.

11

Vigvam: indianertelt; bolig. - *en garde*: fr. i dækstilling. - *mouchard*: fr. politispion.

12

Cancellist(en): (underordnet) embedsmand v. kontor tilknyttet centralforvaltningen el. andre off. myndigheder. - *Fodposten*: gående post, til indenbys postbesørgelse i Kbh.; ophævet 1876.

13

parere: vædde. - *indecent(e)*: upassende. - *Autores*: forfattere.

14

Era graduado (...): sp. »Han var kandidat i kanonisk ret fra Osuna(s universitet); men selvom han havde været det fra Salamanca, ville han, efter manges mening, alligevel have været gal«. Fra den sp. forfatter M de Cervantes Saavedras (1547-1616) hovedværk, den parodiske ridderroman *Con Quixote* (1505-1515), 2. bog kap. 1. - *Schiller*, Fr.v. (1759-1805): ty. klassicistisk digter. - *Buhver-Lytton*, E.G.E.L. (1803-1873): eng. forfatter; hans forbryderromaner og hist. fortællinger m.m. fra 1820'erne og 1830'erne var populære også i Danmark. - *gemytlige*: følelsesfulde.

182

15

Flygare Carlén, Emilie (1807-1892): sv. forfatterinde m. stor romanproduktion 1838-1842. - *en skøn Sjæl* er følsom og tiltrækkes af mysticisme. Udtrykket menes at stamme fra Rousseaus roman *La Nouvelle Héloïse* (1776). Optræder i titlen på 6. bog af Goethes roman *Wilhelm Meisters Lehrjahre* (1796): *Bekendtnisse einer schönen Seele*, ty. »en skøn sjæls bekendelser«. - *deducere*: give en logisk fremstilling.

16

Ida (...) v. *Hahn-Hahn* (1805-1880): ty. grevinde og forfatterinde. En samlet udg. af hendes sociale romaner udkom 1844 under titlen *Aus der Gesellschaft*. - *Besser ist es (...)*: ty. »Det er bedre, at dit hjerte lider et år, end at du livet igennem aldrig bliver forstået«.

17

tortere(t): overfuse. - *souflere(t)*: hviske til, indgive en ytring.

19

I'll be merry (...): eng. »Jeg vil være munter og fri / jeg vil ikke sørge over nogen / hvis ingen kerer sig om mig / vil jeg heller ikke kere mig om nogen«. - *Rob. Burns* (1759-1796): skotsk digter. - *Condition*: tjenende stilling, plads. - *localiseret*: bekendt m. de stedlige forhold.

21

Goethe, J.W. (1749-1832): ty. klassicistisk digter. - *einerley*: ty. lige meget. - *Acteurerne og Actriserne*: skuespillerne og skuespillerinderne. - *chose*: fr. denne hersens; hvad han nu hedder.

22

inqvirerende: undersøgende.

23

maadeholden: En mådeholdsforening stiftedes i 1843. - *Snapsen*: det at drikke snaps; snapsedrikkeri. - *au diable!*: fr. pokker i vold med det! - *Donner (...)* *Blyhat*: udtryk for rus. - *Jammer*, Katzenjammer: ty. tømmermænd. - *Nullitet*: værdiløshed.

24

de separatistiske Bevægelser: Under indflydelse af Julirevolutionen 1830 opstod i Hertugdømmerne en bevægelse, hvis mål var en særlig forfatning for Slesvig-Holsten, som betød dets fulde administrative adskillelse fra Danmark. Bevægelsen tog fart i 1840'erne.

25

Il lui parlait (...): fr. »Han talte til hende i øjnenes, ansigtsudtrykkenes, holdningens milde sprog, som vore damer forstår så godt, fordi de selv bruger det så meget«; af *Lettre XIII* fra den fr. forfatter Ch.-A. Demoustiers (1760-1801) *Lettres à Emilie, sur la mythologie* (1786-1798). - *Glacé Handsker*: h. af blankt («glaseret») skind. - *Vimmelskafte*: del af Strøget, dengang betegnet *Routen* (se s. 27). - *Tivoli*: stiftet 1843 af Georg Carstensen. - *gracieuse*: elegante.

26

Schavl: sjal. - *Habañah*: fin cigar; gængs da. stavemåde: havanna.

27

ad Qvelde: mod aften, gængs folkevisesprog.

29

Portefeuille: mappe. - *ajournere*: udsætte.

30

La del alba (...): sp. »Det var nok daggry, da han tog af sted«, ufuldstændigt citat fra *Don Quixote*, 1. bog kap. 4. - *restaurere*: forfriske. - *Comfort*: trøst. - *Communismen*: Diskussionen af de sociale spørgsmål startede i Danmark under indflydelse af revolutionerne i 1830 og 1848. Samtidig tog den til i Frankrig og blev stadig mere konkret og politisk. - Kommunisme var opr. betegnelsen for samfundssystemer, der forudsætter, at produktionsmidlerne er fællesejede; i 1800-tallet blev k. betegnelsen for en bevægelse, organiseret af arbejderne selv, mens man ved socialisme 183 forstod de teoretiske strømninger. 1848 udsendte den ty. socialfilosof Karl Marx *Det kommunistiske Manifest*, der fik stor betydning for arbejderbevægelsens ideologiske udvikling. - *(Madeira)totti*, toddy: drik, blandet af spiritus el. vin og varmt vand m. sukker. - *sølet*: fuld; »pløret«. - *Gravitetens Love*: tyngdeloven.

31

kortvillige: morsomme.

32

Metaphor: billedligt udtryk. - *crapule*: fr. pak.

33

Chenille: morgendragt.

37

Let us have wine (...): eng. »Lad os få vin og kvinder, lystighed og latter,/ moralprædikener og sodavand dagen efter«. - *Byron*: se n.t.s. 92. - *Indecente*: se n.t.s. 13. - *proponere*: udbringe (en skål). - *klarere*: ordne, ekspedere. - *unødigt*: ugerne. - *Forsvorne*: forsagede.

38

en furchtbarer Schleswig-Holsteiner: ty. en »forfærdelig S.-H.«. Om den slesvig-holstenske bevægelse: se n.t.s. 24. - *deducere*: se n.t.s. 15. - *en aandelig Forening af de nordiske Riger*: 1843 stiftedes Det skandinaviske Selskab, organ for den akademisk prægede skand. bevægelse. Et stort nord. studentermøde afholdtes i Kbh. 1845.

41

Forholdet mellem Capitalisten og Arbeideren: se n.t.s. 30.

42

zunftig: optaget som medl. af et håndværkerlav. - *lære (...)* *Grussen*: give et lag tæsk; G.: ty. egl.: lavshilsen.

43

La beauté (...): fr. »Skønheden kan ikke altid væbne sig/ med en streng mine/ Man er skabt til at elske,/ når man er skabt til at behage«. *Af Lettre IX* fra Demoustier: *Lettres (...)*.

44

paa Støvlerne: beruset. - *Groom*: eng. tjener. Ses hos Shakespeare og Bulwer-Lytton, der hørte til PC's læsning; jf n.t.s. 14 og 120.

45

Børnehuset: opdragelsesantalt, siden tvangsarbejds- og straffeanstalt, oprettet 1662 på Christianshavn. Afløst 1861 af Christianshavns Straffeanstalt. - *Jordskælv (...)* *Lissabon*: 1. nov. 1755; en historisk katastrofe m. mindst 50.000 omkomne.

46

consterneret: forbløffet. - *prostituere*: latterliggøre. - *Gianelli*: konditori på hjørnet af Østergade og Kgs. Nytorv; mødested for *Routens* (se n.t.s. 25) unge løpse.

47

det italienske Stads (...) *moderne Klingklang*: 1841-1854 optrådte et ital. operaselskab med stor succes på Hofteatret. Der opførtes operaer af Bellini, Donizetti, Rossini og Verdi.

48

ma fida (...): ital. »min tillid til dit smukke hjerte«; ej identificeret. - *udiamo e guidichiam*: ital. »lad os lytte og dømme«; ej identificeret. - *la morte che t'aspetta*: ital. »døden, der venter dig«; fra finalen af G. Verdis opera *Ernani* (1844).

49

Sacre dieu: fr. død og pine!/ for pokker! - *revangere*: hævne.

51

Oh! n'insultez jamais (...): fr. »Oh! spot aldrig en kvinde i hendes fald!/ Hvem ved, under hvilken byrde den udpinte ånd må segne!/ Hvem ved, hvor mange dage hun har kæmpet med sulten!/ Når ulykkens storme får deres dyd til at vakle,/ hvem af os har da ikke set disse knækkede kvinder/ klamre sig til den med deres afkræftede hænder./ Skylden er 184 vor! din, rigmand! dit guld!« - *Victor Hugo* (1802-1885): fr. romantisk digter.

54

hjælpe dem med: formentlig = hjælpe dem ved. - *gaae i Boutikkerne*: kan sigte til, at den finere prostitution ofte kontaktede interesserede mænd i modeforretninger o.lign., idet man foregav at være på indkøb; således også if. magister Kaj Bom på forespørgsel.

55

vist: absolut.

56

Kammeret: Politikammeret.

58

Klampenborg: ved Jægersborg Dyrehave, som blev lystskov 1844. I 1845 oprettedes den elegante, meget besøgte Klampenborg Badeanstalt.

59

perorere: tale meget vidtløftigt.

60

Gorge: nederste del af halsen og øverste del af brystet. - *Vous dites (...)*: fr. »De siger, når De møder en kvinde: »Hvilken vidunderlig nat, der kommer dér«. Og kun den, der har indsigt nok i disse sager, slår øjnene ned for hende, og siger ganske lavt for sig selv: »Der kommer et helt langt livs lykke« og lader hende gå videre«.

61

faible: fr. svaghed. - *regalere*: traktere. - *fornemmelig*: først og fremmest.

63

Au bal (...): fr. »På ballerne holder man sig i ave; man keder sig;/ i alle salonerne er det som om/ ungdommen og galskaben har trukket sig tilbage./ Når jeg ser jeres patriarkalske miner,/ som vil korrekte ethvert fejltrin/ ved jeg ikke om århundredet overhovedet bevæger sig,/ men det danser i hvert fald ikke mer«. - *E. Scribe* (1791-1861): fr. skuespilforfatter, hvis stykker hørte til de hyppigst opførte på Det kgl. Teater. - *Moskus(lugt)*: vellugtende dyrisk stof; ingrediens i parfume. - *Patschuly*: parfume, fremstillet af æterisk olie fra patchouli-planten.

64

flau(t): plat. - *spytte paa Gulvet*: man brugte almindeligvis spyttebakker. - *er (...)* *generet*: hæmmer den fri optræden. - *Skydebanen*: på Vesterbro m. Skydebanebygningen (det nuv. Københavns Bymuseum), hvis selskabslokaler havde stor søgning. - *Sold*: studenterjargon for drikkegilde; druktur.

66

Lucrezia Borgia: opera (1830) af G. Donizetti.

68

L'esprit fait tort (...): fr. »Åndfuldhed gør følelsen uret./ Hvis jeg var åndfuld, Emilie/ ville jeg bare være din elsker;/ du ville ikke være min veninde«. Af *À Emilie*, indledningsdigt til 2. del af Demoustier: *Lettres (...)*. -Udviklingen af *Europas Jernbanenæt* tog fart i løbet af 1830'erne og 1840'erne (første off. eur. jernbane åbnedes i England 1825, den første da. i 1847).

70

habitué: fr. stamgæst, fast gæst. - *suffisante*: selvsikre. - *Proposition*: forslag. - *Alleenberg*: gl. traktørsted i Frederiksberg Allé; nyindrettet 1841 som forlystelseshave. - Tivoli omfattede *Øen* (bastionen Holchs Ravelin) i den senere opfyldte fæstningsgrav. På *Øen*, der var forbundet med Tivolihaven ved en bro, fandtes et vinhus med »et mindre lødigt Chor af Sangerinder«.

71

persiflere: spotte.

72

Die Geheimnisse von Paris, ty. »Paris' hemmeligheder«; dramatiseret udg. 185 (1844) af den fr. forfatter Eugene Sues roman *Les Mystères de Paris* (1842-1843); da. *Parises Mysterier*; fra 1842 bragt som føljeton i avisen *Dagen*. - *(die) Eule*: ty. ugle; kvinde m. fælt, uhyggeligt udseende.

73

billig: berettiget. - *Falstaff*, Sir John: komisk figur fra Shakespeares skuespil. - *Japhet, der einen Vater sucht*, ty. overs. af *Japhet in Search of a Father* eng. »Jafet, der søger en fader«, roman (1836) af den eng. forfatter Captain F. Marryat (1792-1848). - *Hafiz*, Shems-ed-din-Muhammed (beg. af 14. årh. - 1389): betydelig persisk lyriker.

75

ubehagelig: ilde tilpas.

76

Pour vous plaire (...): fr. »For at være dig til behag, du rene Emilie,/ fortæres jeg nat og dag af at elske på rette vis./ Men jeg må tilstå, at en bespottelig følelse går gennem mit hjerte,/ når jeg ser dine yndigheder./ Det åndeligt ophøjede bor hos mig dør om dør med det legemlige;/ og på trods af respekten for min blufærdige lidenskab/ føler jeg mig slet ikke skabt for den platoniske kærlighed«. Efter *Lettre XLVII* fra Demoustier: *Lettres* (...). - *uforvaret*: ubeskyttet; ubevogtet.

77

Vals: opr. østr. folkedans; vandt især udbredelse som pardans i selskabslivet m. den østr. komponist Joh. Strauss d.æ.'s wienervalse i 1830'erne. - *Antagonist*: modstander.

80

fortvivler om: i høj grad tvivler på.

81

1/8 48: måske = *1/8 40*: en l'hombre-melding. - *med Krølle til Beet*: beregningsmåde i regnskabsl'hombre; højt spil. - *Hamborger Skotsk*: en slags polka (især en bondedans). - *Kongens Klub* i Østergade; selskabelig klub, stiftet 1796.

82

Combien des choses (...): fr. »Hvor meget er der ikke i en menuet?« - *Vestris*, G. (1729-1808): kendt ital.-fr. danser; el. sønnen M.A. Vestris (1760-1842), den da. danser og balletkomponist Aug. Bournonvilles læremester.

83

Hornpipe: eng. matrosdans. - *knob*: fortrinlig. - *homerisk (Latter)*: voldsom. - *prude*: snerpede.

85

parere: se n.t.s. 13. - *couper* (i l'hombre): dele kortene i to bunker.

86

A Glas (...): eng. »Et glas punch? Meget gerne, sagde mr. Pickwick. Udmærket. Jeg tager ét til. Hør, skål, mine herrer!« (Ch. Dickens: *Pickwick Papers*: (1836-1837); da. *Pickwick Klubben* (1840)). - *Kradser*: dram, snaps. - *kjender Leiligheden*: ved, hvor og hvordan lokaliteterne er. - *Madfit*: stegefedt.

87

Sopken(er): dram, brændevin. - *statistisk(e)*: som beskriver et område af en stats indre forhold. - *Bolle*: skål til punch o.lign.

89

Toast: eng. skål. - *Acclamation*: bifald. - *Nagelprobe*: ty. »negleprøve«: at vende det tømte glas over neglen på venstre hånds tommelfinger for at vise, at der ikke falder så meget som en dråbe på neglen.

90

»*Kunsten at gjøre sig elsket af det smukke Kjøen*«: 2. opl. 1835. - *Copist*: skriver. - *det hvide Baand*: storkorset af Dannebrog. - *Kammerherrenøglen*: værdighedstegn for kammerherre = titel i 2. rangklasse, se n.t.s. 9. - *man endnu ikke havde Blade* (...): i 1830'erne begyndte en underholdende, tit sensationspræget 186 tidsskriftlitteratur at florere. - *Politivennen*: tidsskrift (1798-1811, 1816-1842); gav kritik af politiets o.a.

myndigheders sløserier ovf. politivedtægten. - *Ringetøi(ets)*: ringeapparat v. dør el. port. - *Studenteforening*: oprettet 1820. - *Y-Z*: politikeren og nationaløkonomen C.N. David (1793-1874), som skrev i J.L. Heibergs tidsskrift *Kjøbenhavns flyvende Post* (1827-1828, 1830-1837) under dette mærke. Grundlagde i 1834 ugeskriftet *Fædrelandet*.

91

opføre en Cotillon: indlede, være det første par i en c., dvs. selskabsdans m. skiftende ture el. selskabslege efter den opførendes opfindsomhed. - *Engelskdans*: gl. turdans. - *Dr. Heibergs Vaudeviller*: J.L. Heibergs populære v. (dvs. mindre syngespil) blev til 1825-1836. - *Brevduen*: ugeskrift (1818-1829) udg. af skuespilleren C.N. Rosenkilde.

92

Byron, C.G. (1788-1824): eng. digter; hans dæmoniske, »interessante« digterfysiognomi skabte mode i 1820'ernes og 1830'ernes Europa.

93

Bom(men): bjælkeværk el. flydebro; afspærrer indsejling til havn. - *Siig mig (...)*: fra J.L. Heibergs vaudeville *Aprilsnarrene* (1826), I, 21.

94

Børnehuset: se n.t.s. 45. - *Bancosedler*: værdipapirer, udstedt af bank; cirkulerede som penge.

95

Wir konnten (...): ty. »Vi kunne magelig sige sparto - er De med?« - *Freia*: i nord. mytologi kærlighedsgudinden. - *dass man damals (...)*: ty. »at man dengang havde både videre ærmer og snævrere skørter. Dengang? (...) hvornår? - Ih, da hun stadig var ung (...) - Hun ung? (...) - Den unge mand er beruset. Hun ser jo gammel og grim ud som en peberbøsse. - Emilie? (...) - Hvem taler om Emilie? Nej hendes tante, justitsrådinden.«

96

angememme: behagelige. - *Die Fenster (...)*: uoversættelig parodi på ty. grammatikalske remser. - *Raadhuset*: arkitekt C.F. Hansens domhus på Nytorv (opf 1805-1815) var tillige byens rådhus indtil 1902.

97

le diable boiteux: fr. *Haltefanden*, fantastisk roman (1707) af A.-R. Le Sage (1668-1747); da. 1747. - *med et Skab*: i en brandert.

98

Morpheus: i gr. mytologi en af drømmeguderne.

100

Here's to the (...): eng. »Skål for den fortryllerske, hvis smilehuller vi værdsætter;/ og nu en skål, min herre, for pigen som ingen har:/ Skål for pigen med de to blå øjne; og skål, min herre, for den skønjomfru, som kun har ét.« (fra R.B. Sheridan's (1751-1816) lystspil *The School of Scandals* (1777), da. *Bagtalelsens Skole*).

103

Deduction(er): udførlig fremstilling. - *Decorum*: velanstændigheden.

105

en høiere Dannelses Anstalt: læreanstalt for fagl. el. alm. dannelse; tit ironisk om institut for unge piger. - *besynderligt*: særlig.

106

Attestats: embedseksamen. - *Kjærligheds Aldre*: relief (1824) af billedhuggeren Bertel Thorvaldsen (1768-1844). - *Carica microcarpa*: plante af caricaceae-familien; hertil hører også det subtropiske og tropiske melon træ (papaya). - *Gjordemoder*: jordemoder. - *uskateerlig*: uvurderlig.

107

Holberg (...) en halv Snes Djævle (...): Holberg-»citatet« må være inspireret af flere tekststeder fra komedien *Den Vægelsindede* (1722): (...) *der maa være en 5, 6 Siæle i hende, som føre Krig sammen (...)* (I, 5); (...) *og deres*¹⁸⁷ (dvs. forsk. dyrearters) *Siæle allesammen har taget Logemente udi Madamen (...)* (I, 6); (...) *men i denne Kone er meer end 16 Siæle (...)* (II, 4). - *Girardin*, Delphine de (1804-1855): fr. forfatterinde. Skrev foruden lyrik en række romaner, lystspil og tragedier i 1830'erne og 1840'erne. - *affecterer*: foregiver. - *Equivoquer*: slibrigheder.

108

Inexpressibles: fr. unævnelige ting/forhold; her måske i spøgefuldt betydning: dameunderbukser.

110

Chacun de (...): fr. »Vi havde alle en Emilie,/ hvis skønhed og uskyld vi priste./ Hun er ligeså trofast, som hun er smuk/ Vi bedrog os selv, men hvilket sødt bedrag!« Ej lokaliseret. - *flanere*: drive omkring.

111

Rbd: rigsbankdaler, rigsdaler; se n.t.s. 9.

114

renomeret: skandaliseret.

115

Palzow, Henriette v.: ty. forfatterinde; udgav i 1840'erne romaner anonymt, bl.a. *Thomas Thyrnau* (1843).

117

Dans ses designements (...): fr. »Jeg tror, at han bag sine forklædninger kurtiserer,/ for jeg har mer end én gang set/ Morfeus bag Emilies træk«. Efter *Lettre LII* fra Demoustier: *Lettres (...)*. - (...) *Skade, Du ingen Nummere har drømt (...)*: »Drømmebøgerne« var fulde af anvisninger på, hvordan man kunne »drømme sig Tal« til den ugentlige udtrækning i det populære Tallotteri; det afskaffedes 1850.

119

Slængpuder: sofapuder. - *Kjæmpevisemelodier*: flere folkevisesamlinger udkom i 1840'erne, heraf tre kæmpevisesamlinger, f.eks. A.F. Winding: *Kæmpeviser m. melodier* af C.E.F. Weyse (1843).

120

To be or not to be (...): eng. »At være eller ikke være, det er spørgsmålet« (W. Shakespeare: *Hamlet* (1602), III, 1). - *ajournerede*: se n.t.s. 29. - *Sprogsagen*: Tanken om et fælles nordisk skriftsprog dukker lejlighedsvis op i 1800-tallet, især efter 1830; tages således op i 1844-1845 af den da. sprogforsker N.M. Petersen (1791-1862). Jf n.t.s. 38. - *holde her*: »holde for«.

121

Stierne: antagelig langs *Søerne*, se n.t.s. 128.

122

læser: underviser i. - *Hultmann*, Fr. (1820-1894): kgl. skuespiller; udførte især Hostrup-roller.

124

Dissertation: videnskabelig afhandling. - *forplumre sig*: dumme sig. - *Fru Flygare*: se n.t.s. 15.

125

Que es unas (...): sp. »Som er et af de mærkeligste eventyr, der fortælles i denne sandfærdige historie« (*Don Quixote*, 1. bog, kap. 23). - *Entrechat*: balletspring.

126

Jammer: se n.t.s. 23.

127

endnu er alle Dages Aften ikke kommen: ældre talemåde: »Enden er ikke nået; det kan blive godt endnu« (jf. E. Mau: *Dansk Ordsprogsskat* (1879) bd. 1, s. 10). - *De kan faae lidt paa Randen*, udtryk fra hasard- el. billardspil: »Jeg vil vædde med Dem«.

128

Pareer: væddemål. - *Søerne*: Skt. Jørgens, Peblinge og Sortedams Sø; vistnok alle kunstigt anlagt i middelalderen m. henblik på byens vandforsyning. - *Coloratur(er)*: hurtige tonefølger i sang; tit brugt som forsiringer i 188 ital. arier. - *muddre*: puffe til (på glidebaner). - *Cervantes (...) Fanden, (...) der aldrig sover (...)*: *Don Quixote*, 1. bog, kap. 12.

129

encanaillere: fornedre. - *torterede*: se n.t.s. 17. - *insultere*: fornærme.

131

Agreement(s): fordel.

132

Alexander(s) d. Store (356-323 f.Kr.): makedonisk konge; betragtedes som verdenshersker, efter at han i årene 334-324 havde erobret hele perserriget.

133

torteret: se n.t.s. 17.

134

Cette histoire (...): fr. »Da denne historie er sand, behøver den ikke at være sandsynlig«. - *Fr. Soulié* (1800-1847): fr. forfatter; skrev sensationsprægede føljetonromaner og teaterstykker. - *Pirouette(r)*: ballettrin.

139

indskreven: optaget i Politiets liste over prostituerede.

142

Burmann: Og naar man (...): fra J.L. Heibergs vaudeville *De Uadskillelige* (1827), I, 5.

143

Knorring, Sofia (1797-1848): sv. forfatterinde; hendes romaner fra 1830'erne lagde stærk vægt på det erotiske.

144

Fru Almqvist: ej identificeret. PC lader måske Cancellisten tro, at den sv. forfatter C.J.L. Almqvist (1793-1866) er en kvinde. - *HurKärlek (...) läbens* (egl. läppens) *blommar*: sv. »hvordan kærlighed smelter hjertets is/ og åbner læbens blomster«.

146

skortisere(t), *skoptisere*: være spydig.

147

Underfundighed: svigagtighed.

148

stereotype: stivnede. - *det fortabte Faar*: Matth. 18, 12-14.

149

convulsivisk: som krampetrækninger. - *Bagbæst*: asen, drog.

151

Pereat: lat. »ned med ham«.

152

Car le dieu d'Hymen (...): fr. »Thi ægteskabets gud er en hersker,/ som man længe har klaget over;/ en troløs, en forræder,/ et uhyre, - som man/gerne vil lære at kende som 18-årig«. Af *Lettre XXVI* fra Demoustier: *Lettres (...)*. - *at blive Ironiker (...)* *det ironiske Soldts (...)*: måske allusion til S. Kierkegaards (1813-1855) magisterdisputats *Om Begrebet Ironi* (1841).

153

Amendement: forslag til forbedring. - *capital*: ypperlig.

155

1. *Mose B. 1. 27-28*: Og Gud skabte Mennesket i sit Bulede; i Guds Bulede skabte han det; som Mand og Kvinde skabte han dem; og Gud velsignede dem, og Gud sagde til dem: »Bliv frugtbare og mangfoldige og opfyld Jorden, gør Eder til Herre over den og hersk over Havets Fisk og Himmelens Fugle, Kvæget og alle vildtlevende Dyr, der rører sig paa Jorden!«

189

Indhold

- *Fra Gaden* 7

Efterskrift

- I. Romantismen og Chievitz 159
- II. Poul Chievitz 162
- III. Forfatterskab 167
- IV. Modtagelsen 172
- V. En disharmonisk pioner 175
- VI. Teksten 177
- VII. Litteratur 178
- Noter 181